הארץ

V. 56/16,931/NOVEMBER 22 1974 ל"י, שנה נ"ו, יום ו', ח' כסלו תשל"ה, 22 נובמבר 1974

LIBRARY – THE UNIVERSITY OF JORDAN

ארה"ב הודיעה לישראל שלא תפעל למניעת הצעה קיצונית בעצרת

* אינה רואה „טעם" בכך * תקוע נפגש עם סקאלי
* נציג ארה"ב באו"ם: הפתרון — בהחלטות 242 ו־338

מאת דן מרגלית, שליח „הארץ" בארה"ב

ואשינגטון, 21 (מיוחד ל„הארץ"). ארה"ב הודיעה לישראל אינה רואה טעם בפעילות ב־ למניעת הצבעה על ההצ־ הערבית הקיצונית, שתיערך ו' (היום) או בשבת. לדב־ האמריקאים אין הם רוצים ל־ יע כצד לבו"כ. העמדה האמ־ אית, שלכאורה היא עקרו־ בכבידה על ישראל, כי ב־יסודה אין היא מגייסת קולות נגד ההצעה הערבית ומתפרשת כנסיון אמריקאי להפיס את דעת הערבים.

השגריר יוסף תקוע, נפגש היום עם ראש המשלחת האמ־ריקאית, מר ג'ון סקאלי. לא נודע אם הפגישה נועדה לה־שיג ברגע האחרון מאמץ אמ־ריקאי לצמצום התמיכה בהצ־עה הערבית.

כמה נציגי מדינות אירופיות אמ־רו בדיון, כי יש להעניק לישראל הסכם־הגנה, שיבטיח את קיומה, תמורת נסיגה לגבולות 1967 — אולם לא נמסר אם הצעה כזאת הועלתה גם במגעים מדיניים.

ישראל קיימה בימים האחרונים מגעים עם משלחות, שאין לה קש־רים דיפלומאטיים אתן, כדי לנסות להשפיע על תוצאות הדיון בעצרת. גורמים ישראליים הביעו שביעות רצון מנאומיהם של נציגי ארה"ב וקנדה.

(הסוף בעמוד 2, טור 3)

ואלדהיים יוצא למזה"ת „להפיג סכנת מלחמה"

„אינני כה אופטימי"

מרכז או"ם, 21 (אי.פי., יופ"יע ועסט"א). מזכיר או"ם, ד"ר קורט ולדהיים, ייצא בשבוע הבא ל־מזה"ת לשיחות פנים־אל־פנים עם מנהיגי האיזור במגמה להפיג את סכנת המלחמה — הודיע ה־ערב דובר או"ם.

(בראיון לשבועון האיטלקי „אירופאו" אמר ד"ר ולדהיים, כי סכנת מלחמה צפויה באיזור אם לא תושג התקדמות ממשית במו"מ — ובעניין זה אינני אופ־טימי כפי שהיה בעבר).

ירדן מזהירה את „ערפאת וכנופייתו"

* מביעה תמיהה על שתיקתן של מדינות ערב
* התפטרה ממשלתו של זיד אל ריפאעי
* ערפאת — למוסקבה אחרי פיסגת פורד־ברז'נייב

מאת עודד זראי, סופר „הארץ" לענייני ערביים

ירדן הזהירה את „ערפאת וכנופיתו" באש"ף והממשלות הערביות כי היא תכה בכל מי שינסה לפעול נגד העם הירדני הכתר ההאשמי.

ירדן קבעה כי היא לא תשב בחיבוק ידיים נוכח הכרזות רא־שי אש"ף בדבר „חיסול המשטר ההאשמי היישות הירדנית" וה־ביעה תמיהתה על קשר־השתיקה מצד הממשלות הערביות נוכח הכרזות אלה.

בטאון הצבא הירדני „אל־ליוואא" שאל בגליונו האחרון: „מה פשר השתיקה הזאת בזירה הבין־ערבית? האם אין לוקחים ברצינות את הכרזות ערפאת ו־קדומי או שערפאת וכנופיתו יוצאים בהכרזות בידיעתן וב־הסכמתן של המדינות הערביות ומנהיגיהן?" העתון ציין כי „יר־דן אינה סחורה המוצגת למכירה פומבית וכי העם הירדני הוא חזק די הצורך כדי לדרוס כל מי שמנסה לפגוע בזכויותיו".

אמש נמסר מרבת עמון, כי ממשלת זיד אל־ריפאעי הגישה התפטרותה במסגרת הצעדים ה־מינהליים החדשים, הננקטים ב־עקבות החלטות רבאט. ממשלת ריפאעי תמשיך לכהן בתפקידה עד לכינון ממשלה חדשה, כי נראה בשבוע הבא בראשות רי־פאעי עצמו. גם שני בתי הפר־למנט עמדו להתפזר, לאחר אי־שור תיקון החוקה.

*

עתוני רבת־עמון היו היחידים שמסרו את הפרסים המובהקים על הסכם בבית־שאן. מרבית ה־עתונים הערבים לרבות המצ־ריים התיחסו בחיוב לסכנת חול־קם אף שיבחו את הפעולה.

*

יאסר ערפאת יבקר בקרוב ב־מוסקבה לאחר ועידת הפיסגה של הנשיא פורד ומנהיג ברית־ה"מ, ליאוניד ברז'נייב, נמסר אמש מדמשק.

מקורות המחבלים מסרו, כי ערפאת יגיע למוסקבה בראש משלחת מטעם אש"ף, לביקורו השני בבריה"מ תוך ארבעה חו־דשים. לפי שעה לא ניתן כל אישור לידיעה על ביקורו ב־מוסקבה.

סוריה מוסיפה להציג תנאים לחידוש המנדט של כוח האו"ם ברמת הגולן

„על ישראל לסגת, להכיר בפלשתינאים, לחדש מייד דיוני ז'נבה"

מאת סופר „הארץ" לענייני ערביים

סוריה לא תחדש את מנדאט האו"ם בחזית הגולן אלא אם תחייב ישראל לסגת מהרמה ול־יר בזכויות הפלשתינאים. סו־ דורשת שינוי משמעותי ב־ב באיזור, על־ידי חידוש מיי־ של ועידת ז'נבה או תהילת סיגה מהגולן — מסרו אתמול ג סוריה באו"ם, היתים אל־אני בראיון לכתב „אל־נהאר" ירותי בניו־יורק ומקורות סו־ם רשמיים שצוטטו על־ידי נויות הידיעות.

מקורות הסוריים הרשמיים קב־ כי אין לצפות מדמשק חידוש אט או"ם בלא שום תמורה. לא התחייבה לנסיגה נוספת כה־ה מאז הסכם הפרדת הכחות וכן הבטיחה להכיר בזכויות הפלש־תינאים.

בדמשק נמסר אתמול, כי יחידות שריון סוריות ערכו תימרונים נוס־פים במסגרת „ההכנות למלחמת ה־שיחרור" נגד ישראל. ההודעה הממ־שלתית על התימרונים היא השניה מסוג זה ביומיים האחרונים. ההודעה ציינה, כי בתימרונים השתמשו ה־יחידות באש חיה. לא נמסר על מ־קום התימרונים.

שר־החוץ המצרי איסמאעיל פהמי קרא אתמול בראיון לשבועון הקהי־רי „אל־מצאוור" לישראל לקבל את „הצעות השלום" של ערפאת, כפי שבאו לביטוי בנאומו באו"ם ב־13 לחודש.

„על ישראל לזנוח בענף הזית של ערפאת" קבע פהמי וציין כי „בחר הדבר כי ישראל הבנויה על סידור ריוח, כפיה וכיבוש בכוח, מסרבה להיות בדרכים בשלום עם הפלש־תינים, הנלחמים לכנן זכויותיהם ה־לגיטימיות".

(עי'). נשיא סוריה אסד נועד ב־יום ה' עם שגריר ארה"ב ריצ'ארד מרפי. לא פורסמה הודעה, אך סבו־רים כי הם דנו במצב באיזור.

תוספת לישראל בחוק הסיוע שיוגש לסנאט האמריקאי

מאת דן מרגלית, שליח „הארץ" בארה"ב

ואשינגטון, 21 (מיוחד ל„הארץ"). תוספת כספית של 75 עד 100 מיל־יוני דולרים לישראל, תיכלל בחוק סיוע החוץ האמריקאי שיוגש בימים הקרובים מחדש למליאת הסנאט, ל־אחר שהושגה פשרה בענין בין ה־מימשל לבין הקונגרס.

התוספת תירשם כמענק צבאי נו־סף לישראל והיא מגדילה את זה הקיים במסגרת חוק זה מ־100 ל־175 עד 200 מיליוני דולרים.

הסיוע לישראל בחוק זה, לרבות סיוע לעליית יהודי בריה"מ, הס־תכם עד כה ב־595 מיליוני דולרים ולפי הפשרה החדשה יגדל עד 670 או 695 מיליוני דולרים. מקורות ב־קונגרס אמרו היום, שהם מקווים כי החוק יאושר.

5 מסיתים מהגדה גורשו ללבנון

הובאו לגבול, הצטוו „ללכת לכפר הקרוב"

מאת יהודה אריאל, סופר „הארץ"

חמשת המסיתים מהגדה, שנג־דם הוצא צו גירוש, הובאו את־מול לפנות בוקר ברכב לגבול לבנון כשבידי כל אחד מהם תיק קטן עם חפצים אישיים. המכו־נית נעצרה ליד אחד השערים של גדר הבטחון. מנעול השרשרת של השער נפתח והחמישה הצטוו ל־עבור לשטח לבנון.

אחד מחיילי הגבורה הסביר למגו־רשים היכן הם נמצאים, ואמר להם להמשיך דרך שוק, כדי להגיע אל הכפר הקרוב. השער שוב ננעל מ־אחוריהם וכמה חיילים נשארו בקר־בת מקום, עד שחמשת המגורשים נעל־מו בשטח לבנון.

יוזמי שביתות והפגנות

(ל.צ.מ.). החמישה, שהיו מיוזמי השביתות וההפגנות והפרעת הסדר, הם:

- ד"ר אלפרד טובאסי מראמאללה;
- עבד אל רזאק עבד אללה עודה מרמאללה;
- מוחמד קדרי מאל־בירה;
- גטאס אבו עיטא מבית־סחור;
- ד"ר חנא נאסר מביר־זית.

הם גורשו במסגרת פעילותו של המימשל הצבאי להבטחת הסדר, שמי־רת החוק והבטחון ובכדי לאפשר קיום החיים התקינים באיזור יהודה ושומרון.

ד"ר אלפרד טובאסי, רופא שיניים חבר מועצת עירית רמאללה, הוא חבר הנהגת „החזית הלאומית הפ־לשתינאית" באיזור יהודה השומרון. באחרונה חתם על העצומה הקוראת להכיר באש"ף כגוף היחיד המייצג את הפלשתינאים בשטחים.

עבד אל רזאק עבד אללה עודה, קבלן בניין וסוחר (חבר לשכת ה־מסחר ברמאללה). אף הוא נמנה עם חברי החזית הלאומית הפלשתינאית ומחותמי העצומה. הוא הסית לשבי־תת המסחר ברמאללה.

מוחמד קאדרי מורה בבית־ספר ה־תיכון השני ברמאללה, היה מראשי מארגני ההפגנות ושביתות התלמי־דים בבתי־הספר.

גטאס אבו עיטא, תושב בית־סחור, מורה בבית־ספר התיכון ב־ירחו. מראשי המחותמים על עצו־מות נגד השלטון הישראלי, אירגן שביתות ליכודים והפגנות תלמידים בירחו.

ד"ר חנא נאסר, מנהל בית־ספר ביר־זית, ארגן וניהל שביתות והפ־גנות אלימות בבית־הספר. נמנה עם המסיתים לשביתות ולהפגנות בר־מאללה.

עד־מדינה שהשתתף בשוד בנקים עזב את ישראל לארה"ב — בשם בדוי

האיש חיים זקוטו שעמו נחתם הסכם חסינות, תמורת עדות

מאת אבי ולנטין, סופר „הארץ" לענייני משטרה

עד המדינה, חיים זקוטו, שהש־תתף בארבעה מעשי שוד בנקים ובקשירת־קשר לשוד טבעת יה־לומים, עזב את הארץ לארה"ב, לפני כמה שבועות עם אשתו (שנשאה אחרי ששוחרר מבית הסוהר). זקוטו יצא את הארץ ב־שם בדוי בלי שאיש ידע על כך חוץ מקרובי משפחתו וכמה קציני משטרה.

זקוטו נעצר ב־10 בינואר אחרי מירדף, במכונית פאנוס גנובה. אתו נעצרו אשר מסר (31) ואהרון קרן (26). השלושה היו בעקבם סמוי של היחידה המיוחדת של משטרת מחוז תל־אביב והיה ברור למפקדי ה־משטרה, כי הם עמדו לבצע באותו יום שוד נוסף בסידרה ארוכה של פשעים חמורים קודמים.

הסכם חסינות

שיתוף־הפעולה עם החשודים אח־רי מעצרם היה מוגבל מאוד. בשלב ראשון הסכים זקוטו להיות עד־מדינה בפרשת נסיון הנפל לשדוד את טב־עת היהלומים של בעלת בית־מר־קחת ברחוב הרואה בר"ג, הגב' פינצי. הוא לא גילה לחוקרים על חלקו במעשי שוד הבנקים. נעשה הסכם חסינות בין זקוטו לבין המדינה בקשר לפרשה קשירת הקשר בה הש־תתף גם אשר מסר. זקוטו הוכנס ל־תאי הבידוד (איקסים) בכלא רמ־לה, גם כדי לשמור על חייו. אחרי 30 יום בבידוד הובא לחקירה על ידי הצוות המיוחד שהוקם לחקירת מעשי שוד הבנקים האחרונים, בראשו עמד מפקח יגאל אנקורי מהמדור המרכזי.

(הסוף בעמוד 2, טור 3)

חיים זקוטו

מזג האוויר

מזג האוויר היום: בהיר עד מעונן חלקית ויבש עם טמפ' גבוהות רגיל לעונה זו.

תחזית לשבת: בהיר עד מעונן קל.

הטמפרטורות: ירושלים 14 עד 21; רמת הגולן 12 עד 20; חיפה 13 עד 26; הכנרת 11 עד 23; תל־אביב 14 עד 27; יריחו 13 עד 30; 14 עד 26; באר שבע 13 עד 26; אילת 16 עד 30; מפרץ שלמה עד 28.

החל מבצע פרסים חדש של הלוח הכפול חורף 74 בשיתוף עם Matz

ראה עמוד 6

ועדת הכספים של הסנט אישרה את חוק הסחר

ואשינגטון, 21 (עסט"א). הסנט יצביע על חוק הסחר שאושר אמש ע"י ועדת הכספים שלו, רק אחרי שיופיע לפניו שר־החוץ ד"ר הנרי קיסינג'ר ב־3 בדצמבר, בקשר ל־מכתבו לסנטור ג'קסון, שבו מסר על ערובות סובייטיות בענין הגירתם של יהודים המעוניינים מדיניתם.

ד"ר קיסינג'ר נתבקש להופיע לפני הסנאט, לבקשת סנטור הרי בירד. ה־ועדה אישרה חוק הסחר ברוב של 319 קולות נגד 80.

מחבלים משתחררים מכלא ירדני, בעקבות חנינה שהכריז המלך חוסיין (צילום רדיו של אי. פי.)

גברה ההסתה ביהודה ושומרון

* הופצו כרוזים לשביתות ולהפגנות * כוחות הבטחון ערוכים לדכאן * צעדים נגד סוחרי רמאללה

מאת יהודה ליטני, סופר „הארץ"

כוחות הבטחון ערוכים לקראת אפשרות של הפרת הסדר הצי־בורי באמצעות הפגנות והשביתות בערי הגדה המערבית ובמזרח ירושלים במשך היום ומחר. את־מול הופצו במזרח ירושלים כרו־זים הקוראים לתושבים לערוך שביתה כללית והפגנות.

לדעת אנשי בטחון, ייתכן כי הגל הנוכחי של השביתות וההפגנות ב־גדה ובמזרח ירושלים יגיע לשיאו בסוף השבוע, לקראת סוף הדיון ב־נושא הפלשתינאי בעצרת.

אתמול נמסר, כי המימשל הצבאי הגיב בחריפות על שביתת המסחר ברמאללה ובאל־בירה שלשום. פרט לסגירת עשר חנויות מרכזיות ב־שתי הערים, נאסר על סוחרי ר־מאללה ואל בירה לייצא תוצרת כל־שהיא לגדה המזרחית.

כן נאסרו ביקורים של תושבי ר־מאללה ואל־בירה בירדן וביקורים של קרובים וידידים של תושבי שתי הערים מירדן. מתחילת השבוע נא־סר גם על סוחרי העיר שכם לייצא שמן לירדן, בשל שביתת המסחר שנערכה בעיר בשבוע שעבר.

פרט למספר מצומצם של מקרי הפרות סדר ציבורי שרר אתמול שקט יחסי בגדה המערבית. בירו־שלים המזרחית התנהלו החיים ב־מסלולם הרגיל.

תגובה על גירוש המנהל

בתגובה על גרושו של מנהל מכ־ללת המורים בביר זית (עיירה מ־צפון לרמאללה) חנא נאצר, ללב־נון ערכו אתמול כל תלמידי המכ־ללה שביתת־שבת בין כתלי המוסד. הם ישבו במקובץ, שרו שירים לאו־מיים וקראו סיסמאות תמיכה ב־אש"ף ובמנהיגות. חיילי צה"ל ש־הוזעקו מחוץ למכללה לא התערבו.

נוכחות התלמידים במוסדות החי־נוך בגדה המערבית אתמול היתה כמעט מלאה. בירחו ובטול־כרם ערכו תלמידי תיכון נסיון להפגנות שנבלמו באיבן על ידי כוחות ה־בטחון. בירחו נעצרו 9 תלמידים ותלמידות ובטול כרם נעצרו 6 נע־רים, שידו אבנים לעבר מכונית. ב־ג'נין נעצר נער שידה אבנים ל־עבר אנשי כוחות הבטחון.

בעקבות ההחלטה למנוע סיוע מישראל

מליאת אונסק"ו דחתה הצעת ישראל להכלילה באיזור האירופי שלה

* המשלחות האמריקאיות־אירופיות תמכו בהצעה הישראלית
* צרפת נמנעה * המנכ"ל היוצא: אין בסיס להאשמות נגד ישראל

מאת אליהו מאירי, סופר „הארץ" בצרפת

פאריס, 21 (מיוחד ל„הארץ"). מליאת אונסק"ו קיבלה הערב החלטה הדוחה את הצעת ישר־אל, להכלילה, באזור הארצות ה־אירופיות של הארגון. בכך נד־חית ישראל, למעשה, מכל אזור־ארצות מוגדר בארגון. ההחלטה השלילית לישראל התקבלה ב־קולותיהן של 48 משלחות לעו־מת 33 שהצביעו נגדה ו־31 ש־נמנעו. ישראל לא תוכל מעתה להשתתף בפעילות אזורית כל־שהי של ארגון החינוך והתרבות של האו"ם.

המשלחות האמריקאיות האירו־פיות הצביעו בעד ההצעה הישר־אלית, חוץ מצרפת שנמנעה. בנמ־קה זאת כענין עקרוני שמגמתו ל־הבטיח את האירופאיות של אזור אר־צות אירופה. (בוועדה אונסק"ו הת־נגדה צרפת גם להכללתה של אר־צות הברית באזור האירופי של ה־ארגון).

(הסוף בעמוד 2, טור 7)

הדיונים בשאלת תוספת היוקר ללא הכרעה * יימשכו ביום ב'

* אתמול נפגשו שר האוצר, מזכ"ל ההסתדרות ונציג התעשיינים
* השר בר־לב: להקפיא התוספת לבעלי ההכנסות הגבוהות

מאת סופר „הארץ"

הדיונים על התשלום תוספת ה־יוקר בין הממשלה, ההסתדרות והמעסיקים יימשכו ביום ב' ב־שבוע הבא. בפגישה שהיתה את־מול בתל־אביב בין שר־האוצר, מזכיר ההסתדרות ונשיא התע־שיינים, מסרו הצדדים עמדותיהם, אך גורל תשלום תוספת היוקר עדיין לא נחתך.

שר־המסחר והתעשייה מר חיים בר־לב התנגד לשלם את מלוא תוס־פת היוקר ואמר כי תשלום כזה יז־רים לשוק כ־200 מיליון ל"י נוספות בינואר. הוא הציע להקפיא את התש־לום התוספת לבעלי ההכנסות הגבו־הות, כלומר הקפאת כ־120 מיליון ל"י לחודש.

כה, כי אם אמנם תשולם תוספת ה־יוקר בינואר, שעליה יש להוסיף את תוספת הילדים, לא תושג התכנית הכלכלית של הממשלה שום אחד מיעדיה.

עוד אמר כי למרות היות כל ה־נוכחים בישיבה נציגי אינטרסנטים, הוא מציע לחשוב על העניין מנקודת מבטה של טובת המדינה.

להלן ציין, כי „העם בישראל מוכן לירידה מסויימת ברמת חייו, בתנאי שיבין היטב מדוע הוא נתבע לכך.

„המדיניות המקצועית שנקטה ההס־תדרות ב־1974 היתה אחד הגורמים המרכזיים להגברת הלהטים האינ־פלציוניים.

„הזרמת 200 מיליון לירות בכל חודש פטורות ממס, באמצעות תוס־פת היוקר, תנטרל את התכנית הכל־כלית ותעלה למעסיקים יותר כפי שניים מן התשלום שיקבלו השכירים לידם — בשל העמסת ההוצאות ה־נילוות כמו מיסים הפרשות לביטוח

(הסוף בעמוד 2, טור 6)

(ראה מאמר ראשי בעמוד 11)

מזכיר ההסתדרות, מר ירוחם משל, עמד על תשלום מלא של תוספת היו־קר והציע „לדון בבוא הזמן בעניין תשלום התוספת ביולי, בלי תנאים מוקדמים". המזכ"ל הביא נתונים על שיעור ההתייקרויות מאז ביצוע התכ־נית הכלכלית. מוצרי מזון בסיסיים התייקרו ב־70%, מזון כללי 32%, ונפט ביתי 79%.

ריינר נעדר

סופר „הארץ" מעיר, כי ממשלחת ההסתדרות בדיונים בלט העדרו של מזכיר חברת העובדים, מר אפרים ריינר, התומך בעיקר השפעת הפי־חות מתוספת היוקר. עמדותיו של מר ריינר, הזהות עם עמדת המעסי־קים, יצרו מתיחות בינו לבין מזכ"ל ההסתדרות.

מושביץ: צפוי כשלון

יושב ראש לשכת התיאום של ה־אירגונים הכלכליים, מר מרק מוש־ביץ, אמר אתמול בישיבה של הלש־

צדוק: תמונה ועדה שתציע שיטת מיסוי חדשה לחלוטין

מזהיר מ„מקרטיזם כלכלי ומשפיטה בלי משפט"

מאת מרדכי ארציאלי

„הממשלה תמנה בימים הקרו־בים ועדה שתציע שיטת מיסוי חדשה. בוועדה לא יהיו אנשי צי־בור ולא נציגי אינטרסנטים, אלא מומחים בלבד. עליה הוטל לא לתקן עיוות זה או אחר, אלא ל־עבד הצעה לשיטה חדשה" — אמר אתמול שר־המשפטים, מר חיים צדוק, בפגישה עם חברי המועדון המסחרי תעשייתי ב־באר־שבע.

להלן אמר, כי „אנו חיים בשיטת מסים מעוותת והממשלה החליטה ל־עשות רוויזיה יסודית במערכת ה־מסים, אשר תבטל את כל העיוותים ותנהיג שיטת מיסוי אחידה. היא תהיה בנויה כך, כדי שתעודד פר־יון והאמון בעבודה".

בדברו על הרשויות הכלכליות, אמר, שיש להעביד את הפיקוח ו־לנהוג בכל חומר הדין כלפי אלה שהפרו החוק. „הוכח", אבל, „כי סמכויות הפיקוח של רשות החברות הממשלתיות, אינן מספיקות. אך אסור להגיע למידת פיקוח כזו אשר תחניק אותן.

שר המשפטים הזהיר ממקארטיזם כלכלי שבו יעבור המשפט לדעת הקהל והעתונות. „יש סכנה של ער־עור שלטון החוק אם נגיע לאווירה שכל אחד יודע מראש כי עבר עבי־רה ובמה הוא אשם ויש להיזהר מהלך רוח של שפיטה בלי משפט".

ברגע האחרון

13 הרוגים עשרות פצועים בהתפוצצות בבריטניה

בירמינגהם, 21 (י. פ.). שבע פצצות התפוצצו הלילה בבירמינגהם, העיר השניה בגודלה באנגליה. ב־דיווח ראשון נמסר כי 13 איש נה־רגו ועשרות נפצעו.

בגליון זה 18 עמודים בצרוף המוסף השבועי בן 32 עמ'

هكذا من الأصل

صكنا من الاهل

המזה"ת — במרכז דיוני פיסגת וולאדיווסטוק

קיסינג'ר יבוא לאיזור „רק אם תחול הידרדרות"

מוסקבה, 21 (ע"צ ויופ"יע). — בעית המזרח התיכון תתפוס את המקום המרכזי בוועידת הפיסגה האמריקאית־סובייטית העומדת להיערך בוולאדיווסטוק בשבת וביום א'.

תהיה זו הפגישה הראשונה בין הנשיא האמריקאי החדש, מר ג'ראלד פורד, לבין מנהיג המפלגה הקומוניסטית הסובייטית, ליאוניד ברז'נייב.

נוכח הסכנה והמורה של התלקחות מחודשת בין הערבים לבין ישראל, יש לצפות כי בעית המזרח התיכון תידחק למקום השני את נושא הגבלת החימוש הגרעיני — תחום אשר לפי כל הסימנים עדיין אין בריה"מ מוכנה לוותר על עצמה ההתחייבויות לטווח ארוך.

מר פורד עומד להגיע לוולאדיווסטוק בשבת בשעה 2 בצהריים לפי השעון המקומי (6 בבוקר לפי שעון ישראל).

קיסינג'ר לא יבקר באיזור

שר החוץ האמריקאי, ד"ר הנרי קיסינג'ר, אינו מתכוון לבקר במזרח־התיכון בדרכו חזרה מפקינג בשבוע הבא, אלא אם תחול שם „הידרדרות במצב שואה" — אמר ביום ה' פקיד בכיר במפלייתו של הנשיא פורד, המבקר עתה ביפאן.

בתגובה על הידיעות מוואשינגטון, שקיסינג'ר מתכוון לטוס מסין ישירות למזרח התיכון, לסיבוב שיחות חדש על השכנת שלום באזורנו, אמר הדובר, כי „עתה יש לנקוט דיפלומטיה השקטה במזרח התיכון".

ד"ר קיסינג'ר המלווה את הנשיא פורד בביקורו הנוכחי ביפאן, ייצא יחד עמו בסוף השבוע לוועידת הפיסגה עם מר ברז'נייב בוולאדיווסטוק, ומשם יטוס ישירות לסין. לאחר סיום ביקורו ישוב קיסינג'ר לטוקיו כדי לדווח לפקידים היפאניים, לפני שובו לוואשינגטון למחרת היום.

הושבעה ממשלת יוון

אתונה, 21 (יופ"יע וע"ר). ראש הממשלה קונסטנטין קאראמנליס הקים היום ממשלה חדשה ובה 19 שרים. דימיטריוס ביטסיוס ממשיך לכהן כשר החוץ ומר אנגלוס אוורוף כשר־ההגנה.

הקונגרס פונה באיגרת לפורד נגד אש"ף

מאת דן מרגלית, שליח „הארץ" בארה"ב

וואשינגטון, 21 (מיוחד ל„הארץ"). הקונגרס האמריקאי עשוי לפנות בימים הקרובים לנשיא ג'ראלד פורד באיגרת התומכת בישראל ומגנה את אש"ף, תוך הזכרת האווירה ששררה באירופה בשנות עליתם של הנאצים לשלטון בגרמניה.

טיוטת האיגרת מופצת בקרב חברי הקונגרס ואם תתקבל תהיה מתווה התמיכה הפוליטית החזקה ביותר שיכולה ישראל לקבל.

„וואשינגטון פוסט" כותב היום במאמר ראשי, כי ארה"ב מקווה להביא את אש"ף לנהל מו"מ עם ישראל במגמה של דו־קיום (סימני נוסף להתקדמות במצב המזה"ת ני במה"ת רואה העתון בהידברות שתהיה בין ישראל למצרים).

המשלחת של ניצולי מפלות רצדיקה נפגשה היום שוב עם סנטורים בוואשינגטון.

דובר הסטייט דפארטמנט נמנע אתמול, בתגובה על שאלה, לפרש מה לדעת ארה"ב האינטרסים הפלשתינאים האמר כי כל הבעיות האפשריות צריכות להתברר במו"מ.

הרב ישראל מילר נפגש אמש עם תת שר־החוץ האמריקאי מר ג'וזף סיסקו לשיחה על התבטאויותיו בנושא הפלשתינאי. לפני כן נפגש הרב עם המיועד לשגריר ארה"ב במערב גרמניה בקשר לתשלום פיצויים ליהודים קרבנות הנאצים.

הדולר התאושש בשוקי אירופה

מאת איתן כהן, סופר „הארץ" בשוויץ

באזל, 21 (מיוחד ל„הארץ"). התאוששות ניכרת חלה בשער הדולר בשוקי המטבע באירופה, עקב פעולתה של ממשלת שוויץ שנועדה לחסום זרימה לא רצויה של מטבע זר לשוויץ.

המטבע האמריקאי עלה ב־5.2% מערכו אתמול לשיעור של 2.75 פרנקים שוויציים.

מחיר הזהב ירד ביותר מ־6 דולרים ובסוף היום הגיע בלונדון ל־180 דולר האונקיה.

אילי נפט ערביים הסבירו לכתב שווייצי כי בשבועיים האחרונים היו להם שלושה מניעים להורים כספי נפט ערביים לבנקים שוויצים: (א) חשש מפני מלחמה נוספת במזה"ת; (ב) חשש מהתערבות צבאית של ארה"ב בשדות הנפט שבמפרץ הפרסי ובמקומות אחרים; (ג) חשש מירידה נוספת בערך הדולר.

הטלת רבית שלילית של 12% על פקדונות של זרים בשוויץ שליה הוכרז אתמול התקבלה בהבנה בשוויץ והוגדרה כאפשרות היחידה להבטיח את כושר התחרות של תעשיית הייצוא השוויצי.

אלכסנדר וורונל קיבל אשרת יציאה לישראל

לונדון, 21 (עסט"א). אלכסנדר וורונל, מראשי הפעילים היהודים בבריה"מ המתגורר במוסקבה קיבל אשרת יציאה לישראל — מסרו היום מקורות יהודיים בבריה"מ.

לאשרה צורפו שני תנאים: הוא חייב לעזוב את בריה"מ לפני סוף 1974, ועליו להתרחק מן המדענים היהודיים שיזמו סמינר בין־לאומי ואשר הורחקו ממשרותיהם.

וורונל אמר כי הוא ייצא בזמן, אך הוא אינו מוכן לקבל את התנאי השני, אשר אין לשלטונות כל סמכות לכפותו עליו.

שוטר נושא גופת תינוק שהוצאה מבין שברי מטוס הג'מבו בניירובי. ברקע נראים שברי המטוס העולים בלהבות. (צילום רדיו של א. פ.)

שר האוצר: אין מחשבה לייקר מיצרכים כמו סוכר ואורז

ח"כ ש. תמיר: הכרחית רפורמה מהפכנית במס הכנסה

(ל.ע.מ.). מאז מלחמת יום הכיפורים נהפכנו לעם אחר, כשם שהעולם הפך לעולם אחר עקב משבר הנפט, שגרם להתמוטטות יסודות הכלכלה הקיימים — אמר אתמול שר האוצר, מר יהושע רבינוביץ, בישיבת ועדת הכלכלה של הכנסת.

בהמשך דבריו אמר כי אין שום כוונה לייקר מצרכים כמו סוכר ואורז.

„אנו קשורים קשר בל ינתק בכל מה שנעשה בעולם — המשיך השר — „ומושפעים מן התמורות המפליגות שחלו בשנה זו בכל מערכת המחירים של מצרכי יסוד רבים. גם אם אין התותחים רועמים, אנו נמצאים במשק מלחמתי ואסור שננהג כאילו חזרנו כבר למצב של ערב יום הכיפורים".

להלן אמר שר האוצר, כי עמדו בפנינו שתי אפשרויות: לחכות עד לאוזילה מוחלטת של היתרות שלנו, דבר שהיה מביא לאבטלה חמורה מאד בחודשים הקרובים, או לנקוט במדיניות הכלכלית החדשה בה נקטנו.

יו"ר ועדת הכלכלה, ח"כ שמואל תמיר, הדגיש כי האינפלציה נגרמת בראש ובראשונה מכמויות גדולות של כסף שחור הנמצא אצל אנשי כספים המהוות לחץ על השוק וגורמות לעליית מחירים ולבזבוז מטבע חוץ יקר.

לפיכך, אמר ח"כ תמיר, רבצה החובה על הממשלה, מזה שנים, לחולל שינוי יסודי ומהפכני במערכת המיסים, כדי למנוע את התופעות החמורות מאד של העלמות מס בכל הסקטורים, שגורם על ידי שיעורי מס שאין הציבור יכול לעמוד בהם, ומרתיע בפני [illegible] פריון גבוה. ח"כ תמיר הזהיר, כי תיקונים חלקיים ומגובבים לא ישנו דבר.

חברי הכנסת: י. שערי, י. מודעי, מ. דרובלס, פ. גרופר, א. אבטבי, ב. קצב השמיעו הערכה לצעדים שנקטו, אך הצביעו על נקודות תורפה שונות, והמליצו על צעדים נוספים שהכרחי לנקוט בהם להשלמת המדיניות.

חברי הוועדה עמדו על ההכרח להבטיח שלא יהיו סקטורים ושכבות שישאו בעול כבד יותר ובנטל רב יותר, מאשר אחרים, העשויים עוד להרויח ולהתעשר מהמצב שנוצר.

שר האוצר, הודה על הדברים שאמר היו"ר ש. תמיר, בקשר לפירסומים על הניהול בבנים, כי הוא מזועזע ממה שקרה בבנים והוא רואה את מה שקרה בחומרה רבה.

זכו בפיס

בהגרלת מפעל הפיס מס' 47/74 שהתקיימה ביום 21.11.74 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך — .500,000 ל"י זכה המספר: 286330.

בסך — .250,000 ל"י. זכה המספר: 581496.

בסך — .100,000 ל"י זכה המספר: 565238.

בסך — .50,000 ל"י זכו המספרים: 228778; 393713.

בסך — .12,500 ל"י זכו המספרים: 224068; 354654.

בסך — .6,250 ל"י זכו המספרים: 041462; 304856; 407672; 480240.

בסך — .5,000 ל"י זכו המספרים הבאים:

004141; 026805; 106299; 111382;
137596; 143435; 173757; 181717;
280194; 205627; 211922; 213285;
234856; 255024; 257648; 259176;
276245; 334508; 367788; 393678;
400399; 423366; 426116; 438261;
443361; 469615; 512676; 517752;
536249; 619387; 630345; 640653;
670924; 671475; 686710; 695942;
728522; 735803; 750192; 770891;

בסך — .1,000 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־1609; 3054; 4306; 7466; 7911.

בסך — .600 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־05587; 12155; 12197; 17718; 20445; 27281; 34542; 58943; 59386; 64757.

בסך — .250 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־01013; 05659; 07112; 09637; 14338; 16973; 19492; 22052; 22133; 23501; 25129; 28078; 28404; 31321; 37151; 41543; 42210; 42692; 46559; 49770; 52095; 66689; 76319; 81788; 89329.

בסך — .100 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־4989; 5402; 6938; 6979; 7578; 7784; 9574.

בסך — .50 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־033; 0098; 0210; 0362; 0421; 0504; 0694; 1020; 1251; 1539; 1547; 1606; 1656; 1667; 1969; 2300; 2433; 2560; 2717; 2761; 3241; 3468; 3741; 4386; 4750; 4755; 4815; 5042; 5176; 5475; 5875; 6753; 7205; 7433; 7464; 7622; 7659; 7833; 8349; 8922; 9113; 9448.

בסך — .6 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרות. 1 ו־9.

ארה"ב הודיעה לישראל

(סוף מעמוד 1)

הצעת ההחלטה

(ע"צ ויופ"יע). רוחה של הצעת ההחלטה החדשה של הבלתי מזדהות קרובה לזו שהוכנה על ידי אש"ף, אולם היא הרבה יותר קצרה. היא מצהירה על:

✶ הזכויות הבלתי ניתנות לעירעור של הפלשתינאים בפלשתין, להגדרה עצמית, לעצמאות ולריבונות לאומית;

✶ על זכויות הפלשתינאים לשוב לבתיהם ולרכושם;

✶ זכות הפלשתינאים להשיב לעצמם את זכויותיהם בכל האמצעים, בהתאם למטרות של מגילת או"ם.

הצעת החלטה אחרת, שכפי הנראה עמדה להיות מוגשת לעצרת, קוראת לתת מעמד של משקיף לאש"ף, אשר תעניק לארגון המחבלים זכות קבועה להשמיע את דברו בדיוני או"ם, בלי זכות הצבעה.

דברי נציג ארה"ב

בוויכוח על השאלה הפלשתינאית בעצרת הכללית, העומד להסתיים בהצבעה ביום ו' (היום), אמר נציג ארה"ב ג'ון סקאלי, כי לישראל זכות קיום כמדינה ריבונית ועצמאית בגבולות בטוחים ומוכרים.

הוא אמר כי יש לשלב את האינטרסים של הפלשתינים לתוך המערך של תן וקח, בדרך של מו"מ. זו הדרך בה אפשר לקדם אותם. האינטרסים הפלשתינאים לא יקודמו על ידי החלטות ודרשות או תימרונים דרמטיים פרלמנטריים, אמר.

עקרון המו"מ

השאלה כיצד להמשיך במו"מ על המזה"ת שמנהל קיסינג'ר עודנה תלויה ועומדת — אמר סקאלי. אם תהליך המו"מ יימשך, חייב כל צד מהצדדים להיות מוכן לקבל שלום שיושג בדרך שיחות עם האחרים. אם צד מהצדדים פוסל עקרון זה או מעמיד בספק את זכות הקיום של אחד הצדדים למו"מ, יאבדו תקוותינו למו"מ ולשלום. כבסיס לפתרון — אמר — הוא רואה את ההחלטות 242 ו־338 של מועצת הבטחון.

„הכרה בזכות ישראל"

נציגי בריטניה צרפת ואיטליה בעצרת אמרו ביום ד' שכל הסדר שלום במזה"ת חייב לכלול הכרה בזכות קיומה של ישראל. שלשתם קראו לשתף את הפלשתינאים בכל הסדר שיושג ולמידות שונות של נסיגה ישראלית מהשטחים.

אליהו מאייר, סופר „הארץ" בצרפת מוסר:

משקיפים בפאריס מצביעים על התקיפות שבה נציגי ארצות השוק, לרבות צרפת, מבטאים את החלטתם להבטיח את זכות הקיום של ישראל תוך הכרה בזכות הקיום של העם הפלשתינאי, הן במושב אונסק"ו הן בעצרת הכללית. נראה שהקו ננקט אחרי פגישת שרי החוץ של ארצות השוק ביום ב' בפאריס.

מאקאריוס ישוב לקפריסין

לונדון, 21 (יופ"יע וע"ר). נשיא קפריסין בפועל מר גלפקוס קלרידס, שוחח היום ארוכות עם הארכיבישוף מאקאריוס כאן, ואחר כך אמר, כי מאקאריוס יחזור לקפריסין בשבוע הראשון של דצמבר, כדי לשוב ולקבל על עצמו את תפקיד הנשיא.

מתכנסת מועצת סולל בונה לדון בדו"ח המבקר על ההפקדות

מאת סופר „הארץ"

הבוקר מתכנסת מועצת המנהלים של סולל בונה, כדי לקבוע עמדתה כלפי דו"ח המבקר ההסתדרותי.

ביום א' יתכנסו הוועדה המרכזת של ההסתדרות והוועדה המנהלת של חברת העובדים לדיון בדו"ח המבקר על עסקת סולל בונה והאחזקות הבנק של סיבור רוטבאום.

קרוב לוודאי שמועצה מנהלי סולל בונה תביע תמיכה ואמון מלא במנכ"ל הקונצרן מר צבי רכטר. משיחות עם חברי ההנהלה נשמעה הטענה כי מר רכטר נהפך שעיר לעזאזל וכי המימצאים שהתגלו אינם עומדים בשום יחס לאווירה של „לינץ' וציד המכשפות", המתנהל סביבו. מקורביו של מנכ"ל סולל בונה אף רמזו כי אין בכוונתו של מר רכטר לפרוש או להתפטר מתפקידו בעקבות הדו"ח.

עד־מדינה שהשתתף בשוד

(סוף מעמוד 1)

החוקרים רמזו כי מישהו מחבריו דיבר והוא עלול להכנס לכלא לתקופה ארוכה בגלל מעשי השוד שהשתתף בהם, על אף הסכם החסינות שנעשה עמו לגבי חלקו בקשירת הקשר לשדוד את טבעת היהלומים. הוא הסכים להיות עד מדינה ולספר על ארבעה מעשי שוד בנקים, שבהם השתתף יחד עם מסר, קרן, סבה כהן ודינקובסקי. שני האחרונים לא הועמדו לדין מחוסר הוכחות.

מעשי השוד

זקוטו סיפר בצורה ברורה ומדויקת על שוד במפעל מצות ישראל באפריל 1973; על שוד בנק הפועלים ברחוב הירדן באוגוסט 1973, משם שדדו יחד עם קרן ומסר 28 אלף ל"י; על שוד בנק הפועלים ברחוב שביל החלב שהיה ב־9 בדצמבר 1973, משם שדדו יחד עם מסר וסבה כהן 98 אלף ל"י ועל שוד בנק הפועלים בהוד השרון ב־1 בינואר 1974 משם שדדו קרן, מסר, זקוטו וסבה 175 אלף ל"י.

17 תיקים אחרים

הסכם־החסינות נעשה עם זקוטו לגבי מעשי השוד וקשירת הקשר. אבל נגדו היו תלויים ועומדים באותה תקופה 17 תיקים אחרים באשמת התפרצויות. הוא נידון עליהם והענש שנגזר עליו היה ארבע שנות מאסר. הוא לא הוחזר לכלא רמלה. אנשי המדור המרכזי שמרו על זקוטו יומם ולילה עד אחרי עדותו בבית המשפט המחוזי בתל־אביב.

הנשיא חותם

ב־18 באוגוסט חתם נשיא המדינה על בקשת החנינה לזקוטו על עונש ארבע שנות המאסר שנגזר עליו באשמת התפרצויות — פרשה שלא נכללה בהסכם החסינות. אחר־כך הוא שוחרר מן המעצר שבו הוחזק בתקופה האחרונה: בתחנת המשטרה בגבעתיים באחד החדרים בקומה השניה, המשמשת לעיתים גם למגורים לשוטרי היחידה.

ירח דבש באילת

זמן קצר אחרי שחרורו חשב זקוטו לעזוב את הארץ. הוא ניסה אף לעבוד תקופה קצרה מאוד. לפני כמה שבועות נשא לאשה את הצעירה שקיים עמה קשרים עוד לפני שנעצר בתחילת ינואר. השניים נסעו לירח דבש לאחד המלונות באילת.

נפגשתי עם זקוטו כמה פעמים והוא אמר לי כי בכוונתו להשאר בארץ. לדבריו לא חשש מחבריו לשעבר שלפי עדותו השתתפו בשוד אבל לא הורשעו. הוא סיפר לי כי לא היה לו כסף לממן את נסיעתו לחו"ל. עד שב־28 באוקטובר עזב זקוטו, בשם אחר, את נמל התעופה בן־גוריון, כשפניו מועדות לארה"ב.

שני שותפיו בעבר, מסר וקרן נידונו האחד ל־12 שנות מאסר והשני ל־4 שנים. ערעורם צריך להשמע בחודשים הקרובים בבית־המשפט העליון.

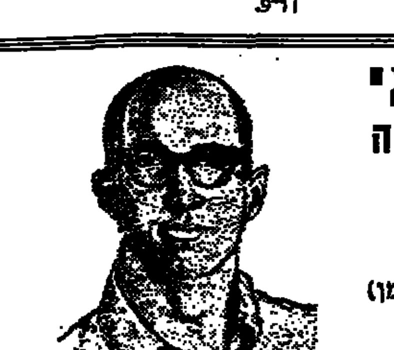

אולפן אמריקאי

אנגלית שוטפת - סדרה חדשה

חודש נסיון חינם

ירושלים — רח' שלמון 1, ככר ציון

תל־אביב — רח' אסתר המלכה 5 (בין ככר דיזנגוף לרח' פרישמן)

חיפה — רח' ביאליק 13

שעות הקבלה: בימים א'—ה' בשעות 4.00—7.00 אחה"צ (בת"א, גם בין 9.00—11.30 בבוקר)

טור הליכוד

יום ו', ח' בכסלו תשל"ה 22 בנובמבר 1974

מוגש ע"י הליכוד ועל אחריותו. מען המערכת: הליכוד, ת.ד. 4061, ת"א

הצעת חוק לעידוד משפחות ברוכות ילדים

הרבה דובר ומעט נעשה לשיפור מצבן של המשפחות ברוכות הילדים.

ידוע כי רוב ילדי ישראל הם בנים לכ־10% מבתי־האב בארץ וראשי־משפחות אלה אינם מן המתפרנסים בשפע וברווחה. היפוכו של דבר, רבים מהם סובלים מחוסר דוחק ומתנאי דיור ירודים.

עניין זה ראוי היה לטיפול נמרץ ומועדף זה מכבר, כי הוא בעל חשיבות לאומית ממדרגה ראשונה. החשיבות שבהגברת העלייה הפנימית כמוה כחשיבות העלייה מן התפוצות.

יש להצטער על כך שהממשלה הסתפקה בתשלום מס־שפתיים בנושא זה ולא עשתה דבר לקידומו. תחילה נתבשרנו על רפורמה בקיצבות הביטוח הלאומי המשולמות למשפחות מרובות ילדים, אך התברר שמתן קיצבות אלו בלבד אין בו כדי לשמש פיתרון לבעיה, ובפרט נוכח התוכנית הכלכלית החדשה. שאלת הקיום בכבוד של המשפחות ברוכות הילדים לא תיפתר במתן קיצבות בלבד, יש להוסיף עליהן תנאי חינוך ודיור נאותים ולנקוט מדיניות מיסוי הולמת.

יצויין כי אך לפני חודשים אחדים ביקשה הממשלה להציע חוק על־פיו יחוייבו הקיצבות המשולמות למשפחות מרובות ילדים בתשלום מס־הכנסה. סיעת הליכוד בכנסת התנגדה בתוקף להצעת חוק זו ועמדה איתן על דעתה כי אין להטיל מס־הכנסה על קיצבות שמטרתן לסייע למשפחות ברוכות הילדים במצוקתן. לפי שעה מנענו קבלת תקנה חמורה זו, אך לצערנו, היא לא ירדה עדיין מסדר יומה של הממשלה.

הליכוד ראה תמיד את בעייתן של המשפחות ברוכות הילדים כבעיה לאומית ובמצעו לכנסת הוא היתווה תוכנית שלמה וכוללת לפתרונה. בהתאם להתחייבות שהביע הליכוד במצעו שקדה סיעתו, כל העת, במליאת הכנסת ובוועדותיה, על שיפור תנאי הקיום של משפחות אלה, וניתן לזקוף לזכותה הישגים אחדים בתחום זה.

בימים אלה נעשית בכנסת פעולה נמרצת לשם גיבוש תוכנית, רבת־היקף, למען עידודן וחיזוקן של המשפחות ברוכות הילדים. בהקשר זה, מן הראוי לציין לשבח את תנועת זהב"י אשר הוקמה במטרה לדרבן את הרשויות הממלכתיות לפעול לפתרון הבעיה. בעידודה של תנועה זו וביוזמתם של חברים מסיעת הליכוד ומסיעות אחרות, תוגש בימים אלה הצעת חוק מקיפה אשר תכליתה לעגן בחוק את זכויותיהן של משפחות אלה.

עיקריה של הצעת החוק הם אלה: ילדי משפחות ברוכות ילדים יהיו זכאים לחינוך תיכוני חינם ולהקלות בדמי הלימודים העל־תיכוניים; משפחה שאין לה דירה או הגרה בתנאי צפיפות של שלוש נפשות ויותר בחדר אחד תהא זכאית לדיור על פי הכללים המקובלים בשיכון הציבורי המיועד לעולים חדשים; משיעור מס ההכנסה המוטל על נישום שהוא בעל משפחה גדולה יופחת סכום שנתי קצוב בהתאם לגובה הכנסתו; אם למשפחה ברוכת ילדים העובדת במשק ביתה תיחשב כאשה העובדת מחוץ למשק ביתה ותהא זכאית לחישוב נפרד ולזיכויים בהתאם; משפחות ברוכות ילדים ייהנו מהקלות, או מפטור ממס, בקנייה חד־פעמית של מוצרים בני־קיימא, וכמו כן, מהנחות בשיעור מסי הרכוש והארנונה ובדמי הנסיעה בתחבורה הציבורית.

ייחודה של הצעת החוק האמורה, והחידוש שבה, הם בכך שיחתמו עליה כל חברי סיעת הליכוד בכנסת — 39 מספרם — ואליהם יצטרפו יותר מעשרים חברים מסיעת המערך ומסיעות אחרות, כך שעצם הגשתה יהיה כבר על דעת רוב חברי הכנסת.

יהיו וודאי מי שישאלו אם במצבנו הכלכלי דהיום יכולה המדינה להרשות לעצמה מתן העידוד וההקלות שמנינו לעיל. תשובתנו מובנת מאליה — אנו גורסים שדווקא שעה זו ראויה, ואף מחייבת, מילוי חובתנו, חובת הציבור כולו, לבעלי המשפחות ברכות הילדים אשר תרומתן לעם אין למעלה הימנה. מצווים אנו למנוע כל מוקדי מתיחות־חברתית בשעה זו, באשר בה טמון חומר נפץ הרה־סכנות. טיפול יעיל בבעיה זו והקצאת משאבים לכך במידה סבירה, ירימו תרומה רבת־ערך לאחדות העם ולערבותנו איש לאחיו.

ממשלה אשר חשה בחשיבות העניין, היודעת להקצות את המשאבים לאפיקים הנכונים ואשר מסוגלת להימנע מבזבוזים של הון־ציבורי רב למטרות חסרות־ערך, יהא בכוחה להגשים משימה לאומית זו אפילו, ואולי דווקא, בשעה זו.

מרכז ל"ע בעד ממשלת ליכוד

מאת סופר „הארץ" לענייני מפלגות

מרכז הליברלים העצמאיים החליט אמש ברוב קולות לחייב את צירוף הליכוד לממשלה והקמת ממשלה אחדות לאומית. בעד ההחלטה הצביעו 57 חברי המרכז, לעומת 30 שהתנגדו לה.

יש לציין, כי מרכז ל"ע מורכב מ־380 חברים וכי בישיבה, שעל־ידי אחדים מראשי המפלגה הוגדרה כ„גורלית", השתתפו — לפי תוצאות ההצבעה — פחות מרבע.

בהחלטה שהתקבלה לפי הצעתם של השרים קול והאוזנר, וח"כ יזל ואליעזר וח"ה ברקאי, גבר, מימן, ברטוב, ארזי וכו' נאמר בין השאר: „בהמשך להחלטות המרכז הקיימות ובנסיבות הפוליטיות הנוכחיות, רואה מרכז ל"ע צורך להמליץ על הרחבת הממשלה על־ידי צירוף הליכוד לגורמים נוספים המביאים לממשלה אחדות לאומית, על יסוד פרוגרמה מדינית משותפת, שתתבסס על כדאיות האופציות הפתוחות למו"מ לשלום על בסיס פשרה טריטוריאלית". בנוסח המקורי של ההצעה נאמר כי מדובר על פשרה טריטוריאלית „ליהודה ושומרון", אך השר קול מחק מילים אלו מהצעה, לפני שהוגשה להצבעה.

כן התקבלה ברוב גדול החלטה הקוראת לתת אוטונומיה לערביי השטחים.

תגובת צעירי הליברלים

בהודעה שפרסם אמש החוג הרעיוני של צעירי הליברלים (הליכוד) נאמר: „יש לברך על צעד ההחלטה של הנהלת ל"ע, המחייב את הקמת ממשלה אחדות לאומית, על בסיס תכנית מוסכמת וקוראת לליכוד להצטרף לממשלה. אולם, התנאי המהותי להחלטה הנ"ל הקובע כי התכנית המוסכמת חייבת לכלול נכונות לפשרה טריטוריאלית ביהודה ובשומרון, שם לאל את חלקה הראשון ויוצר דבר הופכי. שוחרי הליכוד לא יוכל להתבזות לעמדותיו ולהצטרף שהצטרפו אליה 700 אלף אזרחים".

שוחררו שתי ההולנדיות

מאת סופר „הארץ" בירושלים

שתי ההולנדיות, פאולה ויסקם בת 27 ומרגרטה היינדברוק, בת 26, שנעצרו לפני חודשים בככר אלנבי, לאחר שנתפסו ברשותן מכתב־הוראות ותרשימי הכנת פצצות־בית לתעשבת מזרח ירושלים, שוחררו אתמול ממעצר ויצאו מישראל. הכותים, נידונו לפני כחודש ימים למאסר שלושה חודשים בפועל ואתמול שוחררו לאחר ריצוי שני שלישים ממאסרן.

מחיר הסוכר הגיע לשיא חדש בלונדון

לונדון, 21 (יופ"יע). מחיר הסוכר בלונדון המשיך לעלות היום והגיע לשיא חדש של 1,560 דולר לטונה (9.360 לירות לטונה, כלומר: 9.36 ל"י לקילו).

איתן כהן, כתב „הארץ" בשוויץ, מוסר:

ארגון הצרכנים באזור הדובר־צרפתית בשוויץ קרא לעקרות הבית להסתפק לצרכן הודש את קניית הסוכר שלהן, נוכח העלייה הקיצונית במחיר.

החלה חלוקת מקדמות התמיכה לנזוקי הסעד

(ל.ע.מ.). חלוקת המקדמות לנזוקי הסעד החלה בימים אלה ב־180 לשכות סעד ברחבי הארץ — כפי שהודיע דובר משרד הסעד.

נציג קבוצת ריגר: ההלוואות לחברה לישראל מכספי מוסדות באירופה

מכחיש „שזהו כסף ישראלי" ✶ „חברתנו לא הפרה את החוק הגרמני"

מאת מרדכי צבי, סופר „הארץ" לענייני כלכלה

„ביכולתנו להוכיח, על סמך מיסמכים כי הסכום של 34 מיליון דולר שניתנו על ידי חברתנו כהלוואות לחברה לישראל, נתקבל ממוסדות כספיים באירופה. חברתנו משלמת מדי חודש סכומים ניכרים כהחזר של הלוואות אלו, קרן ורבית" — זאת מסר אתמול עו"ד אליהו צוק, המייצג את הקבוצה הגרמנית, השותפה בחברה לישראל.

דברי עו"ד צוק, בשיחה עם סופר „הארץ", באו בעקבות פרסומים (בין השאר ציטוט דו"ח ועדת החקירה בחברת צים) לפיהם לא עמדו המשקיעים מגרמניה בדרישות החוק הגרמני וקיבלו הקלות מפליגות ממס על השקעתם בישראל.

בהודעה לעתונות, ציין עו"ד צוק: חברתנו הרשומה בקאלן שבגרמניה, השקיעה בחברה לישראל 52 מיליון דולר. לפי שער החליפין הקודם 218 מיליון ל"י, סכום שלדעתנו מהווה את ההשקעה הגדולה ביותר במשק הישראלי מצד גוף כלשהו. השקעתנו מורכבת מ־18 מיליון דולר בהון מניות ו־24 מיליון דולר כהלוואות ארוכות מועד.

להלן הסביר, כי לפי החוק הגרמני, שהיה בתוקף בראשית 1970 (בינתיים שונה החוק), כאשר נחתמה העיסקה עם החברה לישראל, אמורה הקבוצה הגרמנית בראשות ד"ר ריגר להשקיע סכום מסויים במניות. החוק דרש כי סכום נוסף שלא יעלה על כפליים סכום ההשקעה במניות, יינתן כהלוואה. המשקיעים יכלו לקבל את המימון לצרכי מתן הלוואות מכל מקור שהוא, פרט לכסף ישראלי.

דחיית תשלום המס

על השקעה זו קיבלו המשקיעים דחיית תשלום מחצית המס לחמש שנים. המס שהיה נהוג אז היה בשעור 40%. פירוש הדבר כי קבוצת ריגר קיבלה דחיית תשלום המס בהיקף של כ־20 מיליון דולר לחמש שנים.

אם בתום תקופה זו יתברר כי הקבוצה עמדה בדרישות החוק הגרמני תצטרך הקבוצה להחזיר את המס שנדחה ב־6 תשלומים שנתיים. החל בשנה השישית. יוצא כי זוהי הטבה מפליגה ובהתחשב בשעור הרבית הקיים בשנים האחרונות באירופה עשוייה ההטבה לקבוצת ריגר להסתכם ב־40 מיליון דולר לפחות.

1600 משקיעים

בהודעת החברה נאמר עוד, כי החברה הידועה כקבוצת ריגר (שמה המלא — אי.אי.בי. — ישראל אינבסטיציונס אונד באטייליגונגס גסלשפט) מורכבת מ־1600 משקיעים. רק כ־40 מהם יהודים. השאר אזרחי גרמניה לא יהודיים.

בהודעת החברה נאמר עוד: פליאה היא בעינינו כיצד חברי ועדה בראשות עו"ד קירשנר (שטיפלה אמנם בענייני צים בלבד) הגישו דו"ח שבו השלכות שונות וספקות בעניין השקעות חברתנו בלי לבדוק כלל את הדברים לאשורם. לנו אין שום עניין בהפלמת דברים ואם ממשלת ישראל ביקשה לא לפרסם חלק מהדו"ח, חזקה עליה שבקשה למנוע פירסום ציוות נוסף העשוי לפגוע שלא כדין ולהרחיק משקיעים.

מליאת אונסק"ו

(סוף מעמוד 1)

נציג ישראל נתן בר־יעקב הוקיע את רגשות השנאה העיוורת לארצו שהביאו לכך שכמה ארצות יכולות לפעול ביותר ממסגרת אזורית אחת בעוד שארצו איננה יכולה להשתתף באף אחת.

זו פעם שניה בימיים שגוש הארצות הערביות והקומוניסטיות מצליח להעביר החלטה באונסק"ו נגד ישראל. אתמול החליטה מליאת אונסק"ו למנוע מישראל כל סיוע של הארגון וגינתה את מעשיה כפוגמים באופיה של ירושלים המזרחית. הצעה שנוסחה בידי הערבים הסובייטים והמגנה את ישראל התקבלה בהצבעה שניה ב־78 קולות לעומת 18 מתנגדים ו־24 נמנעים. סעיף הפסקת הסיוע התקבל גם הוא בהצבעה שניה: 59 קולות בעד, 34 נגד ו־24 נמנעים.

צרפת בריטניה וארה"ב הצביעו נגד כל הסעיפים.

גם היום וגם אתמול קדמה להצבעה סדרה של נאומים ארסיים נגד ישראל מפי נציגי מדינות־ערב ומדינות העולם השלישי.

צרפת ואיטליה צרפו אתמול את קולותיהן למתנגדות לכל חלקי ההצעה הערבית ובכך התגלתה חזית מאוחדת של ארצות השוק האירופי וארה"ב.

המנכ"ל היוצא: אין בסיס להאשמות

(ע"י). המנכ"ל היוצא של אונסק"ו, מר ראנה מאהו טען אתמול, בנאום שפורסם בעמוד הראשון של העתון הצרפתי „לה מונד", כי אין שום בסיס להאשמות הערביות, שלפיהן החפירות הארכיאולוגיות בירושלים מסכנות את מסגד „אל אקצה" הסמוך.

שר החינוך מגנה

שר החינוך והתרבות, אהרן ידלין, אמר אתמול בתגובה על החלטת אונסק"ו מיום ד', שבכך „חדל הארגון להיות ארגון לחינוך, תרבות ומדע ונהפך לאירגון של פוליטיקה כדאיגה וצרת אופקים".

ח"כ ראש עיריית תל־אביב, עו"ד יצחק ארצי, הודיע לשגריר רומניה בישראל שלא ישתתף בהצגת הבכורה של להקת המחול הרומנית שנערכה אמש בהיכל התרבות, כמחאה על הצבעת רומניה באונסק"ו בעד הפסקת הסיוע לישראל.

תגובת וואשינגטון

דן מרגלית שליח „הארץ" בארה"ב מוסר:

דובר הסטייט דפרטמנט אמר הערב כי ארה"ב סבורה שהחלטת אונסק"ו מעידה על פוליטיזציה בלתי רצויה של גוף בלתי פוליטי של או"ם. החלטה זו מביאה את אונסק"ו לנתיב מסוכן. הצגת ההצעות והוויכוח עליהן הופכים ארגון לענייני תרבות מדע וחינוך לפורום פוליטי מהסוג המדרצהרי ביותר — אמר.

הדיונים בשאלת תוספת היוקר

(סוף מעמוד 1)

הלאומי וכו' — אמר.

מר מושבניק הדגיש, כי יש למצוא דרך לפצות את השכבות מעוטות ההכנסה, בעוד שלגבי השכירים יש להקפיא את תשלום תוספת היוקר בשיעור השנה לפחות.

הוא הדגיש, כי הצעדים הכלכליים שנלוו אל הפיחות לא ישיגו את היעד של הגברת היצוא, כיוון שהתמריץ הנוסף שבא עם הפיחות כבר נאכל כולו על־ידי ההתייקרויות המקומיות.

חבר ועדת העבודה של התאחדות התעשיינים, מר חיים קבינין, אמר בישיבה כי על אף החלב הבטחוני המדיני עלתה רמת החיים ב־1974 היתה ההכנסה גם גדולה מכל ההתייקרויות באותה שנה, כיום אנו חייבים לחזור אל רמת החיים שהיתה נהוגה בארץ לפני שנה — אמר.

מנכ"ל משרד הפנים התבקש לברר אם עוד עיריות קיבלו הלוואות מתומר

מאת סופר „הארץ" לענייני משטרה

חוקרי המטה הארצי של המשטרה פנו אל המנכ"ל של משרד הפנים מר חיים קוברסקי וביקשו לבדוק אם קיבלו עיריות אחרות הלוואות באמצעות איש העסקים, אבנר תומר.

הפניה למנכ"ל משרד הפנים קשורה להחקירה שהיתה בתקופת התקידה בעקבות כמה ימי הקירות, שניהל באילת רפ"ק יוסף רוזנברג ממחלקה הארצית של החקירות.

המשטרה מתעניינת גם בעזרת הציבור בפרטים ובבירור לגבי עסקי ההלוואות של תומר עם גופים שונים. נראה כי חוקרי המשטרה אינם מקבלים את הסבריו של תומר לגבי הסכמים, שהיו עם המגזר לשעבר (שמת בתאונה) של עיריית אילת, ולכן הם מבקשים ללמוד פרטים על הלוואות שניתנו לעיריות אחרות, אם היו כאלה.

הקירות המשטרה הטלתה, כי אנשי העיריה אינם נמצאים בקבוצה אליו הגיעה העדיה בעקבות חקירת המשטרה, אך כנראה שאין עבירות פליליות. החקירה צפויה להסתיים כנראה בימים הקרובים. בתחילת השבת ייחקר תומר במשטרה, בעקבות תוצאות החקירה באילת.

תשלום מקדמה לנכים

(לצ"ב). ועדת הכנסת, בהרכב ח"כ ש. ארבלי־אלמוזלינו (יו"ר) ח"כ חייקה גרוסמן, ח"כ י. אריזור ח"כ צ. אזואי, שהתבקשה על ידי שר האוצר לבדוק ולהמליץ בענין תביעות ארגון הנכים בישראל הנכנסת אתמול החליטה:

1. לשלם מקדמה בסך 350 ל"י לנכה כאחת ותוספת לאחוזי הנכות לנכים אחרים, כמו 10% בנובמבר 1974 על השבון הנוקת רבב.

2. הועדה תשוב ותדון באופן יסודי בתביעות הנוספות של הנכים ותסיים את עבודתה בנושא התקציב הרבב עד סוף דצמבר 1974.

3. הועדה תדון בנושאי התביעות של הנכים, כפי שהוגשו לה מטעם הארגון, ותסיים את עבודתה בנושאים אלה עד סוף מרץ 1975.

הביצוע של ההחלטות הנ"ל יהיה בהקדם האפשרי, באמצעות המוסד לביטוח לאומי.

נצרת־עילית — עיר

(ע). בישיבת מועצה חגיגית, שנערכה אמש ב־8 באולם קולנוע גורית בנצרת עילית, נבחר מר מרדכי אלון כראש העיריה החדש של העיר. מר אלון כיהן עד עתה כראש המועצה המקומית.

בדברי תודתו וברכתו לחברי המועצה, קרא מר אלון לאותם משרדי הממשלה שעדיין לא הקימו משרדים במקום לפתוח משרדים כאלה בנצרת־עילית. כן ביקש שמשרד המסחר והתעשיה יחזיר לנצרת־עילית את מעמדה כאזור־פיתוח א' במקום אזור פיתוח ב' שיש לה כיום.

אורח כבוד אחר היה ראש המועצה המקומית של בית־שאן, מר יצחק קינן, שהביא לעיר החדשה את ברכת בית־שאן.

שמגר יפרוש

מאת איתן ליפשיץ

היועץ המשפטי לממשלה, מר מאיר שמגר, יפרוש כנראה מתפקידו בעוד כמה חודשים.

מר שמגר מונה לתפקיד היועץ בסוף 1968, בעת כהונתו של מר י. ש. שפירא כשר המשפטים. לפני כן כיהן כפרקליט הצבאי הראשי.

אחד המועמדים לרשת את מר שמגר כיועץ המשפטי לממשלה הוא עו"ד ד"ר יגאל לוי, שהוא בעל משרד עורכי דין גדול בתל־אביב ומכהן גם כמרצה בכיר בבית־ספר למשפט באוניברסיטת תל־אביב.

ראסינג אנטוורפן — מכבי ת"א 74:84 (39:38)

קבוצת הכדורסל הבלגית ראסינג אנטוורפן גמלה אמש בהיכל הספורט בעמן לפני כ־5000 צופים לקבוצת מכבי ת"א על ההפסד באמצע השבוע כשגברה עליה 74:84 אחרי יתרון 7 נקודות למכבי ת"א במחצית 38:39. המשחק אמנם לא התעלה לרמה גבוהה ושחקני מכבי ת"א היו רחוק משיאם.

יבי

דמו של ילד יהודי כדמו של ילד ערבי.

אתמול הרעילו נשמות היום שורפים גופות איבדנו שיווי משקלנו הנפשי והאנושי.

חרוזי חיים

[illegible]

ההזדמנות

מערכות סלונים ופינות אוכל

שהגיעו מסקנדינוויה כדגמים בלעדיים, ואשר — לצערנו — לא נוכל להמשיך לייבא בגלל ההגבלות החדשות

עומדים למכירה במחירים מפתיעים!

הזדמנות כזו לא תחזור!

כל הקודם זוכה!!

המכירה תתחיל במוצאי שבת 23.11 בשעה 6 בערב.

המרתף

דיזנגוף 203 תל־אביב

למכירה דירה בת 2 חדרים

קומה א' רחוב חיים עוזר 23, פ"ת

מסירה תוך 3 חדשים

נא להתקשר עם

עו"ד אברהם ע. מקלים, טל: 912347

עו"ד הרצל ורסנו, טל: 625688

כונסי נכסים

הנהלת הסוכנות היהודית בא"י

קרן החינוך לישראל

מיסודה של המגבית היהודית המאוחדת

מכרזי בניה ק/195, ק/196, ק/197

1. הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן הסוכנות) מזמינה בזאת הצעות מקבלני בנין לבנית:

1. מעון יום בהרצליה בשטח של כ־400 מ"ר (ק/195)

2. מעון יום ע"ש צ'יינין בנהריה בשטח של כ־500 מ"ר (ק/196)

3. מעון יום ע"ש שלטרס פור ישראל ברחובות בשטח של כ־500 מ"ר (ק/197)

2. את תנאי המכרזים והחומר הקשור בהם אפשר לקבל החל מיום א' 24.11.74 בבנין הסוכנות, רחוב קפלן 17, תל־אביב, בחדר מס' 206 בשעות העבודה, תמורת תשלום של —.400 ל"י (לכל מכרז) אשר לא תוחזר זרנה.

3. סיורי הקבלנים באתרי הבניה יתקיימו ביום ב' 2.12.74. הפגישות תערכנה במשרדי מהנדסי הרשויות המקומיות בשעה 10.00.

4. את ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים במשרדי הסוכנות המצויינת בסעיף 2 לעיל עד ליום ד' 25.12.74 שעה 13.00.

5. תנאי התשלום במזומנים כפי שיקבע בחוזת שייחתם.

6. ההשתתפות במכרזים אלה פתוחה אך ורק לקבלנים רשומים בהתאם לחוק רשום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות תשכ"ט, והרשאים בהתאם לחוק לבצע את העבודה המוצעת בהתחשב עם היקפה הכספי ומהותה. על הקבלן להמציא אשור מתאים מרשם הקבלנים על ההיקף הכספי שהנו רשאי לבצע. בלעדי אשור זה לא יימסר לו החומר למכרז.

7. הקבלן רשאי להגיש הצעתו למעון אחד או שניים בלבד.

8. אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

הצעיר מאשדוד שהתבצר על הגג חמוש בתת מקלע „עוזי" — יועמד לדין

ניסה לברוח בדרך לביה"ח בבאר יעקב ונתפס ★ סוכם עם חב' עמיגור שמשפחתו תקבל דירה גדולה

מאת עמוס הוד
סופר „הארץ"

הצעיר, יואל דניאל שהתבצר על גג בניין בן ארבע קומות באשדוד מזה 14 שעות, יובא היום לפני שופט השלום ברמלה, להוצאת פקודת מעצר נגדו ויועבר אחר־כך למשטרת אשדוד, שם יואשם בשורת עבירות שונות — כולל אחזקת נשק ללא רשיון (ייתכן גנוב) ובחשד של גניבת תכשיטים — מסר אתמול פקד דן שמש, מפקד משטרת אשדוד.

ההרפתקה שהתחוללה באשדוד מתחילתה בשעה 4 אחה"צ והסתיימה אתמול סמוך ל־6 בבוקר. הפגינה כוחות בטחון מוגברים במצב כוננות משך השעות בהן היה הצעיר על הגג.

הצעיר נאות לרדת מהגג אתמול סמוך ל־6 בבוקר, לאחר מאמצי שכנוע בלתי פוסקים משך כל הלילה מצד שופט השלום בעיר, מר אברהם ששון; מפקד מרחב המרכז של משטרת ישראל סגן־ניצב דוד מרקוס; מפקד משטרת אשדוד, פקד דן שמש; ראש העיריה, מר צבי צילקר; סגנו מר יוסף אביטן ופסיכולוג, שהוזעק מאשקלון.

★

יואל דניאל ירד מהגג מלווה על־ידי סגן ראש העיריה, מר אביטן והרב אשדוד, שנאות להמציא את רכבו להסעת הצעיר לבית החולים לחולי נפש בבאר־יעקב. יואל התנה הסכמתו כי ילוו אותו רק סגן ראש העיריה והפסיכיאטור — וכן שנשקו לא ילקח ממנו.

המשטרה הסכימה לתנאי זה, אך לא הוציאה מכלל אפשרות שהצעיר ינסה להימלט בסביבות בית החולים או בדרך לשם והיא נערכה עם כוחותיה לאפשרות כזאת.

כהברר, כי לא טעתה. כשהגיעה המכונית שבה נסע הצעיר לקירבת בית החולים, כיוון יואל דניאל את נשקו לעבר מלוויו (אביטן והנהג בעל המכונית) ונמלט אל אחד הפרדסים בסביבה. כוחות משטרה, שקיבלו את ההודעה על בריחתו הקיפו את הפרדסים בסביבה ותוך זמן קצר הוא נלכד.

הפרשה החלה למעשה, כשאחד השוטרים בא לביתו של הצעיר עקב תלונה שהוגשה במשטרה על־ידי בני משפחתה של חברתו מזלן אולאי, לפיה חשוד הצעיר בגניבת תכשיטים מביתם בשווי של 11 אלף לירות. השוטר, סמ"ר שלום בן גיגי נקש בדלת וביקש לפתוח. מאחורי הדלת באה התשובה „הסתלק מכאן, אחרת לא תצא חי". השוטר הזעיק עזרה. כשחזר לביתו של הצעיר ברחוב ההגנה 13, התברר כי הצעיר הספיק לעלות אל גג הבניין מצויד בתת־מקלע עוזי, וברימונים. הוא איים שאם לא יניחו לו, הוא יטיל את הרימונים ויפתח באש.

אנשי המשטרה, שהגיעו למקום, ניסו לשכנע את הצעיר לרדת, אך כשהתברר להם שהשכנועים אינם מועילים וחששו מפני התקפה של הצעיר לעבר האוכלוסיה, הוכרז על מצב כוננות.

★

מאמין רק לשופט

ההמונים התקהלו סביב הבניין. מפקד המשטרה וראש העיריה שהגיעו למקום ניסו לשכנע את הצעיר לרדת, אך הוא הודיע כי מאמין רק לשופט. למקום הגיע השופט אברהם ששון והצעיר ניהל עימו שיחה כשהוא על הגג. בעת ניהול השיחה עמו ירה הצעיר ירייה ראשונה באוויר. הוא טען, כי בני משפחת ידידתו איימו להשליך רימון בביתו, היכו את אחיו ובאו אליו עם נשק. כן סיפר כי את הנשק שבידו גנב, אם כי ידוע לו שעל גניבת נשק דנים ל־7 שנות מאסר. הצעיר ביקש מהשופט שיתחייב כי אף שוטר לא יפגע ואיש לא יעצור אותו אם ירד מהגג. השופט השיב לו כי הוא יפעל לפי החוק וכי הוא יכול רק להבטיחו ששום שוטר לא יפגע בו, אם יבוא להתגת המשטרה.

דניאל נמלך בדעתו, ואחר הודיע כי הוא מסכים לרדת, אלא שכעבור זמן קצר התחרט, כי נראה ופתח במונולוג ארוך על תולדות חייו. הוא סיפר כי כל חייו ישב בבתי סוהר ולא ניתנה לו ההזדמנות לבנות את חייו ועתידו. הוא דרש שהמשטרה תעצור את בני המשפחה המאיימים עליו...

★

מאוחר יותר הגיש דניאל דרישות נוספות: הוא דרש שיוצא נגדו צו גירוש מן הארץ וכרטיס טיסה לחו"ל. כדי פצם ירה צרור באויר ואיים שישליך רימונים לעבר הקהל.

בין אלה שבאו לשכנעו, היה גם הפעיל פרץ, יו"ר ועד עובדי המפעל בנמל אשדוד. הוא יחד עם ראש העיריה ניסו לעלות אליו אל הגג, אך משהתחיל בהם ירה באויר השניים ירדו.

ב־4 לפנות בוקר הגיע סגן ראש העיריה מר יוסף אביטן לצעיר לרדת מהגג, התחייב לאבטח ולדאוג לו להסתדר בחיים. הוא אף הבטיח לו מענק של 15 אלף לירות. שוב הסכים יואל לרדת מהגג ושוב חזר בו. בסוף הדיש להת לו לנסוע לבאר־יעקב. סגן ראש העיריה מר אביטן והרב אשדוד מר עמנואל לוי הסכימו להיות בני ערובה — ויואל ירד מהגג. בדרך ניסה לברוח — ונלכד.

★

ראש עירית אשדוד מר צבי צילקר מסר אתמול, כי בפגישה שקיים עם יו"ר מועצת המנהלים של עמיגור, מר אברהם ציגל במשרדו בת"א, סוכם לתת למשפחה דירה גדולה בת ארבעה חדרים, במסגרת שיפור תנאי הדיור של משפחות מרובות הילדים. הדירה תהיה מוכנה לכניסה בתוך משבועה חודשים. משפחת דניאל עלתה ארצה לפני 13 שנה והיא מתגוררת בדירה בת 48 מ"ר. בדירה זו מתגוררים כיום 7 נפשות, לרבות יואל. בעבר התגוררו בדירה 10 נפשות אלא שכמה מן האחים נישאו ועברו לגור במקום אחר. ראש המשפחה עובד בירושלים והמצב הכלכלי של המשפחה קשה.

מר צילקר מסר עוד, כי הורה למחלקה הסוציאלית לבקר אצל המשפחה ולדאוג לשיכונה, במידת האפשר.

זוגות צעירים הפגינו על שנדרשו לשלם הפרשי הצמדה

מאת סופר „הארץ" לענייני כלכלה

כמה עשרות זוגות צעירים הפגינו אתמול במשרדי חברת אזורים בתל־אביב, כמחאה על שנתבעו להוסיף הפרשי הצמדה שנעו בין 8 ל־20 אלף לירות על דירות שקנו לפני שנתיים בהנחה במחיר 52 אלף לירות.

שוטרים הוזעקו למקום כדי להשליט סדר.

מנהלי אזורים שוחחו עם המפגינים והסבירו להם כי הפרשי הצמדה הם סעיף בחוזה וכי ההפרשים גדולים בעיקר לגבי אלו שפיגרו בתשלומים החודשיים. כן התלוננו המפגינים שהקבלן (סולל בונה) איחר ב־10 חודשים במסירת הדירות.

סוכם, כי בשבוע הבא ייפגשו נציגי המתנחלים האזורים עם נציגי משרד השיכון, כדי לבדוק אם וכיצד

„עיריית הרצליה מבטיחה לסלק מיפגע המזבלה"

מאת אדר קיסרי, סופר „הארץ"

„עיריית הרצליה הבטיחה לנו כי תפעל לסילוק המיפגע הנגרם על ידי המזבלה העירונית" — אמר אתמול מר עמיהוד הפסכן, מתכנן הבראה של מחוז תל־אביב, לסופר „הארץ".

במכתב ששלח מר הפסכן למר י. גלפרין, מנהל האגף לשיפור פני הרצליה, אישר מר הפסכן את טענותיו של נציג יור"ן בהרצליה, מר זאב שימרון, לגבי מפגעים הנגרמים על ידי המזבלה העירונית הסמוכה לרחוב העיר.

מר הפסכן, שתבע פעולה מיידית מצד העיריה, ציין במכתבו כי לא פעם הפנה את תשומת לבו של מר גלפרין לכך שהשיפורים שבוצעו באיסוף פסולת הכשייתית ופסולת גיזום — אינם מספיקים. „השריפות שפורצות באופן קבוע במקום", הוא כתב — „גורמות לזיהום אויר קשה בכביש חיפה—תל־אביב ומהוות סימן היכר לכניסה לגבולות שיפוטה של עיריית הרצליה".

ראש עיריית חיפה, מר יוסף אלמוגי, עומד להביא לישיבה הקרובה של ההנהלה תכנית לקיצוץ של 10 מיליון ל"י מהתקציב השוטף של העיריה המסתכם ב־268 מיליון ל"י — מסר דובר העיריה, מר יעקב בהגלה.

כדורגלן נפל ומת בעת אימון

מאת רמי יצהר, סופר „הארץ"

שחקן הפועל פ"ת, מאיר בלומנטל, נפל ומת אתמול אחה"צ בעת אימון קבוצתו במגרש הפועל פ"ת. בן 22 היה במותו.

בלומנטל השתתף באימון הקבוצה לקראת משחק הליגה הלאומית בשבת ובעת ריצה נפל לפתע. חבריו העבירוהו לבית־החולים בילינסון הסמוך שם נקבע מותו.

מאיר בלומנטל היה בעבר כדורגלן בנבחרת הנוער ובחמש העונות האחרונות שיחק במדי הפועל פ"ת בליגה הלאומית. הניח הורים, שני אחים ואחות.

פגישת נציגי מפ"ם עם רבינוביץ

בפגישה שהתקיימה בין ריכוז ח"כי מפ"ם ונציגי מפ"ם בכנסת והוועדה המרכזת של ההסתדרות, לבין שר־האוצר מר יהושע רבינוביץ, טען שר האוצר שהתכנית הכלכלית החדשה היא שלב ראשון במערכת ההבראה של המשק. השר הדגיש שהמשק הישראלי היה במצב חמור ביותר והצעדים הכלליים נגזרו ממצב זה. כן ייעשה מאמץ עליון לפצות ולשמור על רמת החיים של השכבות התחתונות בהכנסה. השר הדגיש שמתכוונים להביא לריפורמה מקפת במדיניות המיסוי והגברת פריון העבודה. נציגי מפ"ם תבעו מצד האוצר תשלום מלוא תוספת היוקר וחלוקה צודקת יותר של הנטל הכלכלי.

מורי הטכניון תומכים בתכנית הממשלה

מאת סופר „הארץ" בחיפה

ההלמה התכבבת במדיניות הכלכלית החדשה של הממשלה ובעיקרון של תוספות היוקר הרכב, הנובעת מהפעלת מדיניות זו — קיבלה האסיפה הכללית של מורי הטכניון שנערכה אתמול בקרית הטכניון. ההחלטה התקבלה ב־27 קולות נגד 10 ונמנעים רבים. באסיפה השתתפו מבין הבונים קרוב ל־600 פרופסור כ־80 מחברי הסגל האקדמי של הטכניון.

השר הלל נפגש עם נציגי הפנתרים

נדונה הקמת כפר־נוער

(ל.צ.מ.). שר־המשטרה, מר שלמה הלל, נפגש אתמול עם משלחת של ראשי הפנתרים השחורים. בפגישה סוכם כי תכניתם של הפנתרים להקמת כפר נוער לעבריינים צעירים תובא לדיון בפני ועדת השרים לענייני רווחה, שהשר הלל עומד בראשה.

ועדה משותפת של נציגי הפנתרים ונציגי השר תעבד את התכנית, תבחן את מסגרותיה ותעריך את גודל התקציב הנדרש למימוש התכנית.

חברי המשלחת היו שלום כהן, סעדיה מרציאנו, ראובן אברג'יל, ציון אברג'יל וצ'רלי ביטון, אשר השתחרר מן הכלא לפני מספר ימים, הציגו לפני השר הלל את תבנית הכפר אשר לידיעתם תוכל להתמודד עם הבעיות המיוחדות של פשיעת נוער. המדריכים שיפעלו בכפר יהיו חברי הפנתרים השחורים עצמם.

הליברלים: יש להפעיל מיד תכנית כוללת להבראת המשק

„צעדי החירום הכלכליים שנאלצה הממשלה לנקוט אינם פותרים מדיניות כלכלית אלא פעולות חירום שבאו מאוחר מדי, המטילות מעמסה על האזרחים בלבד" — אמר אתמול מר צ. פרידלנדר, יו"ר המועצה הכלכלית שליד המפלגה הליברלית (ליכוד), בפתיחת הדיון הכלכלי שהתקיים לרגל הפעלתה המחודשת של המועצה.

בדיון שהתרכז בנושא המיסוי הישיר הרצה ד"ר בן־עמי צוקרמן, סגן הממונה על הכנסות המדינה.

יו"ר המועצה הכלכלית קבע, כי הצעדים הנוספים הדרושים להשלמת התכנית הממשלתית הם: העלאת פריון העבודה, עידוד הרצון לעבוד יותר תוך קבלת פצוי נאות, רפורמה יסודית במערכת המסים וקביעת שיעור מיסוי ישיר מירבי שלא יעלה על 50%, צמצומים משמעותיים בתקציבים הציבוריים, חיסול אבטלה סמויה על ידי ניידות עובדים. כל זאת, מבלי ליצור אבטלה ומיתון המסוכנים במצבנו הבטחוני ובארץ קולטת עליה. לדעת הדובר, רק ממשלת ליכוד לאומי מסוגלת להנחות ולבצע מדיניות כלכלית נכונה.

מסופי הדלק נסגרו בגלל סיכסוך על תשלום בלו

נפתחו בהתערבות הממונה על ההכנסות

מאת סופר „הארץ" לענייני פיתוח

בלשכות המכס סגרו שלשום את מסופי הדלק בעקבות סכסוך שפרץ עם שלוש חברות הדלק על תשלום הבלו במזומנים בעת הנפקת הדלק מן המסופים. הבלו גדל עם הפיחות פי שלושה.

בהתערבותו של הממונה על הכנסות המדינה הושג הסדר והמסופים נפתחו אתמול בבוקר לאספקה סדירה.

מחוגי חברות הדלק נמסר כי לפני הפיחות היו משלמות מדי יום בלו בסכום של 1.5 עד 2 מיליון ל"י. לפי השיעורים החדשים, לאחר הפיחות, גדל הסכום ל־5.5—6 מיליון ל"י ביום, או כ־180 מיליון ל"י בחודש, סכום שאין הן מסוגלות לגייס, הן משום שהבנקים אינם מוכנים לתת אשראי בסכומים כה גדולים והן בגלל שעור הריבית הגבוה. בתגובה על כך סגרו אנשי המכס את מסופי הדלק וגרמו להפסקת האספקה. בהתערבות הממונה על הכנסות המדינה סוכם כי החברות ישלמו את הבלו מלוא הסכום החל ב־1 בדצמבר, ואילו את החוב שיצטבר עד אז ישלמו בשלושה תשלומים.

ועידת בני־ברית קוראת לגיוס משאבים כדי לעזור לישראל

(ע). ההתפתחויות החמורות שחלו בעולם ובמזרח התיכון לאחר משבר הדלק, החלטות ראבאט והופעת ערפאת באו"ם מחייבות נקיטת צעדי חירום בעולם כולו כדי לגייס את כל המשאבים המוסריים והכלכליים לסיוע לישראל — נאמר בהחלטה שנתקבלה ביום ה', בסיום הועידה העולמית של בני ברית, שהתקיימה בישראל בהשתתפות 1000 נציגים מ־38 ארצות.

הועידה הטילה על נשיא בני ברית, מר דוד מ. בלומברג, לתאם את הפעולות הנוגעות לסיוע לישראל בין כל המוסדות, לשכות וסניפי בני ברית בעולם. בהחלטות אחרות שנתקבלו בועידה נאמר:

בטחון ישראל: הועידה קוראת לקהילות ולמדינות העולם להכיר בכך שכל הסדר כפוי על־ידי המעצמות לא יהיה בבחינת הסדר כלל. לא תהיה תקווה לשלום בר קיימא אם בטחון ישראל לא ייכבד.

ברוסיה: הועידה קוראת לפני העולם להוקיע את אש"ף ולפעול נגדו.

הפלשתינאים: הועידה תומכת בעמדת ישראל, כי אין לשאת ולתת עם אש"ף אשר לא רק שאינו זכאי לתואר מייצג את ערביי פלשתין אלא אף אינו מייצג, עובדתית, את רוב תושבי השטחים. עם זאת תומכת הועידה בעמדת ישראל, האומרת, כי את שאלת הזהות הפלשתינאית יש לפתור בגבולות עם המדינה הגובלת.

הועידה קוראת שלא לשכוח את אסירי ציון ברוסיה ומעניקה לכל אחד מ־38 האסירים חברות־כבוד בארגון בני ברית.

בעליית הנוער מונתה ועדה לקימוצים

בעליית־הנוער מונתה ועדה, לפי הוראות ראש עליית־הנוער מר יוסף קלארמן, לבדוק מה ניתן לחסוך ולקצץ. בעת ובעונה אחת הוא קבע, שאין לנהוג קימוצים בתחום המזונות לילדי עליית־הנוער ובהספקת ההזנה, שמוגשת לכל ילדים טעוני טיפוח וילדי המצוקה.

עם ביצוע התכנית של קליטת יותר מ־5000 ילדים טעוני טיפוח מהשכבות המקופחות הישראליות, הגיע עליית־הנוער הבית נוספת של קליטת 5000 ילדי מצוקה בישראל.

בקריאה לראש הממשלה להקים כלל ממשלת חירום לאומית, יצא שלשום כנס ארצי של ארגון נשים ליברליות שנערך בבית האורח ברמת־גן. כן קרא הכנס לנשי ישראל לסייע בגיוס מתנדבים ו[illegible].

30 מדענים התנדבו לצה"ל

מאת סופר „הארץ"

יותר מ־30 מדענים, מכנאים, מהנדסים וטכנאים במכון ויצמן נענו לקריאת נשיא המכון, פרופ' ישראל דוסטרובסקי, התנדבו לצבא הקבע לשרות המחקר ולמפעלים של רכה הבטחון.

לדברי מר שאול קורן, מנהל מחלקת הבינוני, נבדקת עתה שאלת תרומה של כל אחד מן המתנדבים. [illegible] הודיע על נכונותו להפשיר [illegible] הבטחון. מתנדבים שיבואו [illegible] במפעליו שנתיים־שלוש.

מלון אורה ייסגר ויהפך לבית משרדים

מאת אליעזר לוין, סופר „הארץ" לענייני כלכלה

בעל מלון אורה בתל־אביב, הקבלן אהרון דינוביץ, מבקש לסגור את המלון ולהפכו לבנין משרדים, בגלל השפל בענף המלונאות. באחרונה ניהל מו"מ למכירת המלון לחברת הבטוח סהר, תמורת סכום של 4 עד 4.5 מיליון ל"י, אולם מחוגי סהר נמסר כי הנוהגים הפסיקו בלא־כלום.

אורה הוקם לפני כארבע שנים ברחוב בן־יהודה בהשקעה של 3.6 מיליון ל"י. מזה מיליון ל"י הלוואה ממשלתית (ממנה נפרעו כ־300 אלף ל"י). מאזני המלון מורים על הפסדים ניכרים. במלון 54 חדרים התפוסה בו בתקופה האחרונה גבוהה.

זהו המקרה השני בתקופה האחרונה בו נסגר מלון בתל־אביב. באחרונה קנה בנק לאומי את מלון הירדן ב־6 מיליון ל"י, כדי להפכו לבית משרדים.

200 פועלים שבתו בשל פיטורים

(ע). כ־200 פועלים, עולים חדשים [illegible] פיטורים מרחף עליהם, [illegible] ביום ד' אחר הצהרים את [illegible] בודה במפעל לבידי אשקלון [illegible] מצור על שערי הכניסה למפעל [illegible] מבנה.

[illegible] מקץ 30 שעות ולאחר התערבות של קצין משטרה ושל מזכיר [illegible] הפועלים במקום, הסכימו [illegible] את השביתה. המצור היה מלווה [illegible] אליכות ואיומים ובמהלכו נגרם נזק לרכוש המפעל. הרקע לסכסוך היה פחדם מפני פיטורים ואי[illegible] בקשר [illegible] של ההנהלה [illegible] מצד הקליטה [illegible] הפועלה [illegible] בקשר עם המשך הפטור.

ח"כ זיידל: יש לגבש תוכנית־חירום למניעת אבטלה

[illegible] ההכרח לנקוט בעוד מועד בצעדים הולמים, כדי למנוע יצירת אבטלה רבת־ממדים בעקבות המדיניות הכלכלית החדשה. אין [illegible] יכולה להרשות לעצמה בתקופה [illegible] זוכות לחזור לתקופה רבת [illegible] המחסור לעשרות אלפי אזרחים [illegible] בשנות המיתון. במקביל עם [illegible] המשק, אין לגרום להתהוות [illegible] בעם, שהשלכותיה הבטחוניות [illegible] עלולות להיות הרות־[illegible] — אמר ח"כ הלל [illegible] בישיבת הועדה המרכזית של [illegible] הליברלית (ליע"ל), [illegible] בתל־אביב.

[illegible] זיידל הדגיש, כי „יש להחיש [illegible] בביצוע־הירום ל[illegible] פרוייקטים של הפסוקה הן ב[illegible] פיתוח, הן באזורי מרכז ה[illegible], ודרך ביצועם של הכנה מק[illegible] ודרכון ניידות עובדים, תוך [illegible] ובדרותיהם הסוציאליות וחיזוק [illegible]. אין כל אפשרות לחזור בעידן [illegible] לעבודות־סרק ציבוריות, [illegible] גבלה בשכר־רעב והיוותה [illegible] להמראליזציה בעבודה".

בירור בין להט וחברי מסיבת חרות בהנהלת עיריית ת"א

[illegible] „הארץ" בתל אביב [illegible] חרות בהנהלת עיריית ת"א [illegible] שלכה להט פתחו [illegible] אחר הצהרים בבירור שנועד [illegible] את המשברי ביניהם על רקע [illegible] נגד כך להט המתייחסות [illegible] העבודה וחלוקת המסמכויות ב[illegible].

[illegible] ח"כ יוסף קרמרמן, כראש [illegible] חירות, כעידה על ההגנה בבצי[illegible] חירות מהתפתחות המשבר והשי[illegible] על עבודתה התקינה של הנה[illegible] הקואליציה בעיריית ת"א.

[illegible] הראשונה נערכה בשעות הצהרים. הפגישה נדחה לשעות [illegible] של אמש.

בצער וביגון רב אנו מודיעים על מותה בטרם עת של יקירתנו

קטה בכר ז"ל

לבית לדנבורגר ז"ל

ההלויה תצא היום, יום שישי, ח' בכסלו תשל"ה, 22.11.74 בשעה 10.15 לפנה"צ מביה"ח „רמב"ם" חיפה, לבית העלמין הישן בחוף הכרמל, ליד בית הקברות הצבאי.

בשם המשפחה המתאבלת:
בעלה: ישראל אדוארד בכר

למר **אדוארד בכר** ולבני ביתו

אתך באבלך מהלקה רעיתך

קטה בכר ז"ל

בדמקו בע"מ
ומשפחת המשולם

למר **אדוארד בכר**

המשתתפים באבלך הכבד בהלקה ממך רעיתך

קטה בכר ז"ל

מנו נתיבי ים בע"מ, חיפה
ההנהלה וצוות העובדים

ארגון הסגל האקדמי בטכניון

אבל

על מותו של חברו הותיק

פרופ' מרדכי לינדמן ז"ל

לעובדנו וידידנו
אילן סלמן

אתך באבלך הכבד על מות

אמך ז"ל

חבריך לעבודה
וכל בית „פפקו"

לידידי חברי לעבודה
אילן סלמן

אתך באבלך הכבד על מות

אמך ז"ל

יהודה פלקוביץ

בנה לאומי לישראל (שוויצריה)

אבל על מות

ויקטור לוב ז"ל

סגן יו"ר הדירקטוריון במשך שנים רבות

תנחומינו למשפחה השכולה

האוניברסיטה העברית בירושלים
וחבר הנאמנים של האוניברסיטה

אבלים על פטירתו של

ויקטור לוב ז"ל

נשיא אגודת שוחרי האוניברסיטה בשווייץ
חבר חבר הנאמנים

ומביעים תנחומים כנים למשפחה האבלה

בצער רב אנו מודיעים על פטירת
אמנו, סבתנו, גיסתנו ודודתנו היקרה והמסורה

פרלה יזרעאלית ז"ל

(לבית פרידלנד — מינסק, וילנה)

ההלויה תצא היום, יום שישי, 22 בנובמבר 1974, ח' בכסלו תשל"ה בשעה 12.30 בצהריים, מבית ההלויות העירוני, רח' דפנה 5 בתל־אביב לבית העלמין בחולון.

המתאבלים: מרים, לייבל ומשה קוריסקי,
ורדה ואמנון אלפיה,
ומשפחות: קופילוביץ, קולה, לנגבורד, אלמון וברם.

תחבורה תעמוד לרשות המלווים

בצער וביגון רב אנו מודיעים על פטירתה של
אשתי, אמנו, בתנו האהובה היקרה

הינדה רוטשטיין ז"ל

ההלויה תצא היום, יום שישי, ח' בכסלו תשל"ה, 22.11.74, בשעה 11.00 לפנה"צ מביה"ח „רמב"ם" חיפה, לבית העלמין החדש ליד כפר סמיר

אוטובוס מיוחד יעמוד לרשות המלווים בשעה 10.30 ליד בית המגוהה, רח' מלצ'ט 3, חיפה

המשפחה המתאבלת

ביום שני, י"א כסלו תשל"ה, (25.11.74)
במלאת שמונה שנים לנפילתו של יקירנו

עמיקם סמרגון ז"ל

ייערך בגמנסיה „אהל־שם" ברמת־גן, בשעה 12.00
טכס חלוקת המילגה לזיכרו.
אזכרה ליד קברו — בבית העלמין הצבאי בקרית־שאול בשעה 1.00

אמו, מלכה סמרגון
אחיו, עוזיאל מורג ומשפחתו
עירית רמת־גן, מחלקת החינוך

במלאת שנה לפטירת יקירנו הבלתי נשכח

יואל לוי ז"ל

תתקיים אזכרה ביום ראשון, 24.11.74, בשעה 3 אחה"צ
בבית העלמין בנחלת יצחק

נפגשים ליד השער

המשפחה האבלה

אנו משתתפים באבלם הכבד
של ידידנו

מר **צבי פדר ומשפחתו**

במות

דבורה פדר ז"ל

מפעלי אניה
ההנהלה וצוות העובדים

לחברנו **מאיר מן**

הננו משתתפים בצערך על פטירת אביך

צבי מן ז"ל

חבריך לעבודה
בקו 61 „דן".

לידידנו
מר אליהו כהנא

תנחומים במות

אמך ז"ל

החברה להפצת מוצרי זכוכית בע"מ
בית פניציה

בצער רב אנו מודיעים על פטירת
בעלי, אבינו וסבנו היקר

ר' אליעזר ב"ר אברהם בולוטין

ההלויה תתקיים היום, יום שישי, ח' כסלו תשל"ה (22.11.74) בשעה 11 מהשער החדש בבית העלמין, חולון.
נפגשים על יד השער.

המתאבלים: אשתו: צילה
בניו: אפרים ואברהם
הנכדים והנינים

אנו מודיעים בצער על פטירת בתנו

רות סרברו ז"ל

ההלויה תתקיים היום, יום שישי, ח' כסלו תשל"ה 22.11.74
בשעה 12.00 בבית העלמין בהרצליה

בבט לסלי ומשפחתו

שותפי היקר

אברהם גולדשמידט ז"ל

איננו

הלויה תצא היום, יום שישי, ח' כסלו תשל"ה (22.11.74)
בשעה 11.15 לפנה"צ מבית ההלויות העירוני ברח' דפנה 5
תל־אביב לבית העלמין בחולון

משפחת משה פרידמן
וכל צוות העובדים
קפה לב־אביב

יקירתנו

דבורה פדר ז"ל

איננה

המתאבלים: בעלה: צבי
בנותיה: נועה ופיני
אמה: אסתר הגר
אחיה: ישראל וחיים הגר
וכל בני המשפחה

ההלויה תצא היום, יום ו', 22.11.74 (ח' כסלו תשל"ה), בשעה 12.45 מבית ההלויות העירוני ברח' דפנה 5, תל־אביב לבית העלמין בקרית־שאול.

במלאת שנתיים לפטירתו של יקירנו,

המהנדס

שלמה (מומה) לסק ז"ל

תיערך אזכרה ביום ראשון,
י' כסלו תשל"ה (24.11.74), בשעה 3 אחה"צ בבית־העלמין בקרית־שאול.

נפגשים ליד שער בית־העלמין.

המשפחה

هكذا من الأصل

صكنا من الاجل

הלוח הכפול חיפה והצפון

תורנות רופאים לפי המקומות

חיפה
● רופא תורן במד״א, טל. 101

תורנויות בתי חולים

● היום: רמב״ם (כירורגית, פנימית, ילדים, נוירוכירורגיה, רוסטיו...)
● שבת: רוטשילד.

תורנות בתי מרקחת

● ליל שבת: בלפור, כרמל...
● שבת: הנביא...

בתי־כנסת

דירות

● 3½ חדרים בקרית ביאליק... [illegible]

קבלנים

● במרכז קריתחיים נותרו דירות שלושה חדרים (שלב גמור)... [illegible]

וילות ובתים

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

2-2½ חדרים

1-1½ חדרים

דירות בדמי מפתח

דירות מרוהטות

דירות בשכר חודשי

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

חנויות

מגרשים

בתי מלאכה

אולמות

משרדים

עסקים

ביקוש עבודה

הצעות עבודה

מכוניות

[illegible]

המשך לוח ירושלים

ביקורים

חיות בית

מכונות כביסה

דודי שמש וחשמל

[illegible]

צמודי המדד שוב נותנים את הטון

בשוקי ההון והכספים
מאת מרדכי צבי

במוקד הפעילות בבורסה עמדו השבוע שוב צמודי המדד. הנהירה אל סוג זה של השקעות היתה בהמונים, במלוא מובן המלה, והיקף העסקות בין כתלי הבורסה הסתכם ב־135 מיליון ל״י.

פרסום המדד לחודש אוקטובר, ביום ו׳ שעבר, הראה כי הניחושים המוקדמים היו הפעם מוצלחים. המדד אכן עלה ב־2.5%. עתה פניה הדרך להערכת המדד לחודש נובמבר, שיתפרסם ב־15 בחודש הבא. אולם בגלל השינוי הבצם שחל במערכת המחירים בעקבות הפיחות ושאר ההתייקרויות הנלוות (מצרכי יסוד, חשמל, מים, תחבורה וכו׳), הוליכו מספר בנקים לשכות מבוהגם. הפעם הם פרצלים לשווה של חושיים ובנסים להעריך את הצפוי במדד שיתפרסם ב־15 בינואר הבא, כלומר המדד שישקף את השינויים שחלו במדד בחודשים נובמבר ודצמבר.

הערכת הבנקים

הערכת הבנקים האלה היא שהמדד ב־15 בינואר 1975 יהיה גבוה ב־25% לעומת המדד לחודש אוקטובר 74. בנקים אלה צופים שהמדד בנובמבר יעלה ב־15% ועד 10% בדצמבר. ליתר הזהירות החליטו לצורך רשימה זו לבדוק את התשואות נטו שנעמד לפי המחירים אתמול בהנחה כי המדד בנובמבר יעלה רק ב־12.5%. זו התמונה:

הנפקה	שער	תשואה ב־%
קפ״י	261.5	−1.4
ש״א	160.5	2.6
3001	127.6	3.5
קליטה 66	350.0	3.3
בס׳ 68 מ״א	167.5	2.7
בס׳ 69 מ״א	128.0	2.1

ברור שאם יתברר כי המדד עלה בחודש זה בשעור גבוה מ־12.5% הרי שגם התשואות ישתנו בהתאם ומי שרכש את צמודי המדד במחירים הנוכחים יכול להשיג מציאות. במיוחד אמור הדבר לגבי סדרות פיתוח בריבה שפדיונן בעוד 4 שנים.

שערוריות הנסחרות בדולרים

בשבוע שעבר תארתי בהרחבה מה אירע בשוק צמודי המדד ביום ב׳ לאחר הפיחות, כאשר הוחש המסחר בבורסה. השבוע פנו אלי מספר משקיעים והפנו תשומת הלב למה שאירע באותו מועד סביב אגרות החוב הנסחרות בדולרים, ודוגמת תעודות הדליים.

ערב הפיחות עמדו תעודות אלו על רמה ממוצעת של 100. למחרת הפיחות ירדו התעודות ל־80, כלומר בשעור 20%. האהירות בשעור הירידה היתה יותר מאשר מוצדקת.

מתברר, כי בין המוכרים אותו יום היו קרנות נאמנות המבוססות בחלקן על ניירות ערך צמודים למדד ובחלקם צמודים לדולר. בפרסומים תאורו קרנות אלו כאמצעי יעיל להתגנה בפני ירידת ערך הכסף. כאשר הקרנות מכרו חלק מניירות הערך הדולריים שלהן בירידה של 20%, וירידה זו השפיעה על מחיר הפדיון של תעודות הקרן, ברור כי המשקיעים שמכרו תעודותיהן אותו יום הפסידו בבת אחת חלק הגון של השקעתם. קרנות אלו בבעלות ובניהול הבנקים. בין הקונים העיקריים של ניירות ערך דולריים ביום שלאחר הפיחות היו... הבנקים. הם רכשו ניירות ערך דולריים במחיר של 80% מערכם הנקוב. אתמול עמדו כבר ניירות אלה על רמה של ב־93 בממוצע, כלומר תוך 10 ימים עליה של יותר מ־16%.

דומה כי אין צורך בפרשנות נוספת.

הנת״ד עדיין נעצב

גם בשבוע זה נעלם הנת״ד מנוף הבורסה והדולרים שהמכרו הופנו ישירות לבנק ישראל.

המניות בנסיגה

על אף שיפור קל לקראת סוף השבוע נמצאו המניות ברוב ימי המסחר בנסיגה קשה. אין תימה על כך. אם נכונה התחזית כי עד מחצית ינואר צפויה הנבצה של כ־15% בשערי צמודי המדד לפי המחירים באתמול, לא יהיו רבים שיסתכנו בהשקעה ספקולטיבית.

זהב — 41,000 ל״י הק״ג

מחיר הזהב בשוק השחור עלה ל־41,000 ל״י הק״ג. הדולר נסחר לפי 6.60 ל״י בממוצע. מרק גרמני — 2.55 ל״י. פרנק צרפתי — 1.28 ל״י. פרנק שוויצרי — 2.35 ל״י. לי״ש — 14.50 ל״י. סוברין — 400 ל״י.

רווחי־הון לבעלי פז״ק ותמ״ם בשל עליית המארק

מאת אברהם אגמי, כופר „הארץ" לעניני כלכלה

מתחילת השבוע הרוויחו בעלי חשבונות פז״ק ותמ״ם, שלא המירו את כספם, כ־265 מליון ל״י, כתוצאה מעליית ערך המרק.

הרווח נגרם כתוצאה מהעובדה שהל״י אמנם צמודה לדולר, אולם הדולר נייד כלפי המרק. עליית ערך המרק וירידת ערך הדולר והל״י היא למעשה המשך הפיחות.

ביום שאחרי הפיחות היה מחיר המרק 2.35 ל״י. מחירו עלה ב־19.11.74 עד 2.42 ל״י, אתמול היה מחיר המרק 2.38 ל״י.

טלילה (לבית קולר) **ושי לחמן**
מודיעים בשמחה על הולדת בנם
רענן
אח לשרון
טכס הברית יתקיים ביום ב׳, י״א כסלו תשל״ה, 25.11.74, שעה 11.00, בבית משפחת קולר, רחוב הארי 3, ירושלים

ב״ה
יוסי ואסנת ז״ק
שמחים להודיע על הולדת הבת
ירדנה
אחות לדפנה, ישה ומיכלי
לונגביץ׳ קליפורניה — ב׳ כסלו תשל״ה

בננו
שי
הגיע למצוות
העליה לתורה תערך אי״ה בשבת — ט׳ כסלו תשל״ה, 23.11.74, בבית הכנסת „אוהל־מועד" בתל־אביב
אביבה ויצחק משיח

עיריית חיפה

האגף לתרבות, נוער, חברה וספורט
המחלקה לתרבות

השבוע — פעילות המחלקה לתרבות — 29.11.74—23.11.74

[illegible]

מדד שערי המניות בבורסה התל־אביבית
(נתוני הלשכה לסטטיסטיקה)
100 = 31.3.67

	20.11.74	21.11.74
כל המניות	241.15	241.21
כספים וביטוח	230.25	229.97
מזה: בנקים מסחריים	267.21	267.10
בנקים למשכ׳ מוסדות מימון	211.49	211.40
ענפיים	178.62	176.32
חברות להשקעה	182.75	183.32
תעשיה	373.41	375.18
מסחר ושרותים	361.80	359.00
מקרקעין, בינוי ופיתוח	174.70	173.69

כלכלני חברת העובדים:
התכנית הכלכלית החדשה פגעה בכדאיות היצוא

מאת כופר „הארץ"

התכנית הכלכלית של הממשלה גרמה לפגיעה ממשית בכדאיות היצוא — קובעים כלכלני חברת העובדים בתזכיר פנימי.

לפי חשבונם עלתה התמורה הממוצעת ליצוא ב־21% ואילו תשומות היבוא התייקרו ב־23%. כלומר היצואנים קיבלו פיצוי חסר, בגין מרכיב היבוא ביצוא. מאחר שאין אפשרות להעלות את מחירי המכירה לחו״ל במונחי דולרים במקרה שעלויות היצור המקומיות יתייקרו בשיעור העולה על שיעור הגידול בתמורה לדולר, תחול הפגיעה הממשית במספר ענפים כבר בטווח הקצר. לחישוב זה יש להוסיף גם את ההתייקרות מרכיב המימון כתוצאה מכך ששיעורי מימון היצוא עלו במידה קטנה משיעורי הגידול בעלויות היצור.

כלכלני חברת העובדים מציינים בתזכיר את האומדן הראשון שהכינו לגבי ההתייקרות הממוצעת של עלויות היצור בענפים השונים.

לפי התזכיר מגיע שיעור ההתייקרות בחקלאות ל־22.6% בתעשיה ל־22.6%, בתעופה הפנימית ל־30.0%, בתחבורה הצבורית ל־23.7%, בבנין ל־18.9% (באומדן זה כבר נלקחת בחשבון תוספת יוקר בינואר).

במקום אחר בתזכיר מציינים הם כי ההתייקרות המיידית המתווספת כן הפיחות ושאר צעדי הממשלה עולה במידה רבה על שיעור העלאת המחירים שניתן בהיתר המיוחד בהרבה מפעלים. אך במפעלים מוכרים את תוצרתם בשוק המקומי, יהיה צורך להעלות מחירים ביתר־עזרים שונים כמתחייב מהגידול בעלויות היצור, כדי לשמור על רמת הרווחיות הבסיסית ביחס למכירות. יכולתם של המפעלים להעלות את מחירי תוצרתם מותנית בגמישות הביקוש למוצריהם ובהשלכות המדיניות של הממשלה על הביקושים במשק. נראה — כך אומרים הכלכלנים — כי מפעלים המייצרים מוצרים אשר הביקוש להם ייפגע יתקשו לגלגל את ההתייקרויות על הצרכנים ורמת רווחיותם תיפגע.

נשיאות אגודת ישראל — אמריקה אצל השגריר קיטינג

מאת כופר „הארץ"

שגריר ארה״ב בישראל... קיבל אתמול בלשכתו את חברי הנשיאות החדשה של אגודת ישראל... [illegible]

בית המדרש לרבנים באמריקה

נווה שכטר ת.ד. 196 ירושלים
(מאחורי מוזיאון ישראל, מול גן־הוורדים)

פרשת ויצא
קידוש והרצאה בשבת
ט׳ בכסלו תשל״ה (23.11.1974)
שחרית: בשעה 8.30
הרצאה: בשעה 10.30 ע״י ד״ר שמחה קלינג
הנושא: שמריהו לוין — מגיד הציונות
— נשמח לראותכם —

בנק ישראל

מכריז בזה על
התחרות להגשת הצעות
למטבע חנוכה תשל״ו
מכסף בן —.10 ל״י.

כל הפרטים כלולים בתנאי התחרות שאפשר להשיג בבנק ישראל, היחידה להנפקת מטבע, ירושלים, או בסניפי בנק ישראל בתל־אביב ובחיפה, אצל פקיד הקהל.

חברי אגודת הגרפיקאים וחברי אגודת הציירים והפסלים יוכלו לקבל את תנאי התחרות באמצעות אגודותיהם.

הפרסים שיחולקו לזוכים יהיו:
- פרס ראשון —.5,000 ל״י
- פרס שני —.2,000 ל״י
- פרס שלישי —.1,000 ל״י

התאריך האחרון להגשת ההצעות הוא יום ה׳, 26.12.74, בשעה 12:00 בצהרים.

שערי ניירות ערך בבורסה התל־אביבית
21.11.74

נייר	שער	שינוי	(קונים)
מניות			
בנקים מסחריים וחברות לאחזקה בבנקאות			
א״ה״ה (ר)	179		
אי.די.בי. בכ׳	290		
אי.די.בי. ד״ב (רש)	190		190
אי.די.בי. ב׳ (ר)	199		
אגוד (ש)	279.5	−0.5	
דיסקונט א׳ (ש)	444		
כוחי (ב)	149		150
פועלים רים (ב)	272		
פועלים (ב)	263		
בל״ל (ר)	214		214
בנקים למשכנתאות			
אפותקאי (ב)	235.5	−0.5	(235.5)
כרמל (ב)	132.5	−0.5	(135)
כלכלה׳ בנין	260		
טפ׳ משכנות׳ (ב)	233		
שכון רי״ב	159		(159)
שכון בכ׳	148		
טפחות בכ׳	202.5		
טפחות רי״ב	201	+1	(205)
מוסדות מימון ענפיים			
קלמון	82.5	−2	
אוצר לתעשיה	185		
חקלאות	72.5	−0.5	
פת׳ תעשיה בכ׳	65.5	−1.5	
ביטוח			
אריה	287		292
הסנה	207.5	+1.5	
כנור	217		
צור	183	−1	
מסחר ושרותים			
בית הרכב	70		
דלק (ש)	117.5		118
דלק (ב)	130	+3	
קרור 1	230	−10	
יהוד 10	130	−2	(132)
חשבל	98.5	−1.5	99
פזגות	131	−2.5	
מקרקעין, בינוי, פתוח והדרים			
אזורים	129.5	−0.5	
אפריקה 1	274		
אפריקה 10	192		(192)
הכש׳ הישוב ב׳	105	−2.5	107
הכש׳ הישוב כ׳	105	−1	107
כולל בונה מ׳	110		(109)
נבסים	173	−1	
ישפרו	172.5	−0.5	
ידורם	110		(110)
כחדרין	157		
בסמר הדר	89.5		
מקומיים	171.5		
נאות אביב	69		
פרי אור	144.5		
רסקו בב	72.5	−0.5	(73.5)
רסקו ר׳	54.5	−2	(55.5)
תעשיה			
אליאנס	450	−20	
אלקו 1	108		
אלקו 2.5	96	+1	98
אלקטרה 1	162		
אלקטרה 5	147	−5	(150)
ארגמן בב׳	230	−14.5	
ארגמן (ב)	235		
אתא ב׳	82		84
אתא ב׳	80.5	−2	85
דובק	319.5	+9	320
כבלים	148	+1	
טבע (ב)	1165		
כימיקלים	98		(97)
לי אפסטיין	54.5	−0.5	
כולר	170		170
פוליגל (ב)	68.5		
פוליגל 10	69	−3	
בד חדרה	220	+18	216
עמיס	162.5	+0.5	
נחושתן	585	+15	
עלית	188	+3	190
ערד	65	−3	
פרוליגה	130.5	+0.5	(135)
[illegible]	103	−1.5	
[illegible]	110		
חב׳ להשקעה			
אלגר (ב)	69.5	−1.5	
אלרן (ב)	127		
כמפיות	160.5		(163)
פועלים השק׳	236		(236)
פז	82.5	+1.5	(81.5)
חלפסון	125.5		(130)
חלפסון 10 (ב)	73.5	−0.5	74
אמפא	100		
דיסקונט השק׳ (ב)	147.5		147.5
כוחי השק׳	112		(112)
בל״ל השק׳	160.5	+0.5	161
פריון	83	+0.5	
חבורה	81.5	−0.5	
יבוא השק׳	56		
כור	166.5	+6.5	168
כלל השק׳	188		
ביל העשיה	125	−5	
צור	104.5	+5	
שביא	50		

נייר	שער	שינוי	(קונים)
נפט			
נפטא	80		
לפידות (ש)	160		
לפידות (ב)	250	−6	
אגרות חוב להמרה			
אי.די.בי. ש.ה.	91		(91.5)
אגוד ש.ה.	85	−0.5	
המזרחי ש.ה.	100.5		
הפועלים ש.ה.	99		
בל״ל ש.ה.	93		(93)
בל״ל ש.ה.	90		(90)
אפותקאי	96.5		(96)
פת. מכב.	102		(102.5)
פת. מכב.	91		(91.5)
שכון	102		
טפחות	108.5	−0.5	(110)
אוצר לה׳	78		
דלק	71		
הכש. הישוב	67		(67.5)
ישפרו	101.5	−3.5	
אתא	67.5		(68.5)
עלית	68	−0.5	
הפועלים השק.	102		
דיסקונט השק.	89.5	−0.5	
דיסקונט השק.	81		
כוחי השק.	90		
בל״ל השק.	75		(75)
כלל תעש.	100		
עת	76	−0.5	
מניות הנקובות במטבע חוץ			
אמיקו א׳ (ב)	40	−0.5	
8% אמיקו (ב)	45	−2.5	
7% ת׳ התעשיה (ש)	210		
6% ת׳ התעשיה ג׳ (ש)	188		
6% ת׳ תעשיה גב (ש)	115.5		
6% ת׳ תעשיה גב 1 (ש)	115		118
אגרות חוב			
צמודות לדולר			
5% זוהא ים המלח (ש)	267	+1	
5% אג״ח ים המלח (ב)	159.5	+1.5	
הולים 6	152.5	−1	
הולים 7	156	−0.5	
הולים 8	100	−0.5	
הולים 9	95		
הולים 10	94.5	−0.7	
הולים 9	93		
הולים 8	94	+1	
הולים 14	94	+1	
הולים 15	94	−0.1	
הולים 16	93.9	−0.1	
הולים 17	93	+1	
הולים 18	91.7	−1.8	
הולים 19	94	+2	
הולים 20	93.5		
הולים 21	93	−2	
מלוה בטחון — 1968			
א׳	185.5		
ב׳	182.5	+2.5	
ג׳	183	+3	
ד׳	179.5	+2.5	
ה׳	173.5		
ו׳	168.5	−1	
ז׳	158	−2	
ח׳	146		
ט׳	144		
י״א	155	+3	
י״ב	167.5	−1	
י״ג	157		
י״ד	147	+1	
ט״ו	149	+1.5	
בטחון 1968 — מקאי			
י״א	181	+1.5	
י״ב	177	−2.5	
י״ג	165.5	−2	
י״ד	138	−1	
בטחון 1969			
א׳	141		
ב׳	136.5	−2	
ג׳	136		
ד׳	133	+0.5	
ה׳	135		
ו׳	129.2	+1.2	
ז׳	132.5	+1.5	
ח׳	132		
ט׳	131	−1	
י׳	130	+2	
י״א	129	+3.5	
י״ב	133	+5	
[illegible]	317	+2	
[illegible]	128		
[illegible]	125.5		
[illegible]	312	+0.5	
[illegible]	317	+1.5	
[illegible]	317.5	+2.5	
בטחון 1969 — מקאי			
[illegible]	135		
[illegible]	132.5	+2.5	
[illegible]	127.5		
[illegible]	123	+2	
[illegible]	120.5	+2.5	
[illegible]	311		
[illegible]	316	+3	
[illegible]	512.5		

שערי חליפין רשמיים במט״ח (העברות והמחאות)
ביום 21.11.74

המטבע	היחידה	שער מכירה	שער קניה	המטבע	היחידה	שער מכירה	שער קניה
דולר קנדי	1	6.1062	6.0582	כתר נורבגי	10	11.4864	10.9249
לירה שטרלינג	1	13.9956	13.8150	פלורין הול.	10	23.1481	22.8832
דולר אוסטרלי	1	7.942	7.8228	כתר נרבגי	10	24.1254	23.8379
רנד דרומאפ	1	8.7660	8.6340	כתר שבדי	10	16.3599	16.1182
פרנק שוויצרי	10	21.795	21.5246	שיל. אוסט.	10	3.3996	3.5521
פרנק צרפתי	10	12.8686	12.7051	פרנק בלגי	100	16.0042	15.7936
מרק גרמני	10	10.2665	10.1197	לירה איט.	1000	9.0497	8.9153
כתר דני	10	13.9990	13.7931	ין יפני	1000	20.1782	19.8774

שער הדולר ארה״ב כבל: 6.000 ל״י קניה, 6.0042 ל״י מכירה.

שערי מטבע חוץ בין בנקאיים (Interbank)
אתמול בצהרים (21.11.74) באירופה
מסירה מיידית (ספוט)

מטבע	שער
$ ארה״ב (ל״י 1 $ שטרלינג)	2.3185/2.3195
מרקים גרמניים (ל״י 1 $ ארה״ב)	2.5120/2.5150
פלורינים הולנדיים	2.5990/2.6010
פרנקים שוויצריים	2.8100/2.8200
פרנקים בלגיים	37.72/37.77
פרנקים צרפתיים	4.6925/4.6975
לירות איטלקיות	669.25/669.75
ינים יפניים	299.60/299.90

שער הזהב: 184.25/185.25 $ ארה״ב לאונקיה.

מסירה מאוחרת (Forward)

	£/$	פר״ש/$	מ״ג/$
1 ח׳	2.3073/2.3088	2.8000/2.8125	2.5060/2.5120
2 ח׳	2.2958/2.2975	2.7980/2.8107	2.5027/2.5087
3 ח׳	2.2863/2.2880	2.7960/2.8090	2.4995/2.5055
6 ח׳	2.2553/2.2570	2.7875/2.8015	2.4920/2.4990

השערים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע״מ

בנק דיסקונט לישראל בע״מ

	מחיר היחידה	מחיר פדיון
ארלון	192.07	187.36
דקל	466.7	453.1
ברוש	176.2	169.5
אורן	149.08	145.45
אשל	124.67	121.62

המנהל: חברה להשקעות של בנק דיסקונט בע״מ

החברה לניהול קרנות באמנות בע״מ

	מחיר היחידה	מחיר פדיון
צבר	275.1	262.1
ארז	113.4	108.1
איתן	184.86	180.36
עדיף	105.86	103.16

הנאמן: בנק הפועלים בע״מ

לוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: שדרות רוטשילד 76, תל־אביב
טלפונים: מחלקת מודעות 611141
המחיר: יום חול: 2.90 ל״י לשורה / יום ו׳: 3.75 ל״י לשורה

היום בתנ״ך

משנה היומית

דף היומי

הלכה היומית

דלקת הנרות

תורנויות בתי חולים

תורנות בתי מרקחת

רנות רופאים לפי המקומות

דירות

2־2½ חדרים

דירות להחלפה

דירות בשכר חודשי

חדרים מרוהטים

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

אולמות

משרדים

בתי מלאכה

מבני תעשיה

מחסנים

חנויות

מגרשים

עסקים

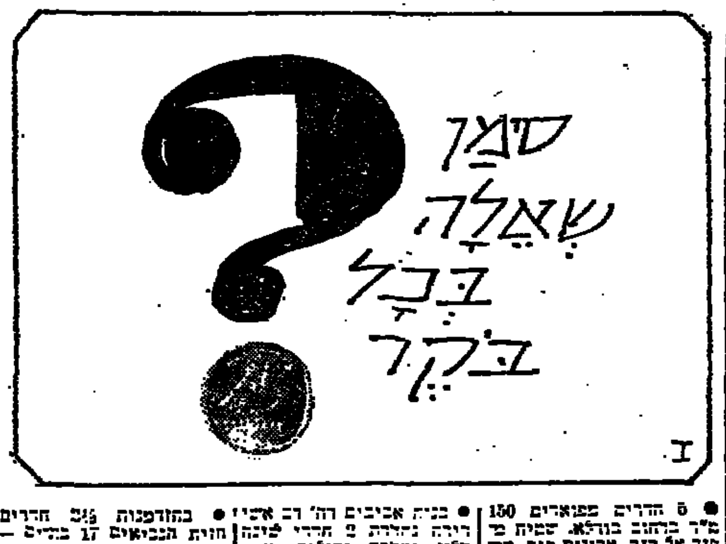

מבצע פרסים חורף 1974

הלוח הכפול

בשיתוף עם חברת Metz

עורכים הגרלה מדי יום ביומו
על הפרסים:

1. טרמולופטר
(מפזר חום מרחבי)

2. 150 ל״י במזומן

בימי ששי יוגרלו:

1. 2 טרמולופטרים
(מפזרי חום מרחבי)

2. 200 ל״י במזומן

בפרס היומי זכו:

1. טרמולופטר — עוז ששון, הארגז 66 רמת־גן (נוה יהושע)

2. 150 ל״י במזומן — לוי רונן, ליליאן 6 ת״א

ההגרלה בפקות רואה חשבון ומתפרסמת למחרת היום.

מסור מודעתך — עוד היום — ללוח הכפול

הלוח הכפול הלוח הנפוץ ביותר במדינה

1־1½ חדרים

דירות בדמי מפתח

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

וילות ובתים

קבלנים

מכذا من الأصل

صكا من الاحل

הלוח הככול הארץ ידיעות אחרונות

• דרוש בקוב בדמ״ם/בשכ״ם בת״א כ־50—60 כ״ר + מל״ן, וכו, להתקשר 828907 ל-עורה.

• למכירה קו חלוקת ממת-קים בינקויים אפשרות עם מעאית טלפון 623382.

• המורה הכר של 75.000 ל״י הנכל להיות שותף פעיל במשרד היווך מבוסס ובכר כי ל־50% מעסקי התיווך הקבל מכוונת תורית — 913246.

• למכירה + העברה, בתל-אביב, בדירות. 444364.

• הזדמנות! למכירה מכבסה בהזדמנות, 90 כ״ר + הציוד 268165.

• בגלל מחלה להשכיר מבית לגברות מבוכת בצפון תל-אביב 616512 בערב־כבת.

• למכירה בהזדמנות דוד קיוסק מבונות בכופה מסד מות 04/241163 מרס לשנה.

• מחפשים שותפים לפלפל קיום ברחוב נחמני 55 תל-אביב 250368.

• למכירה הנות בדבר מטהר 40 כמ״ר ברחוב בזיהורה, ת״א. טל. 233490.

• הזדמנות! למכירה 50% בביה״ר לבגדי ילדים בעל מוניטין ולקוחות 288659.

• למכירה בומיק לבגדי נשים במרכז תל-אביב.

ביקוש עבודה

• מעוניין בהובלה בקירור ובל הובלה 2 טון 753185.

הכשרה לעבודה

הצעות עבודה

• דרושה מוכרת בכירה / מנהלת מכירה, עם נסיון בעבודה עצמאית לענף עצמה ביפה.

• דרושים מנהל״ח ראשי ומנהל״ח עוזר למפעל בחולון.

• לחברת כרינקס (ישראל) בע״מ דרושים עובדים לעבודה במשמרות.

אופנועים וקטנועים

• לאחר אוטובוס הוסט ...

מכוניות למכירה

אמריקאיות

• פונטיאק לממס 73 במצב חדש מזגן + גג ספאי + כריזא דריו מיום 90,000 ל״י.

• למכירה דודג׳ דארט 1973 מזגן אוטומטי, הגה וכלמים.

אוסטין

אופל

• אופל רקורד 1700 מודל 1971.

N.S.U. - אודי

ב.מ.וו.

דאף

דופין

הילמן

וולבו

מיני־מיינור

מסחריות

וויליס

• וויליס מבחרי 1969 במצב טוב + מסם.

ווקסהול

סימקה

• סימקה 1962 מנוע 1961, רדיו מצויינת.

• סימקה 1000 מנוע, אחרי אוברול.

טריומף

SAAB

טונדרים

סובארו

לארק

סוסיתא

מוריס

מרצדס

פולקסווגן

• פולקסוואגן 1300 ...

פורד

פז׳ו

פיאט

• פיאט 124 בצבע מצויין.

• פיאט 125 מודל 1970.

• פיאט 850 מצב מצויין.

סיטרואן CITROËN

קונטסה

רנו

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

שונות

השכרת רכב

שכירת רכב

ביקוש רכב

מציעים למכירה

טלוויזיה

רהיטים

תריסים

קונים לקנות

מכונות כביסה

מכונות גילוח

סירות

בולים ומטבעות

דודי שמש וחשמל

טלוויזיה

הלבשה

ספסים

מקררים

רהיטים

צילומים

שעונים

טרקטורים

ספרים

בתי-ספר ושיעורים

הלוואות

בתי"ס לנהיגה

שרותים

קלאות

טיולים

התעמלות ומסגים

חיות בית

חוגים

שידוכים

Box 522. Station A
Scarborouehe Ontario
Canada.

שונות

הלוח הכפול | ירושלים

תורנות רופאים לפי המקומות

תורניות בתי חולים

תורנות בתי מרקחת

בתי כנסת

דירות

קבלנים

וילות ובתים

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

2-2½ חדרים

1-1½ חדרים

דירות בדמי מפתח

דירות בשכר חודשי

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

דירות להחלפה

אולמות

משרדים

השקעות

מחסנים

חנויות

בתי מלאכה

מגרשים

עסקים

הצעות עבודה

מכוניות

אופנועים וקטנועים

שתתי רכב

מציעים למכירה

רהיטים

שרותים

הלבשה

בלי נגינה

טלוויזיה

תריסים

המשך לוח ירושלים בעמ'

هكذا من الأصل

صكنا من الاهل

להברה קבלנית בהדרה דרושים:
1. מנהל או מנהלת חשבונות מנוסה
2. חשב משכורות עם ידע במיכון
3. עוזר או עוזרת למנהל החשבונות

תנאים טובים למועמדים המתאימים. בדבר פרטים לפנות בכתב לת.ד. 316 חדרה.

לחברת הנדסה דרוש
מהנדס/הנדסאי בנין מנוסה
לעבודת תיאום ופיקוח בפרויקט גדול באזור המרכז
להתקשר לטלפון 288606 ת"א לקביעת ראיון, בערב 415667 ת"א או לת.ד. 11150 ת"א עבור ב/63 עם פירוט נסיון. — סודיות מובטחת

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרה פנויה הבאה: במרכז המחשבים
משגרת קלט/פלט
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; כושר מגע עם קהל; ידיעת השפה האנגלית.
הערה: העבודה הינה במשמרות.
מס' המשרה: מר.מח.ה/17.
מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם ומס' המשרה עד יום ו' 6.12.74 אל אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה מיקוד 32.000

לבני הקיבוצים וליוצאי ההתיישבות העובדת
למושב שיתופי צעיר ומתפתח
דרושות
משפחות צעירות עם ילדים
נא לפנות למושב חמרה ד. נ. בקעת הירדן.

NCR
במשרדנו בחיפה דרוש
נער
לעזרה בעבודה מכנית ולשליחויות גיל 15—16
המועמדים יפנו אל: NCR
א. מיטווך וכניו בע"מ
טלפון מס' 04—645461 או לת.ד. 4309 חיפה.

דרושים לחב' **אלובין** בע"מ
קבלני מישנה להרכבת מוצרי אלומיניום בבניינים
לאיזור הצפון והמרכז.
לפנות טלפונית 04—713287.

מפעל לייצור תכשירים לבעלי־חיים
מחפש
מנהל ייצור
עם ידע מקצועי—טכני.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב, בציון קורות חיים ונסיון קודם, אל ת.ד. 4104, תל־אביב, עבור „מנהל ייצור". — סודיות מובטחת.

לחברה מסחרית בחיפה
דרוש
מנהל חשבונות עצמאי
בעל נסיון של 5 שנים
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות לת. ד. 415 חיפה.

למפעל מתכת באזור ירושלים
דרושים:
* **מבקרי איכות**
בציוד כבד, עם נסיון של שנתיים לפחות.
* **מחסנאי טכני**
בעל נסיון בניהול מחסן טכני שנתיים לפחות. רצוי בוגר בית ספר מקצועי.
* **חרטים** * **כרסמים**
* **מכונאי מטוסים**

— סודיות מובטחת —
אפשרות קבלת דיור במקום בתנאים נוחים.
המעוניינים מתבקשים לפנות בצירוף קורות חיים לת. ד. 23031 תל־אביב, ולציין את המשרה המבוקשת על המעטפה.

דרושה
כתבנית / מזכירה
מעולה
בעלת נסיון של 3 שנות הדפסה במכונות כתיבה חשמליות בשפה העברית — רצוי אנגלית. תנאים טובים. עבודה מעניינת.
לפנות טלפון, 910308 בשעות 16.00—18.00

מפעלי ניר אמריקאים ישראליים בע"מ
למשרדנו בתל־אביב
דרושה
מדפיסה באנגלית
בעלת נסיון
נא לפנות אל מר שבתאי, טלפון 280251 ת.ד. 20181, תל־אביב
ניר מעולה לכל מטרה

לחברה תעשייתית בענף הבניה
דרוש בודק
רצוי בעל רכב
עדיפות תינתן לתושב הדרום
נא לפנות בכתב לת.ד. 20100 תל־אביב עבור „בודק"

למשרד הנדסי בת"א
דרושים מהנדסי מכונות
לעבודות תכנון ופקוח על הב־צוע של מתקנים, מערכות ומב־נים תעשיתיים ויעודיים וכן הת־קנת ציוד אלקטרוני.
התנאים יקבעו בהתאם לכשוריו של המועמד.
הצעות בצרוף קורות חיים ונסיון מק־צועי קודם יש להפנות בכתב יד לת"ד 7057 ת"א עבור ת. ב.

לבי"ס היכון בתל־אביב
דרוש/ה
מורה לאנגלית
למשרה חלקית
לפנות לטלפון 263916

דרושים:
1) **חשמלאי מנהל עבודה** בעל נסיון רב ורשיון.
2) **חשמלאים** לעבודות אינסטלציה תעשיתית
לפנות טל': 03—30418 אחרי 18.00.

דרושים:
נציגים/ות למכירות
מנוסים/ות בלבד לאזור חיפה והצפון ולאזור המרכז וירושלים.
דמי עמלה גבוהים.
לפנות למיירקס, טלפון 843185 לשמוליק בשעות העבודה.

דרושים
1. **מכונאי למכונות תפירה**
2. **מכונאי למכונות סריגה עגולות**
לפנות לטלפון 827461

דרוש
מדריך חברתי
דובר צרפתית לעבודה בנתניה
טלפון 195־479 ת"א.

דרושה
מזכירה כתבנית
באנגליה ועברית עם ידיעה מוחלטת בשתי השפות. 3 שנות נסיון לפחות.
שעות העבודה 4־8
נא לפנות בכתב עבור „מזכירה", ל־ כ.צ.מ. פישקלוב ד־ ציוד טכני בע"מ. ת.ד. 10, תל־אביב טלפון 622532.

מידה
מיכשור מדעי בע"מ
דרוש
מחסנאי
בענף האלקטרוניקה
דרישות:
1) נסיון של 3 שנים לפחות.
2) ידע בהפעלת מחסן רכיבים, מכללים ליצור ותוצרת בתהליך.
3) רקע כמחסנאי, פקיד טכני בשרות צבאי — יתרון.

— 5 ימי עבודה בשבוע —
לקביעת ראיון נא לפנות אל גדעון, בטלפון 474213, 483251
— סודיות מובטחת —

למפעל מזון
בנמל התעופה בן-גוריון
דרושים:
2 מחסנאים
המעוניינים מתבקשים לסור לחברת קייטרינג בע"מ. טלפונים 971266, 971267, ביום ראשון 24 בנובמבר בין השעות 8.00—12.00 לפנה"צ, ולפנות למנהל כח־אדם.

דרושים
א. **מזכירה עצמאית**
בעלת נסיון כמוצא אנגלו־סכסי. הדפסה, קצרנות רצוי לא הכרחי.
ב. **מחסנאי**
בגיל 50—60 ליום עבודה מלא
ג. **מרכזנית**
בעלת ניסיון
לפנות טלפונית 52223 בין השעות 08.00—15.00

לבית יציקה, דרושים
עובדי יצור
— תנאים טובים למתאימים —
לפנות אישית: בית יציקה „רפאל" איזור התעשיה קרית־אריה, פתח־תקוה, טלפון: 911092 — למר מרסל.

האוניברסיטה העברית בירושלים
מודיעה על משרות פנויות של:

טכנאי קרור בכיר — במינהל הר הצופים
מכרז מס' — 359/74
תאור התפקיד — הפעלה ואחזקה של מערכות מזוג אויר ומדי קירור בבנינים, כולל פיקוד ובקרה. הפעלה ואחזקה של מערכות ויחידות קירור (ספיקה, צנטריפוגלי וברכבה). הפעלה ואחזקה של מערכות שירות למערכות מזוג אויר (למגדלי קירור טיפול במים, משאבות וכו').
דרישות התפקיד — ידיעת השפה העברית על בוריה. אנגלית ברמה של הבנת חומר טכני. בוגר בי"ס להנדסאים. נסיון של שנתיים בהפעלה ואחזקה של מערכות דומות. כושר הבעה בכתב ובע"פ וכושר לנהל צוות עובדים.
הדרגה — 3־4 בדירוג טכנאים.

חשמלאי — במח' המשק גבעת רם (2 משרות)
מכרז מס' — 428/74
תאור התפקיד — ביצוע עבודות אחזקה שוטפת, טיפול במערכת החשמל (מתח גבוה ונמוך), תיקון תקלות של מערכת החשמל. בצוע התקנות חשמל שונות. התמצאות בתכניות חשמל. (טיפול בסכסים — בכל הקשור בנושא החשמל).
דרישות התפקיד — ידיעת השפה העברית, רצויה ידיעת אנגלית או שפה זרה סכנית. בוגר ביה"ס מקצועי בתחום הנ"ל בעל רשיון חשמלאי מוסמך ממשלתי. נסיון של 3 שנים לפחות.
הערה — התפקיד דורש עבודות בשעות נוספות רגילות ובלתי רגילות.
הדרגה — יב־יד בדירוג האחיד.

עוזר למנהל המחלקה — במינהל הר הצופים
מכרז מס' — 435/74
תאור התפקיד — ריכוז ועיבוד נתונים בנושאים שונים ומגוונים לשם קבלת החלטות ומעקב אחר ביצוען. ריכוז הטיפול באיכלוס בנינים ושטחים בהתאם עם מח' פיתוח ויחידות האוניברסיטה (כולל תכנון, תאום הפעלה). טיפול בנושאים שונים לפי קביעת מנהל המחלקה.
דרישות התפקיד — ידיעת השפה העברית על בוריה וידיעת אנגלית. השכלה אקדמית במדעי החברה רצוי בתחום כלכלה, סטטיסטיקה או מינהל עסקים. נסיון של 3־4 שנים בנושאי מינהל. כושר הבעה בכתב ובע"פ ויכולת לנהל מו"מ ברמה גבוהה.
הערה — יתכנו בעתיד שינויים בתחומי העיסוקים (מבלי לפגוע ברמת המשרה).
הדרגה — 5־6 בדירוג מח"ר.

ראש/מדור סיוע במח' מינהל תלמידים
מכרז מס' — 437/74
תאור התפקיד — לנהל מדור סיוע לתלמידים במסגרת המח' למינהל תלמידים העוסקת בחלוקת מילגות לתלמידי התואר הראשון והמרכז לליכוד לימודים קדם־אקדמיים, הלוואות לכלל תלמידי האוניברסיטה וטיפול במקרים מיוחדים. אחריות לתקציבי הסיוע וההלוואות לסוגיהם. תיאום עם קרנות ציבוריות ובמשרדים ממשלתיים בכל הקשור לסיוע לסטודנטים. קיום קשר שוטף עם הפקולטאות, בתי הספר וגופים אקדמיים ומינהליים כרוכים בכל הקשור לסיוע לסטודנטים. עיבוד הצעות לנהלים ותקנות בנושאי הסיוע. ריכוז עבודת ועדת הסיוע האוניברסיטאית. יו"ר ועדת הלוואות.
דרישות התפקיד — השכלה אקדמית. כושר ניהול מו"מ ברמה גבוהה. נסיון של 3 שנים לפחות, בניהול צוות עובדים, ידע והתמצאות במערכת הפעלה באמצעות מחשב. נסיון בעבודה עם סטודנטים והכרת מבנה מוסד להשכלה גבוהה. ידיעת עברית ואנגלית על בוריין רצויה ידיעת שפה נוספת.
הדרגה — 4־5 בדירוג מח"ר.

על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ושמות ממליצים עד תאריך 3.12.74, י"ט בכסלו תשל"ה, אל: מחלקת כח אדם, קריה האוניברסיטה העברית, ירושלים, מיקוד 91009 ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' ....." (בהתאם למספר המצויין בראש המכרז המבוקש).

למוסד למחקר ופתוח
דרוש
כלכלן/תמחירן
בעל נסיון של שנתיים לפחות בניהול תקציב ותמחיר.
• המעונינים יפנו בצרוף תולדות חיים לת. ד. 7057, ת"א עבור א. ד.

חברה ארצית לבניה
מחפשת
1. קבוצות מרכיבי נגרות רציניות
לכ־300 יחידות דיור באזור תל־אביב
2. טפסנים
לעבודה גדולה בחולון
נא להתקשר בין 0800—1500 טלפון 293003/4

מוסד צבורי
מחפש:
קצין רכב
או בעל ידע בנהול וארגון הסעים,
בדבר פרטים, נא לפנות למר משה כץ, טלפון: 03—414155

למפעל תעשייתי בירושלים המבצע פעולות פיתוח והרחבה ניכרות —
דרושים מועמדים למשרות הבאות:—
1. **מהנדס מכונות.**
אחראי על פתוח ותכנון מכונות וציוד. נדרש נסיון קודם של 5 שנים לפחות בשטח התכנון.
2. **טכנאי מכונות.**
לנושאים טכנולוגיים ונושאי תכנון. רצוי נסיון קודם של 3 שנים לפחות.
מועמדים מתאימים יפנו לת. ד. 9266 ירושלים בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי. (בכתב יד).
סודיות מובטחת.

למילפ ישראל בערבון מוגבל
דרוש מסיק דודים
לעבודה במשמרות
תנאים טובים
נא לפנות בכתב לת.ד. 288 חיפה (מיקוד 31000)

ישראל רוזן
לביח"ר לאריגה ישראל רוזן בע"מ
בחולת יצחק, תל־אביב
דרושים
1. אומן נולים
2. פקיד/ה לחישוב פרמיות ומשכורות
3. תופרות
נא לפנות לטלפון: 255031 אל מנחם רוגובסקי.
מגבות, מגלי רחצה ותלבושות חוף

יבמ IBM
דרושים/דרושות
מנהלי חשבונות
הכישורים:
* נסיון של 3 שנים;
* סוג ד' בהנהלת חשבונות
* או סטודנט שנה א' בראיית חשבון.
נא פנה/פני בכתב, למחלקת כח־אדם, ת"ד 20210 תל־אביב, 61200.
יבמ IBM

המרכז לשיקום עוורים
בשיתוף משרד הסעד
באר-שבע
דרושים
1) **מרכז למפעל מוגן** - בוגר בי"ס מקצועי, בעל נסיון בעבודה עם מכונות, נגרות וכו' וכן בעל כושר נסיון בניהול והוראות. למשרה מלאה.
2) **פסיכולוג** - בעל תואר שני בפסיכולוגיה, רצוי בעל נסיון קליני. משרה חלקית.
3) **יועץ/ת שיקום או עובד/ת סוציאלי/ת** - רצוי בעל נסיון בעבודה עם עוורים, בעל תואר ראשון בעבודה סוציאלית לפחות. משרה מלאה.
4) **מרפא/ה בעיסוק** - מוסמך/ת בעבודה עם עוורים. חצי משרה.
המעונינים מתבקשים לכתוב לת.ד. 285 באר־שבע בציון המכרז המבוקש.

סונול
דרוש
מנהל חשבונות בכיר
דרישות התפקיד:
— הכנת דו"חות כספיים חודשיים ושנתיים,
— הדרכה וניהול צוות.
כישורים:
— מנהל חשבונות מוסמך,
— 3 שנות נסיון או יותר,
— שליטה מושלמת בעברית ובאנגלית.
התנאים ייקבעו בהתאם לכישורי המועמד.
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים אל המנהלה על כח־אדם, סונול, ת.ד. 214, חיפה.
— סודיות מובטחת —

דרוש
אורג
למכונות ריטי
טל. 829982

לבית מסחר בירושלים
דרוש זבן
עם נסיון
לפנות לת.ד. 2391 כס' 537, ירושלים

דרושים
מנהח"ש ראשי ומנהח"ש עוזר
למפעל בהרצליה
ת.ד. 2102 ת"א

לחברה גדולה ומבוססת
באזור תל-אביב
דרושים:
✶ **מקטלגים**
לעבודה מקצועית מעניינת בתחום ציוד וחמרים טכניים.
• כישורים נדרשים: בוגר בי"ס מקצועי, ידיעת השפות עברית, אנגלית, נסיון של 3 שנים.
✶ **פקידי שחרור**
לעבודת הכנה ושחרור טובין מהנמלים.
• כישורים נדרשים: השכלה תיכונית, ידיעת השפות עברית, אנגלית ו/או צרפתית.
✶ **פקידי רכש**
• כישורים נדרשים: השכלה תיכונית, נסיון של 3 שנים לפחות.
✶ **מחסנאים**
• כישורים נדרשים: השכלה מקצועית/תיכונית חלקית, רצוי נסיון.
יתקבלו מועמדים מתאימים ללא נסיון ויוכשרו תוך כדי עבודתם.
למועמדים המתאימים מובטחת עבודה מעניינת, תנאים טובים ומקום עבודה קבוע ומבוסס.
בפרטים נוספים נא לפנות אל ת.ד. 2021, רמת־גן.

אורם תעשיות חשמל בע"מ
אזור התעשיה לוד טל: 962591
דרושים:
1. **טכנאי חשמל/אלקטרוניקה**
לעבודה אחראית במבדקה של סל' R.F. ושבאים בתדירות שמע.
2. **מחסנאי**
לפנות ישירות למפעל או טלפונית

דרושה
קלדנית י.ב.מ.
בעלת נסיון
טלפון 258343 תל־אביב בשעות הבוקר

לתפקיד מעניין הקשור במגעים בינלאומיים בנושאי קידום מכירות ויחסי צבור, בחברה תעשייתית גדולה ודינמית
דרושה
מזכירה בכירה
תנאים טובים מובטחים למועמדת המתאימה
• כשורים נדרשים:
א. נסיון במזכירות.
ב. שליטה מלאה בעברית ואנגלית.
ג. תכתובת עצמאית והדפסה בשתי השפות.
נא לפנות בכתב אל: ת.ד. 050 תל־אביב.

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרושים
מנתח מערכות
תואר ראשון כבדיקים. נסיון בתכנות תתוח מערכות של מתקני ייצור תעשייתיים. תנתן עדיפות לבעל נסיון בשפת אסמבלר.
מהנדס כימאי
בעל ידע ועניין בפיקודת התהליכים. המועמד יעבוד בקשר הדוק עם צוות תכנון של מתקן חדש רצם מבנה מערכות. לשם יישום הטכניקות המתקדמות ביותר של בקרת תהליכים בתעשיה הכימית.
עדיפות תנתן לבעל נסיון במתקני יצור תעשייתיים.
בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 767 חיפה מיקוד 31000.

למפעל מתרחב העוסק במיכשור אלקטרוני
דרוש/ה
עובד/ת בקרת איכות
כישורים: אלקטרונאי/ת, רצוי עם נסיון בבקרת איכות
5 ימי עבודה בשבוע
בקשות נא להפנות בכתב לת.ד. 8115, רמת־גן
סודיות מובטחת

למפעל פיתוח באלקטרוניקה
דרוש/ה שרטט/ת
נסיון קודם הכרחי. העבודה בת"א
✶ בתשובה נא לפנות לת.ד. 17021 תל־אביב מיקוד 61170 (עבור ב.א.) בצירוף קורות חיים.
— סודיות מובטחת —

הסוכנות היהודית לארץ-ישראל
המחלקה למנגנון
משרה פנויה 102/74
מנהל מדור הנדסי
מקום העבודה: חבל ירושלים
תיאור העבודה:
1) ניהול וארגון עבודת המדור העוסק בכל תחומי המיסה אזורית. 2) יעוץ להנהלת החבל בנושאים הנדסיים. 3) פיקוח, תאום והכוונת עובדי המדור. 4) ריכוז הטפול בתכנון ובצוע הרי תכנון, בנוי מבנה משק, הכשרת קרקע וחשמל. 5) קשר עם גורמי חוץ בתחום פעולתו. 6) רכוז ועדות שפוט מקצועות בחבל.
הכשורים הדרושים:
1) מהנדס אזרחי או מהנדס בנין, בעל תעודת רשום בספר המהנדסים והאדריכלים. 2) כושר לנהל צוות עובדים וניהול מו"מ. 3) בעל נסיון של 3 שנים בעבודות דומות. 4) בעל רשיון נהיגה, רצוי בעל רכב פרטי.
הדרגה המוצעת:
הדרגה תקבע לפי כשורי המועמד.
התאריך האחרון להגשת הצעות: 8.12.74.
הצעת מועמדות נא להגיש למחלקה למנגנון, ת"ד 92 ירושלים 91000
(רצוי בטופס שאפשר לקבל בכל משרדינו בארץ)

המשביר המרכזי בע"מ
מחפש:
SYSTEM PROGRAMMER
למחשב 370/135 I.B.M.
מערכת הפעלה DOS/VS
דרוש נסיון של 3 שנים לפחות בשפת תכנות Assembler
תנאים טובים לאיש המתאים
נא לפנות בכתב למדור המנגנון, תל־אביב ת.ד. 130.
— סודיות מובטחת —

חברה ציבורית גדולה בחיפה
דרוש
עובד דפוס
בעל נסיון במכונת מולטיליט
לאחר שרות צבאי
תנאי שכר טובים בהתאם לכישורי המועמד.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 4868 חיפה עבור מס' 148.

כיתן דימונה בע"מ
עבור מפעלנו בתל־אביב (הדר־יוסף)
דרוש עוזר מחסנאי
לעבודות מחסן שונות
לפנות בטל. 481121 תל־אביב בשעות לפנה"צ

תדיראן
למפעל הגבישים באזור התעשיה בחולון
דרושים
פועלים פועלות
לעבודות יצור פשוטות
5 ימי עבודה בשבוע.
תנאים סוציאליים טובים.
מעונינים יפנו ישירות למפעל רחוב המלאכה 15 אזור.

זיקית מפעלי צביעה, הדפסה ואשפרת בדים עדינים בע"מ
דרושים
אחראי אחזקה
להתקשר טלפונית
בין השעות 14.00—16.00

דרוש נער
לעבודות משרד ושליחויות
בדבר פרטים נא לפנות לרשות הנמלים, בית מעיא, דרך פתח־תקוה 74, קומה 12 חדר 1215 בין השעות 0730—1500.

למפעל חדש באשדוד
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
תנאים טובים ושיפורי קידום לאדם המתאים
לפנות: ת.ד. 1908, אשדוד

רפא"ל
רשות פתוח אמצעי לחימה
למוקדנו באזור חיפה דרושים

✶ מהנדסי אלקטרוניקה
● כשורים דרושים: התמחות במערכות מכים או בקרה. ידע בתכנות מחשבים ספרתיים. חוקרי בצועים / מנתחי מערכות

✶ כלכלן
תאור התפקיד: עריכה, רכוז ובקרה של תקציבים בהיקף גדול. עריכה ובקרה תמחירית. מעקב תוצאות ובצוע בהתאם לתכניות העבודה. נהול מגעים שוטפים עם גורמי פנים בנושאי תקציב ותמחיר.
● כשורים דרושים: תואר ראשון לפחות. רצוי תואר ראשון גם בסטטיסטיקה. נסיון קודם של שנתיים לפחות בנושאי עבודה דומים.

✶ תכניתן אקדמאי
התפקיד כולל כתיבת תכניות מחשב וכן סיוע והדרכת מהנדסים בכתיבת תכניות והפעלת ציוד עזר למחשב.
● כשורים דרושים: בוגר הפקולטה למדעי המחשב או מתמטיקאי.

✶ פיסיקאי
העבודה הנה בטכניקות אולטרסוניות מתקדמות.
● כשורים דרושים: פיסיקאי בעל נסיון של שנתיים לפחות.

✶ מהנדס תעשיה ונהול
תאור התפקיד: פתוח שיטות תכנון בנושאי מחקר, פתוח ויצור. פתוח שיטות בקרה ומעקב של נושאי העבודה השנתיים והרב שנתיים.
● כשורים דרושים: מהנדס תעשיה ונהול עם נסיון של לפחות שנתיים בנושאים דומים.

✶ מהנדס תעשיה ונהול
תאור התפקיד: רכוז ועבוד תכניות עבודה בהיקף רחב. תכנון רב שנתי. הקמת מערכת בקרה ומעקב אחר בצוע התכנון.
● כשורים דרושים: מהנדס יצור בעל תואר ראשון לפחות. נסיון קודם של שנתיים לפחות בנושאי עבודה דומים.

✶ טכנאי אלקטרוניקה / מכונות
התפקיד כולל הפעלת מיקרוסקופ אלקטרוני סורק במעבדה מטלורגית לבדיקת חומרים.
● כשורים דרושים: בוגר בי"ס לטכנאים. בעל נסיון של שנה במקצוע.

✶ הנדסאי / טכנאי אלקטרוניקה
התפקידים כוללים פתוח מחשבים ספרתיים ומערכות ספרתיות.
● כשורים דרושים: בוגר בי"ס להנדסאים/טכנאים. רצוי נסיון קודם בשטחי עבודה דומים.

✶ חרטים / כרסמים
התפקידים חריטה וכרסום ברמה גבוהה, עבודות במכניקה עדינה ושבבי מתכות מודרניות.
● כשורים דרושים: בוגר בי"ס מקצועי לאחר שרות צבאי. רצוי נסיון קודם בעבודות חרטות/כרסום.

✶ עובדי/ות הרכבה וחווט
● כשורים דרושים: נסיון במקצוע. רצויה השכלה תיכונית.

המעונינים יפנו לת"ד 9757, חיפה 31096 ויצרפו קורות חיים, השכלה ונסיון מקצועי קודם. רצוי לציין מספר טלפון להתקשרות.

לחב' אלגים אקולוגיה בע"מ
קרית ויצמן רחובות
דרושה:
מזכירה
דרישות המשרה:
הדפסה טובה בעברית ואנגלית, יכולת לנהל משרד, בעלת תעודת בגרות, לאחר שרות צבאי, גיל עד 40. מגורים בסביבה. למועמדת המתאימה יינתנו תנאים טובים.
המועמדות מתבקשות לפנות למספר טלפון 956851 לקביעת ראיון או לפנות אישית לחברה.

A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA
אלביט מחשבים בע"מ
דרושה
מזכירה בכירה
✶ ארגון וניהול עצמאי של מזכירות
✶ הדפסה עברית, קצרנות רצויה
✶ יכולת ניהול תקציבי
✶ לתפקיד זה רצויה ביותר קצינת ניהול / פקידה ראשית לאחר שרות בצה"ל
לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

דרוש
מנהל חשבונות
לעבודה חלקית אחה"צ
טלפון 263206־7

דרושים
אנשי אבטחה
משוחררי צה"ל
לעבודה בדרום סיני
לפנות בן־יהודה 176, ת"א. טלפון 242877

בביה"ס מקצועי בחיפה
דרוש/ה מורה
להוראת
עיצוב פנים
במשרה חלקית
בשעות הערב
בעלי הכשרה מתאימה ונסיון בהוראה יפנו בכתב לת.ד. 5142, חיפה.

דרוש
סוכן
עם רכב קל מנוע
מכשירי כתיבה ומכולת
באזור ירושלים
רווח גבוה לאדם חרוץ, עבודה קלה ונקיה
לפנות לת.ד. 785 ירושלים (עבור סוכן)

לחברת בנין ברמת השרון
דרושה
מפעילה אוליבטי ועובדות משרד
נא להתקשר טלפונית 481241 בין השעות 8.00—14.00

דרוש
מנהל עבודה ראשי
בעל כושר לנהל צוות עובדים של כ־50 איש כולל מנהל עבודה.
בעל נסיון קודם בתפקיד דומה.
לפנות בכתב אל: חברת המלח לישראל בע"מ, עתלית תוך ציון קורות חיים ונסיון קודם.
תנאים טובים למועמד המתאים
— סודיות מובטחת —

לשרון
תעשיות מזוג אויר בע"מ
רמת־גן, רח' גלעד 2 (פינת אבא הלל 12)
טל. 733251, 737626
דרושים:
1) **טכנאי שרות** למזגני אויר ולמקררים
רשיון לקטנוע הכרחי
2) **עובדים ועובדות** להרכבת מנועים חשמליים
(הדרכה תינתן במקום)

פרחים כץ
רח' הנביאים 4 תל־אביב
דרושים:
1. **מנהל/ת חשבונות** עצמאי/ת בעל/ת נסיון של 3 שנים.
2. **מזכירה** למנכ"ל, בעלת נסיון, המדפיסה בעברית.
★
לקביעת ראיון נא לפנות טל. 03־290298 בין השעות 12.00—14.00.

דרושים לנו
● **מנהלי עבודה** מנוסים
לעבודות בניה בתל־אביב ובמרכז
● **מהנדסי בנין** מנוסים
בנהול פרויקטים גדולים במרכז ובנצרת
● **טפסנים**
בתל־אביב ובמרכז הארץ
עובדים מנוסים יפנו בכתב
"אודיון־ניר"
מהנדסים וקבלנים בע"מ
רח' אלוף־שדה 17 גבעתיים 03־767260

לחברה ארצית לתיאום ופיקוח הנדסי
דרוש
הנדסאי או טכנאי
תושב ירושלים
לפיקוח על עבודות בניה ופיתוח באזור ירושלים
בעל נסיון של 4 שנים לפחות
המעוניינים יפנו בכתב, בציון תולדות חיים ונסיון קודם, לת.ד. 157, רמת־גן, עבור מס' 736
— השכר והתנאים בהתאם לכישורים —
סודיות מובטחת

כור כימיה בע"מ
אנו עומדים עתה בפני ביצוע תבניות פיתוח נרחבות שלהגשמתן דרושים לנו מהנדסי כימיה ומהנדסי מכונות בכירים, אשר ישתלבו במחלקות להנדסת תהליך, הנדסת פרויקט והקמה.
מועמדים בעלי 5 שנות נסיון ספציפי לפחות, מתבקשים לפנות אלינו כדי לדון בהעסקתם בתפקיד מתאים.
נוסף לכך דרושים לנו:
★ מהנדסי כימיה
בעלי 3 שנות נסיון לפחות בהנדסת תהליך, לעבודה בביצוע תכנון עבור תהליכים אשר פותחו באגף מחקר ופיתוח שלנו.
★ מהנדסי כימיה ו/או מהנדסי מכונות
בעלי 3 שנות נסיון לפחות בהנדסת פרויקט, לעבודה במסגרת ביצוע פרויקטים חדשים.
★ מהנדס חשמל
בעל 3 עד 5 שנות נסיון לפחות, לטיפול בנושאי חשמל בצוותים, לביצוע פרויקטים.
★ מהנדס אזרחי/בנין
בעל 3 עד 5 שנות נסיון לפחות, לטיפול בנושאי הנדסה אזרחית ובנין בצוותים, לביצוע פרויקטים.
★ מהנדס מכונות
בעל 3 שנות נסיון לפחות בתכנון, לניהול משרדי תכנון ושרטוטיה של אגף ההנדסה.
אם אתה עונה לדרישותינו. אנו מזמינים אותך להיות שותף (בתנאים טובים, כמובן) לאתגרים העומדים בפנינו.
מקום העבודה: באר־שבע
סודיות מובטחת
מועמדים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים ובציון נסיון קודם למחלקה כח אדם, ת. ד. 60 באר־שבע 84100.

לחברת המלח לישראל בע"מ, עתלית
דרושים
1. **אחראי למסגריה**
בעל מקצוע מעולה במכונאות או ברתכות או במסגרות. אחראי למסגריה וגם יעבוד בעצמו בתיקונים ובאחזקה.
2. **פקיד להנהלת חשבונות**
בעל ידיעה ראשונית בהנהלת חשבונות.
3. **מרכזנית**
להפעלת מרכזיה אוטומטית עם 7 קוי חוץ שעות עבודה לא מפוצלות.
לקביעת ראיון להתקשר לטל' 04—942051 בשעות העבודה או למס' 04—244372 בין השעות 1930—2100.

דרוש
עובד למחסן
לחומרי אינסטלציה סניטרית
עם נסיון של שנה לפחות
✶
לפנות אל „חרות" בע"מ רחוב העבודה 14 הרצליה טל. 984592.
חרות

דרושים למפעל תעשייתי בירושלים
1. **מנהל ייצור**
בעל כישורים מכניים ומנהליים
2. **אחראי למחסן**
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים והמלצות לת.ד. 22181 תל־אביב
סודיות מובטחת

דרושים
מפעילים
לג'י.סי.בי. 3
מצפת והאזור
בעבודה: 067־30093
בערב 067־31236

לחברת בניה ארצית
דרושים
2 נהגים
מנוסים
לעבודה על מערבלי בטון
לפנות לטלפון 03—233067, 03—233083

לביה"ס בבאר־שבע
דרושה
מזכירה
לעבודה חלקית
בשעות הערב
לפנות: למכון להכשרה מקצועית רח' החלוץ 86 ב"ש בשעות אחה"צ

בנק כללי לישראל בע"מ IGB
● לסניפנו בחיפה דרושים
פקיד בכיר
למחלקת מטבע חוץ ויבוא
עם נסיון של מספר שנים בעבודה בנקאית זהה.
השכלה אקדמאית רצויה,
ידיעת השפות עברית ואנגלית חובה — רצויה השפה הגרמנית
פקיד בכיר
למחלקת ניירות ערך
עם נסיון בנקאי קודם של מספר שנים בתפקיד זהה,
השכלה אקדמאית רצויה,
ידיעת עברית ואנגלית חובה.
כתבנית עברית אנגלית
עם נסיון בעבודה, רצוי נסיון בעבודה בבנק בסניף חיפה, שעות עבודה רצופות.
לפנות טלפונית 04—538231 ולבקש את מזכירת המנהל
— סודיות מובטחת —

ליחידה לעיבוד נתונים
דרושים:
אנשי בצוע ותיפעול - מתחילים
לפרטים נא לפנות ל„משרד תגבורת המשובים" רח' בן אביגדור 8 קומה ב' תל־אביב.

המוסד לביטוח לאומי
בהכנתה משרה של
פקיד שקום
בסניף נתניה
הדרגה: 2—1 בדירוג האקדמאים
התכונות הדרושות: בוגר בית ספר לעבודה סוציאלית או בעל תעודה אקדמאית במקצועות פסיכולוגיה או סוציולוגיה; נסיון בעבודה סוציאלית, רצוי נסיון בעבודת שיקום; ידיעת השפה העברית על בוריה, רצויה ידיעת שפות נוספות; כושר הבעה בכתב ובעל־פה; כושר לנהל משא ומתן עם מפעלי תעשיה ומוסדות ציבור.
הערה: בדבר פרטים יש לפנות אל מנהל הסניף טל. 053—23677.

לחברת מזון ידועה
דרושים סוכנים
לאזור תל־אביב, כפר־סבא וחולון
בעלי רכב סגור עם נפח
נא לכתוב לת. ד. 33157 ת"א עבור מס' 851.

למוסד ממלכתי דרושים ליחידה טכנולוגית
1. מהנדס מכונות בכיר (רצוי בעל תואר שני + עשר שנים נסיון)
2. טכנאים מכניים, בוגרי בי"ס מקצועי, 5 שנים נסיון
3. טכנאי אלקטרוניקה, בוגרי בי"ס הנדסאים / מקצועי.
4. שרטטי אלקטרוניקה, בוגרי קורס מוכר
5. שרטטי מכניקה, בוגרי קורס מוכר
6. מהנדס אלקטרוניקה לתחום ת"ג
7. כתבים טכניים בעלי נסיון של שלוש שנים בכתיבה
8. כימאי, בוגר אוניברסיטה ונסיון של שנתיים
9. עובד מעגלים מודפסים, בעל הכשרה בסיסית
10. מחייטות מלחימות
תנאי העסקה לפי כשורי המועמד
לפנות בצרוף פרטים לת. ד. 33344/פ ת"א. סודיות ותשובה מובטחות

דרושים גברים
(עד גיל 32)
לעבודה מעניינת בחו"ל לתקופת שרות 3 שנים
השכלה: 12 שנות לימוד
שליטה מושלמת בשפה אירופאית.
מועמדים אשר שירתו בצה"ל כקצינים ביחידה קרבית או טכנית יפנו לת. ד. 4210 ת"א (א) „עבור חו"ל" בצירוף קורות חיים ותמונה. רק מועמדים אשר עונים לדרישות הנ"ל ייענו.

A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA
אלביט מחשבים בע"מ
דרושים
טכנאים
טכנאים
טכנאים
1. טכנאי אלקטרוניקה
עם נסיון קודם במעגלים לוגיים וספרתיים
2. טכנאי אלקטרוניקה
לעבודה בתיעוד הנדסי
3. טכנאי אלקטרוניקה מבקר איכות
לבדיקה סופית של מכשירים
4. טכנאי מכני, טכנאי מכונות או ייצור
2—3 שנות נסיון בייצור מכשירים אלקטרוניים
לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

هكذا من الأصل

صكنا من الاهل

"מה שהיה הוא שיהיה,
ומה שנעשה
הוא שיעשה ואין חדש
תחת השמש."
(קהלת)

חכמת חיים
בטוח ב-
ארץ
חברה לבטוח בע"מ

רבין ובר־לב ביקרו בבית־שאן

ראש־הממשלה הביא תנחומיו למשפחות השכולות ✱ גינה שריפת הגוויות

מאת סופר „הארץ" בצפון

„העם והממשלה משתתפים ב־צער ובכאב של תושבי בית שאן על הרצח הנתעב של אזרחי ה־עיר התמים מפקע" — אמר את־מול ראש־הממשלה, מר יצחק רבין, בביקורו בבית שאן, בל־ווית שר־המסחר והתעשיה, מר חיים בר־לב.

מר רבין התקבל על־ידי ראש המועצה המקומית מר יצחק קינן, חברי המועצה ועסקני הציבור. הוא אמר כי ביקורו בעיירה השכולה נועד לבטא את רגשות הזעם והכאב של העם והממשלה.

להלן ציין, כי הוא בטוח שמעשה ההתעללות בגוויות היה מעשה של חוסר־אנושיות מצד אורחים בודדים, שאינם מבטאים את עמדתם של אוכלוסי העיירה.

ראש־המועצה המקומית אמר ב־ברכתו לאורחים, כי בבית־שאן יש רגשות כאב ובושה וכי רוב האוכ־לוסים מגנים את מעשה חילול ה־גוויות.

ראש הממשלה ושר המסחר ו־התעשיה נפגשו עם עסקני בית־שאן לישיבה סגורה, שבה נדונו ענייני בטחון, שמירה, אירגון ופיתוח.

בצאתם הקיפו את ה"ה רבין ובר־לב כמה צעירים שהגישו דרישות בענייני שיכון לזוגות צעירים, הג־ברת השמירה, חיזוק הדלתות בב־תים ומתן נשק לדיירים.

ראש־הממשלה אמר, כי הוא שמע את הדברים מחברי המועצה המקו־מית וכי ישמח לעזור. אחר־כך ערך מר רבין ביקורי תנחומים בבתי המשפחות השכולות.

כ. ביקר אצל 18 הפצועים בבית־החולים המרכזי בעפולה והתעניין ב־מצבם.

קרן כלל — מאמצת את ילדי הזוג ביבס

קרן כלל אשר הוקמה על ידי חברת כלל בע"מ, החליטה בישיבת הנהלתה לאמץ את שלושת ילדי ה־זוג ביבס, אשר נפלו בידי המרצ־חים בבית־שאן. הנהלת הקרן תדאג לחינוכם ולהשכלתם של הילדים.

מר ג. דורון אשר מסר על כך, סיפר כי מר ביבס היה מעובדי המסחר כל בשן — מפעלי טכס־טיל בית שאן־נצרת בע"מ, מפעל שהוא בבעלות כלל.

הנסיעה במוניות תתייקר ב־40%

„צפוייה ירידה ניכרת במספר הנוסעים"

מאת סופר „הארץ" לענייני תחבורה

ארגון בעלי המוניות החליט להעלות את תעריפי הנסיעה ב־מוניות במלוא שיעור ההעלאה שאושרה להם, כלומר ב־40%, החל ב־1 בדצמבר — מסר דובר הארגון בתשובה על שאלה.

הדובר אישר את החששות הקיי־מים בקרב בעלי המוניות שההעלאה בשיעור כה גבוה עלולה לגרום ל־ירידה במספר הנוסעים במוניות, ירידה שכבר החלה להסתמן מאז ה־פיחות. לדעתם יש להעלות את דמי הנסיעה ב־20%—25% בלבד. אך ה־דובר ציין כי המגמה היא לשמור על הפער בין דמי הנסיעה במוניות לא־לה שבאוטובוסים, שגם הם יועלו ב־40% ב־1 בדצמבר.

הוא הוסיף שאם אמנם תשפיע העלאת דמי הנסיעה לירידה במספר הנוסעים במוניות, ישקלו אפשרות של הפחתה מסויימת בדמי הנסי־עה, אם כי בעלי המוניות כבר ספגו את מלוא ההתייקרויות שהיו במשק בכשך השנה, מאחר שאינם מקבלים סובסידיה ממשלתית דוגמת אגד וכו'.

בירושלים: 20%

(ע). נהגי המוניות בירושלים הח־ליטו להעלות את מחירי הנסיעה ב־עיר ב־20 אחוזים ולא ב־40 אחוז כפי שמתחייב מהיקף ההתייקרויות — הודיע אתמול אירגונם בבירה.

בהודעת הארגון נאמר, כי נהגי המוניות ימשיכו במאבקם לקבלת הנ־חות על מיסים, אגרות וחלפים. וכן הם שומרים לעצמם אופציה להעלות את מחירי הנסיעה ב־20 אחוז נוס־פים, אם לא יוכלו לספוג את ההת־יקרויות ודרישותיהם להנחות לא ייענו.

פדה – מנהל בי"ח פוריה ו„מתאם" בגליל

(ל.ע.מ.). שר־הבריאות, מר ויק־טור שם־טוב, החליט להאריך את שירותו של פרופ' פדה במשרד הבריאות לשנה נוספת. פרופ' פדה התמנה למנהל בית החולים פוריה ולמתאם שרותי הבריאות בכל אזורי הגליל.

כזכור הודיע פרופ' פדה לפני זמן מה שהוא מעוניין להתמסר לשנת עבודה נוספת לאחר גיל הפנסיה, לפיתוח שרותי בריאות באזורי ספר.

המינוי שקיבל פרופ' פדה משר ה־בריאות מאפשר גם הגשמת רצונו של פרופ' פדה.

משלחת רק"ח הוזמנה לרומניה; מק"י — לא

מאת חביב כנען
סופר „הארץ"

משלחת רק"ח יוצאת היום לבו־קארשט כדי להשתתף בוועידה ה־11 של המפלגה הקומוניסטית הרומנית. אנשי רק"ח הביעו סיפוק רב על שה־עמיתים הרומנים התעלמו ממק"י ו־זיכו רק אותם בכבוד לייצג את ה־מחנה הקומוניסטי בישראל.

המשלחת מורכבת מן המזכיר הכ"ל מאיר וילנר, ח"כ תופיק זיאד וכן דוד חינין חבר הלשכה המדינית.

אסותא ... **אלישע**

נולדו ל:
אריאלה ויעקב נצר — בת
מזון ויצחק היכן — בן
שרה וניסים כהן — בן
ציונה וחנוך גולן — בן
זמירה וזאב גומבכו — בן
הפרה והמאן זובארדה — בת
אירים וראובן בוק — בן
תמר ומרדכי כבירי — בת
שבחה ואליהו אמיאס — בת

תקון טעות
במודעת משרד השכון המופיע בעמוד 26 במוסף השבוע, נפלה טעות בסעיף סדרי הרשמה.
במקום: שיפורסמו ביום 22.11.74
צ"ל: שיפורסמו ביום 29.11.74.

סוס... במקלט

חברי ועדת הפנים של הכנסת ערכו סיור באור־יהודה כדי לע־מוד על בעיית המיקלטים בעיי־רה. אל חברי הוועדה נלוו נציגי המועצה המקומית, אנשי הג"א, קציני משטרה ועוד.

בין היתר סיירו בין המקלטים הציבוריים שנבנו בעיירה. כא־שר נכנסו לאחד המיקלטים הית־פלאו חברי הוועדה והנלווים א־ליהם, לראות קבוצת אנשים ה־עוסקת בהכנות לשחיטת סוס ש־היה במקלט. השוחטים נעצרו על־ידי קציני המשטרה, והסוס ניצל משחיטה.

רשת השופרסל תשווק מוצרים באריזות חסכוניות

מאת לאה עזרת

רשת השופרסל מעבדת עתה תכ־נית לשיווק מוצרי צריכה באריזות גדולות וחסכוניות שיוזילו את מח־ירי המוצרים בצורה משמעותית — מסר אתמול הקניין הראשי בשופר־סל, מר מרדכי קריינר.

בין המוצרים האלה יהיו ביסק־ויטים, תפלות ומקלות מלוחים, שי־ימכרו באריזות פח של 1 עד 2 ק"ג במקום האריזות הקטנות וה־יקרות של 200 גרם.

בעד אריזת הפח ישלם הצרכן דמי ערבון שיקבלם כשיחזיר את האריזה. יימכרו גם אטריות באר־יזות של חצי ק"ג ויותר וכן אבקות כביסה בשקי פוליטילן גדולים. הנ־הלת השופרסל, כבר פנתה לכמה מפעלים בעניין זה ונענתה בחיוב. מר קריינר אמר כי תחילה ישווקו כמה מוצרים כדי לבדוק את תגובת הקהל — ואם היא תהיה חיובית ירחיבו את שיווק האריזות החסכו־ניות גם על מוצרים אחרים. השו־פרסל מקווה להתחיל בשיווק כבר בשבוע הבא.

תותר העלאת מחירים במסעדות

מאת סופרת „הארץ"

במשרד המסחר והתעשיה מתג־בשת החלטה להתיר למסעדות הע־לאת מחירים של עד 22 אחוז ב־ארוחות בוקר ו־10 עד 12 אחוז ב־ארוחות צהריים. ההיתר להעלאת ה־מחירים יפורסם כנראה בימים ה־קרובים.

כן עומד להתפרסם צו שיקבע מחיר מכסימלי לפלפל ופיתה שיהיה 2 ל"י למנה ו־1 ל"י לחצי מנה. אלה שייקרו את הפלפל יצטרכו אי־פוא לשוב ולהוזיל.

בימים האחרונים הגיעו תלונות על מחירים מוגזמים הנדרשים בעד פלפל: 2.5 ל"י למנה ועד 1.5 ל"י לחצי מנה.

אלפי חסידים מחצרות קרטשניף וסאסוב השתתפו בשמחת נישואי הרב יוסף דוד מ"מ אביו האדמו"ר מסאסוב עם אחות האדמו"ר מקרטשניף. בתמונה: חדושי הטכניקה להשלמת סדר בטכס החופה: מכשיר קשר בידי אחד החסידים (צלום י.פ.פ.א.)

הוקפאה יציאת משלחות נוער לחו"ל

(לע"מ). המועצה הציבורית לחי־לופי נוער וצעירים הודיעה אתמול לשר החינוך והתרבות, מר אהרן ידלין, כי החליטה להקפיא את יצי־אתן של משלחות נוער לחו"ל, עד סוף שנת התקציב הנוכחית.

„בהלת אסימונים"

בדאר המרכזי בהדר הכרמל ב־חיפה הפסיקו למכור אסימונים, בטענה שאזלו. נמסר כי בגלל השמועות על יקור מחירי שיחות הטלפון היתה בהלת קניות של אסימונים, שגרמו לאוזלתם ב־בתי־דאר שונים.

התפטר ראש מועצת מעלות

מאת יהודה אריאל,
סופר „הארץ"

יו"ר מועצת מעלות־תרשיחא, מר אלי בן־יעקב, שלח לפני כמה ימים מכתב התפטרות. במכתב מציין מר בן־יעקב כי הוא ימשיך לכהן כחבר המועצה המקומית ויושיט עזרה ל־המשך ניהול המועצה „כדי למנוע חלל ריק".

מר בן־יעקב מסר אתמול לסופר „הארץ", כי התפטרותו תידון ביום א' הקרוב במוסדות מפלגת העבודה. לדבריו הוא סבור, שבמועצה המקומית „חייב לחול שינוי מרחיק לכת", ואם יקבלו את דעתו הוא מוכן להמ־שיך בכהונתו.

הוא דחה את הטענות, שיכולתו נפגמה בשל נפילת בנו במלחמה ו־גם בשל אסון מעלות, דוקא האסונות האלה חישלו אותו — כך אמר.

Reader's Digest
American Edition
October 1974 Issue
* Your One Sure Way To Happiness
* Sense And Nonsense About Diet & Exercise
* Cornelius Ryan's New Bestseller Part 1
A Bridge Too Far
הפצה בלעדית
סטימצקי

TO
RUTH SHAMIR
CONGRATULATIONS
UPON OPENING YOUR TEL-AVIV OFFICE
FROM YOUR PARTNERS AND EMPLOYEES
IN THE FIRM OF
POPKIN, SHAMIR & GREENBERG, Inc. (Los Angeles, California)

RICHARD C. POPKIN
BERT D. GREENBERG — LESLIE J. FRANK
FRED J. FLEMING — ERNIE SOSNICK

CAROLE BOAG — NAYDA MUNOZ
SURATSAVADEE BUSAPAVANIJ — REGINA NEGRIN
ROXANNE CORSINO — LYNDA NGUYEN
MECHELLE DONALDSON — FAITH OLITZKY
DOROTHY EARLEY — MARIA PEAK
LUPE GONZALES — ROBERT PETTUS
KATHY GRAMA — ZARINA PREMJI
CARMELITA HERNANDES — RALPH STEWART
MARY LING HSIEH — CARMEN SYCIP
NANCY JOLUDOW — NANCY VILLAMAR
UK JIN KIM — TERESA WONG
HSIAO LING MIU

דיור ב.פ. בנה
החברה המשכנת של
סולל בונה
● דירות מרווחות בתכנון קפדני ● בניה וגימור מעולים של חברת סולל בונה
● אדמה פרטית ● מקומות חניה.

נותרו למכירה דירות ב־

✱**טבריה**
ברח' השומר פינת גולומב
דירות בנות 4 חדרים.
בבניינים בני 3 קומות.
שירותים כפולים.
חדר הלבשה נפרד.

✱**חדרה**
ברח' הלל יפה
דירות בנות 3, 3½ חדרים
בבנין בן 3 קומות.
שירותים כפולים לכל דירה.

✱**נתניה**
בשדרות בנימין
פינת רח' טשרניחובסקי
בנין בן 12 קומות.
בתכנון מיוחד במינו.
דירות בנות 2, 3, 3½, 4 חדרים (138 מ"ר)
בדירות 4 חדרים - חדרי ארונות.
שירותים כפולים וחדר נוחיות נוסף
שירותים כפולים ביתר הדירות

✱**הוד השרון (רמתיים)**
ברח' האורנים
דירות בנות 3, 4 חדרים
בבניינים בני 4 קומות

✱**רחובות**
ברח' רוז'נסקי
דירות בנות 4 חדרים
בבנין בן 6 קומות.
שירותים כפולים לכל דירה.

✱**אילת**
בשדרות התמרים
דירות בנות 4 חדרים

✱**משרדים באשקלון -**
במרכז המסחרי
ברח' צה"ל

✱**חנויות באילת -**
בשדרות התמרים
(אדמת מינהל)

לפרטים נא לפנות:
דיור ב.פ. בנה
תל אביב, רח' מונטיפיורי 39, טל. 624361 ● חיפה, ככר סולל בונה טל' 91519 וכן למשרדי סולל בונה במקומות הבניה.

מוזיאון תל־אביב — **קרן הנגב**

מחר, מוצ"ש, ט' בכסלו התשל"ה (23 בנובמבר 1974)
תיפתח בביתן הלנה רובינשטיין, רח' תרס"ט 6
התערוכה
דוד בן־גוריון תרמ"ז—תשל"ד (1886—1973)
חייו ופעלו
התערוכה מתקיימת במסגרת ארועי יום השנה לפטירת דוד בן־גוריון.
בטקס הפתיחה ישאו דברים:
מר **שלמה להט**, ראש עירית ת"א־יפו
ח"כ **יצחק נבון**
הגב' **גולדה מאיר**
הפתיחה למוזמנים וחברי אגודת ידידי המוזיאון, לפי הזמנות בלבד.
התערוכה תיפתח לקהל ביום א', 24 בנובמבר 1974.
שעות הביקור בתערוכה: ימים א' ב', ד', ה': 10—19; יום ג: 10—22; יום ו: 10—14; מוצ"ש 18—22.

מלון „שלום" ירושלים
אולמות מפוארים ומודרניים
לחתונות בר-מצוות
ושאר שמחות.
מחירים מיוחדים
✱כשר בהשגחה✱
בדבר פרטים והזמנות
טל. 02-533131
לאון

הכל בכל כלול
בלוח הכפול
ראה עמודים:
5, 6, 7, 8, 9, 13, 14, 18
וכן במוסף השבועי 31, 30.

אל קוראי "הארץ" בארה"ב ובקנדה
לנוחיותכם קיים משרד של העתון בניו־יורק לקבלת מינויים חדשים, לחידוש מינויים קיימים קבלת מודעות מכל הסוגים ל„הארץ" ול„הארץ שלנו":
Israel Communications Inc.
110 East 59th Street
New York, N.Y. 10022
Tel. 421-5547
מינוים בלעדיים של „הארץ" בארה"ב ובקנדה.

מכרז 17/74
בניית מקלטים
הננו להודיע כי הועד להגשת הצעות לביצוע הנ"ל הוארך עד ליום שישי, 29.11.1974.
יעקב לוי, ראש המועצה המקומית

התאחדות בעלי מלאכה ותעשיה זעירה — מחוז חיפה
מתקיימת ההסברה
בעקבות המדיניות הכלכלית החדשה המתכנסים בעלי המלאכה והיצרנים
לדיון – לקראת הבאות
ביום ד' 27.11.74 בשעה 19.30 ב„בית האיגוד" רח' לבונטין 14 חיפה.
בהשתתפות: מר מ. ... — ... הכנסה ...
ביום ב' 2.12.74 בשעה 19.30 ישיבה מיוחדת של ... ההתאחדות
בהשתתפות של הא"א:
ד. ... — ... משרד המסחר והתעשיה
י. ... — ... המלאכה במשרד המסחר והתעשיה
ביום ד' 4.12.74 בשעה 20.00 ב„בית האיגוד" רח' לבונטין 14 חיפה.
כנס יצרנים
בהשתתפות: מר ע. בר־חיים — מנכ"ל משרד המסחר והתעשיה לענייני ...
ביום ה' 5.12.74 בשעה 19.30 ב„בית האיגוד" רח' לבונטין 14 חיפה.
כנס ענפי השירותים
בהשתתפות: מר ה. ... — מנהל ... המסחר והתעשיה ... חיפה והצפון.
ההנהלה

במלאת עשר שנים לנפילת בננו האהוב היקר
יוסף עזרתי הי"ד
תתקיים אזכרה ועליה לקברו
בבית הקברות הצבאי בקרית שאול
ביום שני, י"א כסלו תשל"ה (25.11.74) בשעה 2.00
התחבורה תצא מבית ההורים ברחוב רמברנד 13 תל־אביב בשעה 1.30
המשפחה

אגודה ישראלית לשיקום
בשיתוף עם אגודת החרשים
סימפוזיון על:
תמורות בשיקום (באנגלית)
יום שלישי 26.11.74 שעה 16.00 בית „חבר קלוב"
... רח' לבונטין 13, יד אליהו, תל־אביב
המרצים:
מר ג. אקסון, מנהל כללי אגודה בין־לאומית לשיקום
ד"ר י. ירדן, מנהל מרכז בין־לאומי לשיקום, אוניברסיטת מישיגן, ארה"ב
מר ס. אודונגו, מנהל כללי פדרציה בין־לאומית לאגודות לחולי... סקלרוזיס
מנחה: ד"ר ע. היגר
הקהל מוזמן

במלאת אחת־עשרה שנים לפטירתו של ראש משפחתנו
יעקב קרצמן ז"ל
תערך אזכרה ליד קברו
ביום ראשון י' בכסלו תשל"ה (24.11.74)
נפגשים בשעה 4.00 אחה"צ על יד שער בית העלמין בקרית שאול
המשפחה

הארץ

יום ששי, ח' בכסלו תשל"ה
22 בנובמבר 1974

ירושלים: רח' ההבצלת 2 טלי 224245־6, ת. ד. 273
חיפה: רחוב נורדוי 20 טלפון 661166־8, ת.ד. 5259
בתל־אביב: המערכת, ההנהלה, מחלקות המודעות, ההפצה והמנויים, רח' זלמן שוקן 21, טלי 824261 (30 קוים) ת.ד. 233

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ. רח' זלמן שוקן 21 תל־אביב
העורך: גרשום שוקן. האחראי: גדעון סאמט.
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתב־יד.
HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel-P.O B. 233, Tel. 824261

עדיפות לתעסוקה

מכך שטרם סוכם הדיון בין הממשלה, המעסיקים וההסתדרות דבר מדיניות השכר, אין להסיק מסקנות מרחיקות לכת. הפגישה ובעקבה אתמול בראשות שר האוצר, מסמנת את ראשיתו של שא ומתן תכליתי, לאחר שכל צד הבהיר, בעזרת אמצעי התקשורת, ת עמדתו ההתחלתית. ואם צפוי מיקוח קשה, הרי זה רק טבעי: דובר בהנהגת שינויים בנהגים מקודשי מסורת של המשק שראלי.

לגבי תוספת היוקר — ונדמה, כי בה יתמקד הויכוח בין צדדים — קיימות כמה שאלות. אמנם ההסתדרות תובעת הקדמה תשלום, כך שכבר בחודש דצמבר יהנו העובדים מהגדלת שכרם נומינאלי — אך לא זה העיקר. השאלה המרכזית נוגעת לגודל תוספת, גם של מה שעומד לפרעון בינואר 1975, גם של מה שיגיע חודש יולי הבא. לכאורה תובע האוצר, על־פי המתחייב ממדיניותה מוצהרת של הממשלה, רק את עיקורן של ההתייקרויות שחלו עקב פיחות וצימצום הסובסידיות; אך שיקולים הנוגעים לפעילות המשק ית הכללית, מעוררים ספק גם לגבי מתן פיצוי מלא לעליות מחירים שקדמו לפיחות.

כך בשל החור ומדגיש, כי התעסוקה המלאה היא קדימות אשונה עבור ההסתדרות. בנסיבות שיצרה המדיניות הכלכלית חדשה, אין עוד ליצור תעסוקה באמצעות גירעונות תקציביים מוגלים. ממילא נוצרת סתירה בין גודל ההכנסות ובין שיעור התעסוקה: האחד בא על חשבון האחר. יוצא מכאן, שעמידה על תשלום לא תוספת היוקר בינואר על ההתייקרויות שקדמו לפיחות, תיתכן ק על חשבון התעסוקה בשיעורה הנוכחי. מר משל יצטרך לקבל ל עצמו את האחריות המוסרית והמעשית לאבטלה שתיווצר, אם עמוד על מלוא תוספת יוקר בינואר.

בדיון הציבורי שהתנהל בשבועיים האחרונים, הועלו הצעות נועדו להקל על הכבשק את פתרונה של שאלה מכאיבה זו. יש מציעים מתן פיצוי מדורג לפי הכנסת הזכאים לתוספת יוקר, ואילו חרים מעדיפים תשלום בכלואו תוך כלילת התוספת בהכנסה החייבת במס. לשתיהן יש יתרונות וחסרונות, אך מה שמייחד אותן היא מגמה, המקובלת גם על מר משל, לצמצם למינימום את הפגיעה בפעילות ובתעסוקה. יש לקוות, שבדיונים הנערכים עכשיו בין הממשלה, המעסיקים וההסתדרות, יאמצו הצדדים אחת מהצעות אלה: שיקולים כלכליים וחברתיים כאחד מחייבים העדפת קיום התעסוקה על קיום ההכנסה הריאלית.

הצע איך לחסוך

מדובר עתה רבות בצורך לחסוך — במוסדות ציבור, במפעלים ובצריכה הפרטית. מערכת „הארץ" פונה לקוראים לשלוח אליה הצעות בשירות הציבור, במשק הבית ובכל התחומים של חיי היומיום.

על ההצעות להיות קונקרטיות ומעשיות. המוצלחות שבהן יתפרסמו במסגרת מדור קבוע. מערכת „הארץ" תפעל להשרשת נוהגי חיסכון מבין אלה שיוצעו על ידי הקוראים.

את ההצעות יש להפנות לת.ד. 233 תל־אביב, ולציין: „איך לחסוך".

כשסיסקו מתנצל למה הוא מתכוון

מאת דן מרגלית
שליח „הארץ" בארה"ב

וואשינגטון

שעה קלה לפני שהוזמן בדחיפות ת שמחה דיניץ ואת מרדכי שלו שיחה „שוטפת", התייצב ג'וזף סיס ו באולפני חברת נ.ב.סי. כדי לתקן ... שהיה לפני ארבעה חדשים, תר כך מקץ חודש, ושלשום ב לישית, היו לסיסקו פליטות־פה. רוע המזל", הבטיח למיליוני צו ם בארה"ב, „אפשר היה להבין כי מריקה מכירה באש"ף כארגון הנג פלשתינאי". הוא לא התכוון לומר ת. לא אמריקה מכירה באש"ף, לא הערבים.

ראה נוסח דבריו של סיסקו בעמוד הבא.

בסך־הכל היו אלכסנדרים חיוביים ים בדבריו הבסיסיים של סיסקו. ...

השגריר יוסף תקוע לביים התנגדות אמריקאית להצעה הקיצונית, ומנע ריע כי אין עילה של גיון סקאלי בין ארצות ידידותיות למצרים. ואת לגבי הצעה ערבית כה קיצונית, ש אפילו צרפת לא תוכל להצביע בעדה.

הנרי קיסינג'ר סבור כי רבים מהאירופים משקרים באמרם כי בפעם שעברה המתינו לרמז אמריקאי יתר ממשי כדי להתנגד להזמנה

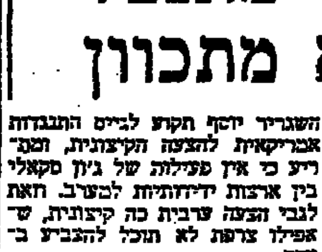

מרדכי שלו

אש"ף לדיוני או"ם. האירופים, ובעיקר האנגלים וההולנדים, עומדים על דעתם. אך מה עושה קיסינג'ר עתה? אנו עומדים מן הצד, אומרים האמריקאים לדיניץ, אינכו רוצים להיות צד בדיונים על פשרה בתוכן ההצעה הערבית. אנו חושבים שההצעה רעה. נצביע נגדה, אך לא נהיה צד ולא נתערב.

[illegible]

לכאורה בבואם הדברים התנגדות מירבית לקיצוניות הערבית. אך בפינות שונות בעולם שומעים באורח שונה את המנגינה האמריקאית. אם בשגרירות הישראלית ... הרי בבירות של מצרים וסוריה מבינים כי אמריקה ... להתנגד להצעה, אולם עושה את המינימום. ...

חיפוש אחר מוצא ממחנק

מאת פולס

מאז קום המדינה קשה לזכור מתי היינו נתונים במחנק פוליטי כמו היום. ההלכותיות של ועידת רבאט סילקו למעשה את המלך חוסיין מיהודה ושומרון. מהלך זה השמים מידינו לא רק את „האופציה ההאשמית" אלא גם את האופציה של הסכם עם נכבדי האוכלוסיה הערבית ביהודה, שומרון ורצועת עזה. איש מהם לא יהיה מוכן עתה להתחכך בצעד כלשהו המכוון להתפרש כמנוגד ליומרותיו של אש"ף. הדיבורים של חברי ממשלה, בנוסח „עוד הכל יסתדר" — אינם אלא פרי נסיון לטשטש את הרושם המדכא של המסקנה כי לגבי השטחים המוחזקים אנו עומדים תחל בצתה מול אש"ף בלבד.

ראש הממשלה הימר על האופציה המצרית — כלומר, שניתן יהיה להגיע להסכם עם קהיר שתתחייב תמורת נסיגה נוספת שלנו בסיני, על אי־לוחמה ואם יושג הישג זה, יקשה על חוסיין להוסיף ולעמוד על דרישות שאין בדעתנו לקבלן, והנה להגיע גם אתו להסדר שישדר בידינו יתרונות מוחשים בשטחים ממערב לירדן. במשך חודשים, כאשר טענו נגד הגישה של „מצרים לראשונה", נאמר בחוגים ממשלתיים כי גם ד"ר קיסינג'ר מייעץ לנו ללכת בדרך הזאת; ידיעות על ההבטחות מפיו ומפיהם של אמריקאים אחרים שבדאי לנו שלא להזניח את חוסיין, בוטלו כנטולות חשיבות; לממשלה הספיק להיווכח שד"ר קיסינג'ר „אינו לחוץ".

בין שראש הממשלה הבין אל נכון את מה שאמר מיניסטר החוץ האמריקאי, בין שאתנו לא היתה קשובה די הצורך לנותני גוונים שבנימת דיבורו — הכשלון שהמדיניות האמריקאית נחלה ברבאט, עת הנשיא סאדאת והמלך פייסל צברו לצידם של אסאד ובומדיאן, הכשיל גם את המדיניות הישראלית.

*

ההצלחה הגדולה ביותר של ארגוני המחבלים נעוצה בזה שהעולם כולו אומר עתה כי צריך למצוא פתרון לבעיה הפלשתינית. גם ממשלות ועתונים שאינם מתאימים כף לערפאת ולטרוריסטים שלו, סבורים כי יש לכונן מדינה ערבית בחבלי הארץ שצה"ל יפנה בבוא העת. אנו נוטים להגזים בהערכת הסלידה שמעשי הטרור הערבי מעוררים בחוגי העולם הפוליטי; בעצרת האו"ם יושבים נציגיהן של ממשלות שצמחו כתנועות טרור, של ממשלות רבות אחרות הנוקטות את ריבונותן לטרוריסטים־לשעבר בארצות אחרות, ושל מעצמות שהתפייסו עם מנהיגי טרור כמו בומדיאן, מכאריוס, קניאטה. מידת ההדחה במערכות הטרור השונות אינה משקפת אלא הכוונות לאומיות של המבצעים; כלום הממשלה הבריטית לא התפייסה עם מנהיגי מאו־מאו?

אנחנו היינו צריכים להתנגד לערפאת גם לולא היה ראש כנופיות טרוריסטיות. התכנית המדינית ששירטט בנאומו בעצרת האו"ם, מבקשת להנציח את המדיניות אשר השלטון הבריטי אימץ לעצמו בהמספר הלבן של מלקולם מקדונאלד, בימי ממשלת נוויל צ'מברלין ולורד האליפקס, תחת לחץ הערבים. עלינו להיאבק מחדש על הזכויות הבסיסיות שלנו: הזכות לא להיות מיעוט בארץ, הזכות לקבל עליה.

דוברי המחבלים מדברים אמת כשהם מוצגים שהרציונות שלהם נוגדות למטרה מדינית; הסכנה האמיתית שבערפאת נעוצה בתכנונו הפוליטי — לא במעשי הטרור של אנשיו, יהיו אכזריים כאשר יהיו. הגורמים הבין־לאומיים המאמינים כי ערפאת יתמתן, מעלימים עין מהעובדה כי מנהיגים טרוריסטיים אחרים התמתנו, בהגיעם זו או אחרת, אחרי שצרפת ובריטניה התקפלו. מליון וחצי פרשים חזרו מאלג'יריה לצרפת אשר לגבי רובם כלל לא היתה ביזוקה „מולדת". לאן נלך אנחנו אם נסכים לוותר על ישראל כמדינה לאומית־יהודית?

מי שמצביע באיום בגד „פתרון הבעיה הפלשתינית", אינו מחזיק את הדלת פתוחה בשביל חוסיין או בשביל צירגות עצמאית של ערביי השטחים המוחזקים; לאמיתו של דבר הוא יתהנר לבנות נדבך נוסף שערפאת יוכל להתייצב עליו כדי להמשיך במלחמתו לתיקון המדינה „הפלשתינית־חילונית־דמוקראטית" שהוא דוגל בה. ואפילו נניח — הנחה תיאורטית בגירדא — שעוד יסכים, תחת לחץ סובייטי, להסתפק במדינה ערבית לאומית בחלק של הארץ, שהיו תחומים בינינו לבין ירדן בשנות 1949—1967, חוקה עליו שלא ירפה מן הדרישה שישראל תיסוג עד לגבולות לפי תכנית אונסקו"פ משנת 1947; מדינה ערבית זאת תהיה מדינה „רוויזיוניסטית" מהרגע הראשון של קיומה. ומי יערוב לנו שאותם גורמי הכוח וההשפעה בעולם, המצדדים כעת בנסיגת ישראל לגבולות של 1967, לא יתמכו אי פעם גם ברוויזיוניזם זה?

*

מהמבוי הסתום שאליו נקלענו, תוכל רק ארצות הברית לפתוח מוצא. אם ההנהגה האמריקאית תבהיר לברית המועצות באופן שלא יתמשע לשתי פנים, כי מנוי וגמור אתה שלא להתחשב בערפאת, למרות כל ההצלחה שכבר השיג ועוד ישיג באו"ם; שהיא תעמוד איתנה לצידה של ישראל, תחמש אותה כדבעי, ותגיב על כל צעד של התערבות סובייטית בצעדי התערבות מקבילים שלה, מבלי להירתע — או אז יתכן כי ההנהגה הרוסית תעדיף לבלום את תנופת ההסתערות הערבית המתנהלת כעת בזירה המדינית ושתרתיע את בני חסותה שבאזור מלהביא לידי התפוצצות מלחמתית. תקיפות אמריקאית כזאת עשויה להשפיע גם על מדינות אירופה המערבית בכיוון הרצוי.

יש משום אירוניה בכך שמדיניות ישראלית אשר ראתה את מקומה של ישראל כדוגמה של מעצמה אזורית, הכניסה אותנו למצב כזה של תלות קיצונית בארה"ב. אך זהו עתה המצב לאשורו; ולרוע מזלנו אף לא נוכל עדיין להיות בטוחים אם אמנם וואשינגטון תנהג כלפי מוסקבה לפי מבוקשנו. אם תעשה זאת, ירווח לנו; הדרך תיפתח שוב למאמצים דיפלומאטיים לחיפוש פתרון מדיני של הבעיות שביחסי ערב־ישראל. אפשר כי אחרי פגישת ולאדיווסטוק נדע יותר מעתה למה מוכנה ארה"ב ביחסיה עם ברית המועצות, גם לגבי המזרח התיכון.

עד אז, לפחות, כדאי שנפסיק את כל הדיבורים על מה שנעשה אם העמדה האמריקאית תחייב אותנו. אין זה מן הנמנע שניקלע לתוך מצב שבו לא נוכל להתחמק מהכרה כי עלינו לשים את הכל על קלף אחד. אך תהיה זאת אחריות איומה שתורבץ עלינו במקרה זה. אין זאת עשויה להיות „עוד מלחמה", אלא מלחמה שתכריע על „להיות — או לא להיות". יתכן מצב בו האחריות למניעת מלחמה לא תהיה פחותה מזו אשר תהיה כרוכה בהחלטה להילחם. אך יש להזהיר מקלות הראש המורגשת לא פעם כאשר הבריות משוחחים על עתידנו. גם יש להזהיר מהנכונות להאחז בציפיות אשר עלולות להיגלות כאשליות בשעת מבחן. לפעמים מתקבל הרושם שיכלת של ישראלים רבים לצייר לעצמם תמונה של עולם שהמציאות אינה תופסת אותו, היא בלתי מוגבלת.

אין להוציא מגדר האפשרות ששוב תבוא לנו שעה של „אין ברירה". עלינו להיות מוכנים לה, במלוא הכוח ובמלוא הרצינות. אך מי שמיוזל לה כבר עתה, ייטיב לעשות אם ישקול היטב את כל הנסיבות וכל הנתונים. אם ייגזר עלינו להילחם לבדנו, לא נברח מן הגזירה; אך בל נקל על עצמנו את ההחלטה הגורלית על ידי אשליות. ובינתיים נוסיף־נא לצפות אם לא ייפתח איש אשנב שדרכו נוכל להתקדם לחידושו של המאמץ למציאת פתרון שלא בדרך הנשק.

לאחר הרעש, בשקט

מאת אמנון רובינשטיין

אין זה קל לכתוב בהגיון ובקור רוח על מצבה של ישראל היום. ראש הממשלה, מר יצחק רבין, אמר כי אנו נמצאים באחד הרגעים הקריטיים מאז 1948. בהגינות מסויימת, קשה מצבנו מאשר בתשי"ח: אז היתה לנו תמיכה של שתי המעצמות הגדולות והאהדה רוב העולם: אז היתה לנו חברה איתנה ותחושה; אז היתה לנו תקוה כי ניצחון צבאי יביא עמו שלום ושלוה.

היום, לאחר רבאט, לאחר נאום ערפאת בעצרת האו"ם — שדומה יותר לארגון הספורט בברלין של 1938 מאשר לאירגון בינלאומי — קשה עוד יותר לדון בשקט על מצבה של האומה.

לאחר רבאט, התרחשה בארץ סערת רגשות עזה אשר, עם כל ההבנה למניעיה, קשה להצדיקה. תוצאות ועידת רבאט לא היו צריכות לרדת עלינו כרעם ביום בהיר, אלא אפכן התרחשו התעוררות לפני כן. מעמדו של אש"ף, כדובר ומנהיג הפלשתינאים, הלך ונתחזק במשך תקופה ממושכת.

ההכתרה היתה רשומה על הקיר, אך אנו סירבנו לראותה. כבר בתקופה שקדמה לרבאט היתה לאש"ף הכרה בינלאומית רחבה יותר מזו שיש לישראל. קשה היה לצפות שוועידת פסגה ערבית תהיה מתונה יותר כאשר רובן המכריע של מדינות העולם. מי שהופתע בצורה כה מוחצת ממה שהיה צפוי, מעיד על כשרון המהיבי.

גרועה יותר מההפתעה התגובה היא התשובה: את הלך־הרוח הסוער של הרחוב הישראלי, היטיב להביע הליכוד במודעותיו: „תשובתנו לרבאט ולערפאת — התנחלות בארץ ישראל השלמה". הלך־רוח זה ניכר לא רק במודעות הליכוד ובעצומותיו, אלא גם בחוגים אחרים ועל פי ידיעות, נותן אותותיו גם בממשלה העומדת להחליט על התנחלויות נוספות — „כתשובה לערפאת".

קשה, על כן, באווירה זו לכתוב דברים שקולים אך חובה לעשות זאת דווקא בשל מצוקת הזמן. רגשנות הצדקנות מעשית לא יעזור לנו. מאמרים נגד עולם מנוון ומנוול לא ישנו את מצבנו. קללות והספדות לא יצילונו. מי שרוצה למות צודק ימשיך נא בדרך זו. על הישראלי ההגון לבחון את מצבנו בקור־רוח בידיעה שאין דבר מסוכן יותר כאשר רגשנות בעת סכנה.

*

נתחיל בעיקר: אלה שדגלו במדיניות ריאליסטית ומתונה, שהתנגדו לסיפוח השטחים, וסברו כי הדי־לים להתפשר עם הבעיה הפלשתינית, לא עשו זאת מתוך אמונה תמימה בכך שמדיניות זו תביא שלום מייד.

אם מותר לי לדבר בשם עצמי, תמיד תמכתי במדיניות שקולה ומתונה, תוך ידיעה ברורה, כי אנו צפויים לתקופה ארוכה של חוסר שלום, של חיכוך מתמיד ושל איבה ערבית עמוקה מים וקשה משאול. כמולם לא האמנתי כי תמורת נסיגה נקבל שלום אמת מידי או כי לחתוכה ערבית על כישלך כלשהו יש חשיבות מכרעת. האמנתי, ואני עדין מאמין, כי ביום מן הימים נחיה בשלום עם שכנינו וכי אם אכן יבוא יום רחוק זה, יהיה השלום חייב להיות מבוסס על פשרה טריטוריאלית בארץ־ישראל בין שני העמים היושבים בה. אך יום זה הוא רחוק, ומאז מלחמת יום־הכיפורים הוא כרחוק מאתנו עוד יותר.

התאוריה כי ניצחון יגאל את כבוד הערבים ויבשיל בהם רצון לשלום, טובה בעיקר לצורך כתיבת עבודות דוקטורט במחלקות המזרחיות. אם היה בשהו מובא בחיהם רבאט הרי זו ההוכחה הנוספת לכך, כי תיאוריה זו אין לה אחיזה במציאות, וכי היפוכה הולך ומוכחש נגד עינינו.

המדיניות המתונה, בה אני תומך, מבוססת לא על אמונה תמה ברצון הערבים בשלום־תמורת־נסיגה אלא על מציאות מדינית וצבאית מורכבת המכתיבה לישראל זהירות ומתינות במעשים שונים.

● מדיניות של ארץ־ישראל השלמה והתנחלויות נוספות ביהודה ובשומרון יגבירו את בידודנו המדיני ויזיקו גם את המעטים שעדיין תומכים בנו. תמיכה זו דרושה לנו כאוויר לנשימה. עוד נפשה את המשבון ההיסטורי עם ממשלה שהיטשה את תהליך ההיסטוריה של עמנו, ע"י כך שציפצפה על העולם, גרסה ש„אפריקה לא חשובה", אירופה אינה קובעת והשליכה יהבה על מדינה אחת — על ארצות־הברית — עד שזו מבאה עצמה כרוכה עמנו בבדידות מוחרת ולא־נעימה.

מה שמציע לנו הליכוד היום — „תשובתנו לערפאת" — הוא להכריז מלחמה על תומכינו הבודדים, לנתק עצמנו מגל שארית ידידינו ולהתכנס למצודה נצורה. הליכוד וידידיו איבדו כל שפה משותפת עם אותם אלמנטים פרו־ישראלים מסורתיים. העוסקים דיחוז לאחרונה על פגישתם של שר החוץ הצרפתי לשעבר, מר ריס פור — ידיד ישראל ותיק — עם שני חי"כ ידידת בארץ ומחוללה בו, שהציגו את עמדת ישראל בצורה נצית. מר פור אמר „שדברי שני הח"כים מבהירים לו את נימת הנאום של חי"כ מנחם בגין באסיפה הלאומית בפאריז, וכי עם עמדה כזו אפילו ידידים מושבעים של ישראל כמוהו אינם יכולים להזדהות".

לשארית התמיכה והידידות האלה אנו זקוקים דווקא בעת מלחמה. קיימת סכנה שבעקבות מלחמה נוספת יחריפו מדינות אירופה את יחסן אלינו וישתמשו בעילה זו כדי להתנער כליל מקשריהן — במסחר, בקשרי טיסה, בדיפלומטיה — עם ישראל. עלינו להכין אופוזיציה למגמה זו; מדיניות קיצונית תכלה אופוזיציה כזו.

● לארצות־הברית יש התנגדות לסיפוח השטחים, להלכה או למעשה. מדיניות זו היא עקבית ויציבה ונוסחה ע"י שלושה נשיאים — ג'ונסון, ניכסון ופורד — וע"י שלושה שרי־חוץ — ראסק, רוג'רס וקיסינג'ר. ההתקפות האישיות של סיעת „חרות" נגד שר־החוץ האמריקאי הן בעצם התקפות על המדיניות האמריקאית הבסיסית.

אין כל סימן שניתן לפרוץ מדיניות זו. להיפך: יש סימנים מדאיגים ומדאבים ביותר, לציפיות מהתמיכה בישראל: תמיד סיפרו לנו על התמיכה הצבאית שיש לנו בפנטגון — זה שאמור היה להתנגד לפתיחת התעלה (זוכרים?) — אך, לדעתי, מי שחש את דופק העניינים לא צריך היה להיות מופתע מתוכן דבריו של גנרל בראון.

הסכנה הגדולה ביותר האורבת לישראל היא שריפת הגשר אל ארצות־הברית — גשר עליו זורמת אספקה צבאית ותמיכה מדינית לישראל — והכנה זו נוראה שבצהיים אם אכן, חלילה, צפויה לנו מלחמה נוספת. מדיניות הליכוד לא רק תחליש את הברית בינינו לבין ארצות־הברית, היא עלולה אולי לתת תירוץ טוב לאותם גורמים בבימשל האמריקאי הרוצים להפטר כליל מההתחייבות לישראל.

● מדיניות של ארץ־ישראל השלמה תכניס מחלוקת פנימית קשה בישראל. אם אנו צריכים לצאת למלחמה, אנו חייבים לוודא שזו תהיה מלחמת אין־ברירה שתלכד את הציבור הישראלי כולו. מלחמה תחת דגל קיצונות מדינית היא, מבחינה זו, אסון.

לכל השיקולים הללו, היפים דווקא לשעת מלחמה, אין שום קשר עם „תשובתנו לערפאת" וכיו"ב דיבורים ריקים. להצהרות ועידת רבאט אין שום השלכה על כל ההנחות הבסיסיים המכתיבים זהירות, מתינות ושיקול־דעת. להיפך, אם קירבה ועידה זו את המלחמה, חובה כפולה ומכופלת עלינו לדבוק במדיניות שתאפשר לנו להלחם בתנאים הטובים ביותר. תמיד סברתי כי זו גם מדיניות האגף האחראי במערך, אך לאחרונה ראיתי כי הלך־הרוח הבלתי־רציונאלי והרגשני דבק גם בהם.

*

אפשר להמחיש את חוסר האחריות של הליכוד במודעה אותה פירסם ובה הוא שואל: „באיזו מדינה אתה רוצה לחיות", כשהוא מציג זו כנגד זו, את המפה של ארץ ישראל השלמה ואת ישראל של הקו הירוק. אין ספק כי רובנו — כולל כותב שורות אלה — היינו רוצים לחיות בארץ־ישראל השלמה. אך הברירה אינה כלל כה פשטנית כפי שהיא מוצגת בתעמולה הפרימיטיבית של הליכוד: הברירה גם אינה כה פשטנית כפי שהיא מוצגת ע"י שמאלנים: אי השלמה עם מלחמה, או ישראל קטנה עם שלום. הבעיה שלנו סבוכה וקשה הרבה יותר. השאלה היא: איך נחזיק מעמד? איך נתמודד עם המציאות הפוליטית החדשה? איך נתכונן למלחמה, אם זו תיכפה עלינו? מלחמה ודאית נגד כל העולם ללא תמיכת ידידינו האחרונים — או מלחמת מגן, שתאפשר לנו להתמודד בתנאים אופטימליים?

החשש האיום מפני מלחמה נוספת — העלולה לעלות בחיי אורחים רבים ולהביא את ברית־המועצות למעורבות גבוהה יותר — אסור שישתק את מחנו. תגובת הליכוד המוכרז במערך היא להגיב על סכנה בהיפוך הראש בקיר בסגנון „על החיים ועל המוות"; אני מציע כי למרות רבאט, למרות ערפאת — דווקא בגללם — נדון בשכל במצב הקשה אליו נקלענו ולא בנפשה שגיאות העלולות לחרוץ את גורלנו.

במזרח יש חדש

בעיני ישראל תהיה הופעת כוח עיראקי בחזית המזרחית עילה למלחמה

מאת זאב שיף

התעצמותו הגוברת של הצבא הסורי והאפשרות שתפרוץ מלחמה בין ישראל וסוריה, העלו מחדש את שאלת תפקידה של החזית המזרחית בהתלקחות אפשרית בעתיד. המדובר לא רק בסוריה ובירדן אלא גם באלה העלולים לבוא לעזרתם — עיראק, וכן סעודיה וכווית. מאז מלחמת יום הכיפורים תופסת חזית זו מקום שונה מזה שהיה לה בעבר. גם יחסו של המטה הכללי כלפיה אינו כתמול־שלשום. אין היא יותר חזית משנית.

רק פעם בעבר, במלחמת העצמאות, תפסה החזית המזרחית מקום עדיף וראשון. הדבר נבע מכך שאחד האויבים ממזרח — הלגיון הערבי — ניצב אז כמעט בגבולות תל־אביב (לוד, רמלה), ומשום שאיים על ירושלים. משנחזקו יהודה הלבין מצרכו הארץ וירושלים ניצלה, ניתנה שוב העדיפות לחזית הדרום בה לחמנו עם המצרים. מאז עד מלחמת יום הכיפורים ניתנה תמיד בצה"ל העדיפות לחזית המצרית. ההערכה היא כי הצבא המצרי הוא האויב הגדול והחזק ביותר של ישראל ולכן נשקפת ממנו הסכנה הגדולה ביותר. עיקר תשומת הלב והכוחות של צה"ל הופנו לעברו. הגישה היתה שאם תפרוץ מלחמה רצה"ל יכיס את האויב החזק ביותר, לא יהוו שאר צבאות ערב בעיה קשה.

מלחמת סיני 1956 שכנעה עוד יותר כי אכן זהו המצב לאמיתו, וכך יהיה גם בעתיד. חרף הבריתות בין מצרים לירדן וסוריה, לא נחלצו שתי האחרונות לעזרתם של המצרים כאשר הוכו בסיני. היה זה כבסיס שכל התכנונים מאז מבצע קדש התבססו על כך שצה"ל יבלום בעת מלחמה במזרח ובצפון־מזרח, ורק בשלב שני של הקרבות, לאחר שיגבר בחזית הדרום או יעבור שם את נקודת האיזון, יטפל בגזרות המזרחיות. מלחמת ששת הימים היתה דוגמא לתכנון זה ולהצלחתו. קודם טיפל צה"ל במצרים והדבר נמשך ארבעה ימים בלבד. הקרבות עם ירדן נפתחו בטרם זמן אם משום שהירדנים פתחו באש וסיכנו את ירושלים ושדות התעופה, ואם בגלל להצם של אלופי פיקודים (נרקיס ואלעזר) לפתוח בהסתערות.

ההשגים בחזית זו באו רובם מתוך תנופת ההסתערות הראשונה. צה"ל הצליח לבתר את החזית המזרחית לשתי גזרות, הירדנית והסורית. בצבא הסורי עסקו רק בשלב השלישי, ביומיים האחרונים למלחמה. אף אחד מצבאות ערב לא סייע לאחר. העיראקים אמנם שלחו כוח לירדן, אך החטיבה הראשונה הגיעה באיחור ולא הצליחה להתערב בקרבות. יתרה מזאת, בגלל הקווים הקצרים שבין חזית לחזית הצליח צה"ל להעביר כוחות ניכרים מאחור לאחור. מהגזרה הירדנית הועברו שתי חטיבות שריון לגזרה הסורית, ואפילו מהדרום נשלחו כוחות לחזית הסורית (רובה של חטיבת השריון של אלברט מנדלר וכח הצנחנים שתקף באבו עגילה).

שינוי התפישה

עם זכרונות אלה התכונן צה"ל למלחמה הבאה שלו. ההערכה היתה זהו והתבססה גם על קרבות השריון שהיו לצה"ל ב־1970—1971 עם הסורים, כי הצבא הסורי לא יהווה בעיה מיוחדת. בשבוע שלפני פרוץ מלחמת יום הכיפורים נאמר לראש הממשלה על הסורים: „הם יכולים לחזור לשטח, אבל לא לכבוש ישובים. לא את רמת הגולן...". לגבי הצבא הירדני הניחו את האפשרות כי לאחר לקחי המכה של חוסיין במלחמת ששת הימים לא יפתח בחזית. על אף התארכותם של צירי התנועה בין שתי החזיתות, לא שררה כל דאגה במטכ"ל של צה"ל.

במוצאי יום הכיפורים וביום הראשון בבוקר התהפכה הקערה על פיה. התפישה הישנה של צה"ל לגבי החזית המזרחית — נשתנתה. רב־אלוף אלעזר, שהיה לו חלק בביסוסה של התפישה הישנה והאמין בה עד לפרוץ המלחמה, לא נרתע לשנות באחת את הערכתו וחרף התנגדות כמה מחבריו במטה הכללי, החליט לשים דגש דווקא על החזית הסורית.

תוצאות מלחמת יום הכיפורים ומה שאירע לאחר מכן, יצרו תמונה חדשה. מאז אין יותר מצב שבו קיימת חזית חשובה אחת וחזיתות משניות. אמנם יש אויב מצרי גדול וחזק, אך שתי חזיתות שיש להתייחס אליהן באותה אמת מידה. אין לבנות יותר על מצב שבו תהיה אפשרות לטפל בחזית אחת, הגדולה, ואחר להתפנות לחזית האחרת. יתרה מזאת, אין להתכונן לאילוחיה כאילו מלחמה בעתיד תהיה בחזית שנחשבה פעם למשנית, ואילו בחזית הדרום יוכל צה"ל להסתפק בבלימה.

הסתמכות על גישה זו תהיה מוטעית. ממלחמת יום הכיפורים למדנו כי אחת המטרות העיקריות בתכנון הערבי היתה פיזור מאמציו של צה"ל כדי לא לאפשר לו לרכז כוח ועדיפות בגזרה אחת. לכן בנו סאדאת ואסאד את מהלכיהם על הקרבה בעת ובעונה אחת בכל החזיתות ובכל מקום. יתרה מזאת, הם לא הסתפקו בהפעלת שתי חזיתות בבת אחת, אלא בנו על הבאת כוחות ערביים נוספים מרחוק, חלקם שבאו לפני המלחמה ואחרים נהרו לחזית אחרי הפתיחה באש.

מכאן שמאז המלחמה חייבת כל חזית של צה"ל להסתמך על עצמה בלבד. הכל צריך להיות בנוי כך שבכוחותיה היא תוכל לבלום וגם להכריע, ולנהל את המערכה עד הסוף. כל תוספת כוח שתגיע אליה תהיה רווח נקי ובלתי־צפוי.

מה יעשה חוסיין בעת מלחמה

בינתיים התעוררה שאלה נוספת: האם החזית שנחשבה עד אתמול למשנית, יכולה לפעול בעצמה וביוזמתה נגד ישראל. לכאורה סותרת שאלה זו את הטענה שהאויב מתבסס על הרצון לפזר את כוחותיו של ישראל, אך בגלל התחזקותו הרבה של הצבא הסורי מאז המלחמה אין לפתור שאלה זו בתשובה סתמית.

מספר הטנקים שבידי הסורים אינו נופל מאלה שבידי המצרים. בזרוע האווירית יש לסורים מטוסים חדישים יותר משיש למצרים, והם קיבלו מהרוסים טילי קרקע־קרקע מהסוג סקאד. הצבא המצרי אמנם גדול יותר, אך הסורים סמוכים יותר לאזורים מאוכלסים בישראל. לכן נשאלת השאלה אם הסורים אינם עלולים לפתוח לבדם במלחמת התשה או במלחמה על מטרות מוגבלות בשטח, ואף, גם בלא להסתמך על החזית המצרית או מתוך הנחה שלמצרים לא תהיה ברירה ויצטרפו למלחמה, בצורה זו או אחרת, בשלב השני.

בכך־לא־מסתיימות האפשרויות של הערבים בחזית המזרחית. אחת מהן, פעילות התקפית של החזית המזרחית בלבד כשהסורים פועלים בשיתוף עם הירדנים. אחרי מלחמת יום הכיפורים גברה האפשרות כי במקרה של מלחמה נוספת, יצטרפו הירדנים להתקפה. אחרי ועידת רבאט ירדה לכאורה אפשרות זו. רבים אומרים כי לחוסיין אין כיום על מה להילחם משום שמדינות ערב הכריזו ונהגו לוותר לטובת אש"ף על יהודה ושומרון. אך קיימת גם הנחה אחרת האומרת שדווקא אחרי רבאט המלחמה היא ההזדמנות האחרונה של חוסיין. ראשית, לא ויתר למעשה על יהודה ושומרון והראיה שהוא ממשיך לשלם שם משכורות. שנית, רק מלחמה עלולה להחזיר אותו ליהודה ושומרון או לחלק מהם. אם יטול חלק בהתקפה יתכן שישתלט על שטח כלשהו. גם אם לא יצליח בכך, אולי ישיג שטח מעבר לירדן בהסכם הפרדת כוחות עם ישראל (כשם שהשיגו הסורים על אף שהובסו).

הכוחות העיראקיים

עצם קיומה של אפשרות כזו מחייבת את ישראל להביא מלכתחילה בחשבון כאילו זוהי האפשרות היחידה. התכנון בתגובות צה"ל צריך להיות מבוסס מלכתחילה על כך שירדן תצטרף למלחמה בה תפתח סוריה. העובדה שאין לירדן חיל־אוויר גדול ומערכת הגנה אנטי־אווירית נרחבה אולי מרתיעה אותה.

אפשרות אחרת וסבירה עוד יותר, היא השתתפות העיראקים במלחמה בחזית המזרחית. הם יכולים להצטרף לסורים כפי שעשו במלחמת יום הכיפורים. יתכן אפשרות שהכוח העיראקי, או חלקו, ינסה לפעול דרך ירדן כפי שביקשו לעשות בכלל מלחמת ששת הימים. הדבר יכול להיעשות עם הירדנים (או בלעדיהם). כשהחזית הארוכה מתחלקת למספר מאמצים. הסורים ברמת הגולן, הכח העיראקי והצבא הירדני בגבול המזרחי.

הופעת העיראקים בחזית המזרחית מחייבת את צה"ל להעריך אחרת את יחסי הכוחות. על אף שהדיביזיה העיראקית במלחמת יום הכיפורים לא היוותה כוח לוחם רציני, הרי עצם הופעתה בשלב האחרון של המלחמה חייבה את צה"ל להילחם גם נגדה. האפשרות של הופעת כוח עיראקי בחזית המזרחית מעוררת שאלה צינית. משום מה בונים רבים על האפשרות שכוחות עיראקיים יופיעו בחזית זו רק בעת מלחמה. האם לא יתכן אפשרות שהם יקדימו לבוא לחזית, בשלב מוקדם של דיכוי הכוננות לפני הפתיחה באש?

השאלה היא אם אין ישראל צריכה לראות דבר כזה כקאזוס באלי המחייב אותה להקדים ולהכות בחזית זו?! כי הרי פירוש אחד בלבד אפשר לתת לבואן של יחידות עיראקיות לסוריה — היערכות לקראת מלחמה. אם בשנות החמישים והששים ראינו באיום חמור כניסת צבא עיראקי לירדן, מה השוני אם יופיעו כיום בחזית המזרחית? שנתיים כמעט אחרי מלחמת ששת הימים חנתה דיביזיה עיראקית בירדן, אך אז נשא הדבר אופי הגנתי. כיום שונה הדבר. התקרבות עיראקים לחזית זו פירושה התקפה קרובה על ישראל. האם אין דבר זה מחייב שיבוש מערכי האויב בטרם יפתח במתקפה?!

هكذا من الأصل

صكذا من الاهل

פיסגה בסנאטוריום

מאת אליהו סלפטר

הרוצה ימצא סמליות בכך ש־גורל ההפשרה בין מעצמות־העל ל־שנים הקרובות ייקבע במידה לא מעטה בפגישה שמתקיימת בסנאטוריום — בסיביר. עובדה היא שהן ה־נשיא פורד והן מזכיר המפלגה לאו־ניד ברז'נייב ראו את הפגישה בי־ניהם כהזדמנות דחופה דייה כדי לקיימה בי־שולי ביקור ממלכתי אמריקאי ב־מזרח הרחוק, למרות שהקונגרס טרם אישר סגן נשיא חדש ולמרות ה־ידיעות כי מר ברז'נייב חולה ה־שבוע.

נכתב כבר פעמים רבות שהמדו־בר בפגישת היכרות בה רוצים שני המנהיגים להעריך זה את זה ולב־חון את אפשרויות ההידברות ויצי־רת אימון ביניהם. מובן שהדבר לא נעשה בדיבורים על מזג האויר ו־תנאי הדיג בסביבות ולאדיווסטוק. אך ספק אם יתאמתו תיקוות דיפלו־מאטים אמריקאים מסויימים כי ה־נשיא פורד (אשר נוטה יותר להת־עניין בפרטי תוכניות מאשר קודמו ניכסון שהשאיר „דברים טכניים" ל־ד"ר קיסינג'ר) יספיק להיכנס לפני ולפנים של כמה בעיות יסודיות, ביחוד בתחום הגבלת מירוץ החימוש.

אך גם ציון כללי על הנושאים הדחופים ביותר בין שתי מעצמות־העל, עשוי להיות מבחן־כוח הדדי. אך גם דיון כללי על הנושאים ולקבוע במידה לא מעטה את המשך השלבים של שתי מעצמות־העל, לפחות בשלושה מישורים:

* המשך המו"מ על הידוק ה־הרחבה של ההסכם להגבלת חימוש אסטרטגי (סאל"ט);
* התערבותן ומעורבותן של שתי מעצמות־העל בסיכסוך הישרא־לי—ערבי;
* עתיד קשרי הסחר ורכישת המידע הטכנולוגי בין ארה"ב וברי־ה"מ.

נראה כי הן בתרגיל ההדדי של הערכת אישיותו ודרכי חשיבתו של הצד שכנגד והן בקביעת עמדות ל־גופם של העניינים המרכזיים, הנב־חן העיקרי יהיה הנשיא פורד. הוא „הנתון הבלתי מוכר" לא רק למנ־היגי בריה"מ אלא גם לציבור האמ־ריקאי בתפקידו החדש כנציג הרא־שי של המערב והעולם החופשי.

מה הן נקודות התורפה ומה הן נקודות הכוח שהביא עמו הנשיא פורד למפגש ב„אוקיאנסקי סנאטו־ריום", במרחק של כ־10 קילומטרים מהעיר ולדיבוסטוק?

בצד החובה של המאזן נושא עמו

פורד וברז'נייב פועלים תוך אילוצי־זמן קצרים

מר פורד, בראש וראשונה, את הע־דר הנסיון בעניינים הבין־לאומיים בכלל ובהתדיינות בדרג הבין־לאומי העליון בפרט. לא מדובר רק בידע של עובדות אשר תידרוך נכון ו־יעוץ צמוד ויעיל יכולים לספק ב־מידה ניכרת, אלא באותה התנסות אישית בהסכמים ובמשברים קודמים, המאפשרת למנהיג להעריך, כבעצם אינסטינקטיבית, את דבריו ומעשיו של עמיתו־יריבו.

מצבו של נאמיו אשר למעשה גם בשמו מדבר כל נשיא אמריקאי, אי־נו מוסיף כוח רב למר פורד בפגי־שתו עם ברז'נייב. המשבר הכלכלי ואי־השקט החברתי הפוקד רבות מ־ארצות מערב אירופה בנקל יכולים להצטייר בעיני מארחו של הנשיא כגורמים המתחילים לעשות את בנות בריתה האירופיות של ארה"ב לספק כשענת ספק מצמיה לארה"ב.

למצבה הכלכלי של אמריקה עצמה עלולה להיות משמעות שלילית כפו־לה בעיני הסובייטים: כמודד לחול־שתה של אמריקה בכלל וכסימן שא־לה לגבי יכולתה „של כלכלה זאת לספק לבריה"מ את הסיוע באותם התנאים הנוחים שמוסקבה רוצה לה־שיג מוואשינגטון.

מיעוט הייצור הצבאי האמריקאי, כפי שניגלה בעקבות מלחמת יום הכיפורים ודאי שאינו מחזק את ידי מר פורד.

הנצחון הדמוקראטי הגדול בבחי־רות לקונגרס בראשית החודש, מחדד שאלות אלה מבחינת יכולתו של הנשיא להבטיח אישור ההסכמים (ההכבות) שיאושרו על ידו, בין אם המדובר בקשרי מסחר וסיוע טכנו־לוגי ובין בזיהותרים למען הסכמה על הקפאת מירוץ החימוש הגרעיני. ואולי חשוב מכל, הנצחון הדמוקרא־טי הגדול עשוי לעורר בקרמלין את השאלה, כמה זמן ממשיך מר פורד בתפקידו בבית הלבן — האם רק עד תום הקדנציה הנוכחית בסוף 1976 או גם ארבע שנים נוספות?

הנשיא ביקש לחזק את מעמדו ב־גילוי הבית הלבן כי הוא אכן הח־ליט להציג מחדש את מועמדותו ב־נובמבר 1976, אך במוסקבה עשויה גם לצוץ המחשבה שהצגת מועמ־דות, במקרה זה, ודאי איננה מב־טיחה בהכרח גם נצחון. כל מי ש־ניכסון ב־1974 היה גם מרכזי ב־מניעת נכונות לפשרות מצד הסובי־טים בשלב ב' של שיחות סאל"ט, חייב לקחת בחשבון אפשרות דומה

לגבי השלב הבא של השיחות עם פורד.

אך מר פורד לקח עמו לוולדיווס־טוק גם טור ארוך של רישומים בצד החיובי של מאזן כחו:

ראשית, למרות כל הבעיות, הוא עדיין מייצג את המעצמה האדירה ביותר בעולם. הויכוח במאליס הוא לגבי תחזיות שונות של יחסי הכו־חות הגרעיניים בעתיד; אך איש אינו מערער על כך שכיום עולה העוצמה הגרעינית האמריקאית ב־הרבה על העוצמה הגרעינית הסו־בייטית.

גם אין ספק שלמרות המיתון ה־מסתמן שוב באמריקה, המשק ה־אמריקאי עדיין האדיר והבריא ב־יותר וכושר הייצור האמריקאי עולה בהרבה על זה של בריה"מ. בריה"מ היא שמעוניינת לקבל טכנולוגיה אמ־ריקאית לקידום החקלאות והתעשייה הסובייטיות, ולא להיפך.

לעוצמה הכלכלית האמריקאית השלכות ישירות על אפשרויות חי־דוש המירוץ הגרעיני במלא היקפו. המשק האמריקאי יכול בקלות רבה יותר לעמוד בהכמסה הנוספת הנד־רשת בעת מחידוש המירוץ מאשר הכלכ־לה הסובייטית (מצוליכים כי החלפת 1,400 הטילים הסובייטיים הבינ־יב־שתיים הפחות מיושנים, ב־טילים מהדגמים החדישים ביותר הי־תה מחייבת מאמץ של 6—7 שנים והפניית כ־45 מיליארד דולר מצר־כים אחרים למטרה זאת).

לצד החיוב יש לרשום גם מספר נתונים אישיים של מר פורד. הוא גלוי לב הדיפלומאטים המכירים גם אותו וגם את מר ברז'נייב, טוענים כי השניים ימצאו שפה משותפת וכי מר פורד יעורר יותר אמון אצל מארחו מאשר היה מעורר ניכסון. אך חשוב מזה — הסובייטים ודאי יודעים שפורד, בניגוד לניכסון, לא זקוק ואינו מחפש עתה הצלחות בין־לאומיות ראוותניות לחיזוק מעמדו בבית. הבוחר האמריקאי מצפה מ־פורד להישגים בענייני פנים וכל רצונו הוא שהתסבוכיות חוץ לא יפ־געו את תשומת לבו הדרושה לעני־נים הכלכליים הבוערים.

הסובייטים גם צריכים לקחת ב־חשבון שאם ייכשל פורד יגברו סי־כויי הבחירה של נשיא דמוקראטי בארה"ב — ואם הכשלון יהיה מלווה בביטויי תוקפנות סובייטית, יכול הדבר להגדיל את סיכויי נצחונו של מועמד דמוקראטי כמו הסנאטור

ג'קסון הדוגל במדיניות הרבה יותר תקיפה כלפי בריה"מ.

אך הרישום החשוב ביותר בצד החיוב במאזנו של מר פורד, בא לו לא בזכותו הוא — אלא בגלל מצבו של עמיתו ברז'נייב. המנהיג הסובייטי העמיד, זה שנים, את יוק־רתו על תדמית של איש המביא הפשרה עם ארה"ב והמבטיח את השלום ושיפור רמת החיים של האו־רח הסובייטי — גם באמצעות קשרי הכלכלה הנובעים מהדטאנט.

הקרמלינולוגים משוכנעים שיש עתה מאבק בתוך הקרמלין בין תומ־כי ברז'נייב לבין „השמרנים" החו־ששים שאפילו יצליח קו הדטאנט, הוא יהווה סכנה לערכים הקומו־ניסטיים הבסיסיים; כל סימן של כשלון הדטאנט מחזק, לדעת הקרמ־לינולוגים, את מתנגדי ברז'נייב.

למאבק אידאולוגי יש גם משמ־עות מעשית אקטואלית ביותר, ה־מזווה זה אחד משלושה אילוצי ה־זמן בהם פועל ברז'נייב מול אר־ה"ב ונשיאה ג'רלד פורד:

* ברז'נייב מנהל מערכה ל־החליף את התיכנון הכלכלי הנוכחי שהוא לתקופה בינונית (תוכניות ה־חומש) להיתכנן לזמן ארוך (תוכניות עשור). לשם כך הוא זקוק בראש וראשונה, לוודאות סבירה לגבי יחסי בריה"מ עם ארה"ב, הן כדי לקבוע שיעור ההוצאות הצבאיות החיוניות הן כדי להעריך כה מידת העזרה שהוא יכול לצפות מהכלכלה האמ־ריקאית בתוכניות הפיתוח הסובייטיות (אותם החוגים, פחות או יותר, החוששים ממדיניות הדטאנט של ברז'נייב מטעמים אידאולוגיים, מס־תייגים גם מרעיון התיכנון הכלכלי לזמן ארוך).

* אילוץ מקביל קשור במירוץ הגרעיני. ההסכם הנוכחי אמנם יפוג רק ב־1977, אך אם אין האות ל־הרחבתו או, לפחות, להארכתו, יגשו מערכות הבטחון של שתי המעצ־מות כבר בשנה הבאה להכנות מע־שיות לחידוש הפיתוח של טילים ונשק גרעיני בהיקף רחב. לאחר ש־העניין מתחיל „לרוץ" קשה לעצרו ואפשרות הקפאת המירוץ תידחה שוב לחמש עד עשר שנים.

* חוסר התקדמות לקראת הפ־שרה עשוי להגדיל גם את סכנת הפימות בהקשר של חידוש המלחמה במזה"ת.

זה אילוץ זמן שודאי איש אינו מזלזל בדחיפותו.

מי מחליט על גיוס מילואים

מאת מתי גולן

ועדת צדוק המליצה שראש הממשלה ושר הבטחון יוכלו לקבל בעצמם הכרעה כזאת — אם אי־אפשר לכנס את הממשלה

נימוק כבד־משקל נגד הקמתה של ועדת השרים לענייני בטחון — ש־ראש הממשלה אמנם משתמש בו — יכול להיות מספר חבריה.

זהו, ללא ספק, בעיה נכבדה. ועדת אגרנט מצאה לנכון לק־בוע במפורש כי כוונתה ל„ועדת שרים לענייני בטחון שמספר חבריה יהיה קטן באמת". אולם לא צריך להיות חבר בוועדה כדי להבין ש־ועדה בהרכב רחב תחטיא מראש את מטרותה.

השר צדוק: המלצה מדוייקת

כיצד עושים זאת? בודאי לא כפי שעשתה זאת גולדה מאיר. לא קובעים כי הבסיס לחברות בוועדה יהיה גם פונקציונלי וגם סיעתי. כי על בסיס כזה מגיעים באמת למס־פר גדול של חברים, לפי החישוב הבא:

* פונקציונלי — ראש הממש־לה, שרי הבטחון, החוץ, המשטרה (בטחון פנים), האוצר, ואולי אף שר ההסברה — 6 שרים.

* סיעתי — נציג אחד לל"ע, למפד"ל, למפ"ם — 3 שרים.

גוף של 9 שרים טוב מגוף של 21 חברים, אם כי הוא רע מגוף של 4—5 חברים. אלא שגם בכך לא יסתיים העניין. אם לל"ע יהיה נציג אחד בוועדה ידרשו יתר הסיעות המתסיבות — כפי שדרשו בעבר — כי ייצוגן בוועדה יהיה פרופורציו־נלי למספר חבריהן בממשלה. ולא רק המפד"ל ומפ"ם ידרשו זאת, אלא גם כפא"י ואחדות העבודה.

משום כך אין מנוס מלקבוע את הבסיס הפונקציונלי כבסיס היחיד לחברות בוועדה, בלי שום התחש־בות בסיעות או בעבר צבאי של זה או אחר. למפד"ל, מפ"ם ולל"ע תהיה במקרה זה טענה קשה: כיצד יוכלו להיות שותפות לאחריות ההכרעה מבלי להיות מיוצגות בוועדה? — אפשר היה להשיב לסיעות אלה ב־כך כי זה לא הפריע להן בימי גול־דה מאיר, כאשר לא רק שלא היו שותפות להכרעות אלא שההכרעות נתקבלו בפורום בלתי־רשמי. ולא שמענו שמישהו צייץ או ציפצף.

אולם, נניח שהדבר מפריע לסי־עות אלה היום, וזו זכותן, במיוחד על רקע נסיון העבר. במקרה זה התשובה היא שהסמכויות, כפי ש־הוגדרו על־ידי ועדת צדוק, עדיין מותירות כר פעולה נרחב למליאת הממשלה. ודאי שהחלטות חשובות לא יתקבלו אלא במליאת הממשלה. מכיוון שכך; וכאשר שוקלים את הנימוקים בעד ונגד, הרי שחשיבות בסיסה המצומצם של הוועדה עולה על הנחיצות בייצוג סיעתי בתוכה. יותר מכך: מי שתובע ייצוג סיע־תי מציע, בעצם, לשפוך את המים עם הרך הנולד.

לרבין לא יהיה קל להעביר זאת — על כך אין חילוקי דעות. אבל זה גם לא צריך להיות קשה כפי שהוא סובר. עומדת לרשותו המל־צה חד־משמעית של ועדת אגרנט, שבוודאי זכתה לתמיכה צבורית. אם יחליט להפעילה בהחלטיות — הרי אפילו יהיו איומים של משבר קוא־ליציוני, הם לא יוציאו את יומם.

בידי מי מצויה הסמכות להורות על ביצוע פעולה במצבים העלולים להיווצר מול איום פתאומי, כאשר מהירות הפעולה היא צורך חיוני? כמו החלטה על גיוס חלקי או כללי של מילואים? — היום לא קיימת הוראה כלשהי בעניין זה, וועדת אגרנט המליצה להסדיר זאת. לוועדת צדוק לא היו קשיים והיסוסים והיא הגיעה למסקנה המלצה לפיה יהיו

ראש הממשלה ושר הבטחון מוסמ־כים לנקוט בפעולות „לקבל הכרעות כאשר התנאים דוחקים זאת ואינם מאפשרים את כינוסה של מליאת הממשלה. אולם ההמלצות קובעות כי החלטותיהם של ראש הממשלה ושר הבטחון יובאו לאישורה של הממשלה שתכונס בהזדמנות הרא־שונה לאחר היווצרותו של המצב המיוחד.

לעומת זה התקשתה ועדת צדוק בעניין קבינט המלחמה, ולמעשה היא לא קיבלה את הצעותיה של ועדת אגרנט, שאלה הן:

* מתן סמכות לראש הממשלה להקים צוות שרים בראשותו (של לא יותר מחמשה חברים) אשר יהיה מופקד על ההכרעה בעניינים דחופים הנוגעים לניהול המלחמה.

* סגן ראש הממשלה או שר אחר ינהל את הישיבות מן המניין של הממשלה, שבהן ידונו יתר ה־עניינים הדורשים הכרעה ממשלתית בעת כזאת.

כבר במבט ראשון התקשו חברי הוועדה לקבל את הרעיון של שתי ממשלות מקבילות. הם העירו גם שא־לות כמו הגדרת „עניינים דחופים ה־נוגעים לניהול המלחמה". ועניינים ש־אינם כאלה. או כי יהיו חמשת חברי קבינט המלחמה, והיתכן שסגן ראש הממשלה לא יהיה ביניהם.

גם לא נראה לחברי הוועדה הרע־יון של מתן סמכות אוטומטית לראש הממשלה למנות קבינט מלחמה, ו־לקבוע את חבריו. יותר מכל התקש־תה הוועדה לבצע הפרדה בין ועדת השרים לענייני בטחון לבין קבינט המלחמה.

ויש בכך הגיון. אם מבצעים את המלצות ועדת אגרנט בעניין ועדת השרים כלשונן תהיה ועדה מצומ־צמת העוסקת בצורה יסודית בענייני

בטחון כל ימות השנה. אם כ
הטעם, לקבוע גוף נוסף?
לכן, טבעי היה, שוועדת
תמליץ כי ועדת השרים לעני
תון — תיעשה אוטומטית, עם
המלחמה, לקבינט המלחמה.
לחברי הוועדה לא היה כל
שהמלצות ועדת אגרנט —
צוהיה שלה — אמנם יבוצעו
לפיכך החליטה ועדת צדוק
לממשלה את ההמלצה הבא
פרוץ המלחמה תיעשה ועדת
לענייני בטחון לקבינט מלח
עד להקמתו של קבינט המל
ידי ראש הממשלה.
צריך לזכור, כי המלצות
צדוק כפתוחות לדיון והחלט
שלה. יתכן שאם אמנם יוק
ועדת שרים מצומצמת לעני
היא גם תיקבע כקבינט הב
לשומת זה, אם תוליט הממש
לא להקים ועדת שרים לעני
— או שוועדת השרים תהיה
— ודאי יוחלט על מתן סמ
ראש הממשלה לקבוע קבינט
(מאמר שני)

אחרי הגירוש מאונסק"ו: לפרוש לזמן־מה מאו"ם

מאת אליעזר ליבנה

כבודה של אומה אינו רק גורם מוסרי כביר כלפי פנים, הוא גם גורם פוליטי רב כלפי חוץ, כנאמר „ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו ב־עיניהם". בתקופה זו, כאשר כוחות גדולים בעולם מתכבנים שוב את השמדתו של עם ישראל, מהווה תחושת־הכבוד העצמית מעין איתות לרבים ושונים בעולם, מהם ידידים, על מידת נכונותה של ישראל להגיב ולפעול כנגד יוזמי חיסולה. אם לא נגיב בהחלטיות, אין לצפות שאח־רים יגיבו ביתר חד־משמעיות מ־אתנו. במצב זה ובמימד זה יש ערך־רב לסמלים ולמהלכים סמליים. מש־קלם גדול בהרבה בתוצאתם המע־שית. אכן, מרבית המדיניות שלא בימי מלחמה מופעלת על ידי סמלים.

*

מחלקתו של או"ם לפעולות במדע, חינוך ותרבות, הקרויה בר״ת „או־נסקו", החליטה על צירוף אש"ף, אירגון שלוחי פשע; ואותו זמן הכ־ריזה את ישראל, על מפשים הנוג־דים ערכי תרבות ורוח וכן החליטה להפסיק את הסיוע הניתן לה. משמ־עות הדבר גירוש. האו"ם הפך להי־יות כנוף לאימפריאליזם הפאן־ערבי, המאוגד בליגה הערבית, הי־אשים ונד־כתן שלו. עצרת האו"ם

תבריז ברוב־דעות כל מה שיוצע ב־ידי הליגה, לרבות עלילת־דם ונחי־תותו של עם ישראל (או אי־קיומו, לחילופין).

במצב זה יתכן שמתקרבת השעה, שנחליט על השעיית השתתפות מש־לחת ישראל בעצרת או"ם. אין לי ספק, שהדבר יהא אזהרה לידידינו בעולם ולרבים אחרים. ויתכן אף, שצעד זה יקדים החלטה על השעיית משלחת ישראל בידי רוב העצרת, כפי שהחליטה לגבי משלחת דרום־אפריקה. בינתיים, אין לדחות אף לרגע את ההכרעה והתחלה בדבר עזיבת אונסקו.

על תרומתם של עם ישראל ושל מדינת ישראל למדע, חינוך ותרבות לא נתווכח עם משחתי־הנפש באו־נסקו (מהם משחדים ישירות). די אילו תרומתו של אש"ף ידועה קבל־עולם: במדע — פיצוץ אווירונים אזרחיים ברום־השמים; בחינוך — רצח ילדים במקובץ ובמכוון; בתר־בות — הסתה גזעית נגד האומה ה־ישראלית. המתירים כל זה ומכבים זאת מדע, חינוך ותרבות, אין לנו אתם כל שפה משותפת. במושב תיהם לא נשב.

איננו מבודדים. מייד לאחר הוד־לפותה האש"פיות של אונסקו ה־דיעו אנשי־רוח וגדולי־מדע מפר־ביים את מחאתם והכריזו על הפס־קת שיתוף־פעולה עם אירגון זה.

ישראל היתה חייבת להקדים. לא תצא בעקבותיהם, יהא זו ביזוי עצמי.

*

המלון המפואר בניו־יורק
„וולדורף־אסטוריה" העמיד את
הנו לרשות המשלחת האש"פית
בעת שהיתה בעצרת או"ם.
זה חייב להיות משנה בגדר
מחלוטת לכל אדם יהודי, מ
מארה"ב ומכל מקום. התמורה
גי ממשלתנו — ונציגים
אחרים — ב„וולדורף אסטו
תמיד בגבה משווע ומבי
כספי ציבור, ביזוי לטמב
גית. שליחי ממשלת ישראל,
היה וניהמכית, מוסיפים הד
לא נימנעו מהתהדרות. לא
ו. הדברים אמורים, כמש
של בתי־מלון אחרים מסוג ז
אולם, לאחר ש„וולדורף" אס
התכבד בהארחת מרצחי המ
די, הוא הפך למקום־תועבה
רוד־פרייצים. בניו ישראלי א
אל יגור בו, אירוע יהודי אל
באולמיו, פגישה שתיקבע
יהודים אל יבואו אליה!
אם לא נבין לנהוג כך, נש
האנושות כי נעלם מאיתנו
של כבוד וכל אינסטינקט
כבוזות לא־תעשה זו איננה
מילוי, אך איננה פוחות וקש
שום כך.

א. אריאל

הנוסח המלא של הראיון הפרובלמטי עם סיסקו

בנאום ערפאת אין פתיחות

שרות הארץ

התבטאויותיו של תת־שר החוץ האמריקאי לענינים מזרחיים, מר ג'וזף סיסקו, בנושא הפלשתיני, עוררו מורת־רוח בישראל. ואף „הוקעו" על ידו בראיון שלשום. אולם הדברים שאמר, בראיון עם דין מילס מבולטימור סאן והכתבת הדיפלומטית מארי קנינג ביום ב' האחרון, מדברים בעד עצמם. להלן הנוסח המלא של הראיון.

צירוף גורמים נוספים לוועידת ז'נבה — אם תחודש — תלוי רק במשתתפי הוועידה * מופעל לחץ על הקונגרס כדי שיאשר החוק לסיוע חוץ על מנת לממש הבטחות למצרים * לא חל שום צמצום במחויבות האמריקאית כלפי ישראל

שאלה: מר סיסקו, על רקע גס־יכה הסכסוך בעיני המזה"ת התו־איל לומר לנו מה אירע במסעו האחרון של קיסינג'ר במזה"ת, על־פי התרשמותך? מה הן תוצאות ועידת ראבאט ואם הדיפלומטיה האמריקאית למזה"ת עלתה על שר־טון?

תשובה: לא עלינו על שרטון. מט־רת נסיעתו האחרונה של שר החוץ היתה להעריך — בשיתוף עם ארצות ערב ועם ישראל — את תוצאות ועידת ראבאט ולברר מה הן האפ־שרויות בעתיד. הרושם הכולל מבי־קור זה הוא כי שערי הדיפלומטיה פתוחים, כי האפשרויות נותרו בעינן. בכוונתנו להמשיך במאמצינו על בסיס של התקדמות צעד־אחר־צעד.

ש.: אחת התוצאות העיקריות של פסגת ראבאט היתה תמיכה ערבית מאוחדת באש"ף, כנציג הפלשתינאים שבגדה המערבית. כיצד אתה סבור שארה"ב יכולה לקוות להשיג התק־דמות כלשהי כבתוך, בלא הי־דברות בשלב כלשהו עם אש"ף? וכלום אין ישראל צפויה חייבת בנקודה כלשהי לפתוח בברו"מ עם אש"ף?

ת.: ראשית, חושבני שיהיה עלי־נו לבדוק בשבועות הבאים מה הן האפשרויות הקיימות בין הצדדים העיקריים. זו היתה הגישה הבסיסית וביסודה של דבר הבעיה של מעד־רבות בתהליך המו"מ היא עניין שבו חייבים להחליט בראש ובראשונה הצדדים עצמם. לדעתנו, עדיין קיי־מות האפשרויות בהתקדמות הקודמת. ומהו האופן שבדעתנו לפעול בו.

ש.: ומה עם המלך חוסיין? האם אפשר לומר שבשלב זה איננו צריך לתת דעתו על הגדה המע־רבית, וכי ביכולתו להתרכז בחיזוק ארצו ולעסוק בפלשתינאים שבירדן?

ת.: יש לנו רושם ברור שחוסיין השלים עם תוצאות ועידת ראבאט. כאמצים שנערכו בירדן מאז ועידת ראבאט, נעשו במגמה של התרכזות בצורכיה של הגדה המזרחית. דומני שאפשר לומר שהמלך ימשיך בדרך זו, תוך שמירה על גשרים פתוחים לגדה המערבית. המלך מתרכז ב־היבטים החוקתיים של השאלה, ובי־משמעויות הכלכליות והצבאיות; אך דומני שהגיון הכללי יהיה השלמה עם אותה החלטה ולפיכך התרכזות בענייני הגדה המזרחית, תוך שמירת אופציות פתוחות לגבי הגדה המע־רבית.

ש.: נמסר כי שר החוץ האמ־ריקאי אמר כי לפנינו תקופה של דיפלומטיה שקטה, לפחות בשבועות הבאים. למרות זאת מהו המשבר במזה"ת ומצבו מתח באזור. יש שמועות על גיוס בישראל, על מתיחות ברמת הגולן ועל כשלון סיבי לסוריה. האם באמת יש לנו שהות לנהל דיפלומטיה שקטה בשבועות הבאים?

ת.: תמיד קיימת הסכנה שה־מאורעות בשטח ישיגו את התהליך הדיפלומטי. אנו מאמינים כי יש להזהיר. על אף זאת, לא הייתי רוצה לעודד את הרושם כאילו אנו מש־קיפים על העניין בנחת. מאמצינו מ־בשכו בימים הקרובים בגלל המשב־רים שהיינו עדים להם. בשבועות ה־אחרונים, למשל, היו אלה ביקורים של מנהיגות נכשלת באזור.

אמנם הישגנו התקדמות ניכרת מאוד בשני הסכמי ההפרדה שנערכו בשנה האחרונה, אולם, לא הישגנו הסדר כולל ויש צורך משווע בהת־קדמות נוספת והתבססות של ה־תנופה שהתפתחה עקב הסכמי ה־הפרדה הללו. ומתיחויות אלה הן הביטוי של פער זה. המתיחות עד־מה בעינה, הסיכונים עומדים בעינם והבעיות המורכבות עומדות בעינן. אחת הסיבות לכך שאמריקה היתה מעורבת באופן כה פעיל במאמצים הדיפלומטיים, היא ההכרה שתמיד ישנה הסכנה שהמתיחויות הוו תת־פוצץ בכל רגע. אני עצמי אינני סבור שהסכנה מיידית, ועם זאת, אינני מאמין שאנו רשאים לגשת לעניין כאילו זמננו בידנו.

ש.: האם לדעתך אחת הסכנות הללו היא מהלומה ראשונה מצד ישראל?

ת.: אפשרות זאת איננה בולטת מכל האפשרויות האחרות. העובדה היא שעל אף התקדמות שהושגה, ידוע לכולם שהחשדנות העמוקים מו־סיפים לשרור, וכל עוד המצב הוא כזה, עלול צד אחד לפרש בדאגה יתרה צעדים של הצד השני. בעניין זה אני בטוח שהשימוש בכוח בידי צד מהצדדים לא יפתור דבר. אנו משוכנעים שהבעייה טעונה פתרון ליד שולחן הדיונים, במסגרת הדיפ־לומטיה ובדרך זו בדעתנו להמשיך — כמיטב כשרוננו.

ש.: האם אתם מנסים להביא את הצדדים מהפגנות של כוח צבאי בנוסח הגיוס האחרון הצבאי ב־ישראל?

תפקיד האו"ם

ת.: נקח לנושל את ההתפתחויות באיזור הימים האחרונים, שלדעתי היתה להן נטיה להתפשט לכל רחבי הזירה. תיכוון והן עוררו כמובן את הדאגה, הן באזור והן מחוצה לו. ברגע שהדבר התרחש, לא אי־בדנו זמן לריק: קיימנו מגעים בעניין זה עם שני הצדדים ושוחחנו על המצב עם בריה"מ. יש לנו עניין לנכות לטכך כיבבים מעין אלה כ־אזור שחיוני שיכובדו תנאי הפסקת האש. חיוני שיכובדו במלואם שני הסכמי ההפרדה, הדית ואלה הם התנאי מינימום החייבים לשרור באזור כדי שהדיפלומטיה שלנו תוכל לסייע להשיג התקדמות מעשית נוספת.

ש.: מה היא מידת התמיכה ש־אנחנו מקבלים מברית המועצות?

ת.: סבורני כי לנו ולסובייטים יש עניין מקביל בכיבוד הסכמי ה־הפרדה. אינני מאמין שמדינה כל־שהי במזה"ת או מחוצה לו מעונ־יינת שבאזור זה תפרוץ שוב מל־חמה, ודומני שעניין זה מובן היטב הן בוואשינגטון והן במוסקבה.

ש.: בחזית הדיפלומטית, חזית השלום, האם להמשיך את התנופה פירושו שהנשיא סאדאת יצטרך לפ־עול לבדו להשגת הסכם הפרדה חדש בחזית סיני?

ת.: כדאי שיהיה ברור שבמסענו האחרון, מטרתנו הראשונה היתה להעריך את ועידת ראבאט ואת ה־משתמע ממנה, ולא הבאנו כל הצעות חדשות. כמו כן לא קיבלנו כל הצעות חדשות ולא נתקבלו החלטות חדשות אצל אחת ממדינות האזור. אף אחד מהצדדים העיקריים לא החליט להתקדם בדרך זו או אחרת. מאמצינו העיקרי היה להבהיר ש־חשוב כי שערי הדיפלומטיה יישארו פתוחים והרושם הכללי שלנו הוא

שהאפשרויות לעתיד לבוא עומדות בעינן. עלי להזהיר ולומר שאף אחד מהצדדים העיקריים לא קיבל החלטה כלשהי כיצד יפעל, ובמרכז שיחו־תינו בשבועות הבאים ננסה לבדוק מהן האפשרויות.

ש.: מהו הדבר שהייתי רוצה כי נדבר עליו: בדיקת האפשרויות; שהרי דומה כי החלטת ראבאט הצ־ליחה להקפיא את המו"מ על הגדה המערבית, שכן לערבים ולישראלים יש כעת עמדות מנוגדות לחלוטין לגבי אירגון השחרור הפלשתינאי. אם רצונו בהתקדמות, כלום אין הדבר מחייב קיום שיחות חדשות על סיני, על רמת הגולן, או על שניהם גם יחד?

ת.: ראשית, אני מסכים שבטווח הקצר נחסמה האפשרות של שיחות לגבי הגדה המערבית. דומני שעלינו לבדוק אפשרויות אחרות מלבד אלה.

ש.: מה יקרה אם הסורים לא יסכימו לחדש את המנדט של כו־חות או"ם ברמת הגולן?

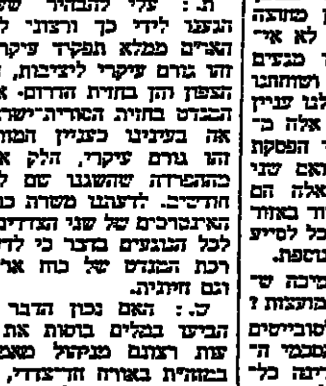

סיסקו

ת.: עלי להבהיר שעדיין לא הגענו לידי כך ורצוני לקבוע כי האו"ם ממלא תפקיד עיקרי באזור. זהו גורם עיקרי ליציבות, הן בחזית הצפון והן בחזית הדרום. אי־הארכת המנדט בחזית הסורית־ישראלית יר־אה בעינינו כעניין חמור ביותר. זהו גורם עיקרי, חלק אינטגראלי מההפרדה שהשגנו שם לפני כמה חודשים. לדעתנו משרת כוח זה את האינטרסים של שני הצדדים והבהרנו לכל הנוגעים בדבר כי לדעתנו הא־רכת המנדט של כוח או"ם נחוצה וגם חיונית.

ש.: האם נכון הדבר שהרוסים הביעו בהלים בוטות את אי־שבי־עות רצונם מניהול מאמצי שלום במזה"ת באורח חד־צדדי, ואם נכון הדבר, כיצד יכולים אתם לצפות להגיע להישג כלשהו, בלי ללכת לז'נבה ברצונם?

ארה"ב לא תחסום הדרך לז'נבה

ת.: ראשית, התפקיד שמילאנו בהשגת ההתקדמות במהלך השנה האחרונה נעשה על־פי רצון שני הצדדים. אילמלא רצון זה של שני הצדדים לא היינו יכולים למלא תפקיד זה. על אף זאת לא הוצאנו מעולם מחשבון את האפשרות של שיבה לוועידת ז'נבה. כדי שז'נבה תוכל להביא תועלת, נחוצות הכנות נאותות, כך שהוועידה תהיה צעד לקראת התקדמות ממשית ולא תרגיל שיבטא את המשך חילוקי הדעות או יגביר את הקיטוב. אין ברצוני לומר כי יש קיטוב. כפי שאמרתי,

לדעתי, האפשרויות עומדות בעינן. ארה"ב לא הוציאה מכלל אפשרות הליכה לז'נבה בזמן הנאות.

ש.: האם אותו זמן נאות יחול תוך ששת החודשים הבאים?

ת.: בלי להכניס את הענין למס־גרת של זמן, רצוני לומר שאם יהיו סבורים בשלב כלשהו כי ז'נבה תוכל לשמש מכשיר להתקדמות ממשית, דומני שארה"ב לא תחסום בשום אופן את כינוסה מחדש.

ש.: נוצר רושם בעתונות בוואשינגטון, כי החלטות ראבאט גרמו זעזוע לשר החוץ קיסינג'ר. אומרים אפילו שהנשיא סאדאת היטעה אותו לפני פיסגת ראבאט, או כי קיסינג'ר לא הבין כראוי מה אמר הנשיא המצרי על גיבוש נוסחה כלשהי, שתבטיח את המשך קיום האפשרות כי ירדן תהיה הצד הראשי למו"מ על הגדה המערבית.

ת.: אינני סבור כי תוצאות ראבאט היו בחזקת הפתעה, ואיש מן המזרח התיכון לא היטעה אותנו. קיווינו רק שהוועידה תתמוך במא־מצי חוסיין לנהל מו"מ עם היש־ראלים על הגדה המערבית. זו היתה תקוותנו. אך זו לא היתה התוצאה שהושגה. אך הדבר לא בא כהפ־תעה; ואין ספק שאיש באזור לא היטעה אותנו.

ש.: האם המימשל האמריקאי בא לידי מבוכה מהעובדה שבתקופת ניכסון הבטחנו למצרים סיוע כלכלי ב־250 מיליון דולרים והצענו גם כור גרעיני לארץ זו? מסתבר ש־באף אחת משתי ההתחייבויות הללו לא נעשה דבר. האם סאדאת מזכיר לנו עניין זה?

ת.: לאו דווקא מבוכה, אבל אני יכול לומר שאנו מעוניינים ביותר שהקונגרס ינקוט פעולה בעניין ה־חוק לסיוע חוץ. כידוע לכם הננו פועלים על יסוד מה שקרוי „החלטה נמשכת", דבר המאפשר לנו הוצאות ברמה של השנה שעברה. אולם ה־תוכניות למזה"ת, ובמיוחד אותם 250 מיליון דולרים שנועדו למצרים, הוא חלק מהחוק לסיוע חוץ ואי־אפשר להקצות את הכסף ולבצע את ה־תוכנית כל עוד לא נתקבל החוק. נושא זה מועלה במושב הנוכחי של הקונגרס והממשל ילחץ לקבלת החוק לסיוע חוץ בהקדם האפשרי, כיהם שהיינו רוצים להפעיל תכנית זו. הדבר חשוב מבחינת הסיוע ש־מצרים זקוקה לו, ויש לו חשיבות מבחינת מעמדנו לגבי כל ארצות ערב, שהן חלק בלתי נפרד מה־תוכנית למזה"ת הכוללת גם את ישראל. שגם היא אחד המרכיבים. בדעתנו איפוא ללחוץ כי החוק לסיוע חוץ יתקבל בהקדם.

גל פרו־ערבי

ש.: יש אומרים שבאחרונה גואה גל של פרו־ערביות בארה"ב. נראה שראש המטות המאוחדים, גנראל בראון, גילה אף הוא באחרונה תו־פעה דומה. אילו היית ישראלי ב־שעה זו כלום לא היית מתמלא דאגה לגורל המשך התמיכה האמ־ריקאית המלאה.

ת.: אינני סבור שחל צימצום כלשהו בהיקף המחויבות האמריק־אית כלפי ביטחונה של ישראל, או־מר אפילו שידוע לי שלא חל צמ־צום כזה. בכל זאת אני חש בדאגה מובנת בשני המחנות במזה"ת, מ־שום שזהו אזור שהמתיחות בו גבוה. רבות מן הבעיות קיימות זה יותר כ־25 שנה. לגבי ישראל המ־דובר הוא בשאלת קיומה. מובן שנכיר בכך שהתמונה באזור נעש־תה הרבה יותר מסובכת. חילוקי ה־דעות הבסיסיים בין הערבים ויש־ראל עומדים בעינם. מלבד זאת, יש־נם כל מיני שיקולים מדיניים, כל־כליים ואיסטרטגיים, הצצים ועולים ועל־כן אני מוצא שהמזה"ת כיום נעשה מסובך יותר מבעבר.

נפט והדיפלומטיה

ש.: בהתחשב בכך שיקרני הנפט

(סוף בעמוד 15, טור 1)

אנו עושים, איפה אתה?

תנועת שינוי מאמינה בפעילות כל ימות השנה.

תנועת שינוי דוגלת בשיתוף חברים בהכרעות לא רק ביום הבחירות — פעם בארבע שנים.

תנועת שינוי מקיימת בחירות פנימיות בטכניקה בהצבעה אישית וחשאית.

בארבעת השבועות האחרונים קיימנו 38 חוגי בית וכן כנסי הסברה ובחירות בירושלים, רמת השרון, רמת־גן, גבעתיים, קרית אונו, רחובות וראשון־לציון, חיפה, בת־ים, באר־שבע, הרצליה, תל־אביב וטבעון.

באסיפות אלה נאמו: יאיר רוטלוי, דניאלה רוט, ישראל בנימינוב, מרדכי וירשובסקי, שמעון שפירו, יעקב פלד, ברוך ברכה, ברוך לב, סטף ורטהיימר, משה שוריץ, יעקב אייזנברג, אלישע גלאון, אמנון רובינשטיין, אמנון כספי, יונתן שפירא, רן חרמש, מרדכי גולדשטיין, נסים אגסי, עמי אסנת, אהרון מידן, שלמה כהן צידון, ראובן אדיבי, דן ברלי, עליזה לבנברג, מיכאל קסוביץ, יורם אלרואי, גיורא רובינשטיין, גורי קרביץ, יוסף נוימן ואפי יוכטמן.

בארבעת שבועות אלה קיימנו הפגנה ליד משרד האוצר בענין החברה לישראל, תבענו גילוי משכורותם של ה"כ אבן ודיין השותפים בחו"ל למטרות פרטיות. הבענו דעתנו בענין החברה לישראל, פרשת יצחק רפאל, שינוי שיטת המיסוי ועניינים רבים אחרים. קיימנו דיונים משותפים עם התנועה לזכויות האזרח, הסכמנו את הדיון בסניפי התנועה בסיסמת המבצע שלנו, התחלנו במבצע „אחרי" — בו קוראים אנו לראש הממשלה, מר יצחק רבין, ולשרי הממשלה, לתת דוגמה אישית. חיזקנו תביעתנו זו בהתחייבות חברינו על התחייבות ליתרומים להסכון ולבנה.

את כל הפעולות הללו עשו מתנדבים. את כל הפעולות האלה כיסינו מתרומות חברים ואוהדים. אספנו בארבעת שבועות אלה —6,500 ל"י מתרומות חברים. כל ה„אנשים החכמים" שהתנבאונו בנו כהצד, גיבאו כי לא נחזיק מעמד יותר מהלוהבה הדשים. בינתיים אנו גדלים וכל יום מצטרפים אלינו חברים — ללא מנגנון, ללא גיבוי כספי, רק בעזרת רצונם מידעם והתנדבותם של חברינו.

אל תעמוד מהצד. אל תדבר בלשון „הם" ו„אתם". שאל את עצמך „מה אני עושה?" הפסק לדבר והתחל לעשות. **הצטרף לשינוי. תמוך בשינוי.**

שינוי

תנועה להתחדשות חברתית ופוליטית

סניף מרכזי: בן־יהודה 97, ת"א 235689—03
סניף ירושלים: כהן, 413266—02
סניף חיפה: גולשטיין, 252072—04
סניף באר־שבע: בשן, רח' יפו 21

לכבוד
תנועת „שינוי"
בן־יהודה 97, ת"א

הנני מעונין: ☐ להצטרף כחבר תנועה.
☐ לקבל בינתיים חומר הסברה בלבד.

שם: ________ כתובת מלאה: ________ טל.: ________

רצ"ב: ________ ל"י השתתפות בהוצאות.

יממה אחרי הטבח: ההלם הכפול

עם השלמת פעולת החילוץ עזבה היחידה את השטח ובמקום לא נותר כוח של ממש

מאת אלי אלעד

יממה אחת לאחר רציחתם של ארבעה מתושבי בית־שאן בידי חוליית המחבלים, שרר שקט בחוצות העיירה. התושבים היו נתונים עדיין בהלם האסון.

היה זה הלם כפול: הלם שנבע מההפרה הפתאומית של השקט, ששרר בעיירה מאז נפילתה של פצצת הקטיושה האחרונה באוגוסט 1970. הלם שנבע כבה שהורגש בעיירה מייד אחרי חיסול חוליית המחבלים, הלם השתוללותם חסרת המעצורים של מאות תושבים שלובו לכך על־ידי קבוצה קטנה מאוד של צעירים.

את מקומה של ההשתוללות הזו, שהגיעה לשיא אתמול, תפסה, עם בוא אותו יום, אך בעיקר למחרת, ההתפכחות. זו היתה חריפה. תושבים רבים הוקיעו את המעשה. ואותה התפכחות ניכרה גם בשקט ובסדר ששררו בעת לווית הנרצחים.

פצצת הקטיושה האחרונה שירדה העיירה נפלה ב־1970 סמוך לבית אליו חדרו עתה המחבלים.

בבית שאן הצביעו באצבע על ה־ חלל שהתחולל במקום אחרי הפעולה הצבאית המוצלחת. עם השלמת הפעולה, עזבה היחידה את המקום, אולם לא נשאר במקום כוח של ממש, שיטול את מקומה. לדברי מפקדי המשטרה במקום, הוכנו בעיירה כ־40 שוטרים.

מפקד משטרת העמקים שבית שאן נמצאת בתחומה, סנ"צ אביר פרי, התגורר בעיירה משך 6 שנים (עד 1963). אז היה מפקד התחנה במקום. הוא מתאר את אוכלוסיית בית שאן כזאת שניתן לנהוג בה ולהכווינה. לדבריו, כמי שפקד על המתרחש בעיירה, היתה לו האפשרות לחזות על הפעלת כוח, אולם לא ראה בכך תועלת וחשש כי פער לה כוו עלולה להגביר עוד יותר את ההשתוללות.

על השאלה מדוע לא פינו את הגופות מייד עם תום הפעולה הצבאית, השיב כי זו היתה ההכנית, אולם התעורר חשש כי הגופות ממלכודות והדבר התעכב. זמן כ־כם לאחר מכן, כבר צבא ההמון על הבית ותבע את הגופות. הוא מספר כי היו גם כוונות לפרוץ בבניין המועצה, כסמל, אולם הצליח להציל קבוצה תשוכה זו לאפיקים אחרים. בכוחו של דבר הורכבה משלחת שנפגשה עם השר שלמה הלל. היו בה גם שניים מראשי הצעקנים. הדבר סייע להרגעת הרוחות.

בלי יד מכוונת

ראש המועצה המקומית יצחק קינן (33), יליד מרוקו, שעלה ארצה ב־1953 טוען כי במקום לא היו מספיק שוטרים. הוא מספר כי כפקד הנ"א נסל יתומה ובפיצוצה של ההתרגשות הזול להחזיז אל תוך הקהל כים מרנקי מבנית הכיבוי. „בהתערבותי", אומר מר קינן, „הופסק הדבר. השיבותי שהדבר עוד יפלה את הבטחה ויגביר את זעם ההמון". יש בין אנשי הבקר. כאלה המותחים ביקורת על צעדו זה של ראש המועצה.

נדמה לי, כמי שנבח במקום, כי חסרה יד מכוונת. הסר אדם שיצליח בבוח סמכותו ומנהיגותו לרכז את הגורמים השונים ולהפעילם כהלכה.

מר קינן, המכהן בתפקיד ראש המועצה מזה 9 חודשים, שימש קודם כמורה וכמנהל בית הספר במקום. והוא: לכאורה היינו צריכים להיות מוכנים, בגלל קירבתנו לגבול ה־לבנוני. בתקופה האחרונה היו עליות וירידות בקצב הביטחוני. המשמר האזרחי היה בתהליך של התארגנות. הוא מספר כי שלושת המחבלים היו לבושים בבגדי עבודה. קינן העלה את ההשערה כי חוליית המחבלים ביקשה למעשה להגיע לבית־ספר, אולם כאשר ושרר חושך באיזור הם נתקלו בתושבת המקום, בחרו להיכנס לבניין שנפגע.

הגיל הממוצע של תושבי בית־שאן צעיר מאוד, יחסית. אוכלוסייתה מונה כיום 13,000 נפש לערך. כ־5800 מהם הנם ילדים ונוער עד גיל 17. רחובותיה של בית שאן רחבים. מדרכותיה סלולות. במרכזה, אך גם בפריבריה, נטיעות ושטח ירק.

לבית שאן יש שכונות בעיתיות, הנמצת שיכון שנבנה במקום ב־1953 ונראה הגזה לבדי. גם הלכלוך הנראה שם הוא היפוכו של הנקיון הניכר במרכז העיירה.

תחנת מעבר, לא בית

אין נתונים ברורים על מספר תושבים שאכן התגוררו בבית שאן ועזבו אותה מאז הוקמה בראשית שנות החמישים. המעטים אומרים כי אוכלוסיית המקום התחלפה פעמיים לערך. המרבים מציינים כי היא התחלפה שלוש פעמים. מה שברור הוא, כי לרבים שימשה העיירה תחנת מעבר. ח"כ דוד לוי (ליכוד — חרות), בן 37 ואב לתשעה, נמנה על תושבי העיירה. לדבריו, נשארו במקום בשנותיה הראשונות של העיירה, תושבים שידם לא השיגה לעזוב את המקום.

העדות הגדולות המרכיבות את אוכלוסיית העיירה הן מיוצאי צפון אפריקה ופרס. רבים מיוצאי רומניה ופולניה עזבו.

כמחצית מאוכלוסייתה של בית שאן כיום הנה למעשה ילידת המקום. גדל בבית שאן דור חדש, והדבר כבר ניכר. בשנותיה הראשונות התפרנסו תושבי בית שאן בעיקר מעבודות הייעור של הקק"ל ובעבודה חקלאית בקיבוצי האיזור. כיום שופר לאין־ערוך מצב התעסוקה, אך חסרים מקומות עבודה שימשכו את הצעירים.

כ־800 מתושבי העיירה מועסקים במפעל טכסטיל בית־שאן וכמה מאות אחרים במפעלים קטנים בעירה. קיימת כבר בבית שאן יזמה מקומית של צעירים שהקימו במקום מפעלים. בעיקר מדובר על מפעל (שהחל כבית מלאכה) הרי־הוך של האחים דדון. רבים מועסקים בבניין בעוד אחרים מועסקים בישובי האיזור.

ח"כ לוי מצביע על כך שבבית־שאן לא קיים כפעל של הבית הרעובדים. את הדברים כאשר סגן ראש המועצה (בתמאר) מר זכי כהן, 41, (מערך — מפ"ם) המתגורר בבית שאן מאז 1950.

בית שאן ידעה גלי עזיבות רבים. הגל הגדול האחרון היה במחצית הראשונה של שנות השישים. מאז כמעט ולא חל גידול במספר התושבים. בשנים 70—1969, עת ידעה בית שאן הפגזות קטיושות, היו עזיבות זמניות של תושבים רבים, אשר נעלו את דירותיהם ועברו להתגורר אצל קרובים מחוץ למקום, אולם חזרו לעיירה עם גירוש המחבלים מירדן.

הפסקת הקטיושות הביאה גם רווחה בדיעבד לבית שאן. לעיירה התחילו אז תקציבים רבים שאת פירותיהם ניתן לראות היום בבניה החדשה. שטחן של הדירות בבניינים החדשים הוא מ־80 מ"ר ועד יותר כ־100 מ"ר. מר כהן מספר כי יש בין הזוגות הצעירים המבוגנים כיום להכנס לדירות ששטחן פחות כ־80 מ"ר בעוד בעיירה מתפנות דירות בנות 65—60 מ"ר שנבנו ב־1967—68 ואין רוצים בהן. מה נעשה בהן, נהרסן? הוא שואל. בבית שאן קיימת גם שכונה של בעלי יכולת שמעל לממוצע — שיכון חסכון.

ראש המועצה אינו צופה גל עזיבות במקום בעקבות פעולת המחבלים. „לי נראה", הוא אומר, „כי יהיו פניות להעתיק מגורים משכונות קיצוניות אל המרכז. שכונת אליהו, אליה חדרו המחבלים, היא בגבולה המזרחי של בית שאן והבית אליו התפרצו ממוקם במרחק של כמה שורות מטרים בלבד משטחי הבור הסבוכים המקיפים את העיירה.

היותה זו העיירה הראשונה של חוליית מחבלים אל תוך העיירה בית שאן. בתקופת מלחמת ההתשה חדרה לאיזור חוליה מחבלים אשר הציבה בקירבת התיאטרון הרומי שמחוץ לכקום בוקות מאולתרות, אך הן נתגלו על־ידי ילדים ופורקו במועד.

מאז ירי הקטיושות השתפר מאוד מיסוחה של אוכלוסיית בית שאן בכל הקשור למקלטים. הושלמו גם חדרי בטחון רבים. למרות אזהרת השבוע דומה כי המצב השורר בבית שאן עתה מעודד. בעיירה צומחת מנהיגות צעירה ונדמה כי יש בעלי בית במועצה המקומית. אך העובדה כי חלק גדול מן המורים אינם תושבי קבע בעיירה הבולט לפיו אחת גדול מבין מורי בתי הספר במקום לא עמד בהכרזות הבחורות, מחייבים כאן פעולה נמרצת.

המון מתפרע שורף את גופות המחבלים (צילום: רובינגר — ג'רוזלם פוסט).

אחרי הזוועה בבית שאן
האספסוף

מאת נתן דונביץ

מילון אבן־שושן מגדיר אספסוף „ערב־רב, המון גס, קהל אנשים חסרי תרבות ונימוסים". ההורות־התיכוני אינו מגדיר את האספסוף; הוא רק מספק לו כתובת. ברגע שבו נוצרת עילה להתפרעות, כיתארגן האספסוף, כמו שבע את אותה האוצקה הפרטית שלו, ויצא לפעולה — לחבל, להרוס, לשרוף, להכות, לבזוז, להתעלל ולהרוג.

התופעה הזאת, של המון התוגג את האלימות, מוכרת לכל מי שחי כאן, באזור, כמה שנים. מאז שאני זוכר את עצמי זכורות לי תופעות של התפרעות האספסוף, או שמעתי עליהן כפי שסבבים אותם בדיעות מהירה. בהיותי ילד ראיתי צד „המוחי כוחו" כאלה קורעים גורים, בעדו הי, סבל חודאני כיס־ן, כבפעולה־תגמול על רצח היהודים ליד שכם, הרצח שסימן את תחילת „אירועות 1936". כמה שנים קודם כן, בהיותי פעוט, הייתי עם בני־אפחי בכפר ערבי ליד ירושלים. המון ערבי ביקש לקרוע אותנו לגזרים, לאחר שכהד־רית, איש קודש, בית אותם. תודות לקור־רוחו של זכר גרבני ותושייתו של הצבא הבריטי שהוזעק לעזרה, ניצלנו בשניה אחרונה, כאשר ההמון היה קרוב אלינו במרחק מספר ספורים והרצח שקד בעיניו.

האספסוף הזה פעל השבוע בבית־שאן, כאשר בציגיו המתנדבים פרצו אל הבית־שהותקף, ובמה שכתבה בעיתון „דיבור", תפסו את גוויות המחבלים (ובריצה זאת תפסו את גוויתו של נרצח יהודי), השליכו את הגוויות מבעד לחלון אל האספסוף המשולהב, המביע לגוויות בידיים חשופות ובקול הלה. היה גם, לפי היודעים, כי הביא סכין־קצבים, לבתר את הגוויות. השבח לאל, שהדבר לא עלה בידו. מי שחי בארץ שנים רבות יודע, לצערו ולכאבו, מה שלולו ערבים לגוויות יהודים. „התעללות" — אלה שאיננה מכסה את הריטוק ואת השחיתה.

אנתרופולוגים יאמרו — קרוב לודאי — כי מי שהציצה את הגוויות בבית־שאן אינו רחוק, מבחינות רבות, ממעשיהם הנוראים של „עמיגדי" בארצות השכנות. עולם־המושגים אינו שונה. יש רק האריאציות. להבות יצרים, הצפה בגלי אלימות, חליות בכיכר העיר — כולם יונקים מאותו המקור.

מי הוא האספסוף בארץ?

ראשית, הוא קיים בכל עיר ועיירה. השוני היחיד הוא מספרי. אך בגרעינו — ישנו. אלה עבריינים ונערים העלכי־בטל, או עובדים לצורך מזעזע. רובם פסיכופאתים. יש בהם מנהיגים ויש לוויינים. כאלה בכל השכונה ידועה שעל מצחם כמו כתובה התווית „גורדי" וכאלה שעל מצחם ואישיותם קבועה ההוויה „גורדי". הגורדים מוצגים את הבורו ואת העקידה. האחרים גבדים אחרי־הם כמו בציניים צפוכות. בשנות שבהודו כבהב בבתי המשפט ראשי רבים מהם. השים בהתנהגותם באולם ובפרוזדורים כי הבוס הוא כתם. וכאשר שמצעוצוים רבים אין להם, ואולי כל מערכת־הבלימה שלהם שמטה, הכל מתיר. הודיה חשות גיביר תמיד להכות ולחבל. להתפיע מהלל פעולה כל טלפון ציבורי, להשחית — סתם כך — שדרה ארוכה של מכוניות, להתעלל במיסכנים ולזלעג להם גם כאשר גלגת דמעות־תחינה מעיניהם.

הם מסתובבים בחבורה בזוגות ובבורות, ויש להם מוקדים. בסנטרים (מועדוני ביליארד), באזור התחנה המרכזית, ששם פוגשים הם

בעירים דומים להם ופרצופות החיות הדי־שבה. כאשר משעמם להם, ובי־מיוחד בערבי שבתות, נוגבים מכבר גיזת, עורכים תאראקות, ובתוך כך גם יכולים לעצור מכונית עוברת ולדקור את נהגה בבטנו במברג שבידם, או לבצוע בבטנו של נהג שלא מצא חן בעיניהם. הם ייכנסו למזנון, יאכלו, ישתו, לא ישלמו — ואם בעל המזנון יאמר להם מילה יטיל אל פניו וציציו צלחת פלפל או סחוג חריף. בשכונה כפחדים מ־הם. לא יאמרו עליהם מלה. השבר גות כחסלים בסכין־קפיצת או בבקבוק מנופץ.

האספסוף הזה פועל בסתם־יום־של־חול במפוזר. נוצרת, ספונטניה, סיבה להתפרעות כללית של אלה — מתלכדות הקבוצות הגדולות להמון יותר גדול, או המון גדול. וזה האספסוף. הוא יכול לחבל באוטובוסים ובחנויות בשבר־נת התקוה, והוא יכול ליהפך לפתע להמון פטריוטי־כביכול. כמו באותו יום שהתפוצצו כמה משטרי־נפץ בתחנה המרכזית של תל־אביב. מי היו אלה שיצאו לרדוף אחרי פועלים ערבים במסעדות ובמזנונים? האספסוף. לולא התערבותה המהירה של המשטרה, היו עושים בהם שפטים, עם ובלי מדודות.

הם מותיבים את הטון, אך המידי ימצאו כאלה שיצטרפו ל„תזמורת" הזאת. אנשים הקרובים אליהם מבחינה מנטאלית, השואלים לפתע שאלה, הבריונים, צודקים מבחינה אידאולוגית־כביכול. פורצים גם רגשות רדומים או ערים. מי ששונא ערבים ומוחו קל להצתה יצטרף אליהם, ויותר יהוו את האספסוף.

הם יצעקו במקהלה, כמו שאירע בכמה מקומות, „נקמה !". תנקמה מצ־טיירת בעיניהם במושג הבסיסי „עין תחת עין", במובנו המילולי של מונח זה. כלוה עיניהם ויוצא ליבם להבל בגוף. קסיר־האליכות משתורר בכל עוצמתו, ואין פלא שי־משטרה מפורות אספסוף כזה במים המתוזים מזרנקי כבאים. המים מקררים את מה שנשלהב, עד להתפר־צות הבאה.

מדורת הגוויות בבית־שאן היא „חידוש" גנות. אך אין זו הפעם הראשונה שאספסוף וגוויות ביקש לעשות שפטים בגוויות. כך היה בקרית שמונה, כך היה במעלות. הם זעקו „נקמה" ודרשו את הגוויות. אלא שבקרית־שמונה ובמעלות היו כוחות־הבטחון יותר ערים מאשר בבית־שאן, ומנעו — בכוח — מן האספסוף לבצע את זממו. שם, כמו בבית־שאן, היו באספסוף גם אחרים שכל ימות השנה הם אנשים טובים וישרים, אך גרעין־האספסוף כילהב גם אותם, וכאשר שביקשו למצוא פורקן לתחושותיהם ולרגשי הנקם שלהם, נגררו אחר בריוני העיירה ופרחחיה.

הם מכירים היטב את המונח הישראלי „מגיע לי". הם יודעים כי מי שצועק משיג משהו. השותק — יישאר בפינתו, אולי חסר־כל. על כן, לאחר ששוככה הסערה הראשונה, סערת־היצרים הפרועה, בא הגל השני: הנסיון להשיג — בשל צרת הזולת — טובות־הנאה. כי אלה אינם אוהבים לעבוד. הם מבקשים כסף קל, מכל מקור, בכל הזדמנות.

וכך קרה בקרית־שמונה. מי זנק־פרע, אחרי האסון, ליד הכנסת בירושלים? האספסוף, שקיבל הגברת של גברים ונשים היסטריים, בהמיכה ובהנהגה של מי שביקש לנצל את האסון הזה פוליטי. כמו במקרים אחרים. אך כאשר ביקר למחרת נשיא המדינה בקרית־שמונה, אמר לו מטה גראטה, שבגו והלתם ברצחו בידי המחבלים: „המפגינים שהתפרעו ליד הכנסת בירושלים אינם מייצגים אותנו. הם מכניסים לבצל

את סיכלן של המשפחות השכולות על מנת להציג דרישות ולקבל הטבות". יוסף שטרית, שאשתו ושלוש ילדיהם נרצחו, אמר לנשיא: „אינני רוצה שאלה שהפגינו בירושלים ייצגו אותנו. אני מתבייש בהפגנה הזאת".

לאחר האסון במעלות, כאשר באו הנשיא וסגן ראש הממשלה, ללוויה בצפת, היה זה אספסוף־הבריונים של העיר שהזיקו ללוויה אופי פרוע וביקשו לפגוע באישי־ציבור. רק בעזרת המשטרה ומשמר־הגבול ניצלו. היה קציר הגלון מידי האספסוף, שביקש לעשות בהם שפטים. בקהלה ביקשו לקחת נקם משר הבטחון משה דיין, וגם הוא ניצל הודות להתערבותם הנמרצת של שוטרים ושל אנשי־צבא.

לאספסוף אין הזדהות אמיתית עם אינטרסים של הציבור. להיפך, לפי הקוד־הלא־כתוב שלו, מצווה להבל בכה שנחשב כ„ערכים". הם כמדיכים אנשי ציבור לשלוח. מכל הזיהות, היהודים לשלוב אותם, להכשיל אותם במקולות־וזעקות או להגבינות אלימות. כדרכ, למשל, מ־ ארגנים. הפנתיים את ההפגנות הספונטניות שלהם בתחנה המרכזית של תל־אביב ובכיכר הזיזיקה בירושלים? משום ששם תמיד ימצאו כמה מאות מן האספסוף. רק צריך לתת להם רמז, הם יוצאים לזהם את מלחמת המגנים העשוקים. „ל־כל ועבדה זו" — זעקו אלה שמסרבים באורח כרוני לצאת לעבודה, ואלה שלהם הוא מספק בפיתה.

רגש הנקם מתעורר לאחר כל אסון או שכול. גם בשכבות יותר נאורות. אך מתעוררת מורש התביעה להטלת עונש מוות על מחבלים (תוא דוע־כת בכנת הקרינה הארצית). היא מתבטאת בהביעה לפעולות נגד המחבלים בביתם. וכיצגיים, מציירים אמצעי התקשורת במציאות שונות, העדות לפעולות האספסוף הישראלי, המצגות קודרות כגון „שכונת התקווה, ואותו האנגלוס ביותר של תל־אביב, יצא לעשות נגד המפטלים (תגובה צרפתית), ואחרי בית־שאן שמים רבש חזק מאוד על המצגת ה־ כלומר, האספסוף הוא שקבע, במידה לא קטנה, את דמותנו בעולם.

השאלה: כה לעשות כנגד זה?

התשובה: נגוע כפי שנוהגים באספסוף ובמשתתפי ההתפרעות על־פי השמות: לעצור את הפעילים במיתוך ולהביאם כן ביום — גם בלילה — לבית משפט, ולהטיל עליהם עונשים כבדים. רק עונשים כבדים מרתיעים את אלה. מי שהיה בבתי משפט וראה את תגובתם של חברי ה„עושים", שהונהו להקטות כאמור כמשוכות, יודע את גודל השהשונה. וזה כה שדרוש.

הסקרנות המסוכנת

למרות שניתן אות אזעקה נמצאו סקרנים שצבאו על הבנין — וצריך למנוע זאת

מאת יהודה אריאל

נגד התנהגות אינסטינקטיבית כאשר אדם אחוז פחד, קשה מאוד ללחום. חשבתי על כך ביום רביעי בבית שאן, נוכח הקהל שהתפרע שם.

אחרי מקרה הפיגוע בנהריה, בו מצאו את מותם אם ושני ילדיה כאשר ביקשו למלט את נפשם מבית בו נמצאו מחבלים, באמר במפורש — אין לנטוש בית, כי סכנה רבה בכך. בבית שאן קפצו כ־30 ילדים ומבוגרים מהקומה הראשונה, השניה והשלישית. המחבלים זרקו מספר פעמים רימוני יד לעבר הקופצים. רק בנס לא נפגעו הקופצים קשה.

במקרה זה, שלושת ילדי משפחת ביבס, כילסו את עצמם כמוות בטוח. אולם לכל יתר דיירי הבית. לא היה קורה דבר אם לא היו קופצים למטה. מתוך שיחות עם אלה שקפצו התברר לי שפחד כרורי המחבלים גבר על פחד הגבהים, גם אצל מבוגרים שבמצב רגיל לא יהיו מוכנים לקפוץ מגובה של שני מטרים.

✱

בכל המקומות שבהם פעלו המחבלים בישוב עירוני, ניתן אות אזעקה. למרות זאת, נמצאים תמיד סקרנים, הסבורים שמקומם במקום האירוע. זאת — בלי לבדוק קודם אם עדיין יריים וצולפים, או אם מצויים מחבלים נוספים בשטח. העובדה שהם מסכנים את עצמם, שהם מפריעים לפעולות החילוץ והצלה, אינה מעניינת אותם. הם רוצים להיות שם. לפחות חייל אחד (בחופשה) קילס בחייו על חוסר הזהירות הזה, כאשר ביקש לצלם במעלות. הוא נורה מצליפת המחבלים. לפחות בשלושה מקומות — קריית־שמונה, מעלות ובית־שאן — היו התפרעויות בעת, או אחרי פעולת המחבלים.

בדרך־כלל המתפרעים הם צעירים ותמימי מות הכותבים עימם גם ילדים. בכל אחד מהמקרים האלה — בהתחשב עם המצב המיוחד — איש לא נעצר ואיש לא הועמד לדין. לאחר שאנשים אלה ראו את הצילומים שלהם בטלויזיה ובעתונות וקראו על מעשיהם המחפירים, באה התגובה. הם מצטערים. אומרים: זה לא הדימוי שלנו. אל הוציאו שם רע לישובנו.

✱

נדמה לי שכצפונם של מרבית המתפרעים בבית־שאן נדקף אותם. הם ביקשו את גופות המחבלים. הם זעקו: לשרוף אותם. הם גברו על חיילים ושוטרים. הם זרקו את הגופות, שנחשבו לגופות המחבלים, מהקומה השלישית לחצר, והעלום באש. אבל רק שעות רבות יותר מאוחר, בא הפונש הצפוי בנקיפת מצפון.' אחת הגופות לא היתה של מחבל, אלא של תושב העיר, יהודה ביבס. מתפרעי בית־שאן מכים עתה על חטא. הם לא העלו על דעתם כי כך ייעשו לנרצח בן עירם. אך כאשר הוסבר להמון הפרוע שמעשיהם אינם הולמים אותנו, נפלו הדברים על אוזן אטומה. איש מהם לא הבין כי הגופות דרושות לחקירה פלילית לאחר המוות.

אנשי בית־שאן יודעים שמקרים נתון מדי פעם לפורענות. שזה מקום ספר. אבל כמה מהם היו מוכנים להתנדב למשמר האזרחי, לצאת לשמירת לילה? אמרו לי אנשים צעירים ששירתו בצה"ל: לא ביקשו כאהבו לצאת לשמירה, המועצה המקומית לא שלחה לנו מכתב בנדון. יש בפיהם עוד טענות משונות כאלה.

לאחר ההלם של מיתקפת המחבלים, נמצאים אנשים רבים המוכנים לשמור. בלילה שלאחר מכן כבר יצאו לשמירה. הדבר מאוחר עכשיו. ייתכן ששמירה מעולה של אזרחים היתה משנה בהרבה את מימדי האסון.

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

למשרד תכנון אדריכל
דרושים:
1. אדריכל — שלש שנות נסיון
2. שרטט — שרטטת
הנדסאי(ת) אדריכלי(ת)
לפנות בשעות העבודה
טלפון 55839—065 ובערב 87049—04

חברה גדולה
מחפשת לעבודה בתל-אביב

פקידה מנוסה

המדברת אנגלית והמתמצאת בעבודות הקשורות ביצוא ויבוא
הצעות נא להגיש בכתב לת.ד. 11221 תל־אביב

לבית ספר בתל־אביב
דרושה
מזכירה
שעות העבודה: מ־8.00 עד 15.00
הכישורים: ✱ השכלה תיכונית
✱ כתיבה במכונה
נא לפנות בטלפון: 288718

לחברת ספנות גדולה בחיפה
דרוש
עוזר למנהל חשבונות
סוג ג׳
ידיעת השפה אנגלית ועברית
לפנות בכתב לת.ד. 74, חיפה

מנהלי חשבונות
מנוסים
(סוג ג׳—ד׳)
130 לירות ליום
דרושים מיד לעבודה ליום שלם
למספר חודשים
נא לפנות „מנפאואר", רח' ברנר 8, ת"א. טלפון 284129

למתפרת אל־עז
במחסום ארז (15 ק"מ מאשקלון)
דרושים:
1. חייטים וחייטות
2. מנהל/ת עבודה
בעל/ת נסיון קודם, רצוי דובר/ת ערבית.
3. מכונאי
למכונות תפירה מטיפוס אדלר־פפף.
במפעל תנאי שכר טובים, אויר נעימה ועבודה קבועה.
הסעה מובטחת.
להתקשר בשעות העבודה 2161—051 ולבקש קו פנימי 1283, או בערב 2424—051.

למפעל באזור הצפון
דרוש
מכונאי
לתיקון ואחזקת מלגזות
בעל ידע ונסיון בתיקון מנועי דיזל ומערכות הידראוליות
למועמד המתאים תנאים טובים
נא לפנות בכתב לת.ד. 4353 חיפה
עבור מספר 691 (מיקוד 31040)

עץ לבוד בע"מ
ETZ-LAVUD LTD

למפעלינו התעשייתי בב"ח
דרושים
✱ **חשב**
בעל נסיון (רצוי רואה־חשבון)
✱ **תמחירן ראשי**
בעל נסיון
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות־חיים מפורטים ומשכורת מבוקשת, לת.ד. 3119 תל־אביב, עבור „המנכ"ל".
סודיות מובטחת

לחב' חגור דרושים:
1. חייטים וחייטות
בעלי נסיון בתעשיה
2. פועל ראשי
לצביעה ואשפרה (בטקסטיל)
3. אחראי
למחלקת שזירה, השתאה
רק בעלי נסיון קודם יפנו
4. אורגים
(רצוי בעלי נסיון באריגת סרטים)
לעבודת לילה בלבד
5. אומן אריגה
לעבודת לילה בלבד
במפעל תנאים טובים ומיוחדים לעובדי לילה
כל התנאים הסוציאליים ועבודה קבועה
נא לפנות למפעל: רח' הקישון 11, בני־ברק (ע"י האיצטדיון), טלפון 788473

המועצה המקומית מצפה רמון
ת.ד. 1, טלפון 88014
דרוש
קצין בטחון ומנהל מד"א
(לחצי משרה בכל תפקיד)
רצוי קצין בדרגת סרן ומעלה
הכישורים הדרושים: בעל נסיון עשיר בשני התחומים
לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם אל המועצה המקומית עד 30.11.74
אליהו שפירא יו"ר המועצה

תמונות AGFACOLOR:
ב־75% יותר גדולות.
ב־100% יותר יפות.

שרות אגפאקולור מגיש לך מעתה את תמונותיך הצבעוניות על נייר משי (NON-GLARE SILK) מאיכות מקצועית כמו בחו"ל ובגודל-מאיר עיניים.

AGFA-GEVAERT

עם אגפא זה מצליח

هكذا من الأصل

صكنا من الاهل

משמעות הידע התיאורטי

שחמט
מאת משה צ'רניאק

על חשיבותו של ידע תיאורטי בפתיחות אין עוררין. אכמם, אפשר לציין כי לגבי שחמטאינו הצעירים חשובה עוד יותר התמצאותם בקרב טקטי ושליטתם בסיומי משחק. אך ככל שהם מתקדמים בדירוג השחמטאי ונפגשים את השחמטאים הקל לכבן מאבק התורתי רב־המשתתפים, מרבית שאיפתם להרחיב את הידע על פתיחות. מכאן — הסתערות על "אינפורמטורים" ומקורות אחרים של תיאוריית פתיחות הבאים מאגן לכל חידוש תיאורטי העשוי להפתיע את היריב.

הדוגמא באה מבריה המועצות. ב־מעצמה שחמטאית אדירה זו חייבים אפילו שחמטאים כן השורה לדעת על פתיחות יותר ממה שידוע לשחמטאינו הבכירים. חובבי שחמט סובייטים לא זו בלבד שעוקבים אחר ההתפתחות תיאורטית הפתיחות: הם אף תורמים תרומה לא מבוטלת בניתוח בנוסחאות המתפרסמות בעתונות המקצועית ולא אחת מגלים דרכים חדשות ומתקנים טעויות שנפלו בספרי מומחים.

"נוסחת ריגה" בפתיחה ספרדית

1. ה4, ה5; 2. פ—ו3, פ—ג6; 3. ר—ב5, א6; 4. ר—א4, פ—ו6; 5. 0—0, פ:ה4; 6. ד4, ה:ד4;

כאן מתחילה נוסחת "ריגה", שבה נתיחים יכלדים בתחילת מאה זו. כיום אין היא נחשבת כדאית לשחור ומשום כך מקובל יותר ה־המשך: 6. ... ב5; 7. ר—ב3, ד5; 8. ד:ה5, ר—ה6.

7. צ—ה1, ד5; 8. פ:ד4, ר—ד6; 9. פ:ג6, ר:ח2+; 10. מ—ח1.

הכאת הרץ בביאה להוקו מיידי.
10. ... מה—ח4!

עתה יבוא בחשבון ההמשך התיאורטי: 11. צ:ה4+, ד:ה4; 12. מה—ד8+ לעדיפות קלה של הלבן.

אך בשנת 1966 מצאו שחמטאים הונגריים מסע חדש, שנראה כאילו סותר לחלוטין את הנוסחה הריגאית.
11. ר—ב5!!

בכך בולם הלבן את ההתקפה ו־כופה על השחור את ההמשך הבא:
11. ... מה:ב5; 12. מה:ד5, מה:ה5; 13. פ—ה4+

עם החזרת המלכה נראה יתרונו של הלבן מובטח. אך אין זה סוף פסוק. השנה הציע חובב שחמט אלמוני מבריה"מ להמשיך:
13. ... פ—ד8!

ומתברר כי סיכוייו של הלבן אינם טובים כפי שהם נראו. למשל:
14. פ:ה5, ר—ה5!

בא בחשבון גם 14. ... פ—ה5.
15. פ=ב—ג3, פ:ח2+; 16. מ—ו1, ר—ד4;

ללבן פיתוח כלים עדיף, אך אין זה שווה שני רגלים.

הרפתקאות ב"גמביט סלאבי"

בשנות ה־60 היה פופולארי הוא־ריאנט הקרוי: גמביט סלאבי. קשה לתאר הדרך משחק מסובכת יותר. עשירה יותר בהתבולות, מלכודות ומסעי ראווה לכיביהם.

1. ד4, ד5; 2. ג4, ג6; 3. פ—ג3, ה6; 4. ה4?!

גורר את שני הצדדים לכאבק סקי־סי חריף.

4. ... ד:ה4; 5. פ:ה4, ר—ב4+; 6. ר—ד2.

אחרי 6. פ—ג3, ג5!; השחור זוכה בעדיפות.

6. ... מה:ד4!

תחילת קרב עוצר נשימה.

7. ר:ב4, מה:ה4+; 8. ר—ה2.

כנגד 8. פ—ה2, פ—א6; 9. ר—ד6! טוב 9. ... פ—ה7!; 10. ר:ה7, פ—ב4; 11. מה—ד6! (לא 11. ר:ח8, ה5!) 11. ... פ—ד7; 12. מ—ד2, פ—ו5; עם סיכויים שקולים.

8. ... פ—א6!

אפשרי גם 8. ... ג5; 9. ר:ג5 ועתה 9. ... מה:ג2.

9. ר—ג3.

הטוב מבין כל מסעי הרץ.

9. ... פ—ה7; 10. ר:ז7, צ—ז8; 11. ר—ג3

על 11. ר—ו6 יבוא מה—ו4!

11. ... פ—ו5!

לא כדאי 11. ... מה:ג2 בכל 12. מה—ד2, מה:ה1; 13. 0—0—0, פ—ד5; 14. פ—ו3 עם עדיפות הלבן (ברונשטיין־קוטוב, 1950).

12. ג:ד5, מה:ב2; 13. ד:ה6, ה:ה6; לא 13. ... מה:ה1 14. ה:ו7+, מ:ו7; 15. ר—ג4+ זוכה.

14. ר—ו6, צ—ז6!

אפשרי גם 14. ... מה:ה1; 15. מה—ה7, צ:ה1+; 16. מ—ד2, מה—ה4; 17. מה:ה5, ר:ו5+; 18. צ:ה1, מ—ד7; 19. ר:א6, ב:א6; תיקו.

15. ר—א4, מה:ה1; 16. מה—ה6.

בהגיע לעמדה זו התלבטו מומחי התיאוריה בין שני המשכים: 16. ... צ:ה1+ המביא, כפי שראינו, לשוויון, או 16. ... מה:ה1+; 17. מ—ד2, מה—ה5+; 18. ר:ה5, צ:ה5; 19. מ—ה2, צ—ד8; ויכלתו של השחור שקולה כנגד גרעון חומרי קל.

אך קיימת אפשרות שלישית, אותה גילה אשתקד שחמטאי רוסי אלמוני והיא:

16. ... צ—ה5!

אסור להכות את הצריח כי אחרי 17. ר:ו5, מה:ו1+; 17. ... מה:ו5! השחור ישאר ביתרון כלי. וכל ההמשכים האחרים אף הם לטובת השחור. למשל:

א) 17. ר:א6, מה:ו1+; 18. מ—ד2, מה:א1; (18. ר—ו1, צ—ב7) 19. מה:א1, ...; 20. פ—ה1, מה—ג3+; ר זוכה.

ב) 17. 0־0־0, צ—ג5+; 18. מ—ב1, מה—ה4+; 19. ר—ד3, מה:ה4; 20. ר:א6, צ—ב8.

ג) 17. ר—ה5, מה—ה4+; 18. מ—ב2, צ—ב8.

שחמט בעולם

קרפוב שמר על יתרונו

המצב לפני הסיבוב האחרון: 2:3 לטובת קרפוב ו־18 משחקי תיקו. כ־מחזק באחרון קרפוב ישחק בלבן.

אחרי הפסד המבצעי במשחק ה־21 (ראה "הארץ" כ־15 בנובמבר) קרפוב ניצל את זכותו ל"יום מנוחה" נוסף. הוא התכונן לקראת שלושת הקרבות הנותרים, בהם יוחרץ גורלו של הדו־קרב. ואכנם הוא הצליח לסיים בתיקו שנים — את ה־22 ואת ה־23 (בו שיחק קורצ'נוי בלבן). נותר איפוא משחק אחרון ובו יע־טרך קורצ'נוי, על אף היותו שחור, לנסות לשבור את הגנתו המשוריינת של קרפוב כשתוצאת תיקו איתה מספיקה לו. זוהי משימה קשה ביותר.

ידיעות בקצרה. בהפרש שלוש נקודות (19—16½) ניצחה ברית ה־מועצות את יוגוסלביה בדו־קרב המסורתי שנערך הפעם בבלגראד. ב־ראש הקבוצה הסובייטית שיחקו טאל ופולוגייבסקי. בקבוצה היוגוסלבית — גליגוריץ' וליובויביץ'. רוב המש־חקים נסתיימו בתיקו ● האגוד ה־בינלאומי לשחמט האריך את המועד בו חייב פישר למסור תשובה סופית (אם יתייצב לדו־קרב או יוותר על תואר האליפות) — עד 1 באפריל 1975. החלטה זו מקפחת את יריבו של פישר שישאר במצב של אי־ודאות עד חודשיים לפתיחת הדו־קרב ● בתחרות ונציה, אחרי 7 סי־בובים, היה ליברזון אחד מחלוקת המובילים. הוא צבר 5½ נקודות ויחד עמו צעדו שני צעירים מוכשרים: ההולנדי טימן והאמריקאי טרוין. אח־ריהם סמיסלוב, אנדרסון, בנקו ו־טאל עם 4½ נק' כ"א.

פתרון בעיות

בעי' 780 (שטיינמן): 1. ה6 (1. ד8=מה?, ח2+; 2. מ—ח1, פ:ח8; ואחרי כן ר=ב5—א4—ד1—ד3 X) 1. ... פ—ד8!; 2. ה7, ה2+; 3. מ—ח1, ר—ח2; 4. ה:ח8=פ; ר—ח8; 5. פ—ב7, ר:ב7; 6. ד8=פ, ר—8ו; 7. ד7, מ—ה3; 8. פ—ג7, ר:ב7; 9. ד8=פ, ר—8ו; 10. פ—ג7, ר:ג7; פט.

בעי' 781 (דימבק): 1. ר—ג3, ד1=פ; 2. ר—ה5.

בעי' 782 (מויקין): 1. מה—ח8; צ:ה8; 2. ר—ה5X. 1. ... צ—ה2+; 2. מה:ה2X.

בעיה מס' 788

ו. דימבק, 1972

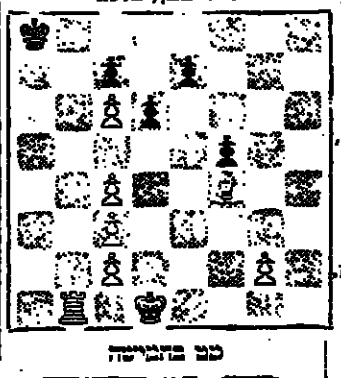

מט בהמישה

שחמט בישראל

ידיעות בקצרה. באוניברסיטת תל־אביב החלה תחרות "פתיחת ה־עונה" בהשתתפות 12 שחמטאים, בכלל זה 9 אמנים. ברגע האחרון סירב להשתתף כגן, מרם הובטחה השתתפותו של בלשן. עם זאת צפו־יה התמודדות בעלת רמה גבוהה, ללא הבדלי רמה המאפיינים את רוב התחרויות בארץ. בסיבוב הרא־שון ניצח גלפר את שורק, בירנבוים את קופלוביץ, טסבק נוצח בכמוני. ה־משחק כרמל־עגור טרם בהתיים ● האליפות הארצית הפתוחה לנוער עד גיל 19 תערך בירושלים, באכ־סניית הנוער ע"ש ויז ב"בית הנקי" בין המועדים 10—14 בדצמבר. ב־תחרות יורשו להשתתף שחמטאים מדורגים בלבד ● בירושלים החלה התחרות על אליפות המועדון "רוז בינשטיין". 26 משתתפים (בכלל זה 11 עולים חדשים ממזרח וממערב) מתמודדים ב־13 סיבובים לפי השי־טה השוויצרית. בין המשתתפים שני אמנים (ויקטור הורבקין) וארבעה מו־עמדים בכירים (חמגליס, דוד, כל, בר־משה). אחרי 4 סיבובים מובילים ריכטר וקפרמן עם 3½ נקודות. ● ועדת הדירוג העניקה דרגות ל־13 שחמטאים, רובם עולים חד־שים מברית המועצות. מעמד לאמן: אולגה פודרז'נסקיה (הרצליה); דר־גה ראשונה: ברוך קיפרמן (ירו־שלים), ליאוניד מרינג (ראשל"צ); דרגה שניה: לוי לאשווילי (שח־מטאי עזור), נתן זומרשטיין (קרית אתא), משה סיטי (רמלה); דרגה שלישית: רגי שיבר (חולון), יוסף וולפרס (ת"א), אלכסנד זבולונוב (אלוני יצחק), אביב לזרוביץ' (רר־חמה) ● ב־11 בדצמבר יתחילו ב־בת־ים שני דו־קרבות לקביעת אלו־פי ישראל לגברים ולנשים. כזכור נסתיימו שתי האליפויות בשוויון נקודות במקומות הראשונים, האחד בין י. ליברזון לב. צ'רניאק והשניה בין א. פודרז'נסקה לב. שטרן. עתה יוכרעו שני התארים בדו־קרבות קצרים, בני 4 משחקים כ"א ● ב־סמינריון הקיבוץ המאוחד "אפעל", יערכו בין התאריכים 9—17 בדצמבר תחרויות על אליפות ההתיישבות ה־עובדת. התחרות הראשית מיועדת ל־שחמטאים בעלי דרגה שניה ומעלה (11 סיבובים "שוויצריים"). תחרות שניה מיועדת לבעלי דרגות נמוכות יותר ובה יערכו 9 סיבובים בלבד ● בתחרות ה־15 על גביע ראובן סרגאי ז"ל, שנערכה בקיבוץ געש־ רית ניצחה נבחרת עמק חפר עם 15 נק' (מתוך 24). אחריה חדרה־מנשה 13, נתניה וכפר־סבא 10 כ"א.

על אליפות אירופה שהיתה

ברידג'
מאת ב. גשרי

אליפות אירופה ה־31 לשנת 1974 שהתקיימה לפני שבוע במלון "השר־רון" בהרצליה, תוארה על ידי רבים כמשתתפה בתור האליפות הכו־לחה ביותר שנערכה אי פעם. ה־ארגון היה יעיל להפליא. בראשותו של דוד ברדך מנכ"ל ההתאגדות ה־ישראלית לברידג'. השירות בבית המלון היה מצוין ואדיב, והאורחים האירופאים נתקבלו בתמיכות וידי־דות ע"י המארחים הרשמיים והבלתי רשמיים בישראל.

לא פלא, איפוא, שההתאגדות ה־ישראלית לברידג' הצליחה לזכות ב־כל עשרים הקולות של הנציגים הא־רופאים (פרט לנציגי אירופה המז־רחית) בבחירת נשיאה, ראובן קונין, כחבר הנהלת הליגה האירופאית ל־ברידג'. בחירתו של מר קונין להנ־הלה, במקומו של הנציג הפולני (ש־היה שמור בדרך כלל לנציג אירופה המזרחית) מהווה, אולי את ההצלחה הפוליטית הבולטת ביותר עד כה בשנת 1974 ביחסיה הבינלאומיים של ישראל.

האכזבה היחידה באליפות היתה קשורה דוקא בהישגים הספורטיביים של נבחרת ישראל. אמנם נבחרה ישראל (בתחרות המרכזית) תפסה את המקום השביעי; שיכול להחשב כמכובד למדי, אך לרבים מאוהדיו היתה תוצאה סופית זו כאכזבה בר־לטה. נבחרת ישראל לשנת 1974 הורכבה משלושה זוגות מנוסים ו־ותיקים, היא הוכנה היטב על־ידי מאמן מקצועי שהובא במיוחד ארצה מארה"ב, היא "אוחסנה" בתנאים הטובים ביותר לכל משך התחרויות באליפות. למרות כל אלה נוכחו שהנבחרת בכללה שיחקה בצורה בו־לטת ברמה שנפלה מהפוטנציאל שלה, ופרט לזוג הצעירים לב־רודניק גרמה הנבחרת לאכזבות לא מעטות לקהל אוהדיה.

באליפות אירופה לשנת 1970 זכ־תה נבחרתה החזקה של צרפת ש־סיימה ראשונה בהפרש קטן לעומת (2) איטליה, (3) נורבגיה, (4) שוו־דיה, (5) שוויץ. הנבחרת הצרפתית בנויה על הזוג בולאנג'ר־שוארק ש־נחשב בין הזוגות הטובים בעולם. סמכה בעיקר על מבצעיהם המרהי־בים. הם נתמכו בצורה יעילה ע"י זוג הצעירים מארי־לאבאל שהראו בקי־אות בטכניקה מצוינת, כמודגם ביד שלפנינו, שנתקבלה במפגש בין צרפת וספרד. מארי (דרום) מצא את עצמו בחוזה סופי של "5 קלאב" לאחר שהמתנגדים הספרדים הכריזו לסרוגין ספייד והארט (מערב פתח בהכרזה). מערב התחיל את ההגנה עם ה־A הארט והמשיך בהארט ש־נחתך ביד מזרח. זה חזר בספייד והכרזן נאלץ לחתוך ביד עם שליט בידו. מארי נאלץ למשוך את כל ארבעת קלפי הקלאב של הורה, ע"י משיכת קלפי השליט, בעוד מערב משליך עליהם שני קלפי הארט, ספייד ודיאמונד. הכרזן משך שני קלפי הארט גבוהים בידו, ועתה ל־אחר הלקיחה התשיעית נראו הידיים כדלהלן:

יד השבוע: מערב מחלק. אין פגיעים.

צפון
♠ K 8 7 5
♥ Q 8
♦ A 8 6 4
♣ K Q 2

מערב
♠ A 9 6 2
♥ A 9 7 6 3
♦ K 10 9 7
♣ —

מזרח
♠ Q J 10 4 3
♥ 5
♦ 3 2
♣ 8 7 5 4 3

דרום
♠ —
♥ K J 10 4 2
♦ Q J 5
♣ A J 10 9 6

דומם
♠ K
♥ —
♦ A 8 6
♣ —

מערב
♠ A
♥ —
♦ K 10 9
♣ —

מזרח
♠ J 10
♥ —
♦ 3 2
♣ —

כרזן
♠ —
♥ 10
♦ Q J 5
♣ —

מארי שיחק את ההארט האחרון הגבוה בידו ומערב הוכרח לנבלה של לחץ בסדרות הספייד והדיאמונד. הוא נאלץ לשמור על ה־A ספייד כנגד האיום של ה־K ספייד בדומם, ולפיכך היה מוכרח להיפרד מה־10 דיאמונד. הכרזן הוליך מה־דומם את ה־K ספייד, שתפקידו בי־כור בהפעלת הלחץ. עתה הוכה ה־Q דיאמונד ביד הכרזן עם ה־K דיאמונד של מערב והלקיחה נלכדה בדומם עם ה־A דיאמונד. החוזה בוצע בהצלחה כאשר ה־J דיא־מונד ביד הכרזן, זכה בשתי הלקיחות האחרונות.

פענח את הצופן [84]

להלן רשומה אימרה של ג'י די מופסאן בבספרים שכל אחד מהם מייצג אות מסויימת. ככל צופן, אף זה שלפניך חובר לפי מפתח מסויים, ואם תמצא, על דרך ההגיון או הניחוש, את המפתח המתאים, תדע את האימרה.

האימרה

36 64 4 49 36 169 49 25 16 196 25 4
4 169 4 , .36 81 49 225 196 169 324 4 49 441 36
225 121 4 121 144 .4 49 36 225 121 196 4 196 441
144 49 529 196 4 169 4 36 4 9 4 121 36
529 49 169 49 9 81 529 49 196 49 121 4
.36 196 81 169 196

הפתרון בשבוע הבא

פתרון "פענח את הצופן 88"

"כפי צברי דומה למים קדושים — כל אחד מתכבד בהם".
פתגם איטלקי

ראיון עם סיסקו

(סוף מעמוד 12)

הערבי השתמשו בנפט כבנשק מדי־ני, כלום אין קשר בין הדיפלומ־טיה של קיסינג'ר במזה"ת לבין ה־נפט?

ת.: אנו בהחלט איננו מכירים בקשר זה. אך כפי שאמר שר החוץ במסיבת עתונאים — הנפט הוא גורם. עלינו להתחשב תמיד באיום הזה. הדבר שאותו אני רוצה לו־מר — בהתחשב בכך שהמצב באזור הרבה יותר מסובך — הוא שלפנינו מערכת של אינטרסים מגוונים, כל־כליים ואיסטרטגיים וגם אינטרס פי־נסי. חילוקי הדעות הללו בין הער־בים והישראלים הם אחד ההיבטים של בעיית המזה"ת. מאז ומתמיד היו קיימים היחסים בתוך העולם הערבי, שהם גורם אחר שבו יש להתחשב. מלבד זאת קיים גורם המעצמות ה־גדולות, שאלת האינטרסים של ברי־ה"מ והאינטרסים של ארה"ב. ועתה יש לפנינו גורם רביעי: כוונתי ל־יחסים שנוצרו בין יצרנים וצרכ־נים. על כן יש לחשוב על המזה"ת כעל סוגיה מורכבת ורבת היבטים ועל כן אין דרך־מוצא קלות או תרו־פות פלא. דומני שדרך הדיפלומטיה שבה אנו הולכים, האמון שהמזה"ת ושני המחנות שבו רוחשים כלפי הדיפלומטיה של קיסינג'ר — זהו הפתח בימים הבאים.

ש.: אם תפרוץ מלחמה נוספת, כיצד ישפיעו השינויים האחרונים בפורטוגל וביוון על יכולתנו להב־טיח אספקה לישראל?

ת.: לפי שעה אין לשינויים אלה השפעה ממשית. מלבד זאת רצוני להוסיף כי איננו מעוניינים במלחמה ואיננו מצפים שתהיה מלחמה, אך אם תקרה הרי זה אחד הנושאים החשובים שעליהם ממשלתנו נותנת את מלוא דעתה. לדעתי לא חל כל שינוי יסודי במצב בשעה זו, אולם אנו עוקבים בקרוב אחר המאור־עות.

ש.: אשר לתביעותיהם הגוברות של הסובייטים לשוב לוועידת ז'נבה, מהי הערכתך לגבי שאלה זאת ב־הקשר בנסיעתו הקרובה של המנ־היג הסובייטי ברז'נייב לקהיר, ה־אם יש סימנים לכך שבריה"מ עו־מדה להיות מעורבת בצורה הרבה יותר תוקפנית בדיפלומטיה המזרח תיכונית, אחרי שהצניעה את עצמה עד כה?

ת.: לסובייטים היה במשך השנים אינטרס רצוף במזה"ת ואין לצפות שאינטרס רצוף זה יצטמצם. זוהי שנה חשובה לסובייטים, לא פחות כאשר לארה"ב. ומטעם זה אין פלא בכך שאנו דנים בעניין זה ושבריה"מ איננה פוסקת מלעסוק בו לא פחות מאשר האמריקנים. על אף זאת אין לצפות שהגישה היסודית האמריק־אית של השנה שעברה תשתנה ב־עתיד הנראה לעין.

על שכם השר

ש.: מדי פעם קובעים ששר ה־חוץ קיסינג'ר מעורב באורח אישי במזה"ת, שהוא מנסה לשאת את כל העניין על שכמו ושהדבר עלול לסכן את מדיניות החוץ של ארה"ב. האם אתה מסכים עם דעה זו?

ת.: כמובן שלא. מדיניות החוץ של ארה"ב נקבעת בראש ובראשונה בידי התנאים והאינטרסים האובייק־טיביים הקיימים. שר החוץ נהנה מ־תמיכתם המלאה של הנשיא והממ־של. לדעתי מדיניות החוץ למזה"ת כפי שהוצעה בשנה האחרונה, מו־סיפה לזכות בתמיכה הדו־מפלגתית הנרחבה, כיום שלדעתי שתי המפל־גות בארצנו מבינות כי למדיניות האמריקאיות כיום ישנה מגמה חיו־בית אחת: "לא על ידי שימוש ב־כוח". אך התשובה היותר להימצא על הדרך הדיפלומטית ובעניין זה נהנה שר החוץ מאמונם של שני הצדדים. בנסיעתו האחרונה, למשל, אישר הנשיא סאדאת, בהכרזתו ל־אחר שהי פגישותיו איתו, את המו־בהי באישיות קיסינג'ר (לדעתי יש לכך משמעות רבה. אישור מסוג זה קיבלנו גם בישראל וניתן לומר בכנות כי שני הצדדים רואים את שר ה־חוץ האמריקאי כמכשיר המשמעותי הדיפלומטיה בשעה זו לצורך הגשת להשיג התקדמות מעשית.

ש.: אם הכל יתנהל כשורה, מה הצעד הבא הצפוי לקראת הסדר ב־אזור?

ת.: השבועות הבאים יגידו מהן האפשרויות ומהו השטח. עם זאת, נדמה לי שקרוב לוודאי שלא יהיה זה שטח החזית הישראלית—ירדנית, כהסכמים שמנינו לעיל.

ש.: סיני?

ת.: נצטרך לחכות ולראות.

ש.: שר החוץ המצרי אמר שת־עלת סואץ לא תיפתח כל עוד לא תהיה נסיגה נוספת מסיני. הישרא־לים השיבו שהדבר יהווה הפרה של הסכם ההפרדה הראשון. כיצד אתה מבין את הסכם ההפרדה הראשון?

ת.: ראשית, העבודה בתעלה נמ־שכת. מלבד זאת איני סבור שעלינו להוציא מסקנות על יסוד הצהרה לעתונות בעניין זה.

אש"ף: ארגון הגג

ש.: אשר לדבריך על מעורבותו האישית של קיסינג'ר: עד לזמן ה־אחרון היה גם נשיא ארה"ב מעורב באופן אישי ומוכר, כמנהיג מדי־ניות החוץ. כעת יש לנו נשיא חדש בבית הלבן שהוא קשור יותר בעניני פנים. כיצד השפיע הדבר על אופן הניהול של מדיניות החוץ?

ת.: עלי לומר שהנשיא מעורב ב־דיפלומטיה המזרח תיכונית שלנו. אני יכול להעיד שיש מגעים סדירים ויומיומיים בין שר החוץ והנשיא במהלך הנסיעות למזה"ת. הנשיא ושר החוץ דנו במדיניות המזה"ת כמספר פעמים והם פועלים בעניין זה יד ביד.

ש.: אולם הנשיא פורד אמר ב־29 באוקטובר, כמדומני, שעל ישראל לשאת בשלב הבא של המגעים עם ירדן או עם אש"ף. למחרת היום הכריז הסטייט דיפרטמנט ואחריו שר החוץ עצמו כי לא חל שינוי במדי־ניות.

ת.: תרשה לי להוסיף שבזמן ה־אחרון אישר הנשיא כי אין שנוי במדיניות בבחינה זו. הדבר שאמר הוא שאנו מצפים למו"מ בין הצ־דדים, ושאלת צדדים אחרים, הע־תידים להיות מעורבים בתהליך ה־מו"מ היא בעצם עניין להכרעתם של הצדדים עצמם, ולא של ארה"ב.

ש.: האם ארה"ב רואה כעת את אש"ף כצד?

ת.: אנו רואים אש"ף כארגון גג של הפלשתינאים. כן אנו מאמינים שכדי להשיג שלום קבע, יש להביא בחשבון את האינטרסים הלגיטימיים של הפלשתינאים. דומני שההבהרנו זאת היטב. אשר לצדדים למו"מ, אזכיר לכם מה הוסכם בעת כינוסה של ועידת ז'נבה: כלומר מה הוסכם ע"י משתתפי ועידת ז'נבה — אנח־נו, בריה"מ והאחרים — כי השאלה של משתתפים אחרים, של מעורבות גוף אחר כלשהו בשיחות ז'נבה וב־אותו תהליך — הרי זו הכרעה ש־צריכים לעשות המשתתפים בז'נבה ואין שינוי במדיניותה של ארה"ב מבחינה זו.

ש.: האם אתה סבור כי הופעת ערפאת באו"ם וכל הויכוח של ה־עצרת הכללית בשאלה הפלשתינ־אית יש להם היבטים חיוביים כל־שהם?

ת.: ראשית, לדעתי הופעתו ב־או"ם וכן ההחלטה בראבאט אכן משקפות תמיכה נרחבת באש"ף וב־ערפאת, קודם כל בעולם הערבי. ואם לשפוט לפי אותו דיון, יש בזה כדי להעיד גם על תמיכה נרחבת בקהילייה הבינלאומית.

בנאומו של מר ערפאת לא מצאתי כל פתיחות של ממש. השאלות חוזרות וניצבות: מה בקשר לאותו נאום? האם הוא העלה אפשרויות חדשות? לדעתי, לא. לא נאמר במפורש דבר שיש בו כדי להעיד על ויתור על מדיניות הטירור. הצ־עה המכשיגה שעלה דבר יש בה כדי להשפיע בכיוון חיסולה של מדינת ישראל, ואין זה ריאליסטי להתבסס על ההנחה שיתקבל בעצרת הצעה והחלטה — או שתזכה בתמי־כה — שיש בה כדי לשלול את זכותה של ישראל להתקיים באזור.

הלוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

למפעלי מלט פורטלנד ישראליים נשר חיפה בע"מ
דרושים
* מפעילים לייצור
* מסגרים, רתכים, חשמלאים —
לעבודה בייצור.
המעונינים מתבקשים לפנות להנהלת כח אדם ת. ד. 1696 חיפה, טלפון 221141—04.

למפעל מתכת באיזור אשקלון
דרוש
מנהל טכני
נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 16148 ת"א

לחברת בנין
דרוש
מנופאי
לעגורן לינדן
לפנות למר ישראל אולק מבעה 7.30 עד 3.30 לטלפון 753775

אסטרונאוטיקס ק.א.
דרושים:
* מכשירנים
בעלי נסיון בשיפוץ מכשירים הנופלים
* מבקר איכות
לבדיקת מכשירים בתהליך הרכבה
* שרטט מכונות
נסיון בתכנון
* מחסנאי עוזר
רצוי נסיון בציוד הצופתי האלקטרוני
5 ימי עבודה בשבוע
לפנות: רח' הירקון 8, בני־ברק טל. 780151/2.

לצוות ריל לבניה והשקעות בע"מ
דרוש
כלכלן
בעל נסיון של 3 שנים בעבודה בנושאים כלכליים.
המועמדים מתבקשים לפנות בכתב לצוות ר.י.ל. לבניה והשקעות בע"מ, מתטיפיורי 32, תל־אביב.

ל"אל—על" רמות־השבים — דרושים
1. מנהל מכון תערובת
רצוי בעל רקע מכני
2. עוזר למנהל מחסן ביצים
עדיפות לתושבי השרון.
לפנות בכתב ל"אל—על" רמות השבים או טלפונית 928819.

י. ציגלר — מ. שרון ושות' בע"מ
דרושים
1. מנהל עבודה בכיר — עם נסיון לניהול פרויקטים גדולים לעבודות השטח.
2. מסגרים — ללהות השטח
3. חשמלאים — ללהות השטח
תנאים טובים בהתאם לכישורים
בדבר פרטים נא לפנות למשרדנו, רח' צייטלין 4 ת"א, טלפון 447241/3. כל יום בין השעות 8—4, 6 (פרט ליום ג').

סיגנלור בע"מ
למפעל בתל־אביב דרושים מיד
עובדי ייצור
בעלי נסיון (רצוי עם רכב) ומתחילים.
לפנות בשעות 8.00—16.00 טל. 37038

לחברה לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי, בעיר העתיקה בירושלים
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
(חשב)
השכר יקבע בהתחשב בכישורים של המועמד.
נא לפנות: טלפונים 284741—02 287212—02

כיתן דימונה בע"מ
עבור משרדנו בתל־אביב (הדר־יוסף)
דרושים
1. מנהל/ת חשבונות
פרג ג', ד'
2. מזכירה כתבנית עברית
3. פקידה כללית
בהצעות נא לפנות בטלפון 481121 תל־אביב בשעות לפנה"צ

בירושלים
דרושים
מכונאים
סוג 6
תנאים טובים
עבודה במשמרות
לפנות ת.ד. 1016 ירושלים 91000

למושב כוכב
דרוש
שומר לילה
המגורים במקום
המעונינים יפנו 3514—051
מ־8.00 עד 13.00

דרושה
קבוצה קבלנית להקמת מיכלי מתכת
טל. 841168, 855453 בין 9.00—16.00

לחברה קבלנית מתועשת
דרוש
טכנאי הנדסאי בנין
לפנות טל. 260044

למושב עובדים באזור אשקלון
דרוש
מרכז משק
מנוסה
תנאים טובים
המעוניינים יתקשרו 2042—051

למגן דוד אדום ת"א
דרושים
מדריכי עזרה ראשונה
לעבודה חלקית
לפנות בין השעות 8.00—14.30 טלפון 614333

EXCHANGE NATIONAL BANK OF CHICAGO
דרוש
מפעיל מחשב מנוסה
העבודה במשמרות.
רצוי בעל נסיון בהפעלת מחשב NCR Century
נא לפנות לטל. 59669, ת"א.

משרה שאינה מזדמנת בכל יום!
אנו מחפשים מועמד
לניהול ופיתוח אגף אלמנטרי
בסוכנות ביטוח
המעסיקה יותר ממאה סוכנים.
* נסיון בביטוח אלמנטרי רצוי — אך לא הכרחי.
* המשרה מתאימה במיוחד לבעלי מקצוע חופשי: עו"ד מתהיל וכד'.
אפשרויות גדולות לאדם המתאים!
נא לפנות בכתב לת.ד. 2705 רמת־גן ולציין על המעטפה: עבור "מנהל מחלקה".

למשרד פרסום גדול במרכז ת"א
דרוש
מנהל חשבונות פנסיונר
ל־3—4 שעות ביום אחה"צ
בהצעות בכתב בצרוף פרטים לת.ד. 14038 תל־אביב

למפעל הדש במבי
דרושות
1. מזכירה
בעלת נסיון עם ידיעת השפה האנ־גלית על בוריה.
2. פקידה
למחלקה ייצור ב־עלת נסיון.
נא לפנות טלפונית: 913618—04 או 912541—04

נער כבן 16
עם רשיון לשילוח לשליחויות וללמוד מקצוע
טל. 36620, 38316

משק עין גב מחפש
חשמלאי
מוסמך
תנאים: בגורים במקום
התקשרות לשנה אחת לפחות
על המעונינים לכתוב קורות חיים, נסיון אישי לפנות לקיבוץ עין־גב, דאר עין־גב, אל החשמלאי.

תדיראן
למפעל המיקרואלקטרוניקה
העוסק בפיתוח וייצור מעגלים אינטגרליים, בטכנולוגיה MOS-LSI ומעגלים היברידיים בטכנולוגיית שכבה עבה ודקה
דרושים
1. מהנדס אלקטרוניקה בכיר
לתפקיד בכיר בניהול צוות בהנדסת ייצור במפעל. בעל מספר שנות נסיון בעבודה במעגלים ובייצור, ומוכשר בעל תואר שני בהנדסה ייצור ובכיר.
2. מהנדסי אלקטרוניקה
לתפקיד פיתוח ייצור בבטכנולוגיית הברידית. בעלי תואר ראשון ושנתיים נסיון.
3. מהנדס ייצור
לתפקיד האיש במיכניקה בפעולית, אחריות על תהליכי ייצור, לייעול ובדיקות איכות. בעל תואר ראשון בהנדסת ייצור. ישפר מבנה בנסיון.
4. הנדסאי אלקטרוניקה
להנדסת מעגלים, מעבדות לבדיקות מעגלים LSI להפעלה ומכשור חדש במעבדה. כמובן לעבוד בסביבה בעלי נסיון בתכנון, בעלי מהפסים ובקיה של מערכת מחשבים.
5. מכשירנים ועובדי אחזקה
לעבודה במכשור אלקטרוני, בו־גרי בית־ספר מקצועי במגמות כמכשור הדק ובקרה.
6. טכנאי אלקטרוניקה
לעבודה במעבדת הבדיקות, בוגרי בית ספר מקצועי ובעלי שנתיים נסיון.
נא לפנות בכתב בצירוף פרטים קורות חיים ונסיון לתדיראן — עבור מפעל המיקרואלקטרוניקה ת.ד. 648 תל־אביב בטלפון 855121 (03).
— סודיות מובטחת —

נציבות שירות המדינה מודיעה כי
דרושים
צעירים (בחורים בלבד)
לתפקיד בטחוני מענין
במשרד התחבורה
מינהלת נמל התעופה בן־גוריון [לוד]
תכונות נדרשות:
● לאחר שירות צבאי מלא
● בעלי 12 שנות לימוד
● דוברי אנגלית
הערות:
1) העבודה היא במשמרות
2) מגורים מאזור גוש דן — חובה
3) העבודה למשך חצי שנה לפחות
4) אין אפשרות להעסקת סטודנטים
● על המעונינים בעלי הכישורים המתאימים לפנות באופן אישי למינהלת נמל התעופה בן גוריון (לוד), בבנין מינהל הבריאות (סמוך לאולם המכס) ביום א' 24.11.74 בין השעות 08.30—11.00 ולהביא עמם תעודת זהות, פנקס מילואים ותעודת שחרור מצה"ל.

לבית ספר לנהיגה בת"א
דרוש
פנקסן ומנהל חשבונות
צעיר
רצוי עם נסיון
טלפון 821981
8.00—13.00

דרוש/ה מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת
(להפי הנהלה)
למשרה חלקית
לפנות בכתב להת.ד. 14069, תל־אביב

לסוכנות ביטוח ברעננה
דרושים:
1. מכין/ת פוליסות
2. פקיד/ת תביעות
בעלי נסיון קודם
יפנו לטל. 921098, 926820

"יבנה", תעשית בנינים בע"מ
דרושים בחורים
לצוותות הרכבה
למיבנים טרומיים ומתועשים
מקום העבודה: אזור המרכז
מתקבלים גם חסרי נסיון והכשרתם נעשית תוך מהלך עבודה
*
על המעונינים להתקשר ל"יבנה", 9—733638, 721343 בימים א', ב', ד', ה' 08.00—19.00 בימים ג', ו' 08.00—13.00. המועמדים יוזמנו לראיון

ארוח"צ לשבת
בקפה מסעדה השדה
גליים
הרצליה ב'
בהתחלת הדרך לכפר שמריהו
טלפון 932374(03)
● מרק או כלם
● עוף עם פטריות, תפוח"א או ירקות
● לפתן או גלידה
או
● מרק או כלם
● שניצל וינאי עם תוספות
● לפתן או גלידה
או
● מרק או כלם
● גולש הונגרי עם אטריות
● לפתן או גלידה
כל ארוחה
.—25 ל"י
כולל שירות
*
פתוח כל יום עד חצות
כולל שישי שבת
חניה כמול

לבנק גדול בתל־אביב
דרושים
מנהלי חשבונות
לשעות עבודה רצופות
מועמדים המעוניינים במחרה הנ"ל, יגישו הצעות מעומדות לת.ד. 7095 תל־אביב, עבור מספר 96

מוסר עבודה בישראל

פועלי הצמיגים

מפעלי אליאנס מפטרים פועלים זמניים וגם את הפועלים שהובאו מקפריסין

מאת יאיר קוטלר

מפעלי אליאנס מאלהיים הרבה יה אלה כדי לבצע פיטורים וגם לגבור על המשבר הקשה הפו את תעשיית הצמיגים בעולם. ריה התחילו לפני כמה שנים ב־ יפה, בעקבות משבר המכוניות. ק הצמיגים נפל קרבן. אליאנס, צאה לפני שנתיים לגרמניה, הצי־ זה את משקל הכובד לארה"ב, וכרליה, קנדה ובריטניה. בארה"ב ירידה של כ־23% בייצור הכוו. בשעור דומה פחתה תפוקת ה־ נים, בעיקר לרכב נוספים ולסנ־ ם.

ארה"ב ובאירופה מעסיקים פו־ הצמיגים כלרושה עד ארבעה ם בשבוע. המפעלים צורכים מב־ ם מיוחדים של מכירות סוף ה־ ה כדי להיפטר ממלאים עצקיים צמיגים שנצברו במחסנים. מע־ ים הנהלות גדולות. עד לפני שלוש חודשים לא הושפעו במיוחד עלי אליאנס כן ההתפתחויות ה־ ליות הפוקדות את מתחריהם. ה־ לות המגוננות שנקטה החברה לפ־ שנתיים השתלבה. הושקעו סכו־ בבדים בפיתוח אמצעי־ייצור גים מיוחדים, בעיקר לטרקטו־ לציוד מכני כבד, לתעשיה ו־ כים גדולים של משאיות. הבי־ ה בשוקי העולם למוצרים אלה ה על היצוא. יש מחסור עולמי קטורים. יש להמתין שנה וחצי שנתיים לקבלת הציוד מארה"ב יש ליצור הצמיגים המיוחדים. ש גם כוח אדם מיוחד למלאכה זה. כאשר זה לא נמצא בישראל החלטה אליאנס לייבאו מקפרי־

הברית איגרת רוחה נחת רבה מן ה־ לים הזרים. אין הם יותר טובים הפועל הישראלי הממוצע. כאשר ה כהתמכבות בשבועות האחרונים ה כלכלית כבר נמצאו 20 עד 30 לים היהודים באליאנס שהביעו נות לעבור ליצור הצמיגים הגדו־ במקום הקפריסאים. די במספר כצם כזה של כוח אדם כדי ל־ יע אמצעי־יצור כתוהכמים ר־ גלת צוד 50 עד 100 עובדים בהפ־ ייצור. הקפריסאים יישלחו ב־ ב הזרה לארצם. 30 העובדים ה־ יים שפוטרו מיצור הצמיגים ה־ ים אולי יוחזרו לעבודה, אם ה־ ש לצמיגים הגדולים בחו"ל יד־ להרום לחברה.

שנתיים האחרונות מתייצב הייצור 60% צמיגים גדולים למשאיות רקטורים ו־40% צמיגים קטנים, רק למכוניות נוסעים. המגמה ה־ צתות: צימצום נוסף בייצור ה־ יגים הקטנים.

צמיגי ישראל מיוצאים ל־50 אר־ ת. בשלוחים גדולים מוצעים לאר־ ת מתפתחות המבקשות להצטייד היצור החקלאי, כמו איראן, אמ־ יקה הלאטינית, טורקיה, המזרח ה־ וק. אך גם בקופה של ארה"ב לא קד מכסת היצוא של אליאנס, ה־ צרת דגמים מיוחדים בשביל מפ־ י צמיגים אמריקאים במסגרת קב־ ה־משנה תוך ניצול תבניות ה־ ר של הקומינים. החברה פיתחה יקויות של ניידות ביצוא. מסיבה ת משחר היצוא ל־50 ארצות. ב־ ד זאת מקווה החברה שלא תעמוד ם אחד לפני שוקת שבורה. ב־ ביקורי באליאנס השבוע הייתי עד לשיחות טלפון שהגיעה מלקוח גרמני נכבד, המבקש לחדש את ההזמנות אחרי הפסקה ממושכת.

השפעת הפיחות

עדיין קשה לערוך תחזיות מה תהיה השפעת הפיחות על יצוא ה־צמיגים. מאז מלחמת יום הכיפורים האמירו מחירי הצמיגים בעולם ב־50 עד 60 אחוז. שיעור ההתייקרויות בשכר ובחומרי הגלם כתוצאה מן ה־

יוסף (ג'ו) רענן

פיחות, טרם הוברר. גם אין לדעת מה תהיה השפעת ההתייקרויות של החשמל, המים ותוספת היוקר על הייצור. בששת החודשים של שנת הכספים שהסתיימו ב־30 בספטמבר 1974 הסתכם הרווח הנקי באליאנס לאחר מסים, הכולל גם הכנסה בל־תי רגילה, ב־7,577,457 ל"י לעומת 7,753,570 ל"י בתקופה המקבילה ב־1973.

נשיא אליאנס ומנכ"ל החברה מר יוסף (ג'ו) רענן מסביר כי הירידה ברווחיות נבעה מעליה במחירי ה־גלם ובשכר העבודה ועקב פיגור ב־עידכון המחירים בישראל והמאבק על התמורה ביצוא. מר רענן חושש כי במחצית השניה של השנה תו־סיף הרווחיות לרדת. רק על־ידי הג־דלת היצור והקטנת ההוצאות הכל־ליות אפשר יהיה לאזן את הפסדי הרווחיות.

ב־1973/74 היה המחזור בכל ה־קונצרן — שלושה מפעלים המעסי־קים כ־2500 עובדים — כ־227 מיליון ל"י. הרווח לפני מס היה כ־28.5 מיליון ל"י לעומת כ־16.8 ל"י ב־1972/73. השנה צפוי מחזור של יו־תר מ־300 מיליון ל"י.

ג'ו רענן חושש כי החברה לא תהנה מן הפיחות. קודם קיבלו 6.04 ל"י לדולר יצוא והיום התמורה היא 7.30 ל"י לדולר, אך ההעלאות ה־צפויות בגלם ובשכר בולעות את רווחי הפיחות. בשנה האחרונה עלה השכר באליאנס מ־55 מיליון ל"י ל־85 מיליון ל"י. תוספת היוקר ה־צפויה בינואר — על פי אומדן ראש־ון — תעלה לחברה כ־12 מיליון ל"י בשנה, ועוד יותר, אם לא יעקרו מכנה את ההתייקרויות הנובעות מן הפיחות. גם אם יוחלט על הקפאת השכר ב־1975 לא מן הנמנע — כפי שארע בעבר — כי השכר יוזל על־ידי ,,תיקון עיתותי", המצאה מקובלת של פועלי ישראל.

נגד פיטורים

ג'ו רענן אינו גורס פיטורי עוב־דים משלוש סיבות, אשר שתים מה־ראשונות הוא מכנה ,,אנוכיות": (א) בישראל יש הגבלות כלכליות חריפות בשוק העבודה. אם יפוטרו עובדים, שרכשו נסיון והוכשרו ל־מלאכתם בהשקעה לא מבוטלת, אי־אפשר יהיה להשיגם מחדש כאשר יתפזרו ענני המיתון. (ב) יש לש־מור על השווקים, שהתחרות בהן עלולה להיות חריפה. המגמה היצוא, גם בתמורה שתביא להצטמקות ה־רווחיות. לא יתכן ללא שמירת כוח האדם שאומן בייצור צמיגים. (ג) מ־אז נוסדה החברה הזרו הבטיחו הנ־הלת לעובדים ,,בטחון ויציבות" במ־קום עבודתם בתנאי שיגלו היציבה. גם במיתון של 1966 לא פוטרו עוב־דים.

העובדים אסירי תודה לחברה. רו־בם מגלים הגינות. פריון העבודה משביע רצון פחות או יותר. ג'ו רענן מדגיש כי ,,רוב הפועלים טו־בים". לדבריו מצויים באליאנס ,,לא יותר מ־20 או 25 עובדים שליליים", המגלים עצלות ואי־אפשר לסלקם בגלל נוהגי העבודה בישראל. הכל עובדים בפרמיה. המלאכה אינה קלה. ראיתי גם נשים המייצרות צמי־גים — עבודה מאומצת השווה ל־עבודת גבר. הפרמיה הממוצעת גבוהה מאוד, מגיעה ל־60%, אך רבים משיגים פרמיה של 100% ואף יותר. הסיבה: הנורמה קטנה מן ה־רצוי והאפשרי ב־20% עד 25%.

באוקטובר 1974 היתה המשכורת הממוצעת של פועל באליאנס כ־2250 ל"י ברוטו, או כ־2000 ל"י נטו בחודש. כמה דוגמאות: נגר, ה־עובד גם במשמרת לילה, השתכר ב־אוקטובר כ־3970 ל"י ברוטו, בזה מענק יצוא של 240 ל"י. הפועל, ותיק בחברה, נשוי ואב לשלושה, הביא בנו לביתו 2680 ל"י. החברה מעודדת את עובדיה להעמיק את ה־פריון גם על ידי חלוקת מענקי יצוא לחרוצים — התשלום מצבר לאחוז מסוים של הפרמיה המהווה פיצוי הולם על מאמץ שולי. למשל: על משכורת ברוטו של 3216 ל"י ניתן באוקטובר מענק יצוא של 160 ל"י. בנאי של צמיג משא השתכר באוק־טובר 3381 ל"י, כ־2400 ל"י נטו. כמה מאות פועלים זוכים בכל חודש ב־מענקי יצוא. פועל מקצועי חרוץ יכול להשתכר באליאנס כ־2500 עד 2600 ל"י נטו בחודש, אולי גם יו־תר. פועל לא מיומן בתפקיד עזר משתכר 2037 ל"י ברוטו או כ־1850 ל"י נטו.

על השכר הנ"ל יש להוסיף כ־50% הטבות סוציאליות. הרשימה ארוכה מאד ולכן אציין רק את הבולטות: מסעדה מסובסדת. ארוחת צהרים עולה 45—60 אגורות. בוקר או ערב: 28—35 אגורות. החברה האליצ צתה להגדיל את הסובסידיה למסעדה מ־מיליון וחצי ל"י בשנה לשלושה מי־ליונים ל"י. מחירי הארוחות לא יע־לו.

זאת ועוד: כל פועל זכאי לפיצוי פיטורים של חודש בשנה משכרו האחרון. החברה נושאת ב־66% מ־תשלום שכר הלימוד בתיכון לילדי עובדיה או 75% בבית־ספר מקצועי — ועד־50% על־כל ההוצאות הנל־וות שבמיל בית־הספר. ההוצאות על שכר הלימוד מסתכמות במיליון ל"י בשנה.

פעמיים בשנה מחלקים לעובדים מענקים כספיים וגם משלוח מצות. עד לפני כמה ימים היה זכאי כל עובד ,,להלוואת קטנות" של 2000 עד 4000 ל"י לשנתיים ב־8% ריבית. לאחרונה הועלתה הריבית ל־11%. החברה יצרה קרן משותפת עם ספ־קות להענקת הלוואות שיכון לעובדי־דיה — עד 10,000 ל"י ב־9% ריבית.

העובדים משבחים את ההנהלה על ההטבות הסוציאליות הנאות. אולי מסיבה זאת הם נעדרים פחות מעבו־דה בהשוואה למפעלים אחרים. בכל זאת תמיד נעדרים 15% מכוח האדם: 5% מילואים, 5% מחלות ותאונות, 5% חופשות. שלושה פועלים, ש־הגזימו בהיעדרויות, פוטרו אחרי ש־גילתה החברה, באמצעות מעקב מ־מושך ובילוש, שהם מבלים את ימי ,,מחלתם" ב...הרכבת תריסים. צוות מתנהל מרים על תביעתם לפיצויים. החברה מסרבת לפצותם.

כדי למנוע פיטורים מבקשת ה־חברה מעובדיה להעמיק את היעי־לות. כאשר יש צרות כלכליות — אומר ג'ו רענן — מתכווצים העוב־דים ומגלים יתר־חריצות. עובדים לא מעטים מתאמצים עתה יותר כדי ל־השתכר יותר וכך לפצות את עצמם על ההתייקרויות.

מר רענן מבקש להדגיש כי הפריון באליאנס ,,טוב בהשוואה" לפריון ב־חו"ל. למשל: באוסטרליה מייצרים צמיגים שלושה ימים בשבוע. בימים אלה החלו איגודים מקצועיים בענף הגומי באוסטרליה לתבוע הפסקת יבוא הצמיגים כדי לשמור על ה־תעשיה המקומית. הבוסים מסיתים את הסוחרים לא לפרוק את צמיגי היצוא. ג'ו רענן חושש מאוד מהת־פתחות כזאת, העלולה להתפשט גם לארצות אחרות בגלל המשבר הכל־כלי בעולם.

על אף קשיי אליאנס מוסיפים לז־רום צמיגי יבוא לישראל, הנוטלים מן החברה 5% עד 6% מן הצריכה המקומית. 65% מהייצור מיועד ל־יצוא. מנהלי החברה חוזים ירידה של 10% עד 15% מצריכת הצמיגים ב־שוק המקומי. החברה תוכל לפצות עצמה על ידי הגדלת היצוא ב־4%. זאת תוכל להשיג אולי על ידי הו־רדה משמעותית במחירי היצוא. לא קל הדבר אחרי שנרשמה עליה של 100% בשנה האחרונה במחירי ה־גלם ו־50% בשכר. נכון כי בתקופה האמורה עברה החברה גם לייצור צמיגים יותר רווחיים ועלה הפריון, אך אין בשיפורים אלה, כולל התחלה מוגבלת של יצור צמיגים רדיאלים מפלדה למשאיות, כדי להעלות את הרווחיות.

תביעות הוועד

ועד עובדי אליאנס מודע יפה ל־בעיות הקשות הכרוכות בפתוח של מפעלם הגדול. אין להם טענות מיו־חדות כלפי החברה או מנהליה. יושב ראש הוועד רפאל בהרנה (37) ושני עמי־תיו להנהגה אלי כהן (43) ואברהם בן סעדון (44) כייצגים התך נאמן של יצרני הצמיגים הגומי בישראל. שלושתם נולדו במרוקו. עלו לישר־אל בקום המדינה. נשואים ובעלי משפחות של שמונה, חמישה ושבעה ילדים. משתכרים כ־2000 ל"י נטו בחודש אחרי והק שנצבר לזכותם, הם גרים בדירות קטנות. מגלגלים חובות כדי לגמור את החודש. סענ־תם: בית בקניה של 2000 ל"י נטו יהיה עתה כמו 1000 ל"י בלבד. הם תובעים ,,פיצוי מלא" על ההתייק־רויות וכל כן והוורה, חידוש הסכם העבודה בינואר, העלאות בדרגה, הטבות סוציאליות, חלוקה ברווחים. תביעתם האחרונה מתקבלת על־ידי ההנהלה. לא מן הנמנע כי בעוד כמה חודשים, אחרי שתפריש החברה מ־רווחיה להשקעות ולקרנות, יחלקו רווחים בממוצע של כמה מאות ל"י לעובד, אך מס ההכנסה — אם לא יגיעו להסדר מיוחד — יטול את מירב הבונוס.

רפאל בהרנה טוען כי ההתייק־רויות על סל ההוצאות החודשי ב־משפחתו (10 נפשות) עלולות לגנוב כ־400 עד 500 ל"י. הוא מעריך כי יצטרך להוציא עד 3000 ל"י בשנה בגין העלאות במחירי המסים, החשמל והביגוד. כל שלושה חודשים (כך מ־ספר) הוא רוכש זוג נעלים לכל ילד. צריכת הסוכר במשפחתו 12 עד 14 קי"ג בחודש. את צריכת החלב יצמצם לליטר בכל יום. יואלץ ל־הסתפק גם בחבילה אחת בלבד ליום של מרגרינה ובחמש עד שש כיכ־רות לחם. צריכת הביצים לאכילה ולבישול מגיעה במשפחתו ל־20 עד 30 בכל יום.

איך הצליח רפאל בהרנה לכלכל 10 נפשות עד כה ב־2000 ל"י בחו־דש?

תשובתו: מגלגלים הלוואות. יו"ר הוועד מגלגל 12 אלף ל"י. דירתו רק 64 מ"ר. הפועלים — הוא מבקש להדגיש — אינם מסוגלים יותר ל־העמיק את הפריון ובכך להרוויח יותר פרמיות כי ,,הגיעו כבר לגג, לסוף הדרך."

אני שואל את שלושת חברי הוועד: איך תגבר המדינה על בעיותיה הק־שות אם כל אחד יתבע לעצמו פיצוי מלא על ההתייקרויות, שאינן רק באשמת ישראל?

התשובה: אנו מבינים את המצב הקשה שבו נתונה המדינה. אחד צריך לעזור לשני. כולנו יהודים, אבל למה כל הנטל נופל דווקא על השכי־רים? הפועלים רואים שהרבה נעשו מיליונרים ביום אחד על חשבון ה־שכירים. יש כאן איפה ואיפה.

(המאמר שלישי בסדרה)

החזון הגנוז של ב. ג.: פיתוח הנגב

יש לשנות את מדיניות הפיתוח של מרכז הארץ על חשבון הזנחת הנגב * מהתכניות הגרנדיוזיות נשאר מעט מאוד

מאת מרדכי ארציאלי

בן־גוריון האמין שעשרות אלפים, ואולי מאות אלפים, יבואו אחריו לנגב. כיום נראה כי חזונו לא הוג־שם. מיום שפרש מהשלטון הוקפא פיתוחו של הנגב, אשר נשאר ברובו הגדול צחיח.

משרד הפנים חילק את הארץ ל־שישה מחוזות: הצפון, חיפה, תל־אביב, המרכז, ירושלים והדרום. משרדי הממשלה נוהגים להתייחס ל־מחוז הדרום, כאילו היה זה הנגב. גבולות מחוז הדרום אמנם מסתיי־מים באילת שבדרום, אך הם מתחי־לים צפונה לאשדוד. הערים אשדוד, אשקלון, קרית־מלאכי וקרית־גת, כלולות בו.

לדעת גיאוגרפים הגדרתו המדו־יקת של הנגב היא קו־הגשם של 300—350 מ"מ בשנה. מה שצפונית לקו זה, אינו נגב. קו זה עובר, בערך, את היישובים: סעד, דורות, רוחמה, בית־קמה. דבר זה משר־רד החקלאות הכיר עוד לפני שנים רבות בעובדה זו, בקבעו את קו־הבצורת, פחות או יותר, לאורך קו הגשם. מי שדרומית לקו זה, אינו זכאי לפיצויי בצורת. ומי שמצפונית לו, זכאי לפיצויי בצורת, כי הוא ב־אזור לא מדברי.

גידול משמעותי

מבחינה אדמיניסטרטיבית חילק משרד הפנים את המחוזות לנפות. אחת מנפות מחוז הדרום היא נפת באר־שבע, התופסת למעשה את כל אזור הנגב והיא גובלת בצפון בקו־הגשם ומסתיימת באילת. בכל הנתו־נים שבהמשך הדברים נתייחס לנפת באר־שבע שהיא למעשה הנגב.

הנגב מהווה 62% משטח מדינת ישראל בגבולות הקו־הירוק ובו מת־גוררים כיום 6.5% מכלל אוכלוסיית המדינה — היינו 230 אלף נפש בלבד. מהם פחות מ־190 אלף יהו־דים ויותר מ־30 אלף בדווים. מכ־עים כל הפרסומים, האומדים והמא־מרים וההכרזות של ראשי המדינה, בבחירה ועקירה הבכירים — על 400—420 אלף נפש המתגוררים ב־נגב, הם מתייחסים למחוז הדרום ה־כולל את הערים אשדוד ואשקלון שהן כיום למעשה פרברים של מחוז תל־אביב ואת קרית־גת וקרית־מלאכי שאינן משתייכות לנגב.

עד 1965 חל בנגב גידול מש־מעותי. ב־1950 התגוררו בנגב 3% מאוכלוסית המדינה ואילו ב־1965 הגיע האחוז ל־6. אולם מאז 1965 עד היום גדלה אוכלוסיית הנגב ב־חצי אחוז בלבד. משמעות מספרים אלה, שנלקחו מפרסומי הלשכה ה־מרכזית לסטטיסטיקה, היא שחלה נסי־גה משמעותית בשיעור גידול אוכ־לוסיית הנגב.

לצורך ניתוח השוואתי של גידול האוכלוסיה לפי האזורים, כללתי ב־מרכז הארץ את נפת אשקלון, בה הערים אשדוד, אשקלון, קרית מל־אכי וקרית־גת, שהן למעשה חלק אינטגרלי של מרכז הארץ, למרות שמשרד הפנים צירף נפה זו למחוז הדרום. נוסיף לנפה זו את מחוז תל־אביב ומחוז חיפה, אך נוציא את הערים תל־אביב וחיפה, כאשר שהן מרכזים מטרופוליטניים היורדים ב־אוכלוסייתן מבחינה אבסולוטית, ואז יתברר לנו, כי ב־1965 ישבו במרכז הארץ 47% מכלל אוכלוסיית המדינה ואילו כיום 50%, כלומר עליה של 3%. ואילו בפרק זמן זה עלתה אוכלוסיית הנגב מ־6% מכלל ה־אוכלוסיה ל־6.5% בלבד.

גם בהשקעות בתעשיה, בבניה, בקליטת עולים ובתנועת אוכלוסין בין האזורים, בולטת ירידה תלולה בנגב בעשור האחרון בכלל ובאה מלחמת ששת הימים בפרט. ב־1969 הושקעו בתעשיה בנגב 10.5% מכלל ההשקעות בתעשיה בארץ. ב־1970 — כ־9% וב־1971 6.1%. לשנים 1972־1973 עדיין אין נתונים של ה־לשכה המרכזית לסטטיסטיקה. אך יש להניח, כי ירידה זו נמשכה.

בפירסומי הלשכה המרכזית לסט־טיסטיקה אין מספרים על הבניה ב־נפת באר־שבע (הנגב). אולם ל־ראשי הערים העירות בנגב טרוני־ות קשות נגד משרד השיכון, ה־מעכב, לדבריהם, את גידולן והתפת־חותן של הערים.

מחקר שעשה אשתקד פרופ' דוד עמירן ואמנון שנער באוניברסיטה ירושלים, מראה כי הרוכה הפליה לפיזור האוכלוסיה, אחרי מלחמת ששת הימים, קטנה מהרוכה הפליה שלפניה. בסוף שנות ה־50 ותחילת שנות ה־60 הופנו לנגב בממוצע 8000—9000 עולים בשנה. ואילו ב־סוף שנות ה־60 עד תחילת שנות ה־70 רק 1000—2000 עולים לשנה.

תופעה זהה קיימת גם בתנועת ה־אוכלוסין בין האזורים. בסוף שנות ה־50 עד תחילת שנות ה־60 הסת־כם מאזן ההגירה לנגב בהוספה של 8000—10,000 נפש לשנה. ואילו ב־סוף שנות ה־60 וראשית שנות ה־70, לא עלה מאזן ההגירה לנגב על 1000—2000 נפש לשנה.

הרבה נזקקי סעד

יוצאי ארצות אסיה ואפריקה מה־ווים (המספרים ל־1970) כ־44% מ־אוכלוסיית הנגב, לעומת ממוצע אר־צי של כ־26%. ילידי אירופה ואר־צות־הברית מהווים כ־17% מכלל ה־אוכלוסיה בנגב, לעומת ממוצע ארצי של כ־30%. את אוכלוסיית הנגב מאפיינות משפחות מרובות ילדים, גיל צעיר, רמת הכנסה נמוכה ו־רמת חינוך נמוכה.

מספר המשפחות בערי הנגב ה־נמצאות בטיפול לשכת הסעד, גבוה בהרבה מהממוצע הארצי. על כל 1000 תושבים בבאר שבע מקבלים 54.4 טיפול בלשכת הסעד; בדימו־נה — 69.5 לכל 1000 תושבים; ב־אופקים — 103.7; בירוחם — 127.5 ובנתיבות — 110.8. לעומתן בתל־אביב — 28.1; בחיפה — 40.8 ובי־רושלים — 37.5 על כל 1000 נפש.

גם מספר העבריינים בגיל 9—16 גבוה בערי הנגב. 20.2 עבריינים צעירים בבאר־שבע על כל 1000 נפש; 32.8 — בדימונה; 27.7 — אופקים; 24.4 — בנתיבות; 21.9 — בירוחם. ואילו בתל־אביב — 17.6; בחיפה — 15.4; ובירושלים — 18.1.

שיעור תמותת התינוקות גבוה אף הוא בהשוואה לתל־אביב ולחיפה. בתל־אביב שיעור תמותת התינוקות הוא 18.2 לכל 1000 תושבים ובחיפה — 17.1. אך בבאר־שבע — 26.5; באילת — 26.1; בדימונה — 23.4; באופקים — 33.6 ובנתיבות — 41.4.

המכוניות על כל 1000 תושב. בבאר שבע על כל 1000 נפש, 37.2 מכוניות; בדימונה — 15.6; באופקים — 7.1; בנתיבות — 6.5 ובירוחם — 7.7. ואילו בתל־אביב — 90.1 כלי רכב על כל 1000 תו־שבים; בחיפה — 69.3 ובירושלים — 38.

בפרסומי הלשכה המרכזית לסט־טיסטיקה לשנה 1970 כתוב, כי אחוז הצעירים בגילאי 15—19 הלומדים בבתי ספר תיכונים הוא ב־באר־שבע — 39%; בדימונה — 26%; באופקים — 20% ואילו בירו־שלים — 41.7%; בתל־אביב — 57.2% ובחיפה — 66.2%.

בחינוך האוניברסיטאי הפער גדול בהרבה. על כל 1000 תושבים ב־באר־שבע מקבלים חינוך אוניברסי־טאי 8.6 אנשים בלבד. לעומת 17.2 — בתל־אביב ו־23 בחיפה. ואילו בדימונה ובירוחם רק סטודנט אחד או שניים, לכל 1000 תושב. נתונים אלה אסף ד"ר יהודה גרדוס, ראש החוג לגאוגרפיה באוניברסיטת בן־גוריון בנגב.

בשנות ה־50 וראשית שנות ה־60 הוקמה בנגב הקריה למחקר גרעיני שקלטה מאות רבות של מדענים, מהנדסים וכו'. יזם את הקמתה סגן שר הבטחון דאז שמעון פרס, אשר קיבל מבן־גוריון את מלוא התמיכה. קריה זו נתנה לאזור דחיפה עצומה.

אולם בממשלות הבאות הלכה ו־פחתה תשומת הלב לנגב. לוי אשכול המנוח התעניין יותר ב,,יהוד ה־גליל", גולדה מאיר אף לא הזכירה את פיתוח הנגב בקווי היסוד של ממשלתה.

פרס יזם

מדיניות זו של פיתוח מרכז ה־ארץ והזנחתו של הנגב, איננה עו־מדת להשתנות. האגף לתכנון של משרד הפנים והרשות לתכנון כלכלי של משרד האוצר, פירסמו לפני שנה וחצי תכנית להפרוסה הגיאוגרפית של אוכלוסיית ישראל בת 5 מיליו־נים תושב. תכנית זו אשר אושרה בחודש זה על ידי הממשלה, תהווה בעתיד קו מנחה למדיניות הממשלה בנושאים של פיזור האוכלוסיה.

התכנית מתבססת על מגמות ה־ריבוי הטבעי ועל תחזיות העליה. בהתאם לתכנית תגיע אוכלוסיית ה־מדינה ב־1981 ל־4 מיליונים נפש. ובשנת 1992 ל־5 מיליונים נפש. מ־תוך אוכלוסיה בת 4 מיליונים תו־שבים יתגוררו בנגב 278,500 נפש, אשר יהוו 6.9% מכלל האוכלוסיה. ואילו ב־1992 יתגוררו בנגב 370,000 נפש, אשר יהוו 7.4% מכלל האוכ־לוסיה. משמעות הדבר, כי ב־18 ה־שנים הבאות תגדל אוכלוסית הנגב בפחות מאחוז אחד.

גידול אוכלוסיית ישראל לפי אזורים

באחוזים מתה"כ בארץ, שנים 1948—1973

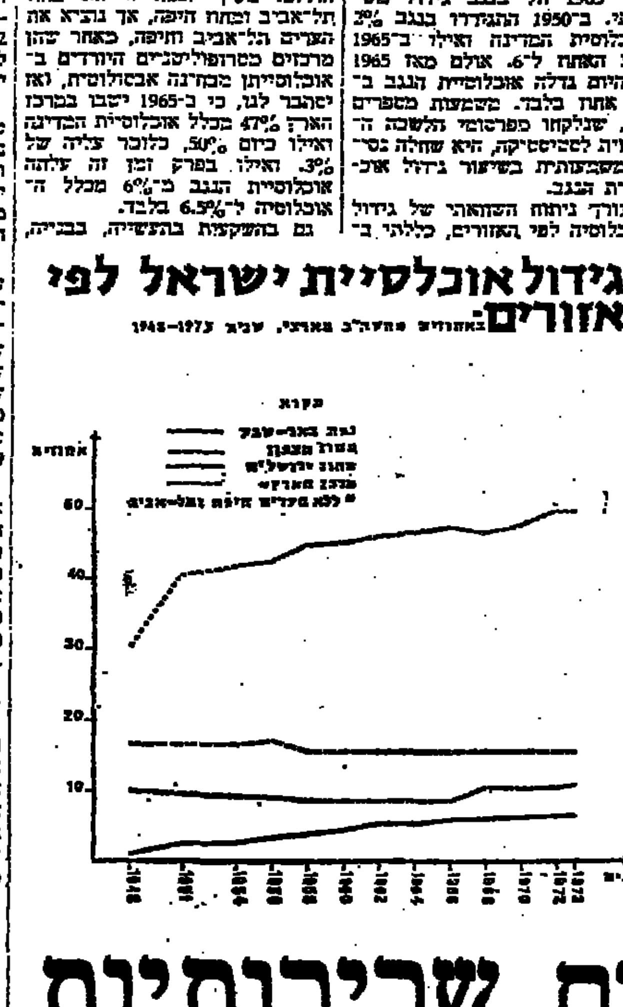

העלאות מחירים שרירותיות

מאת לאה פורת

ימים אחדים אחרי הפיחות, נכנס אזרח תל אביבי לחנות למוצרי חשמל ברחוב דיזנגוף וביקש לרכוש תנור אפיה ,,סאוטר". בעל החנות אמר ללקוח כי אינו יכול למכור לו באותו יום תנור מאחר ומחירים אצלו את המלאי ואינו יודע את המחיר הח־דש. הוא הציע ללקוח ,,לעשות הז־מנה", לשלם דמי קדימה כדי להב־טיח את אספקת התנור ובעוד כמה ימים יוכל לומר לו מהו המחיר הח־דש של התנור.

ואם המחיר יהיה גבוה מדי? הק־שה הלקוח. על כך השיב בעל החנות כי יהיה מוכן להחזיר לו את דמי הקדימה בניכוי 25 ל"י. כשביקש ה־לקוח לדעת על סמך מה הוא ינכה את הסכום הזה, הסביר לו כי אלה הם ,,דמי סידור" בעד רישום, טל־פונים ובירורים הקשורים בהזמנת התנור. הלקוח החליט לוותר על הזמנת התנור ויצא מהחנות. תוך נ־סיון לעשות חישוב כמה מרוויח בעל החנות מ,,דמי הסידור" שהוא גובה מלקוחות תמימים.

בדרכו עבר ליד חנות לאביזרים חשמליים ונזכר שהוא זקוק לסיל־לולה. הוא הופתע שבעל החנות בי־קש ממנו 4 ל"י בעוד שלפני שבוע שילם רק 3.40 ל"י. בעל החנות הס־ביר כי יש היתר ממשרד המסחר והתעשיה להעלות המחירים ב־8%. אם כן המחיר החדש הוא רק 3.67 ל"י, אמר הלקוח. אני מעגל, השיב בעל החנות.

שני מקרים אלה הם רק דוגמה קטנה מרבות המתארת את המצב הפרוע שנוצר אחרי הפיחות כאשר יצרנים, סוחרים ונותני שירותים ניצ־לו את ההלם והמבוכה בהם נמצאו הצרכנים והעלו מחירים ככל העולה על רוחם. גם היום, שבועיים אחרי הפיחות, למרות הירידה הניכרת ב־ביקוש ואולי דווקא בגללה, מאמי־רים המחירים בצורה תלולה, כאשר ברוב המקרים אין להם הצדקה כל־בר, אולי, רצונם של הסוחרים או היצרנים לפצות את עצמם על הירי־דה בביקוש.

מנה פלפל — 2.50 ל"י

השטח הבולט ביותר בעליות המ־חירים הבלתי מוצדקות, הוא המזון. כאילו לא היה די בהתייקרויות ה־רשמיות. הנה כמה דוגמאות: פלפל בפיתה יקר מ־1.80 ל"י ל־2.20 ועד 2.50 ל"י המנה. מהי ההצדקה לייקור של קרוב ל־70%? חלות מתוקות יקרו במקרים מסוימים מ־90 אג' ל־1.80 ל"י. מדוע ייקור של 100 אחוז כאשר הלחם יקר רק ב־80%? אולי בגלל התוספת של כמה גרגרי סוכר? בעד לחמניות יש הדורשים 35 אג' במקום המחיר הרשמי של 22 אג'. מי הסמיך אותם לנצל את המחיר?

מוצרי מזון רבים המכילים מרכי־בים שמחיריהם עלו, יקרו ללא כל פרופורציה לייקור חומרי־הגלם. ל־משל נקניק יקר במקרים רבים ב־10% עד 15%. אמנם בשר קפוא ועופות יקרו בשיעורים דומים ואו־לי אפילו ב־20%, אך יש לזכור כי הנקניק הטוב ביותר מכיל רק 80% בשר ובדרך כלל הרבה פחות. נוסף על כך אין לשכוח כי חומרי הגלם הם רק חלק קטן מעלות המוצר. מ־כאן שההתייקרות המוצדקת של נק־ניק היתה צריכה להגיע לאחוזים בודדים ואולי אפילו ניתן היה לס־פוג את ההתייקרות הזאת. גם קשה להבין מדוע יקרו בשרים מעושנים ב־25%; כלומר ב־2 ל"י עד 10 ל"י לק"ג, בשעה שבשר קפוא יקר לצר־כן ב־3 ל"י הק"ג והעופות ב־1.5 ל"י.

מיץ פטל — פי שניים

הדוגמה הקלאסית לייקור בלתי מתקבל על הדעת היא מיץ פטל מ־מותק. עד לפיחות היה מחירו לצרכן (לפי אחת מרשתות השיווק) 3.89 ל"י לבקבוק של 700 סמ"ק. אחרי ה־פיחות עלה המחיר ל־7.52 ל"י, כלו־מר ייקור של 3.63 ל"י — כמעט פי שניים. במיץ פטל יש 65% סוכר, השאר מים, תמציות וחומרים משמ־רים שמשקלם בעלות המוצר קטן ביותר. משקל הסוכר בבקבוק פטל הוא כ־450 גרם וייקור כמות סוכר זאת היא 1.80 ל"י. אולם הצרכן נדרש לשלם הוא 3.63 ל"י. האמנם יקרו התמציות, הבקבוק, הוצאות המפעל בגלל או שבא כאן ניצול ההזדמנות לשיפור ער־כי של כל עלויות ההספקה?

ספקות רבים מתעוררים גם לגבי התייקרויות הנכללות בלוח המחי־רים הבסיסיים למיצרכי מכולת ש־הוציא משרד המסחר והתעשיה. ה־דוגמה שלפנינו אינה מלמדת על כל המצרכים הכלולים בלוח, אך יש בה כדי לעורר מחשבות: ביסקויטים ,,מ־ריה" במשקל 250 גרם יקרו מ־1.90 ל"י ל־2.95 ל"י, כלומר, ב־1.05 ל"י. בכמות כזאת של ביסקויטים יש בממוצע 175 גרם קמח, 50 גרם סוכר ו־25 גרם שומן. חישוב המחירים לחומרים אלה, לפי המחירים לצרכן (לא ליצרן), מראה כי כמות הקמח שבביסקויטים יקרה ב־21 אג', הסו־כר ב־20 אג', השומן ב־4 אג', בסך הכל 45 אג'. אפילו נביא בחשבון גם התייקרויות של הוצאות המפעל כגון חשמל, מים והובלה, קשה לה־בין מדוע יקרה חבילת הביסקויטים ב־1.05 ל"י?

ביקשתי את תגובת משרד המסחר והתעשיה על חישוב זה ונמסר לי כי החישוב שלהם מבוסס על נתו־נים שונים כמובן. נתונים אלה, ל־דברי אנשי המשרד, נבדקו ואומתו על־ידי מומחים. לפי משרד המסחר והתעשיה מהווים חומרי הגלם (קמח, סוכר, שמן) כ־40% ממחיר ה־סופי: חשמל, אריזה, הובלה — 16.5% ושכר עבודה, פחת, ריבית, רווח וכו' — 43.5%.

התייקרות חומרי הגלם בביסקוי־טים התבטאה ב־58% ושל חשמל, אריזה והובלה ב־8%, סך הכל 66%. מאחר המשרד לא הכיר בהתייקרות על שכר עבודה, פחת, רווח וכו' הוחלט לאשר התייקרות של 35% של כל המחיר. (חישוב זה דורש כ־מובן, בדיקה יסודית. בעיקר יש לב־דוק את המשקל שיוחס לכל אחד ממרכיבי המחיר, אם הוא נכון — ל. פ.).

נוסף להתייקרויות הישירות, בול־טות באחרונה גם תופעות חריגות אחרות שמשמעותן המעשית היא הת־ייקרות. למשל, גבית תשלום מיוחד בעד אריזות ביצים בשעור של אגו־רה אחת לכל ביצה; העלמו של קמח לבן רגיל שמחירו 2.15 ל"י לשקית קמח מיוחד, שמחירו 2.50 ל"י והוא מצוי בשפע; מחסור בלחם אחיד שהוא זול יותר מחולה, לחם לבן פרוס וסוגי לחם מיוחדים שאר־גם חסרים.

גם בתחומים אחרים מחוץ למזון, משתוללת ההתייקרות. אחת הדוגמ־אות המרגיזות היתה ביטול ההנחה המיוחדת של 15% שנתן המשביר לצרכן על הלבשת חורף. הנחות אלה אמורות היו להימשך עד סוף נו־במבר, אבל יומיים אחרי הפיחות הן בוטלו. אמנם משרד המסחר והתעש־יה התיר לקונצרנים להעלות את המחירים ב־8%, מתוך הנחה שייגבו הפרשי מלאי בשעור זה או שמס הכנסה יביא דבר זה בחשבון, אך על ידי ביטול ההנחות העלה המש־ביר את המחירים ב־17.5% לעומת המחירים הקודמים, ומכאן שיכול היה להסתפק בצימצום ההנחות ולא בביטולן הגמור. יותר על כן, משבוע זה אף הועלו המחירים של חלק מהמוצרים. גם כל החנויות האחרות שהיו רגילות לתת הנחות בשעורים של 10% עד 20% וביטלו אותן, פי־צו את עצמן מעל הנדרש למתחייב.

והיתר הכללי של משרד המסחר והתעשיה להעלות את מחירי תוצרת הארץ עד 8%, נוצל על ידי רבים ללא הצדקה. התחשיב של המשרד היה מבוסס על כך שבממוצע שליש מחומר הגלם הוא מיובא, כך שהפ־רשי השער גורמים להתייקרות של 8%. אולם יש מוצרים שאין בהם חומרי גלם מיובאים ובכל זאת יק־רו ב־8%. יתר על כן, חלק בלתי מבוטל העלה את המחירים ביותר משאושר זה על ידי ,,עיגול" המחי־רים, או לא עשה חשבון כלל. לקוח מסר לפני הפיחות סרט לפיתוח בצלמניה ברחוב אבן גבירול בתל־אביב. בעל החנות אמר לו כי זה יעלה 1.60 ל"י. כשבא הלקוח לקחת את התמונה — אחרי הפיחות — ביקש בעל החנות 2.50 ל"י. הלקוח עמד על המקח ולבסוף ,,התפשרו" על 2 ל"י.

הטיפול בתלונות הצרכנים

מאות התלונות שהגיעו למשרד המסחר והתעשיה מאז הפיחות, אמ־נם מצביעות על ערנות הציבור, אך קיים חשש סביר שהציבור הזה יד־עה את הצדק בפעולתו רק בעזר הד־שים הראשונים. שכן, עובדי המשרדים המקצועיים, על אף העבודה המאומצת והמסורה שהם משקיעים בטיפול בת־לונות, אינם מסוגלים להשתלט עלי־הן. ואם בימים כתיקנם היו עוברים חודשיים או שלושה עד שנגמר ה־טיפול בתלונה (עד למשפט — אם נפתח תיק) הרי שבעתיד ימשך הד־בר זמן רב יותר.

הממונה על המחירים אמר השבוע בראיון עתונאי כי הצרכן הוא הפקח הטוב ביותר כי הוא יכול להחליט הוא יכול להימנע מקניות אצל מי שמפקיע מחירים. למרבה הצער, לפ־עמים אין לצרכנים מנוס או ברירה לקנות במקום אחר ולפעמים אינם יודעים או אינם מסוגלים לדעת שה־סוחר מפקיע מחירים. זכותו המיני־מלית של הצרכן היא שמנגנון הפי־קוח על המחירים ייצא בעצמו לשטח ויחשוף דברים שהצרכן אינו מסוגל לחושפם. ואיפה הוא הפיקוח על ה־מחירים?

שיחה עם פלשתינאי קיצוני:

טירוף או אות אזהרה

,,החושבים מבינים שהפתרון הוא אש"ף — ועל כן יתמכו במרי" * סוחר מתון: ,,ילדינו מפגינים ועלינו לסגור החנויות"

מאת יהודה ליטני

,,התקרבתי אל התלמידים המפ־גינים, צעקתי סיסמא בגנות הכיבוש הישראלי, וסיסמא אחרת הקוראת לתמיכה באש"ף. אז התקרבו שוט־רים, והחלו להכות בנו ללא הבחנה. ברחתי לסימטא צדדית, מבוייש קצת על שילדים בגיל 16 עושים עבורנו את המלאכה, ואילו אנחנו, המבוג־רים יותר מהססים".

הדובר היה צעיר, תושב מזרח ירושלים, בן 23, בוגר אחת האו־ניברסיטאות הערביות. מאז ומתמיד תמך ,,בארגון השחרור הפלשתינאי". שוחחתי עמו לפני מלחמת יום ה־כיפורים. אז אמר לי כי הפיתרון היחיד שבו ימולאו לדעתו הפלש־תינאים תושבי השטחים, הוא מאבק מתמיד בכובשים הישראלים. לפני המלחמה, סבר כי המאבק יהיה ,,עז וממושך, ויארך עשרות שנים". כיום הוא סבור כי תוך שנה־שנתיים יוחזרו השטחים המוחזקים ,,לבעליהם החוקיים", דהיינו התושבים המקו־ריים.

המוצא היחיד

שביתות המסחר וההפגנות שהחלו בשבוע שעבר, אומר אותו צעיר, הינן שלב ראשון בלבד בקרי אירוע שיכלול את כל תושבי הגדה ומזרח ירושלים. ישראל, לדבריו, ,,משתה את הרגלי" מבחינה מדינית וכלכלית, והמשבר הכלכלי העכשוי יעודד את ,,המאבק" של תושבי השטחים. ,,אתמול, שכם, היום ירושלים, מחר... רצונה צוה —לא יעזור לכם דבר, אתם יכולים לעצור תלמידים, להט־ניש סוחרים, להכות, לירות באוויר ולתוך קהל של צעירים, להרוג, לנקוט במדיניות של יד חזקה. זה עלול לעזור לכם לזמן קצר בלבד.

,,היום התושבים מבינים כי המוצא היחידי הוא אש"ף. לא ירדן ולא ישראל, ולכן הם יתמכו בנו. אם המשבר הכלכלי אצלכם יתבע ל־מיתון, יפוטרו אלפים. רבים מתושבי הגדה וירושלים המועסקים בישראל. סילם יצטרפו אלינו, אל כוחות ה־מהפכה הפלשתינית, משום שלא יהיה להם יותר מה להפסיד".

,,בין חברי, אוהדי אש"ף, אני נחשב למתון", ממשיך הצעיר. ל־דבריו, היונים במחנה האש"פי תומ־כים כיום בהקמת מדינה פלשתינית דמוקרטית, בכל רחבי ארץ־ישראל, בשלטון אש"ף ,,מבלי לגרש מכאן אפילו יהודי אחד". ה,,נצים" לעומתם דורשים היצמדות לפיתרון האש"פי המקורי, דהיינו החזרת כל היהודים שהגיעו לארץ ישראל לאחר 1947. הצעיר פנה אלי בשאלה אם פית־רון זה אינו נראה הגיוני בעיני. מש־השבתי לו כי אני דוגל בציונות אמר לי: ,,זו הצרה אתכם. הישראלים הצעירים, עם ,,חלב אמכם ינקתם מחשבות גזעניות, אינכם רוצים בה־יות עם הערבים חיי שותף, כל רצונכם הוא לשלוט באחרים ול־בלום".

לחיים ולמוות

משהזכרתי לו את דעת ידידיו ,,הנצים" בעניין גירוש היהודים מארץ ישראל שתק לרגע ואחר־כך אמר: ,,אם כך, אז מלחמה לחיים ולמוות. בעצם, אין ברירה, או אתם או אנחנו. ,,אני בטוח שלכם אין סיכוי. אנחנו ננצח היום הכל מעיד על כך שאנו קרובים לניצחון. לא רק שרוב מדינות העולם תומכות בנו, אלא בקרוב תיווכחו כי גם ידידתכם הגדולה, ארצות־הברית, גם היא תכיר בנו ובמאבקנו הצודק".

בעל עסק במזרח ירושלים יושב בפתח חנותו הריקה מקונים ומגיב בלחרה־שנה: ,,מה יהיה כעת? העסקים בכי רע, אין קונים ואין דורשים לסחורה, והכל בגלל הצעדים הכלכליים הפאסיביים של יש־ראל. באלוהים, כה אנו רוצים להרגיע. אתנו? נוסף לכל הצרות, הילדים שלנו עושים הפגנות ומאל־צים אותנו לסגור את החנויות. אם היה לנו סיכוי לראות קונה או שניים, הם עושים הפגנה, אנחנו מפוחדים מתגובות היהוד, ומגרים ,,באים ממעבר הגבול, שוב פות־חים. הילדים חוזרים ומאיימים על חיינו. מה זה? ממשלת ישראל לא יכולה להשתלט על כמה ילדים? מהפכה פלשתינית? שיתעסקו בכך אחרים. אני סוחר, צריך להביא ה־ביתה כסף, כל היותר אינו מעניין אותי".

אחד מתושבי הגדה המערבית ש־היה בתוך כל השנים יודע במתינות דעותיו אמר לי בעיצומן של הפגנות התלמידים: ,,באלוהים, חוסיין מזמן היה פותר את הבעיה. יד חזקה וחסל. היו בחודשים האחרונים סי־מנים רבים שהעידו על כך שהמצב יתדרדר ואתם, כאילו היה זה לפני מלחמת אוקטובר, לא השים בכך.

,,הקומוניסטים והתומכים הפיצו ברוזים, איימו על חיי אנשים, שרפו מכוניות, ונהגתם כלפיהם ביד רכה. כבר אז היה צריך לנהוג בתקיפות. כיום אין לכם ברירה, כוחות צבא, סיורים של משמר הגבול, מכות, יריות באוויר, כל זה הכרחי אבל לדעתי קשה היום להחזיר את פני הדברים לקדמותם.

,,איחרתם את הרכבת בכל המו־בנים. יכולתם, לוא רציתם לאבד אותנו, את המתונים בגדה, או הס־כמנו לשתף אתכם פעולה. היום אם אעשה זאת חיי בסכנה ממשית, לא כדאי לי. לוא, לפחות, נהגתם ביד קשה, כלפי אותם קיצוניים קו־מוניסטים ואחרים לפני שלושה חוד־שים. לא היה מתהולל מה שקורה היום. אתם תמיד נזכרים מאוחר, ה־בלי".

עיריית תל־אביב־יפו
האגף לתרבות לנוער ולספורט

הסתדרות נשים ציוניות ויצ"ו
סניף תל־אביב

ביום שלישי י"ב כסלו תשל"ה (26.11.74)
בשעה 21.00 יועלה המחזה
"קרם בוואריה"
ע"י הסדנא למשחק ,,קרן רחוב"
בחסותו של מר שלמה להט
ראש עיריית תל־אביב־יפו.
ההצגה תתקיים במרכז לתרבות ולנוער ע"ש בית בארבור, דרך ההגנה 135, יד־אליהו.
הכניסה לפי הזמנות בלבד.

בנק ישראל
מכריז בזה על
התחרות להגשת הצעות
למטבע מכסף בן —.25 ל"י
שנושאו הוא "פדיון הבן"
כל הפרטים כלולים בתנאי התחרות שאפשר להשיג בבנק ישראל, היחידה להנפקת מטבע, ירושלים, או בסניפי בנק ישראל בתל־אביב ובחיפה, אצל פקיד הקהל.
חברי אגודת הגרפיקאים וחברי אגודת הציירים והפסלים יוכלו לקבל את תנאי התחרות באמצעות אגודותיהם.
הפרסים שיחולקו לזוכים יהיו:
- פרס ראשון — —.5,000 ל"י
- פרס שני — —.2,000 ל"י
- פרס שלישי — —.1,000 ל"י

התאריך האחרון להגשת ההצעות הוא יום ה' — 26.12.74, בשעה 12:00 בצהרים.

משרד הבריאות
מחירים לתרופות
בעקבות השינויים בשער המטבע החליט משרד הבריאות לאשר העלאת מחירים לתרופות.
1. התרופות מייצור מקומי התייקרנה ב־8%.
2. תרופות מיובאות שאין להן תחליף בייצור מקומי התייקרנה ב־22%, והתרופות שלגביהן קיים תחליף מלא התייקרנה ב־27%.

לידיעת הציבור, בכל בית מרקחת חייב להמצא מחירון של כל יצרן, מאושר על ידי משרד הבריאות, כאשר על המחירון מופיע תאריך כניסתו לתוקף של מחיר המוצר, שם התרופה ומחירה לצרכן.
הציבור מתבקש לא לשלם יותר ממחיר התרופה המופיע על המחירון.

דרשו הרמזית
הממתיק השוויצרי הנודע.
חשוב ביותר:
פחית של 300 טבליות שווה במתיקות ל־1.20 ק"ג סוכר.
לכן: הרמזית כיום
הרבה יותר זול מסוכר.
MADE IN SWITZERLAND

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
אגודת הסטודנטים של הטכניון
המדור ללמודי חוץ
מרכז ללימודים קדם־אקדמיים
מודיעים על תחילת ההרשמה ל־
קורס הכנה בכתב
לבחינות המיון של הטכניון
למועד אוגוסט 1975 • דצמבר 1975
הקורס מיועד לבוגרי בתי־ספר תיכוניים המשרתים בצה"ל ולתושבי עיירות פיתוח וישובי ספר.
בדבר פרטים והרשמה נא לפנות: מרכז ללימודים קדם־אקדמיים, קרית הטכניון, חיפה.

המרכז לשיקום עוורים
בשתוף משרד הסעד באר־שבע
קורס למורות בית
ייפתח באזור באר־שבע
המרכז לשיקום עוורים באר־שבע פותח בזמן הקרוב קורס מיוחד להכשרת ,,מורות בית מוסמכות".
לקורס תתקבלנה מועמדות מאיזור באר־שבע, בוגרות 12 שנות לימוד (תעודת בגרות לפחות)
על המעוניינות לפנות בכתב לת.ד. 285 באר־שבע, בצירוף תולדות חיים בקצרה

هكذا من الاصل

תרבות וספרות

יעקב שביט

1937 — מדיניות ציונית על חוט־השערה

זכרונות/כרך ד'
מאת דוד בן־גוריון
הביאו לדפוס מרדכי נסיהו ואלי שאלתיאל
הוצאת עם עובד, תשל"ד, 574 עמ'

בדברי הסיכום שלו בכינוס הגדול בוועצה העולמית של איחוד פועלי־ציון (צ.ס.) באוגוסט 1937 בציריך, שרב כינוס שם של הקונגרס הציוני, אמר בן־גוריון דברים שאפשר לראות אותם מכוונים, בין השאר, להיסטוריונים שיבואו להעריך ולשפוט את מדיניותו הציונית באותה שעה. "את העבר אין לשנות, ובין שהתיאוריה המסבירה אמיתית היא אם כוזבת, הדברים שקרו — קרו, ואין כל כוח בעולם יכול לשנות את קורותיו אחד כמה שנתרחש, ואין איפוא שום אמצעי נסיוני להוכיח שהדברים יכלו להתרחש אחרת מאשר התרחשו למעשה. אולם, היכול מישהו להוכיח שהדברים בעתיד גזורים מראש ומוכרחים להתרחש דוקא כך ולא אחרת? האמנם הכל צפוי והרשות אינה נתונה?" אילו היו הדברים הללו כל־כך ייתכן שלא היה טעם במפעלו ההיסטוריוגראפי של בן־גוריון ואין אמת בערך החינוכי הגדול שייחס לכתיבת הזכרונות הללו; כה שהתרחש בעבר — אינו תמיד ולא תמיד מוסכם על הכל. מובן שאי־אפשר להוכיח כי אילו החליט הקונגרס העשרים הזה אחרת היו פני הדברים שונים. אדרבא, כמהלך הדברים נראה שלהחלטתו היתה חשיבות בתוך התנועה הציונית פני־מה אך שום חשיבות מדינית. אבל כבר מצוי בידינו חומר מקורות רב ביותר המאפשר תאורה הכמעט מלא של תכנית החלוקה כשנת 1937 וגלגוליה בצד הבריטי ובצד הציוני. זכרונות בן־גוריון, ובעיקר הכרך הרביעי, משלימים במידה־מה, בעיקר קטעי היומן, את החומר הארכיוני הבריטי שנדפס באותה במונוגראפיה של פרופ' נתנאל קצבורג בהוצאת מכון "יד בן צבי", ואת תמונה של "באפי", הלידי דוגדייל, אשת הסתרים של וייצמן בלונדון והמקשר בין ההנהגה הציונית והפוליטיקה הבריטית. הפרטוקולים, המכתבים וקטעי היומן, הכתובים כולם, בדרך כלל, בלשון עניינית ויבשה, עוצרים בתוכם דרמה פוליטית גדולה, מסעירה ועקרה, ואין צורך לטרוח ולהבהיר את האקטואליות הרבות המקשרות את תקופת היומן אל תקופה זו. שנה זו — 1937 — מקימה את כל קשייה, לבטיה, פתאליה ונסיגותיה של התנועה הציונית; ויכוח פנימי שהתרחש במועצות מפלגתיות ובשולחן־הקהל רשויות רבות בין הציונות לבין עצמה. בן־גוריון לא הפריז כשכתב למשה שרתוק במאי 1937 כי הציונות מולכת עכשיו לא על חבל כי אם על חוט השערה. היא יכולה לקבל את תכנית החלוקה ואת הסיכויים והסיכונים הכרוכים בה או להתנגד בחוזק משמעותו לחלוקה ואז "בעמה כולנו יחד כשנגבא לקורי".

הסכנה באדיקות רעיונית

כמה קטעים זורקים אור בהיר של הלך־מחשבתו של בן־גוריון בשנת 1937 ועל תפישתו ההיסטורית הפוליטית ואחרים יש בהם כדי למצות כמה קוים יסודיים בתולדות הציונות והיישוב. מדי פעם מהזמן לקרוא קביעות פסקניות בדבר קטאנה של המחשבה הפוליטית בישראל ועל הצורך בהתחדשות אידיאולוגית, במציאת פתרונות חדשים. הקורא בכרך זכרונות זה ילמד לדעת כי עוד לפני 1937 הצטבר ונעשה למעשה מרביתן של ההצעות, הנוסחאות והתכניות למה שמכונה "שאלת ארץ־ישראל". תכנית החלוקה שהציעה ועדת פיל לא היתה תכנית החלוקה הראשונה, לגלגולי רעיון החלוקה היסטוריה ארוכה יותר וכאפשרות תיאורטית היתה ידועה גם בבריטניה וגם בתנועה הציונית אחרי 1929. יש יותר מדי אמונה, "אמונה מיסטית", כי די בפתרון תיאורטי טוב (ובהכרזה עליו) כדי ליישב כשבר היסטורי עמוק. בקטע של וידוי, החושפני והמרתק ביותר בכרך זה, מנתח בן־גוריון את השינויים שחלו בהלך־מחשבותיו בשלושים השנה שקדמו לועדת פיל. ציוניותו, הוא כותב, לא הפכה נלהבת פחות אך הפכה בפרק זמן זה למפוכחת וריאליסטית יותר, וריאליזם פירושו הכרה בכוחות, אך לא פחות מכך במיגבלותיה ותולשותיה של התנועה הציונית. אין סכנה גדולה יותר למחשבה הפוליטית, הוא כותב ב־2.6.37, מאדיקות למסגרת של הרגלי מחשבה ישנים השייכים לעבר. ההיסטוריה האנושית היא דינאמית, גורמים וצירופים שונים מתחדשים בה ונגזרים כליה על הקיים או משנים אותו יסודית. מדינאות פירושה חיפוש מתמיד אחרי דרכים שונות לשמור על המטרה. מדינאות איננה ניסוח של הצעה או תוכנית מפורטת ואידיאלית המוכנה במגירה לעת הצורך או שמנפנפים בה בכל עת. מדינאות פירושה להכיר באופיין של האפשרויות המשתנות ולאמץ את האפשרות הטובה ביותר בזמן המתאים. בקצרה, מדינאות היא האומנות של הכרת הזמן, סכנותיו ואפשרויותיו. ב־1937 נפתח הזמן רק במהירות, אסור להחמיצו, אלמנם הזמן הוא גורלי ופטלי, הזדמנות שהוחמצה לא תחזור. בהיסטוריה יש כל מיני הזדמנויות, אבל יש הזדמנויות שהן מהזדמנות לרגע אחד, ואם אתה מחמיץ את הרגע היחיד, הרי זוהי אבידה שאינה חוזרת". היום יודע הקורא כי ההזדמנות של שנת 1937 היתה הזדמנות סרק, הזדמנות שלא היתה. ואין בכוחו אלא לשער ולנחש מה היה קורה אילו נוצלה אותה ההזדמנות־לכאורה להקמת מדינה יהודית בגבולות תוכנית החלוקה של הועדה המלכותית משנת 1937. האופטימיסט יכול לטעון כי מדינה ריבונית, אפילו מצומצמת בשטחה, עשויה היתה לשנות מהיסוד את גורלה של יהדות אירופה, ומי שהתנגד או לתכנית כזאת התנגד לכך שבידי הציונות ימסרו הכלים לקחת את גורלה בידיה ערב שואה. אבל זוהי היפותיזה שאי־אפשר להוכיחה. גם בן־גוריון, מכסימליסט בעיני עליה ב־1937 (שנה שבה הוא נושא חזון גדול על כיבוש הים והתיכון על ידי ספינות יהודיות ושבה התנגד לאירגונה של עליה בלתי־ליגאלית על ידי "ההגנה") דיבר על עלייתם של 100.000 יהודים לשנה החל מ־1938. אין בזכרונות משנת 1937 רמז כלשהו לחשש העולה מפני אפשרות של מלחמה אירופית גדולה. מלבד אמונה וחזון אין דבר על כוחם של הכלים ה"ממלכתיים" שיועברו להרים את המשימה וזאת. הוו הרובד הטרגי העמוק בתולדות הציונות: חלוקה ב־1937 היתה באה מוקדם מדי; חלוקה ב־1947 באה מאוחר מדי. כך או כך, ההכרעה בזמן הזה, החלוקה ללא חלוקה לא היתה נתונה בידיה של התנועה הציונית.

בית — יותר כמדינה

מדוע הפכה תכנית החלוקה אקטואלית והמעשית ב־1937? היא הפכה אקטואלית לא בגלל המדיניות הציונית אלא בגלל ההתפתחויות ההיסטוריות (כלהבת איטליה־חבש, המאורעות, העיקה עצמאות לסוריה הערביות סביב ארץ־ישראל וכו') היא הפכה מעשית בין השאר, משום שהמאורעות גילו ליישוב את כוחו הכלכלי. אבל בעיקרו של דבר הפכה התוכנית אקטואלית משום שהיותה מרעיון להצעה בריטית רשמית שבאה להחליף את משטר המנדאט, שהמיגבלות שהטיל על המפעל הציוני הפכו עבור הציונות למיגבלות־חנק, שאם יימשכו יביאו לניוון היישוב ולניוונה של התנועה הציונית. "מסיבות פוליטיות הציגו אותנו לפני ברירה חדשה, לפני ברירה של מדינה יהודית בחלק מן הארץ. ברירה כזו לא היתה לנו לפני עשרים שנה, לפני עשר שנים, ולא לפני שנה. עכשיו ניתנה אפשרות כזו. הקמת מדינה יהודית נעשתה אקטואלית פוליטית. אין זו גזירה שאין להימנע ממנה; אין זו עובדה שכבר נתקיימה. זוהי רק אפשרות, אחת האפשרויות. קיום האפשרות תלוי לא רק בנו יש גורמים חיצוניים המתנים את ההגשמה ותנאי ההגשמה של אפשרות המדינה. אבלם גם בנו תלוי הדבר". התנועה הציונית צריכה ב־1937 להכריע הכרעה גורלית האם הקמת המדינה רצויה או לא רצויה לעם היהודי. חלאלה בעצם ההוא הרבה יותר, שכן לא מדובר עוד בויכוח עקרוני־אידיאי אלא בתשובה פוליטית מיידית. עניין זה כידוע משמש נושא לפולמוס פוליטי היסטוריוגראפי כשרבים מטילים זה בזה את חטא ההתנגדות להקמתה של מדינה יהודית סוברניה. אולם צריך להבחין בין התנגדות העקרונית לעצם כינונה של סוברניות יהודית — מצד יהודים ציונים — לבין ראיית המדינה כמטרה מרוחקת בזמן וראייתה כמטרה לאלתר. שום אסכולה ציונית חשובה לא היתה בעלת עמדה חד־משמעית בשאלה זו וכל נסיון להציג את ההיסטוריה כך הוא סילוף. בפני הועדה המלכותית הציג רק ז'בוטינסקי, שהתביעה הציונית היא מדינה עברית בארץ ישראל, וגם הוא בטרמינולוגיה ממותנת, אבל גם הוא הבע זאת, כשחברי הועדה מתייחסים לדבריו באדישות (חוץ וינסטון צ'רצ'יל התגלה ב־1937 כתומך נלהב במדינה יהודית באיי המערבית כולה אך אז היה אפשר ז'בוטינסקי שאין מתחשבים בדעתו גם בשאלות חיוניות יותר לבריטניה), משום כשהוצע מול שתי אלטרנטיבות ברודות וסטה, סטיה זמנית, מהביונו להקמת מדינה בשלבים, כשקודם לסוברניות משטר ההתיישבות המתוכנן שייוצר רוב יהודי באיי. בן־גוריון, בעדותו בפני הועדה, עדות לא משכנעת ביותר ניתנת האמת להיאמר, דחה את רעיון המדינה היהודית. התנועה הציונית אמר לא גרסה מדינה כיחידה פוליטית נפרדת. "הבית הלאומי" הוא יותר ממדינה במובן זה שאינו מבטא סוברניות של האוכלוסיה בבריטניה הריבונית בלבד; הוא פחות ממדינה משום ש"הבית הלאומי" קושר את איי לחבר העמים הבריטי; הוא עדיף ממדינה משום שמדינה יהודית פירושה ריבונות על מקומות קדושים לנצרות ולאיסלאם ושלטון על אוכלוסיה ערבית גדולה. בעדותו התנגד איפוא בן־גוריון לתכנית החלוקה בעוד שלמעשה הסכים לה כבר קודם לכן כשנודע לו מפי ויבכן כי הועדה רואה בחלוקה פתרון סביר יחיד לתסבוכת המנדאט.

ועדת פיל — היישוב

והנה, עוד באותה שנה, משנה בן־גוריון את דעתו בצורה מוחלטת כשהאינפורמציה המגיעה לידיעתו היא, שהועדה תציע חלוקה ושהאלטרנטיבה לחלוקה תהיה משטר מנדאטורי מעיק והסלני. בלי קושי הוא עובר מהחזיית המדינה כאפשרות ריאלית וחיובית לראייתה כאפשרות ריאלית הכרחית. חלוקת הארץ איננה אמצעי לפתרון שאלת היחסים היהודים־ערבים אלא לפתרון שאלת היחסים היהודים־אנגליים.

פרופ' קצבורג רואה בתוכנית החלוקה של ועדת פיל הישג בעל ערך היסטורי. אף שנפלה ההצעה הרי היה בה אישור בריטי רשמי לעקרון של מדינה יהודית, עקרון שעתיד להתחיות כעבור שנים אחדות. אבל גם ההיפך הוא הנכון. קבלת העקרון של החלוקה על ידי התנועה הציונית פירושה היה שהמדינאות הציונית הכירה פומבית ורשמית בצורך שיש לסיים את המנדאט משום שאי־אפשר עוד לקיימו. זכותה של ממשלת בריטניה היתה ואת להוציא את המסקנות, והמסקנות שהוציאה היו לצמצם את חופש הפעולה הציוני במסגרת המנדאט עד למקסימום. אמת הדבר שאחרי 1937 נשאר רעיון החלוקה מרחף באויר הציוני והבינלאומי כפתרון אפשרי ומקובל, אך מי ידע ב־1937 מה העלול־ההיסטוריה אחרי 1939? בארגומנטציה המפורטת של בן־גוריון, מי שקיבל על עצמו להבטיח את "חזית הפנים" (בעוד ויצמן ממונה על "חזית החוץ" והדיפלומטיה) שלו עוררה ספקות קשים אצל בן־גוריון והבריח בארץ) היו כמה וכמה אלמנטים מסובכים. שדללי התוכניות העמידו אותו על ברבע שהציונות תקבל את עקרון החלוקה קשה יהיה לה להיאבק במסגרת העקרון על חלוקה "טובה" והגבולות המוצעים למדינה יהודית יוקצצו שוב ושוב וגם הפורוביציות היפנע השטח יצומצם. גבולות לרתר על איזורים כמו הנגב, חיפה (לבריטים) נצרת ורמלה וירושלים (ו) היא נכונות מסובכת שתשאיר את היישוב בשפלה החוף ובעמקים עם סוברניות פיקטיבית ועם כוח כדולדל. לאלה היתה לבן־גוריון תשובה ניצחת, שלמרבה המרגיזת היתה נעוצה בחולשתה המדינית של הציונות: אי חלוקה פירושה המשך המנדאט ואי־אפשר יהיה להיאבק על קיום מנדאט "נחוי". לעומת זאת אפשרית מלחמה על חלוקה "טובה". אבל גם בן־גוריון הרגיש ביסוד אחד של חולשה במערכת טיעוניו. אסור שרעיון החלוקה יצא מתוך הציונות. בכל מגע פוליטי רשמי ובלתי־רשמי צריכה הציונות לעמוד על המשך קיומו של המנדאט. תכנית החלוקה צריכה לבוא מבריטניה. הציונות תסכים לה בלית־ברירה ולא מתוך רצון נלהבת. הרי תה כאן אשליה, שהרי קשה להניח שהבריטים לא ידעו מה חושב ויצמן ומה מדובר במועצת מפאיי, גם אם החליפו בן־גוריון ושרתוק סלגרמות בלשון סתרים. האפשרות להפריד בין "תוכניות" ל"טכסיסי" היתה קלושה למדי.

הקבלה לתקופתנו

לא כאן המקום להעריך בתיאור נפתולי שרטוט הגבולות. מצדו של בן־גוריון יש גם כאן גמישות. הוא אינו מפריז בהערכת חשיבותו של הנגב, במידה מסוימת אף רואה בו מיטרד בטחוני ופוליטי, מוכן לוותר על ירושלים העתיקה, ולמעשה איננו חפץ בה, תובע לממש את רעיון ה"טרנספר", העברתם של הערבים מהשטח המיועד למדינה היהודית בעמקים למדינה הערבית. מאמין כי איי המערבית הגדולה של־סוף של עבדאללה תהיה שכן נוח שאפשר אפילו לסייע לו להיתנתק מתלותו בבריטניה וכו'. נפתולי ציור הגבולות הם חומר היסטורי מרתק ומאד כדאי לעיין בחשבון השלילה החיוב בתכנית החלוקה שבן־גוריון, שמנהל חשבונות פוליטי קפדן, עורך אותו ב־16.7.37 (עמ' 305—306) ומערב בו ריאליזם עם משאלות לב.

כרך הזכרונות הרביעי יצא לאור בתקופה שיש לה הקבלה רבה ל־1937 לפחות מבחינה זו שההנהגה הפוליטית ניצבת גם היום בפני הצורך להחליט בתוך משבר חמור בין רצונות לבין אפשרויות. איני יודע עם רבים יעיינו בכרך הזכרונות הרביעי ואם יהפוך לשיחות־סלונים ומרפסות כמו היומן האישי הפיקנטי של שרת. זהו יומן יבש ופוליטי. מעט מאד נעימות אישיות מבצבצות מתוכו. החוקר יכול היה להגיע אל הפרוטוקולים גם בלי פרסום בכרך אך לקורא יש בכרך הזכרונות זה ריכוז חשוב (אם כי רחוק משלמות) של חומר היסטורי אותנטי.

אעיר עוד על מלאכת ההערות המועילה, להוציא סמיות קלות פה ושם, של אלי שאלתיאל. זהו הכרך האחרון שבן־גוריון הצליח להשלים את עריכתו. הכרכים הבאים יצאו על ידי עורכים שונים אולי בשיטת סיפור הזכרונות על־ידי בן־גוריון, הנמנע מכל הערות רטרוספקטיביות תוך עריכת החומר, לא נראה שעריכת הזכרונות על־ידי אחרים תביא לשינוי מהותי כלשהו בערכם.

בן־גוריון בספרייתו

חיים פסח

החיים כפארודיה

אורלנדו/ביוגרפיה
תרגם מאנגלית צבי אריד
הוצ' נמרוד, ביתן, מודן הדפסה שניה, 1974, 244 עמ'

וירג'יניה וולף היא מאותו סוג של סופרים שאני מעריך, אך אינני אוהב. קשה לקרוא בספריה מבלי שתעבור עליך מדי פעם תחושת אי־נוחות חריפה, משהו באוירה האינטימית כדי הזחוק אותך אל מחוזות שלא היית בוחר להמצא בהם, מן חשד עכוב והנקר שבטבעה שלכאורה היא חושפת את גבוריה, היא מציגה, למעשה, אל תוכך בהיזך מאוזוני. וירג'יניה וולף עצמה היתה מודעת להכונה היפנוטית זו של כתיבתה, שאותה טיפחה במכוון: "אם ננסה לנתח את תחושותינו" — היא כותבת במסה "האוטוביאוגראפיה של די קווינסי" — נמצא שאנו נתונים להשפעה הדומה לזו שגורמת המוסיקה, באשר החושים הם המתעוררים ולא השכל. העליות והירידות במשפט גורמים להוסעה רגשית מיידית ולכצבירות של ריחוק בו כל הקרוב נמוג, וכל הפרטים נעלמים". לחתור להוסיף שזהו בדיוק העקרון עליו בנוי המשפט של וירג'יניה וולף, וכך היתה גם שולטת בהאורגה של בלומסברי בחברי החוג כשהיא מגיחה לקורבנה להפתה ואז, בשכל המחיצות נפלו והוא פגיע ורך כתינוק בעריסה — דורסת אותו בציפורניים של סאדי־קאזום קר. היה זה רק כעבור זמן רב, כשאנשי החוג הצליחו להתכנס בלעדיה ולקרוא זה באוזני זה את הדברים שכתבה עליהם שאחיזתה על חברי החוג התרופפה מעט.

אבל וירג'יניה וולף עצמה היתה פגיעה לאין שעור, אשה שחיה על גבול השפיות והצליצות המטורפת, כשהסיוט של איבוד השפיות מתלווה אליה כמו צל מאיים; מין בך־לויה יהיר וסארקאסטי — כמס כפי שהסופרת עצמה הצטיירה בעיני האחרים — המניה לה לשבות באשליה שהנה אחר נקיאיה ללגנארד־תקופה. שהיא תארה כמאושרת בחייה, אולי הכל יעלה יפה לגרות הכל, דוקא מרגע זה של "תחושה רגיעה מיידית" אינו מניח לה עוד — עד להתאבדות בטביעה בשנת 1941.

והנה סוף־סוף באחור של כהצי־כאה (אמנם כן, כמעט חמישים שנה מאז נכתב הספר, וכמה מודרנית חדשנית היא נקראת! וכמה עקרות, כמה דשדוש במקום, כבה בעם השתנה הרומאן מאז) הופיע תרגום של וירג'יניה וולף בעברית (הדפסה שניה) שחייב כמובן להתקבל בברכה, אך גם בהסתייגויות מסוימות. שהרי "אורלנדו" הוא האקסצנטרי ביותר הפחות אופייני בספריה — מין jeu d'esprit, קריצת־עין חכמה ואירונית, רגע של שובבות ביצירתה של סופרת מדהירה וטראגית, שהיה מתאים יותר כמנה אחרונה ובודאי לא כהיכרות ראשונה עם המחברת. ואמנם, הדבר הראשון שיש לומר על "אורלנדו" הוא שזהי פארודיה, (הראשונה בסידרת פארודיות ביאוגראפיות שלה ובהם הביאוגראפיה של כלבה של המשוררת אליזאבת בארט־בראונינג שהופיעה לא מכבר בעברית) עובדה שלמרבה הצער אינה מסתברת מתוך התרגום העברי.

היה זה באותה תקופה שליטון סטרייצ'י, מחברי החוג ומבקריה של הסופרת, פירסם את קובץ הביאוגרפיות שלו "ויקטוריאנים נכבדים", ספר שנועד מאבטה בזמנו והיה לנושא לשיחה מוסכמת בחוג האינטלקטואלי הפוסט־ויקטוריאני של בלומסברי. אך לשוא יחפש בו הקורא פרקים פיקאנטיים שיצדיקו את הרעש סביבם. כדי להבין את הסיבה יש לזכור שזהו זה של כתיבת ביוגראפיות היה אולי הפופולרי ביותר בספרות הויקטוריאנית, כשהמחבר המודע לעצמו כמורה מתוך היה נוהג להציג את הדמות המתוארת כמופת לקורא, ומוסר ההשכל חותם כל עלילה. סטרייצ'י סטה מן הנוהג הזה כשהציג כמה ויקטוריאנים הדורים "כפי שהיו באמת" בצורה שנראתה אז מהפכנית, אך היום נקראת אפילו נאיבית.

היושר הביוגרפי

סטרייצ'י, שאהב לדבר על כתיבת הביוגראפיות שלו, טען בין היתר כי "ביאוגראפיה חייבת להיות דין־וחשבון אותנטי של חיי אדם אחד, העשוי כתבנית של יצירת אמנות", קביעה שהציגה בפני וירג'יניה וולף (שהיתה מכורה לקריאת ביאוגראפיות מגיל רך) את האתגר הבא: כיצד ניתן יהיה להעתיק את הפיסתה שלה של יצירת אמנות, את טכניקת זרם ההודעה, ל"דין וחשבון אותנטי של חיי אדם אחד" שהוא, כמקובל, חומר דוקומנטרי כל אירועים חיצוניים, וכיצד לתאר משך תקופת חיים שאינה נמדדת בלוח השנה אלא לפי מקצב הזמן הפנימי, לו חוקיות אוטונומית משלו. או כפי שהציג זאת רוב־גרייה עשרות שנים אחריה: "מדוע חייבים אנו לנסות ולייצור מחדש את הזמן השייך לשעון, בסיפור הנוגע כולו בזמנם של בני אדם"? וכך "אורלנדו" הוא ביאוגראפיה של אדם שלא היה קיים, ולמרות זאת הוא כארבע מאות שנה בקירוב, מסוף המאה ה־16 עד תחילת המאה ה־20, כשהוא עובר דרך פאנורמה בהדרת של חיי החברה, האוירה והטון שציינו את התקופה והאליזאבתאנית, הרסטוראציה העת הויקטוריאנית — עד ל"הווה", זמן חיבור הספר בו הוא מתגלה כבן שלושים ושש שנה. שכן, אמרה המחברת, אלה שנתנו בדמיון "הם בני מאות רבות של שנים, גם כשהם מוצגים שהם בני שלושים ושש שנה". כי "אורלנדו" כאמור הוא פארודיה של הביאוגראפיה הויקטוריאנית: האנטי־תיזה של שיטת הכתיבה בה הזמן, המקום והארוע קבועים במסקנות שאינה ניתנת לערעור, ראיה חד־משמעית של המציאות שאינה חושדה אף לרגע שבתאור מדוקדק בתאריכים, בסמכים ו"עובדות" של חיי אדם מסוים — היא החמיצה את העיקר.

הפארודיה מתחילה כבר ב"פתח דבר" ברשימה המיגעת של הכרות תודה, מנופחת בהסיבות־עצמית של מחבר הביאוגראפיה המסורתי. רשימה הנמשכת מגדולי הספרות האנגלית שבכל הדורות להם מודה הסופרת על עזרתם (העקיפה כמובן) ועד לאדון מכוים באמריקה שנבגב להתקן את הפיסוק, את ערכי הבוטניקה, האנטימולוגיה, הגיאוגרפיה והכרונולוגיה של המחברות בספריה הקודמים — ומסתיימת במפתח הענינים המלומד החותם את הספר (ההוצאה העברית מצאה לנחוץ להשמיט אותו) שהוא כמובן חלק מן הבדיחה, מקום ששמות היסטוריים ודימיוניים מופיעים בו זה בצד זה. הפארודיה שזורה, לכל אורכו של הספר, בקטעים בהם המחברת עוצרת להסביר בפרטי־פרטים את מה שמובן מאליו, במוסר־ההשכל של־עולם אינו רחוק, ובהתנצלויות החסודות המקדימות תאורים שהצטיעות היתה בוחרת להסתיר, אבל יושרו הביאוגראפי של המחבר — מחייב לספר. כל זה, ועוד הרבה יותר מזה אינו תביל משתמע מתוך התרגום, ולא שהדברים עצמם הושמטו, אלא שהטון נשאר תמיד אחיד וחמור. ספריה של וירג'יניה וולף מהווים ללא ספק סיוט לכל מתרגם, גם בגלל המורכבות הקלידיאוסקופית הכרוחימה של סגנונה (ולרשות הקורא עומד אוסף עשיר של מחקרים בנושא זה) וגם בשל "סגירותם" של האסוסיאציות הספרותיות־היסטוריות שהיא טורחת להעלות בקורא. כך למשל כשניק גרין, המשורר המבקר בבית אחוזתו של אורלנדו מהרהר בלבו: "... אם ימשך הדבר... והוא יוסיף לשמוע את הכשרת... ירדם... וימות בשנתו". אין דבריו מעוררים בנו שום תזכורת רלוונטית לזמנו. בעוד שהמשפט במקור "I shall fall asleep... and sleeping die..." מזכיר מייד את סגנונו של שייקספיר שגרין, בסיפור, היה מיודעו ושעליו לפני כן נסבה השיחה.

אורלנדו הוא ויקטוריה

ב"אורלנדו" דבר אינו בטוח, או, הכל בטוח במידה שווה: הזמן "שלגוי" וזמן הדימיון, הארוע המתגלה לעין והארוע המהודר במסדרונות התודעה, ואפילו מינו של הגיבור(ה). "הוא — לפי שלא ניתן להטיל ספק במינו" — כך מתחיל הספר, אבל במחציתו: "אין לנו ברירה אלא להודות — הוא היה אשה". על תכונת האנדרוגיניה בכל אחד מאתנו כותבת ה[illegible] ב"חדר משלך": "בכל אדם [illegible] שני כוחות, האחד זכרי והאחד [illegible] במוחו של הגבר, הגבר השולט, ובמוחה של האשה — [illegible] היא השולטת על הגברי". זאת ידוע לנו שבין חברי בלומ[illegible] וירג'יניה וולף בראשם, שרדו מתירנות "רב־מינית", יחסים שרר הן בין שני המינים, הן בני אותו המין. וזאת לא מתוך רוח שובבות דקדאנטית, [illegible] אלא, כיאות לאינטלקטואלים, מניעים ראציונאליים [illegible] דחק עד היכן מגיעה עצמה והאם רגש זה הוא התחושה [illegible] או אשליה. בתוך כך התפת[illegible] יחסיה של וירג'יניה וולף עם סוריה סאקוויל־ווסט, בת [illegible] שנפלה בשבי קסמיה. ויק[illegible] סאקוויל־ווסט, שדוקא היא מכל רביה האינטימיים של [illegible] וולף אינה מתוכרת בין האישים [illegible] המחוברת ב"פתח דבר" היא המפתח לפיענוח זהותו [illegible] "אורלנדו".

בעקבות פרסום יומניה של [illegible]ג'יניה וולף, הביאוגראפיה ש[illegible] קוונטין בל, מסתבר ש"אורלנדו" מבוסס על ספרה של סוריה סאקוויל־ווסט "גול [illegible] ווילים", האורלנדו עצמו אינו ויקטוריה גופא. ויקטוריה סא[illegible] ווסט מצטטת ממכתב ששלחה וירג'יניה וולף באותה [illegible] ..."אבל שמעי: נניח שאורלנדו [illegible] לויטה (ויקטוריה, ח.פ.), בעצם מספר עליך, על הפיתוי [illegible] מוחך — והרי לב אין לך — שבאוקטובר הבא מישהו יאמר: וירג'יניה הלכה וכתבה ספ[illegible] ויטה", האם זה יעריך אותך [illegible] — כן או לא..." "גול ה[illegible]לים" הוא סיפור שושלת [illegible] של ויקטוריה, משפחת אצילים [illegible] שהגיעה עם וילאם הכובש [illegible]. בספר זה מגוללת ויקטו[illegible] עלילות בני משפחתה, דוכסים [illegible] ונסיכים מן התקופה [illegible] ועד ימיה, כשבית ה"גול" שירשה מהם, בית עצו[illegible] ומטיל אימה משמש כרק[illegible] ויקטוריה, כאורלנדו, עוברת בלילות עם נר דלוק בידה באולמות העצומים, צללי [illegible] נרעדים [illegible] קים מתנועעים משל היתה [illegible].

חייה של ויקטוריה בבית [illegible] העבר, מסאפוריה ואפילו פיסי[illegible] ניתן להפרדה כן ההווה [illegible] של אורלנדו בן ארבע מאות [illegible] החי בהווה. על סיפור זה בנו[illegible] פנטסיה הסימבולית של ויר[illegible] וולף שענינה בכפילות הזמן, [illegible] ההויה, ובכחו של הדמיון [illegible] כולם.

וירג'יניה וולף

הלל וייס

חיים ללא זהות

על עצים ואבנים
מאת אהרן מגד
הוצ' עם עובד, 1974, 158 עמ'

ב"על עצים ואבנים" כית אהרן מגד, כמעט במכוון, את העוף שעליו ישב בקוצר רב ביצירותיו האחרונות. כלומר, [illegible] הגיבור, הפקפוקים של מגד באופר, בספרות [illegible], שהוי צרות באכבה וישרה לפקפוק בעצמו כסופר, הפכו למהולכים יותר ביצירה זו. טוב, כבר ביצירה "החי על המת", [illegible] מגד [illegible] כדי להתמודד עם [illegible] יצירתו. ב"החי על המת", [illegible] היה הפרים הקרוב ביותר לעיצוב דמות הגיבור [illegible]; גם בכל הבבואות המהודהות של הפסל פלישוק, גם [illegible], "גיבור ודרה". [illegible] יצירה זו, שיצאה לאור ב־1965, [illegible] מגד בשאלת [illegible]. [illegible] של הסופר [illegible] לא רק מקום [illegible] של הגיבור [illegible]; לא רק [illegible] זהות יחודית בין [illegible] את היצירה לבין הגיבור ולבין [illegible]; אלא בעיקר [illegible] מה שמכנה ביצירה [illegible]. כל [illegible] לגיבור [illegible] אשר [illegible] מאיים עליהם ומחייב אותם. לכן, [illegible] היצירה [illegible] על הגיבור [illegible], [illegible] גיבור "החי על המת": "[illegible] אבל [illegible] שלא היה זה [illegible]" (187); [illegible]: "[illegible] אני כותב את [illegible]".

המתחוללים בתמונה קינטית של שחור־לבן על־ידי חילופי הזהות הבלתי־פוסקים — את חילופי האמת והשקר. מגד משיג אפקט זה על־ידי עיקרון של היצירה [illegible] של תחבולות ספרותיות [illegible] שאפינו את יצירותיו הקודמות ואשר [illegible] של תבניות הרקע של העלילה הראשית. כאן הוא [illegible] בתחבולה שלישית, והיא יצירת [illegible] אנאלוגיים רבים בכל [illegible] של [illegible] הנעצים [illegible] האפיזודות המבוקרות על־ידי [illegible]ליאן, המספר.

וידוי מוזהם

היצירה על־פי טבע היא וידוי, אמצעי שהוא שולט למדי ביצירות הקודמות של מגד ונעשה כאן כל־עדי. [illegible] מכשיל במכוון ומראש את הוידוי, מתוך התייחסות מודעת ליצירות ספרות בספרות־עולם. [illegible] וידוי [illegible] מצליח הגיבור להיטהר ולהאיר את עצמו באור חדש, אנושי יותר. גם ב"החיים הקצרים" [illegible] גיחל מגד דיאלוג עם יצירות ספרות השייכות לזאנר של [illegible], מתוך רצון [illegible] של היצירה הספרותית על־ידי [illegible] האמן העומד מאחוריה.

[illegible] והוידוי, [illegible] היצירה, נעשית גם [illegible] הלשון היידישות הפמיליארית, כאשר [illegible] נוקט המספר. לשון זו היא אמצעי עיקרי בביטול המשמעויות. היא יוצרת משבר אמון [illegible] בין הגיבור המתוודה לבין הקורא, ונעשית, [illegible] של המספר, [illegible] העיקרי של [illegible] האפיזודות השקריות.

השוקתו של [illegible]ליאן להתנקם, להפוך את הוידוי ולזכות [illegible] על [illegible] לזיהום סביבתו. מגד [illegible] כי [illegible] לכל הוידויים [illegible] בספרות העולם, זה וידוי מזוהם. [illegible] של [illegible]ליאן, [illegible], אין כל עומק, יותר מכך, [illegible] לאנ[illegible]דיאלוגיה. [illegible] ניתנים תמיד ל[illegible], [illegible] הקורא נקלע למצב דו־משמעי. האם [illegible] את הקורא בשיתוף פעולה עם דמות פחותה? או להיפך, שמא [illegible] להרשיע את המספר [illegible] את הקורא [illegible]?

הגוף הפיתגמי

כשם שב"החיים הקצרים" יש לגיבור [illegible], סופו [illegible], [illegible] חיים קצרים כדי [illegible], כך גם כאן הגיבור [illegible] לשיבוש הטבע ולמציאות [illegible]. זה הגיבור [illegible] את [illegible] בידיהו. (יש לכך אף [illegible] פיסי מיותר). [illegible] שאותו הוא צריך לשבור אינו [illegible] אליו. הוא משעשע אותו [illegible]. בתחילת הסיפור הוא מתרץ את אי־יכולתו [illegible] בשפה שהוא מספר [illegible] על [illegible] ארצות הברית. שם, להרגשתו, כל גוף הוא [illegible]. הוא [illegible] גוף זה [illegible], גוף [illegible] בלבד. אך מתוך [illegible] את [illegible] של הגוף [illegible] האפשרות [illegible] אמריקאיות, [illegible] הגוף האמריקאי עצמו. גם בארץ, [illegible] שהגיבור עוסק [illegible], הגוף מהלך עליו [illegible].

גיבור היצירה, ג'וליאן־ריגאל [illegible] לפני ידידו, המגיד, [illegible] שלו, בבואה זולה [illegible], סידרה אפיזודות [illegible] בכל אחת מהן הוא מעורב לרעתו [illegible]. [illegible] של

האפיזודות והתנהגותו הבנויה [illegible] פרשנותו [illegible] להתנהגות האחרים; [illegible] קרבן השקר, אין להסיק [illegible] [illegible].

[illegible] היצירה [illegible] אל "[illegible] המולדת", [illegible] לספר בשם זה [illegible]. [illegible] גדול, [illegible] יודע, הוא [illegible] בגולה [illegible] (31). [illegible].

גיבור היצירה מתלבט ללא [illegible] בשאלה מדוע הוא נקלע [illegible] שקר או אמונה עצמית. [illegible] להרשיע את עצמו ובאותה [illegible] כי אין לו שום רגשי אשם [illegible] הקטנות. גם [illegible] זולת, האמור [illegible] של המספר הוא [illegible] זהות הוא זולת כי אם בבואה [illegible] המספר. הסופר הוא [illegible] יותר של [illegible] באשר המספר [illegible] הגיבורים מייצגים [illegible] ומתוך כך, [illegible] להתפתאות. [illegible] גם יכולים ליצור ספרות [illegible] או להפיד [illegible] אפשרויות [illegible].

אם יצירתו של מגד היא [illegible] של המצב האנמי — [illegible], אין [illegible] האין מי שיקרא. הקורא אינו [illegible] להתגבר בקלונו של ג'וליאן. [illegible] של המספר, [illegible], את [illegible] הקורא. אך אין בכך כדי להפוך [illegible] היצירה [illegible].

[illegible] את החומר

[illegible] הגיבור [illegible] של [illegible] ג'וליאן [illegible].

[illegible]

(הסוף בעמוד 17, טור 5)

יורם ברונובסקי

מיתולוגיות ישראליות (ו')

באבי אביו

תכנית "סנדרי" בטלוויזיה? בסדר, שתהיה הכנית "סנדרי" בטלוויזיה — כל נקודת־מוצא טובה בשבילי, גם העימות המסוים בין "שני עולמות" — בין יצחק שפירא לבין דן בן־אמוץ, עם דמותו הספרותית של דוד הכהן ברקע. בקיצור, תכנית "סנדרי" ששודרה ב־11.11.74.

אך יתכן שמלכתחילה אסור לדמות את דן בן־אמוץ, שמן־הסתם כל מי שעבר אי־פעם ברחוב ישראלי כלשהו חטף שיחה קלה אתו ונטה לראותו כ"טיפוס חביבי" — ובכן, אסור לרשות את דן בן־אמוץ ואת הקורא ולהכריז על בן־אמוץ כעל מי שמייצג "עולם" כלשהו או השקפה כלשהי או משהו בכלל. דוד הכהן כינה את בן־אמוץ "פרא אדמי" (גירסה אחרת של "טיפוס חביבי"), מי שאמנם על תולדות הפילוסופיה יוסיף אולי לכבותו "כלבי" (על משקל כינוי של בציג כת הקיניקאים — האנשים הכלביים — שכונה "דיוגנס הכלבי"). אשר לי, סבורני שאלה כינויים מסורהים מדי, עומדי־תרבות יתר משכתפיו החלושות של בן־אמוץ מסוגלות לשאת. במדבחים המסורתיים־פילוסופיים אפשר היה לכנות את העימות בין יצחק שפירא לבין דן בן־אמוץ כעימות בין "אדם" לבין "כלבי", כאשר שפירא מגלה מידה מעוררת־הערצה של צער בעלי־חיים, אבל אני, כאמור, נרתע מהעברת העימות הזה למישורים נשגבים כאלה בהם נהיה באלצים להנגיל את בן־אמוץ בעלים הגדולות ממידותיו. ספק רב אם הקיניקאים היו מקבלים לעזרתם איש כמו תמים, כן ו"טיפוס־נחמד" כמו בן־אמוץ. לכל היותר אפשר לזכותו בתואר "פסבדו־כלבי".

כאשר איזה עיתונאי פסבדו־כלבי כותב בביקורת טלויזיה ("ידיעות אחרונות" 14.11.74) שהעימות בין שפירא לבין בן־אמוץ הוא זה שבין "האמונה" (שפירא) לבין "המחשבה" ואפילו "הראציונאליזם" (בן־אמוץ), אנו מתחילים להבין אל־נכון לאיזו עדה משתייכים שני הפסבדו־כלבים שלנו: עדת האנשים המכחישים במלים שאין הם מבינים את משמעותן. בדימוי זואולוגי: לעדת התוכים בעלי הכושר המופלא (בכל שהמדובר בצפורים) לפלוט מלים מובנות לאחרים ובלתי־מובנות להם. זאת באשר ל"תורתו" של בן־אמוץ (עד מהרה, כפי שנראה, יכנס גם הוא לתוך מרכאות כפולות) בכל נדבכיה, לרבות הקריאה הנרצות שלו שסיימה את התכנית "אני לא מאמין בכלום". כל עוד לא הבינותי לאיזה סוג ביולוגי משתייך בן־אמוץ יכולים היינו לסבור שקריאה זו יוצאת מפיו של פילוסוף שבע ימים ודעת, שראה הכל, הבין הכל וירד עד עמקי אפסותו של העמל אשר יעמול האדם תחת השמש וגו'. הנה בן־אמוץ איננו מבין אפילו מלה אחת במשפט זה, הנשמע כה אמיתי: "אני לא מאמין בכלום" — לא את המלה "מאמין" ולא את המלה "כלום" ומעל לכל לא את המלה "אני". האותנטיות של דבריו משולה לאותנטיות של גיבולי־הפה שהגברה בטרקלינים המטושטשים של פאריז במאה השמונה־עשרה היו מלמדות את תוכיהם — לכעוס עליו הרי זה כמו לכעוס על תוכי נחמד כזה. חלילה לי. להוכיח סוטלית זו שייכת גם הפסבדו־לשון הפסבדו־סלנגית של הפסבדו־בן־אמוץ (הפסבדו האחרון הזה יפסיק אותנו בהמשך) שהיא ניגוד של לשון־הדיבור הישראלית האמיתית. אין זו לשון־דיבור אנושית אלא לשונו של אוטומאט שבעליו הפליזים המשושתים — במקרה זה: האריסטוקרטיה הישראלית שבן־אמוץ הוא ליצנה — היינו אותו בכמויות רציניות של קלישאות הם משתעשעים בו כאפס שבשוע אתר.

פולניה ופולין

ואף־על־פי־כן גיליתי נקודה אנושית אחת, נקודה שבה אותנטיות של בן־אמוץ קיימת בכל־זאת ותרף הכל. נקודה זו והגלתה בקטע אחד, לכאורה שולי בתכלית, של העימות הטלוויזיוני. בקטע זה ברצוני לעיין עיון מעמיק. אתאר ואפרש קטע זה. בשלב הראשון של התכנית החשובה "סנדרי" — שלב השאלות הדהות — בשאלו המשתתפים פרטים אישיים שונים. גם בן־אמוץ, שכמדומה אינו משוגע במיוחד אחרי שאלות אישיות מדי, נבגע לקתבציה כבודה זו. כבר השאלה הראשונה, על ארץ המוצא שלו, גרמה לו לאי־נוחות מסויכת ממנה נחלץ בהודיעו שהוא בא מפולניה ולא מפולין, כרוצה־לומר — גוטה ד'אוד ב"המלך אובו" (שוב: אם מותר להשוות דברים גדולים עם קטנים) — שבעצם הוא לא בא משום מקום יען "פולניה" היא משהו פחות קיים, כמעט בכלל לא, מ"פולין". בחוש פסבדו־כלבי מבין בן־אמוץ שבין שתי נחיתויות — ונדמה לו לעלה חדש נצחי זה שגם "פולניה" וגם "פולין" הם מקומות־מוצא נחותים — מוטב לבחור בנחיתות הקלילה יותר, הארעית, שהשומע לא יזכור אותה יותר מדי.

והנה אנו מגיעים לשאלת־המוק שהכבוה המבריק האכזר לא חסך מבן־אמוץ, החיה הרדופה. בהגיעו בבדק ש"דן בן אמוץ" — שם קיים מאוד, מונומנטלי, תנכיי — אינו יכול להיות שמו האמיתי של מישהו שבא משום־מקום הולך לשום־מקום — שאל הכבוה־המנחה (זה, הו — אני לא הייתי רוצה להקלע בין ידי האמנות!) שאלה שניתח לה את־דפוס שונה:

מה היה שמך הקודם?

אלוהים, ככה כותר־חיים פשוט ומופלא נתת לחיזור־רחוב ולצפור־נוד! מה גדולים מעשיך, ה'! מה הגון ורחום אתה; גם כן הצרה הזאת חילצת את הקטן בבהראיך, את האבכה המגוננת על זכותה להיות את החיים שנתת לה בחסדך הבלתי־מובן!

בן־אמוץ, נביא האמבות, לא נקטל בכוח פצצת האטום שהטיל עליו המנחה, שליחו של השטן. נגמרו רוחו של הקביה והוא שם מענה בפיו של דב"א היה זה כאילו פתחה האתון את פיה ודיברה בלשון בני־אדם. וזאת היתה האותנטיות וזה היה הנס הגדול שהיה. "אני לא רוצה להגיד" — הגיד פסבדו־בן־אמוץ.

רצינות־מוות

בכך יכול היה העניין להסתיים כי הרי זה בעצם הכל. דומני שכבודו האנושי של בן־אמוץ ניצל, בזכות הכוחות העליונים הפאראכוסמיים שזיכו דווקא אותו בוסר הבא בעבירה, הוא פלט דבר אחד אותנטי, אולי היחיד בכל ימי חייו. כי המה האיש שבכה. לו תמיה — שהוא בלי ספק בין ראשי המאמינים בה — של מי שצוחק על כל העולם (וכמה נחוץ היה לנו צחוק כזה אילו היה בא מפיו של בעלי התוכי ולא של התוכי!) ולא שם דין על שום דבר — חשף בלי־משים את הנקודה והאכילאית שלו, את המשהו שעליו הוא שם מאוד־מאוד. הוא, המבוך הראשי, לא היה מוכן להרשות שקול־הצופים (העצום, למרבה המזל) כולו יבחץ למשמע שמו האמיתי. רצה ה' בפאראדוכסיו הניס־תרים מבינתנו ול"בן־אמוץ" היה שם, שקיבלו מאביו ההיפותטי, שם מעניין ומשונה במקצת, שכל סטריקן יהודי היה מתבייך בו. שהרי מיסודות ההומור היהודי, ועיקר גדולתו האנושית, בכך שהוא מפנה את חיציו השנונים קודם כל לעבר בעליו, כעשה מאזוכים גלותי דגול שכמכו נוצרו שפינוזה וקפקא. לבן־אמוץ היה שם אמיתי מצחיק־במקצת (אנחנו, ידידיו הקרובים, מכירים אותו כמובן) ויפה מאד. אך בן־אמוץ איננו סטיריקן יהודי — הוא סטיריקן ישראלי. הנה המאסירה הישראלית ההגבור הישראלי עיקרם בכך שבעליו לא שם על כל העולם — אך שם מאוד־מאוד על עצמו. גם כאן פועלת נוסחת־הקסם: "לסדר ולהסתדר". ההומור נגמר בן, בסטיריקן הישראלי, הוא נעשה לפתע deadly serious כשהענינים מגיעים אליו.

הבגווה, שגרירו של השטן, חזר לתחום "רצינות הכוונה" והחידה של ב"בן־אמוץ", שם אין הוא רוצה — לא, לא, בשום פנים! — שישימוהו לגיחוך קל בקרב הצופים. ימח שמי! — אומר בן־אמוץ. והרצון הזה למחות את שמו האמיתי ואת כל אמיתותו — זוהי האותנטיות של בן־אמוץ, הרצון לא להיות "אני" זהו ה"אני" שלו.

מה שהיה להוכיח. לבן־אמוץ יש "אני", בן־אמוץ הוא, חרף מה שנראה לעין, בן־אדם ויש לנהוג בו בהומאניות.

גאוה ומחילה

האמנם כך נהג בו יצחק שפירא, הנושא בגאווה מתנדקת את שם משפחתו ומכיר על בוריה את שושלת היחוסין שלו. הוא בא מפולין, הוא בכבד של החתם סופר, הוא נולד, הוא קיים. הוא בן־אדם. הוא איש שבאמונתו יחיה וגם מי שאינו שותף לאמונה זו יוקיר את אמיתותה. ויצחק שפירא שבעצם אינו צריך אפילו להרגיש בקיומו של "בן־אמוץ" כזה — בן בלי בית ובן בלי שם — שמנקודת־ראותו האנושית־כלולית, "בן־אמוץ" הוא בלתי־קיים להלוטין — איש צעיר זה והגלה כגדול ובעל־לב די הצורך לדבר עם הצוף הא־כשר שלנו. עם מדענו הנחמד, הפסבדו שלנו. לולא דמסתפינא — לשני הכוונים — הייתי מדמה את יצחק שפירא לפראנציסקוס הקדוש המשוחח עם צפורי־אלוה. כמובן, גם יצחק שפירא לא עמד בפיתוי להתאבור קלות לפסבדו האומלל שלנו: כאשר מנה — בהטעפה יפה את שמות אבותיו הגדולים ואחר־כך חזר כמה פעמים על דבר ביקורו בברטיסלבה בשכרה להשתטח על קברי אבותיו, כאן התגלם בי. שפירא הוא היהודי הנפלא והוא מוכן היה לעמוד אפילו באלגותו של הבנה המזהיר [illegible] זה כל כך הזכב שאבותיו היו חכמים ורבנים גדולים. [illegible] בנירכה מופלג, אילו היה רבבן, יכול היה לומר: [illegible] מעמיד אדם של [illegible], איש אנושי, [illegible].

[illegible] — והוא יכול [illegible] שלא להקל בערך [illegible], [illegible] הופעתו של יצחק שפירא [illegible] לדידי: אין לי [illegible] יכול להתבאר [illegible].

ולבן־אמוץ אין אבא [illegible] וגם בן לא יהיה לו. הוא לא יכול. אין לו. [illegible].

[illegible] — [illegible]!

פרנציסקוס הקדוש משוחח עם הצפורים
(חיתוך־עץ של האמן הפולני בקיצ'יאב)

שפל בשוק האמנות

[illegible] שוק האמנות האירופי. [illegible] ביותר במכירות [illegible] בפריס [illegible] הבורים רבים קנו רק [illegible] בטוחים כי [illegible] במחירות. יצירות [illegible] אותם; יצירה [illegible] 100,000 פרנקים [illegible] במכירה [illegible] של רוחים [illegible] מעץ [illegible].

1930 ב־200 פרנק [illegible] 150 פרנק. לפני [illegible] 1000 פרנק. [illegible] ב־13,000 פרנק. [illegible] ביון).

אן לוי

חקר המוסיקה בישראל

(ההרהורים לאחר קונגרס בינלאומי)

בורות ה„ספרנים־מוסיקליים" — אתה ניגש אליהם בעת הכנגר לכנס בינלאומי — בשנים קודמות התקיימו כנסים בבולוניה, בוינה ועוד; האחרון, העשירי בירושלים בקיץ זה — אותו תכנון, כעין סחרחורת. ...

כי הרי „צמים מוסיקליים" אינם רק אלה אשר רבים בארצותיהם אלפי קונצרטים ותנגים ידועי שם. המוסיקה — בשתי צורותיה, ה„כתובה" וה„אורלית־מסורתית" — מידה אנושית־כללית היא, וגם המוסיקה ה„בלתי מערבית" (או לפי הגדרה עכשווית יותר, הצליל של „העולם השלישי") זכאית להערכה, להבנה ולמחקר. ...

אמנות המוסיקה בכלל. יהודית כהן מסבירה את עצם השם „יובל" כסמלו של איש הצליל — „אבי כל תופש כנור ועוגב" לפי בראשית ד' — כפי ששם זה משתקף בספרות ימי־הביניים. ...

דושי במדע האתנומוסיקולוגי „ה־כשווה" משמשים עד היום נושא להתפעלות. יהדות צפון־אפריקה — ובמיוחד זו של תוניסיה, הטוענת כי מקורותיה מתקופת בית שני — שוב לא נחקרו כאן. ...

1) Vol. III (1974) Ed. by I. Adler and B. Bayer *Non-Hebrew Section*: H. Avenary: The Hebrew Version of J. Cohen: Jubal in the Middle Abu 1-Salt's Treatise on Music; Ages; E. Gerson-Kiwi: Robert Lachmann — his Achievement and his Legacy; R. Katz: The Reliability of Oral Transmission: The Case of Samaritan Music; Y. Mazor and A. Hajdu, with the collaboration of B. Bayer: The Hasidic Dance Niggun — a Study Collection and its Classificatory Analysis; A. Shiloah: 'En kol, Commentaire de Sem Tov ibn Saprût sur le Canon d'Avicenne; English Summaries of the Hebrew Section.

Hebrew Section: N. Allony: Melody and Poetry in the Kûzari; E. Fleischer: The Influence of Choral Elements on the Formation and Development of the Piyyût Genres; Hebrew Summaries of the Non-Hebrew Section. 292, 52 p., 2 facs., music.

2) Yuval Monograph Series Vol. I (1974) (In assosiation with the Musicology Dept. of Tel Aviv University). I. Adler: Musical Life and Traditions of the Portuguese Jewish Community of Amsterdam in the XVIIIth Century. 144 p., music, illustrations.

Vol. II (Scheduled for 1974) R. Lachmann: Posthumous Works, I, ed. by E. Gerson-Kiwi, Zwei Aufsätze: (1) Die Musik im Volksleben Nordafrikas; (2) Orientalische Musik und Antike.

צלילי העולם השלישי

זקיפות־קומה לאומית

צבי רפאלי

דיוקן הבדידות המאושרת

(בשולי יצירתו של צבי מאירוביץ ז"ל)

המעיין בעזבונו האמנותי של צבי מאירוביץ, ניצב מול יצירה הספוגה באוירה של בדידות מאושרת. ...

בחינות אחדות ביצירתו של מאירוביץ, מצביעות על תהליכים ההרגתיים, שצמחו מתוך אטיודים קאמריים לעת מצוא, כאשר גם כרכיבי ההפשטה המהולסים למראית עין — נבעו אף הם בראש וראשונה מהסובב, שגילומו הסופי, הנבלם מצוי מתחת לפני השטח.

כך מצאנו זכורות פיגורטיביות בעצמים אמורפיים, המשולבים על פני משטח צבעוני ועל אף הזהירות הקולוריסטית והקוית של „דבר בפני עצמו", ניכר באקראי שמאירוביץ מתגעגע בסתר ליבו אל רישומי הבדידות שבגילומו המוקדמים.

בשנים האחרונות ועד יום מותו, נבראה תחת ידיו תבנית יצירתית חושה בחלקה, שהזותה מעין סינתזה בין צביון האתמול היום. אל הרבדים הקולוריסטים, הרקעים ההשחומים לרוב — התוסף מעין תוי שירבוט עקלקלים. ציורי פנדה צבעוניים, דיפסטיכים רחבי ידיעה, שרפעו אמנם בומי העבר הציורי, אך נטיפי צבע, קוי רשום קטועים דמויי אורפיוס מוקדם הוו ביטוי של שחרור מוחלט מהתגבמות של „אקול דה פארי".

רצוק משפרות הפרטוכת, נתבא אל הכלים בעיר של ה„תרבות" הפוליטיות, הטוות אמנותית שבמדינה — יצר מאירוביץ תוך בדידות, מכונס בתוך עצמו את דיוקנו הוא, צבוע, כן וסגור בתוך השפע שלו, שאך מעטים דוגמתו בימינו.

צבי מאירוביץ: „הבדידה" (1952)

המשך „החיים ללא זהות"

(סוף מעמוד 16)

... עיקרי הוא ה„בשביל עצמי", ואילו אצל בובר זהו „הקיום עם". כך תב תיאודור דרייפוס: „סארטר מרער איפוא ערעור מוחלט את הדעה התיאולוגית ואת מושג הטראנסצנדנטי; ולעומתו אצל בובר, „המעבר מן היחס אני־לו לזיקה אני־אתה אינו מחייב דלדול כלשהו בהשוואה לתחום התפיסה ה„אובייקטיבית; הכל: מראות, תנועה, מין ומופש, חוק ומספר — כולם בו, מאר הרים ללא הפרדה".

של סארטר. וכן ודאי שתפיסת הקיום המורשת של בובר אינה אפשרית בתמונות השטחות ההסטאטיות המשובצות בספרו של מגד, שהזיקות ביניהן אנאלוגיות, אך לא דיאלוגיות. ... ולכן נקרא הספר בעניין עד תומו.

זיקנתו של צייר

לצייר־הצורף הנס הרטונג מלאו 70 שנה. ציוריו מוצגים בתצוגה מתמדת בין־השאר בקלן, ברלין, מינכן וניו־יורק. הרטונג, בנו של רופא מלייפציג, הושפע השפעה מכרעת מרמברנדט. ...

שהוא־לא סקוקות לגבי המגנון הראשי, שקר בשש השנים אבואות על נסיונות בסגנונות שונים, למן זה של פרנץ הלס, דרך גויא והאקספרסיוניסטים הגרמנים, ועד שהוא לבסוף אל המגנון שפיתח מלכתחילה. ... הרטונג נשאר בפריס ונחשב אחד הציירים החשובים של ה„אקול דא פארי", הוא זכה לשם באירופה ו...

הרטונג לא פרסם רבים. ציוריו הם צורות של אנרגיה, פלגנות תנועה, ובהם מתח המרגנתה, כוחות דינאמיים של משיכה ודחיקה, ... הזיקנה אינה מדכאה את הרטונג. לרגל יום הולדתו ה־70 אמר: „רוב האמנים, אם אמנם בעלי ערך הם, מפיקים את מיטב יצירתם לקראת סוף חייהם. הם מתבגרים ממש לקראת הסוף. כתואר וקורינת ציירו את תמונותיהם היפות ביותר בסוף ימיהם, שלא לדבר על רמברנדט". (די וולט).

ספרים חדשים

מקור

תורה לילד — ב'... ספרי „שמות, „ויקרא". ... הוצ' „יבנה" בע"מ, 112 עמ'.

... הוצ' „יבנה" בע"מ. 98 עמ'.

עוזה מיטוך: זרים. שירים. הוצ' מרסלין, ליד עקר, 70 עמ'.

... סמות בעניינו מסרות. הוצ' ספרית פועלים, 727 עמ'.

... גם בחול הם ברוח תורה. ... הוצ' עם עובד, 80 עמ'.

... עקרונות התהליכים ... הוצ' ... 25 ל"י.

... 189 עמ'.

... 404 עמ'.

... 87 עמ'.

... ספרית פועלים, 98 עמ'.

... 218 עמ'.

... „מסדה", 210 עמ'.

... 64 עמ'.

... 402 עמ'.

... 112 עמ'.

סו, ברוך קורצוויל, ש"י עגנון, הלל ברזל ואחרים. ליקט וצירף מבוא וביביליוגרפיה: יהודה פרידלנדר. הוצ' עם עובד וקרן תל־אביב לספרות ולאמנות, 296 עמ'.

דליה בן דור: ימותו מיטות. שירים. 25 עמ'.

ד"ר ע. נדיר: מכלב. ... הוצ' „יבנה", 127 עמ'.

דבורה באירון: מבחר מאמרים על יצירותה. רשימות ומאמרים מאת אשר ברש, יעקב פיכמן, ישראל כהן, ישורון קשת, לאה גולדברג, דן מירון, נורית גוברין ואחרים. ליקטה וצירפה מבוא וביבליוגרפיות עדה פגיס. הוצ' עם עובד וקרן תל־אביב לספרות ולאמנות, 198 עמ'.

הרצפלד מספר — ספר שני. כתב: אהרון מאירוביץ. הוצ' המרכז החקלאי, 387 עמ'.

תרגום

צ'ארלס דיקנס: שתי ערים. סיפורו הנודע של דיקנס בתרגומו של אברהם בירמן, הוצ' ספרים מ. מזרחי, 815 עמ'.

אירווין שאו: העשיר והעני — שני כרכים. תולדותיה של משפחה אמריקאית מ... תרגם: אברהם בירמן. הוצ' ספרים מ. מזרחי, 706 עמ'.

ג'ל דיוויד בראון: ירח של נייר. רומן אמריקאי על זוג נוכלים נודדים. תרגם: אליעזר כרמי. הוצ' ספרים מ. מזרחי, 347 עמ'.

יאנוש קורצ'אק: עם הילד. בכרך שלוש יצירות שנכתבו עד תום מלחמת העולם הראשונה: „מושקים, יוסקים, שרולים"; „בוכל — סיפור ד"ר שומ"; „כיצד לאהוב ילדים". תרגם: צבי אורד. הוצ' בית לוחמי הגיטאות ע"ש יצחק קצנלסון, 474 עמ'.

אליך לוגמר: המיתוס המערבים אחרים. תרגום מצרפתית בידי אריה לרנר. הוצ' „אריאל", 80 עמ'.

הרמ' וק: זה אלי. אורח החיים היהודי. תרגם מ. חצור. ערך הרב אברהם ביק (שאולי). בית הוצ' כתר, ירושלים, בע"מ, 225 עמ'.

וולט דיסני: סינדרלה. אגדה לילדים עם תצלומים מתוך סרטו של וולט דיסני. עברית: ענבה קנמור. הוצ' יבנה בע"מ.

מעולם הספרות והאמנות

לאונרדו הלא־נודע

א. גלגולי כתבי־היד

ב־1965 נתגלו בספריה הלאומית של מדריד שתי מחברות עבות בנות ערך תרבותי רב, ובהן כ־700 עמודים הכתובים מאת לאונרדו דה וינצ'י, שנכתבו במרוצת 15 שנות חייו. עכשיו יוצאות מחברות אלה, קודכס 1 וקודכס 2 של מדריד. ...

הרצתאה לאור המקור הקר ליאונרדו בחול, לדיסלאו רטי, כתבי אור של לאונרדו, הידוע כ„קודכס אטלנטיקוס" מתפרסם אף הוא ...

ממשאו לאנשי מארצאו, כי שהית הנהו של פילים השני מספרד ... של לאונרדו לידי בעלים חדשים השנים 1582—1590.

... ב„כתבי היד של מדריד"

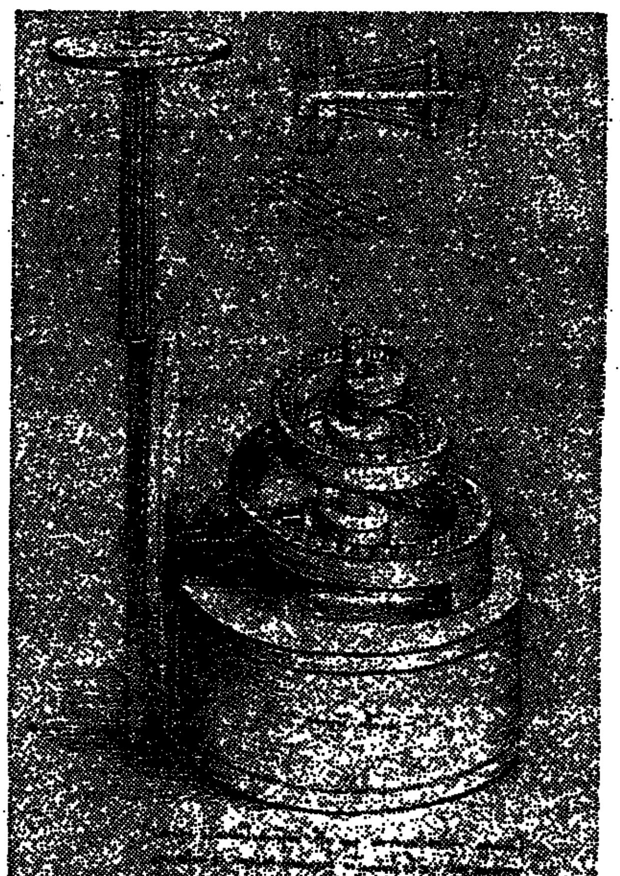

רישום של לאונרדו מתוך „קודכס מדריד" המתאר מנגנון של תנועה מקרית ומבעית

חיים של מוקר, נסיונות הגנות בתחומי האמנות הפילוסופיה של הטבע (מדע), המכניקה, הגיאומטריה, אנטומיה, ההידרוליקה, תנועת האויר והמכניקה של התעופה.

שני כתבי היד של מדריד עשירים במידע חדש שבסייע עתה להבהיר חידות שהוקרי ליאונרדו לא מצאו להם פתרון.

כתבי יד אלה נרשמו בין השנים 1491—1505, שנות שיא בפעילותו של לאונרדו. הם שונים זה מזה בנושאיהם. „קודכס מדריד 1" עוסק בעיקר במכניקה, ואילו „קודכס מדריד 2" עוסק בגיוון של נושאים שמרביתם קשורים באמנות. ...

לדיסלאו רטי, היה חוקר ליאונרדו הראשון שבדק את כתבי־היד של מדריד והוא עמד על המספר הגדול של חידושים ופתרונות באותיים לבעיות של הנדסה מכנית. ... תנועת קליעים והנעה המטוסלת.

ליאונרדו מחלק את התנועה ל„תנועה טבעית" ו„תנועה תוצאתית" ... ועד יש ב„קודכס 1" תכניות לתיאטרון עצמי. ...

חדשות מן הקולנוע האיטלקי

שניים מגדולי הקולנוע, שבשנים האחרונות התרחקו מעשיית סרטים, שבים עתה אל המסך. האחד הוא רוברטו רוסליני, („רומא עיר פרוזה") מאבות הקולנוע הניאו־ריאליסטי, השני הוא דיטוריו דה־סיקה. סרטו החדש של רוסליני נקרא „אינטליה שנה אחת" והוא מתאר את דמותו של אחד מקברניטי שיקומה של איטליה מחורבן מלחמת העולם השניה, הלא הוא אלצ'ידה דה־גאספרי. ... שם הסרט יהיה „הבתולה, האלמנה והרותנות".

הבימאי מרצ'לו אליפראנדי מביא אל הקולנוע יצירה של אחד ממחזאיה הדגולים של איטליה — אוגו באטי. המחזה הוא „שחיתות בארמון בית המשפט". על סרטו זה אומר אליפראנדי: „בסרט שלי אנסה לתאר את אנשי הדין והצדק כבני־אדם, ולא כברגים במכונת המימסד. ...

במילנו מוצג סרט חדש של הבימאי לוציאנו סאלצה „לאמי היקרה ביום הולדתה". זהו סיפור על אם שתלטנית ומתנכלת, ולבסוף חונקת ממש את בנה בן ה־32 ברוב אהבת אם. ...

„המסע לירושלים" ליעקב לינד

„המסע לירושלים" פותח בתוך וגרמר בשתור זהויות סיפול בל.ס.ד. החזון הוא על דבר אחוות היקום המשגגת באלהות והוא מוליכו דרך התנ"ך וספרי מיסתוריון יהודיים ... מסע ל.ס.ד. שנערך במרוצת טיפול פסיכותרפי, גילה לו כי הוא למעשה יהודי אנטישמי.

„המסע לירושלים" הוא זוית קצר (64 עמ') ואישי על כל מה שראה והבין בעקבות ביקור בישראל. ... (ס.ל.ב.)

ל. נ. טולסטוי
מות איוואן איליץ'
האב סרגי
השטן
מיטב ספורי ל. נ. טולסטוי בספריות גביש.
הוצאת דביר
9.80 ל"י

הוצאת ספרים אחיאסף בע"מ
תל־אביב, רח' יוסף נשיא 13, ת.ד. 4810, טל. 283339
הופיע ספרו השלם והמורחב של
פרופ' אלן גוטמכר
הריון, לידה ותכנון המשפחה
בהדרכתו של ד"ר גוטמכר, רופא־מיילד וראש התנועה למען המשפחה המתוכננת, ימצא הקורא הסברים ועצות שימושיות לכל הבעיות החל מההתהליך הפסיכולוגי, הקשור בהתעברות ועד לשאלות כגון: אם להמשיך לעבוד במשך ההריון — ואם כן, במשך כמה זמן; אם לבחור בהרפייה פסיכולוגית או רפואית של צירי הלידה וכדומה.
ד"ר גוטמכר דן גם בטכניקות החדשות לאבחנת ההריון, מניעת תופעה שליליות של RH — והפתתה בהבאה לעולם ילדים מפגרים או פגועים. פרק חדש להלוטין דן בתכנון הלידה, שיטות רבות למניעת הריון, הגלה חוקית ושיטות רפואיות חדישות לעיקור האשה.
מחיר הספר: —.25 ל"י
להשיג בחנויות או ע"י משלוח המחאה להוצאה והספר יישלח ע"י הדואר.

ספרית פועלים
ספרים חדשים
מנפציה קטנה לכל אוהבי שירת רחל והילדים
בבית ובחוץ
שירי ילדים מאת המשוררת — רחל
ציורים: שמואל כץ; אחרית דבר: אוריאל אופק
הרוזים קצרים ופשוטים אלה נכתבו בצנעה בשנות חייה האחרונים של המשוררת, בדפסו, נמכרו, נשכחו — עד שנתגלו כמעט במקרה. עתה הם מופיעים במהדורה מחודשת מעוטרים בציוריו המרנינים של שמואל כץ. אוריאל אופק הוסיף „אחרית דבר", המספרת על גילויו של הספר מחדש ועל החיפוש המרתק אחרי פרטים שיטילו אור על כתיבתו ודפסתו.
ישראל רינג
אילונה (התקרבות)
יצירה נועזת ועשוייה לעורר מחלוקת. דומה, כי טרם נכתבו בעברית תיאורים כה מוחשיים ורגישים ליחסי של יחסי גבר—אשה. ספרו הביכורי של המחבר חבר קיבוץ עין־המפרץ, הינו סיפור הפרוזה הראשון שלו.
במלאות 30 שנה לרציחתה של הצנחנית חביבה רייק בשבי הנאצי
הופיע בהוצאת „מורשת" ו„ספרית פועלים":
אלי שדמי
בלי למצוא ובלי להיכנע
פרקי חייה וסיפור שליחותה כתובים בידי אלי שדמי איש מעגית, בן־עירה של חביבה רייק, חברה, והנתן ולקיבוץ. המחבר ניסה לתאר את חביבה רייק כפי שראה אותה הוכירה וכפי שיכלה להגע ולחוש עד לרגביה האחרונים.
ילקוט מורשת חוברת י"ח
כתב־עת לתיעוד ועיון
מן התוכן: פרופ' ש. אטינגר: יהדותה של האנטישמיות בימינו; יואב גלבר: המדיניות הציונית והסכם ההעברה 1933—1935; שלום חולבסקי: מינסק במאבקה וכליונה; שמואל גרונר: פארטיזאנים יהודים באיזור לובלין; הירש נייבורגר: בגיטו קובנה; אר. ד. קולקר: לבירור מדיניות היהודים של המ.ד. בארצות הכבושות הראשונות, ועוד.

מדע לנוער המתבגר
לדעת
הופיעה
חוברת שלישית בכרך ה'
ובה: תמונות נעות; תולדות תפוח האדמה; הכוכבים שמעלינו מהם ה„פולי־מים"; מתמטיקה ושחמט; מדוע אנו צמאים; מנוע על כהל ויותר המדורים הקבועים.
מנוי על „לדעת" –
מתנה לכל הזדמנות
חוברות בודדות ניתן להשיג בקיוסקים ובדוכנים למכירת עיתונים.
מחיר חוברת בודדת 1.50 ל"י. דמי מנוי לכרך ה' (10 חוברות) 12 ל"י.
יוצא לאור על־ידי
מוסד ויצמן לפרסומים
ירושלים, רח' המלך ג'ורג' 33
גזור ושלח
ה/2
לכבוד
מוסד ויצמן לפרסומי־מדע
ת"ד 801
ירושלים 91000
אבקש לחתום על "לדעת" כרך [א] [ב] [ג] [ד] [ה]
(סמן בעיגול את המשבצת המתאימה).
מחיר כל כרך 12 ל"י. ניתן להשיג אוגדן לכרכים א—ב ביחד ג—ד ביחד. מחיר כל אוגדן 1.50 ל"י.
מצ"ב ______ ל"י (בשיק או בהמחאת דואר) לפקודת מוסד ויצמן לפרסומים.
השם ______ הכתובת ______
מיקוד ______

חדש
"דינא דמלכותא דינא"
ד"ר שמואל שילה
האוניברסיטה העברית, י"ם
המכון לחקר המשפט העברי
פרסום מס' 5
אחד מכללי ההלכה שמרבים ביותר להביאו הוא הכלל „דינא דמלכותא דינא", שהיווה את הנורמה הבסיסית המשפטית לחברת ההלכה בדינים שאינם דיני המשפט העברי. גדולי הלכה, אנשי משפט, היסטוריונים וסוציולוגים קבלו על כך שלא נכתב עד מחקר הראוי לחשיבות העניין. ספר זה בא לענות על משאלה זו.
אל: הדפוס האקדמי, ת.ד. 2390, ירושלים
בא לשלוח לי „דינא דמלכותא דינא" (511 עמ')
במחיר (מיוחד עד 31.12.74) —.38 ל"י
צ'יק מצורף.
השם: ______
כתובת: ______
חתימה

פציינטים בטיפול נפשי
קרא בספר
"פסיכותרפיה על חום"
מכון רודי

הופיע
בהר יראה
הרב אליעזר ברגמן
ערך הרב שלמה מן־ההר
הביא לדפוס א. ברטורא
מפיץ ח. גיטלר, ת"א
ביל"ו 4, טלפון 232392

המפתח לפרסום בארץ
פרסום ב־הארץ

מכذا من الأصل

هكذا من الأصل

הימים הללו

שלום בעיני ערפאת

מכתבים למערכת הארץ

הבגידה הצרפתית

במכתבו למערכת („הארץ" 6.11) מאשים מר קלוד דוורנע, כהן דת צרפתי הגר עמנו כאן, את המדיניות הצרפתית, כי „מאז 1967 היא תומכת ללא הרף בתאוות האנטי־ישראליות של העבר הערבי" וקובע, כי „צריך להיות תמים מאוד — ולאהוב מאוד את צרפת — כדי לשער שהדיפלומטיה הצרפתית שואבת את השראתה מנימוקים שאינם תמימיים".

התרעמותו של אישיות — ולו רק בלשון סגי־נהור — על עיוותה של ארצו לישראל ראויה לציון מ־כמה טעמים: רבים מותחים כיום אנאלוגיות בין התנהגותה של צרפת משנת 1938, עת בגדה בבעלת בריתה צ'כוסלובקיה, לבין התנהגותה של צרפת תחת הוגינרסים התיוניים ביחוד של ישראל, „בע־לת בריתה" של אתמול. השוואות אלה אינן עומ־דות במבחן המ־ציאות של או ר־הום.

פני

הרפובליקה הצרפתית כמעצמה ש־למית, הרואה את עצמה בעת ובו־ שנה אחת כ„בתה הבכירה של ה־כנסיה הקתולית", לא פינקה אותנו מעולם מאז צעדינו הראשונים ל־מימוש ריבונותנו בארצנו ההיסטו־רית. צרפת לא תמכה בהכרת העו־לם בתקפותה של הצהרת בלפור, ו־גם המכונה האפיפיורית במאבק ה־פתרונות הציוניות נגד ממשלת ה־מנדט בארץ ישראל לא באה אלא, לגמול לבריטניה על כה שזו עוללה לה במזרחה הסוריה. צרפת אי־נה חייבת לנו איפוא, ולא כלום; מה גם ש„סלחנו" לה על השתולות הפוליטיות והכלכליות שגרמה לנו במגמתה ממצב של יחסי ידידות אינטרסנטית למצב של יחסים „בור־גליים" של כבוד התנקשות בבשר הממנו הלאומית.

קובלנתו של מר דוורנע עקב מדיניותה של צרפת כלפינו מדגי־שה את העקבה המסורית בה שרוי אישרדות בר־צרפת לנוכח הציונים והערבי המאפיין כיום את הרפוב־ליקה הצרפתית.

בימינו, כשנשיא צרפת דורש מד־לתת נוספת לעם הערבי על חשבון המולדת האחת והיחידה של העם היהודי, אילו היה חי שאול פני, שבר דוורנע מדגיש את משפטו במאל, היה בודאי שואל את נשיאו, האם הוכשים מולדת כפי שרוכשים מטלטלין להפקת נפט? על משקל דומה שאל המשורר פגי, בועם שיר־תו, בתולדות מלחמת העולם הראשו־נה את המטכ"ל של צבא הקיזור הגרמני — כשלאחר שהפציץ את הקתדרלה המפורסמת של ריימס ניר־ זה לפייס את דעת הקהל הנזעמת ופירסם הודעה, כי „לאחר הנצחון נבנה קתדרלה יפה יותר" — „האם סבורים הגרמנים שקתדרלה בונים כפי שבונים מבשלת שכר?".

בבעתיים

עזרא מרקוביץ

התחזיות האונסות אותנו

בימים אלה, כאשר רוב אורחי ה־מדינה צמודים בעצבנות רבה לרדיו ולטלוויזיה במשך כל שעות היממה, כדי לשמוע איזו בשורה טובה על מצבנו הכלכלי, התברתי, הצבאי ו־המדיני, אונסים אותנו לשמוע בכל יממה לפחות 20 פעם בכל ה־גלים על תחזית מזג האויר.

ברצוני לשאול — למי זה נוגע? האם אנו חיים על פי תחזית מזג האויר שמשמיעים לנו בכל שעה? מה זה מוסיף ולמי זה איכפת? ל־כל היותר אפשר לקבוע פעמיים או שלוש ביממה להשמעת התחזית על מזג האויר, כגון בשעה 7 ב־בוקר, בשעה 1 בצהרים ובשעה 7 בערב. ובטוחני שאיש לא יינזק מה חסכון במלל ובכסף.

אפילו במדינות אירופה, בהן מזג האויר משתנה בכל שעה, אין שומ־עים יותר ממספר פעמים ביום את התחזית על מזג האויר. אולי נלמד גם אנו מהן?

חיפה

אברהם פלמן

אלון לא נוף בדיניץ

אני מתייחס לידיעה („הארץ", 30.11) בה נכתב כאילו נוף השר אלון בשגריר דיניץ:

שר החוץ לא נוף ולא התכוון לנ־ זוף בשגריר דיניץ לא בנושא ה־ מוזכר בידיעתכם ולא בשום נושא אחר.

העובדה היא, כי במהלך הקשר השוטף בינינם העביר שר החוץ לשגרירנו בוואשינגטון דברי הערכה על כמה מפעולותיו ושיחותיו האח־ רונות. במסגרת זו גם העיר השר לשגריר כי מוטב היה להניח לאמ־ ריקאים לפרסם את ההבטחות שקיב־ לה ארה"ב ממצרים וסוריה — שאין בכוונתם לתקוף את ישראל — ולא לעשות זאת בעצמנו.

בשום פנים אין לראות בהערה זו משום נזיפה.

ירושלים

גדעון שגיא
דובר משרד החוץ

ניצול פסולת של תעשיות מזון

אנו מעוניינים לקבל מידע מה־ תעשיות למיניהן, בעיקר מאלה ה־ עוסקות במיני מזון לאדם, האם, כמה ואיזה פסולת נותרת במפעליהן. ה־ כוונה לפסולת קשה, רכה או כימית, המכילה מרכיבי מזון העשויים לשמש בהזנת המזון של בע"ח.

אנו רוצים לבדוק את הרכב ה־ כדאיות השימוש בפסולת זו מבחינה מקצועית, כלכלית וכן כתרומה ל־ שמירת איכות הסביבה.

מספר דוגמאות: מי גבינה חמו־ צים וממתקים ופסולת אחרת של תע־ שיית החלב; שיירים לאחר התססה כוהלית; שיירים של תעשיית ההד־ רים; שיירי מזונות לאחר מיצויים, כגון סוכה; פסולת מאפיות, ביסקווי־ טים, מגדניות, ממתקים; שימורי פי־ רות וירקות וכו'.

בבקרה שהפסולת תואם לשימוש בהשק בעלי החיים, נמליץ על ניצולה על־ידי המפקים.

את התשובות נא להפנות לחיים, המחלקה לבקר חלב, מינהל המחקר החקלאי, ת.ד. 240 ראשון לציון.

פרופ' ד. וולקני

ראשון־לציון

הארץ ממליץ

● קולנוע

תל־אביב: כרגלים (אורלי); ה־ צוקץ (אלנבי); אמריקן גרפיטי (גת); גולד (התו); הכל למען פיס (מוגרבי); משחקי בילוש (פאר); שני גברים בעיר (צפון); הולך רגל (גורדון); קזבלנקה (סינמה 1).

ירושלים: גולד (הבירה); סרפיקו (ירושלים); ירח של נייר (סמדר); אונסי (רון).

חיפה: החווה (ארמון); ירח של ניר (חן); הכל למען פיס (מוריה).

חדרה: השנה ה־25 (גן זהר).

בת־ים: הדין המת (בת־ים).

הרצליה: לפקה (תפארת).

● טלוויזיה

כרי אוקסובר (הערב, שעה 21.10) סרט קולנוע על קבוצת מה־ תרת צרפתית שנפגשה חמש עשרה שנה לאחר מלחמת העולם השניה ומנסה לגלות מי מתוכה בגד ומסר את מנהיג הקבוצה לידי הגרמנים. עם סרג' רג'יאני, ליבו תטרה ואח־ רים.

● רדיו

עד גנן קנדי (גלי צה"ל, שעה 17.05) בתוכנית — ליום השנה ל־ הירצחו של הנשיא האמריקאי — יובאו בצד קטעים מנאומיו החשו־ בים גם סיפורים של ישראלים אשר הכירו את קנדי בתקופות שונות ב־ חייו.

אמה צונק (רשת א, הערב, שעה 23.05) דינה דורון תקרא את סיפורו של תורותה להאים ברהום. תירגם: אהרון אשמן.

ההעדוממה החבשית (גלי צה"ל מחר, שעה 11.05) התוכנית תסקור את מצבה של חבש בתקופת אורד וינגייט, אשר החזיר את הקיסר היי־ לי סילאסי לשלטון ושיחרר את חבש מעול האיטלקים.

פליטים סנטימנטליים

קזבלנקה, סינמה 1, ת"א

קולנוע
מאת יוסף שריק

סרט ריגול ומתח בן 30 שנה, המעבירנו אל קזבלנקה, שב־ צפון אפריקה, בימי מלחמת־ העולם השניה. פליטים מ־ אירופה הכבושה מתרכזים שם כדי לברוח לאמריקה, דרך ליסבון. תשומת־לבנו מרוכזת סביב „רומנס" במתרחש בין אינגריד ברגמן ושני גברים: פול הנרייד והאמפרי בוגארט. הוליווד במיטבה — בליהוק ובפעלולים.

מים רבים זרמו מתחת לגשרים הרבה, מאז התליהה הוליווד להל־ חם למען הערות והדמוקראטיה — נגד הרודנות הנאצית. פריץ לאנג תאר את רצח היידריך, ראש הגס־ טאפו, בפראג בסרטו „גם התליינים מתים"; אלפרד היצ'קוק הכניס ל־ תוך סירה אחת בלב האוקינוס קר־ מין דמוקראטים ונאצי אחד (בסרט: „סירת הצלה").

שני הסרטים נכשלו, כיוון ש„הרד־ שת החלומות" של הוליווד היתה המקום האחרון שממנו אפשר היה לנהל תעמולה פוליטית — נגד ה־ קומוניסטים, הנאצים, הצפון־קוריא־ נים או הצפון־וייטנאמים.

הבמאי מיקל קורטיז בחר בנושא, שהיה קרוב יותר למסורת, לסנטון ולנסיון של הוליווד. הוא העביר א־ תנו לקזבלנקה, שהיתה באותם ימים בשליטתם של אנשי המרשאל פטאן (נשיא צרפת הבלתי־כבושה), במקום שבו פריחה האהבה בין צעירה נור־ ווגית להכם (אינגריד ברגמן) לבין להם ורות צ'כי ויקטור לזסלו (פול הנרייד) ובעל מועדון־לילה אמרי־ קאי, ריקס (האמפרי בוגארט).

בולם מתאספים ב„קפה האמריק־ אי" של ריקס, בבריכה של קזבל־ קה: שלושת האוהבים וכן ראש הגס־ (קלוד ריינס) מפקד המשטרה, פיטר לורה („מ"), הנוכל הקטן; סידני גרינסטריט, הנוכל הגדול... ואחרון אחרון לא חביב: קאוזר־ שטאפר, הנאצי (קונראד פייט).

לבוש חליפות לבנות, נקיות ללא רבב, מסתבר כי פול הנרייד הקשוח, היהיר, הוא עקב אכילס של הבלד־ רמה. הוא מסתובב במקום כאילו בלע לוחד־גיהוץ ומתנהג כאילו הוא האיש האחרון המסוגל להיות מנהיג הכתרות האירופית.

האמפרי בוגארט הוא, לעומת זה, הכוכב האמיתי של הסרט: כמעט בלי מאמץ הוא מעצב דמות של גבר נמרץ, מלא־חיות, ציני — אשר ב־ כל זאת מוכן להקריב את חייו ל־ מען הזולת... ומשיג את האפקט ה־ גדול ביותר.

קלוד ריינס שרמוטי כמפקד המש־ טרה המושחת, הנבון, המקבל שכרו מטלטלותיו וישו; מקבל שוחד מ־ פליטים (להם הוא מספק היתרי כניסה) ונהנה מתמסירתן של פליטות צעירות ויפות (תרץ, כמובן, כאינג־ ריד ברגמן).

השחקן ההתגרי־יהודי שאקה סא־ קאל מספק את האלבנט ההומוריס־ טי; קונראד פייט — את האלכבם הנאציים, המפחיד. סידני גרינסטריט, שהיה אף הוא כוכב גדול בזמנו (כבוגארט), מזכיר לך... את הכנא־ מור האמריקאי יוברגו האמפרי (על כל־פנים, לפי התמונות שפורסמו ב־ עת ביקורו בארץ).

אינגריד ברגמן, הנאמנה, המסורה, המסוגלת לעשות הכל למען הגבר שהיא אוהבת — כן הסתם הצלה את המתן של חברות אירגוני „שח־ רור האישה" למיניהם (באומרנו „ה־ כלי אין איש מהכוח ל„ביק", ככל שהדבר נוגע באינגריד ברגמן).

„קזבלנקה" זכה בשלושה פרסי „אוסקאר" הבמאי מייקל קורטיז וכה בהבצדים לאין־ספור. לאמיתו של דבר: השחקנים ומשחקם (אך כמעט אי־משחקו של בוגארט) הם ש„עושים" את הסרט.

זוהי הוליווד בשחור־לבן נאיבית, רומנטית — בשנות ה־40, כאשר בתי הקולנוע היו מלאים כפי שלא היו מעולם — ואז...

ספורט

בעריכת יחיאל ארדי

רק עכשיו מתחיל הקרב על הבכורה

היפה וכפר־סבא בבית מול יפו ומכבי פ"ת ✱ שמשון בחוץ נגד הפועל ירושלים ✱ תעלומה כפולה בבלומפילד: מכבי ת"א — הפועל פ"ת, הפועל ת"א — בית"ר ירושלים

ליגה לאומית

מאת סופר „ספורט הארץ"

ההפרש שלוש נקודות בלבד מבדילות בין פיסגת הליגה הלאו־מית, לבין הקבוצה המדורגת במקום ה־11, מרמזות על כך כי אף שחלפו שבעה מחזורים מאז תחילת העונה — עדיין לא החל הקרב האמיתי על הבכורה. הצפיפות הגדולה היא עדות ברורה לשוויון כוחות, ועל כן מוקדם לדבר על „מקומות משור־יינים" בטבלה.

לכאורה, מסתמן כבר סיכוי סביר לפחות לשתי קבוצות — מבין ה־שלוש שצברו 10 נקודות — לשמור על יתרונן בזכות היותן ביתיות. בראש וראשונה הפועל חיפה, ש־אמנם, נחל בשבת שעברה הפסד ראשון בנתניה, אך משחקו בקרית־חיים נגד מכבי יפו, המצוי בנסיגה במקום ה־12, עשוי לשמש לו קרש קפיצה להתאוששות מחודשת. אבל כמעט באותה מידה מותר בהחלט לצפות גם לנצחון ביתי של כפר־סבא, של מכבי פתח־תקוה הבלתי מסוכן, ובך יהיו כנראה במוצאי שבת שתי קבוצות עם 12 נקודות בתום המחזור השמיני.

האם יצטרף לחבורה זו גם שמ־שון, המדורג שני? קצת קשה ל־האמין בזה, מפני שהמשחק במשחק זה יהיה הפועל ירושלים, שמקומו העשירי חייב להדאיג ומגרשו ב־קטמון חייב, לכאורה, להספיק לב־לימת תנופתו של העולה החדש.

פזילה כלפי מעלה

מסיבה זו, אך כבר שהצר־תורים קבוצות נוספות, שלרבותן עתה 8—9 נקודות, מתחילות לפזול בריצינות כלפי מעלה אחרי שהתגברו בטרם הגיעו. שתיים מאלה, מכבי תל־אביב והפועל פתח־תקוה, יתמודדו במשחק המרכזי בבלומפילד (ב־2), שבסיומו יתברר לאן מועדות פניהן. מכבי גילה יותר יציבות במשחקיו האחרונים, שבהם לא ספג שער, אבל הפועל היה ונשאר לגביו יריב עיקש שלא ייכנע בנקל.

מבחן קשה יהיה שתיים קודם לכן בבלומפילד למדורג שישי, בית"ר ירושלים, לפתוח בגלל העובדה ש־יתייצב מול הפועל תל־אביב. אחרי תיקו ושושה הפסדים, עם נקודה יחידה ושני שערי זכות בלבד, צריך סוף־סוף הפועל לשבור את הקרח — ואין כל סיבה שלא יעשה זאת מול, עם שובם הצפוי של פריסו אדמטפי להרכב.

מסע ההתאוששות של הכח רמת־גן, שגילה באמצע השבוע את בני יהודה במשחק השלמה ועלה למקום השישי, ייבחן במבחן מבשי מול הפועל באר־שבע. המשחק בבעתיים אינו „מסויד" את באר־שבע, שספ־גה השנה רק שני שערים ההרגילה להפסיד דוקא בשלוק מבית.

מה קרה לאלוף?

ומה בדבר מכבי נתניה, האלוף שנשאל רמם באחרונה כי עדיין לא יותר של כתר? אכן, 4 הנקודות שצבר, והיישים למקום השמיני, יש בהם כדי לאיים על הפועל חדרה, שיהיה מהר המארח — אבל אין להכיר כי יישיג יותר מנקודה ב־תיק, בבקרה הטוב.

בני־יהודה שוב במגרשם הביתי, שתצעותו המחודשה היתה עגומה, הפעם מול בית"ר תל־אביב. קרב ללא פשרות בין הקבוצות ה־13 וה־14 בדירוג, שתוצאותיו מחגות לא מעט ביכולתם של מגיני בני־יהודה לבלום את כושה רוכנו, ש־הזקנה לבית"ר את כל 4 נקודותיו.

טבלת הליגה הלאומית			
1. הפועל חיפה	7	4־13	10
2. שמשון ת"א	7	3־9	10
3. הפועל כ"ס	7	8־11	10
4. הפועל ב"ש	7	2־6	9
5. הפועל פ"ת	7	8־10	8
6. בית"ר י־ם	7	5־6	8
—. מכבי ת"א	7	5־6	8
8. מכבי נתניה	7	10־10	8
9. הכח ר"ג	7	8־7	8
10. הפועל י־ם	7	6־8	7
11. הפועל חדרה	7	6־7	7
12. מכבי יפו	7	9־8	6
13. בני יהודה	7	9־4	4
14. בית"ר ת"א	7	9־3	4
15. מכבי פ"ת	7	12־4	4
16. הפועל ת"א	7	10־2	1

חולון שואפת להדיח את בת־ים מהפיסגה הדרומית

בדרום: עכו בטירת הכרמל, מכבי חיפה — בטבריה

ליגה א'

בעוד ששתי המובילות את טבלת המחוז הצפוני של ליגה א' יופיעו מחר במשחקי חוץ קשים, הצופנים בחובם שינוי בדירוג — יעמוד במר־קז המחוז השמיני המאבק בין שני המובילים במחוז הדרום.

הפועל בת־ים, שההבסס במפתיע בראש הדירוג הדרומי, יארח את הפועל חולון שכבר ידע את טעמה של הליגה הלאומית העונה. עתה מאמץ מרוכז לחזור לחבורת הצמרת. הבת־ימים נהנים מנקודת יתרון ומ־הפרש שערים עדיף, אך לא כן הנגמ־נע שהנסיון החולוני יבוא מחר לידי ביטוי, חרף התלהבות הבת־ימית וגורם הביתיות. כך או כך, זהו מאב־בק פתוח, וניתן רק לקוות שלא יתורע מהוזהי המאבק הספורטיבי ההוגן.

צמרת ליגה א' — דרום			
1. הפועל בת־ים	7	5—12	11
2. הפועל חולון	7	6—11	10
3. מכבי עמידר	7	5—11	9
4. הפועל יהוד	7	5—10	9

יתר משחקי מחוז הדרום: הפועל באר־יעקב — הפועל אשדוד, הפועל ראשון־לציון — הפועל דימונה, ה־פועל מרמורק — בית"ר רמלה, ה־פועל בית־שמש — מכבי רמת־עמי־דר, הפועל רמלה — בני־ציונה, בי־ת"ר יפו — מכבי שעריים, הפועל יהוד — הפועל לוד.

מירה וטבריה מצפות

במחוז הצפון צפויים, כאמור, מ־אבקי חוץ קשים לשני המובילים. ה־פועל עכו, הנהנה מנקודת יתרון ב־צמרת, יוצא למפגש קשה עם הפר על בטירת הכרמל (מדורג 6). מכבי חיפה, המדורג שני, מתכונן למאבק מסוכן בטבריה נגד הפועל המקומי, המדורג גם הוא בצמרת (5). הן טי־רת־הכרמל הן טבריה הם מסוג הדו־בים המנצלים כמעט בזירה באכס־כלית את משחקיהם הביתיים. עוב־דה זו יכולה לגרום משבר לשינוי כלשהו בפני צמרת הטבלה הצפונית, בה פוסים עכו וחיפה כאכצלים ניכ־רים להשיג יתרון במאבק על כרטיס העליה לליגה הלאומית.

צמרת ליגה א' — צפון			
1. הפועל עכו	7	3—15	11
2. מכבי חיפה	7	3—7	10
3. רמת־גן	7	5—15	9
4. בני־נצרת	7	5—12	9
4. בני־נצרת	7	5—12	9
5. הפועל טבריה	7	5—8	9

יתר משחקי מחוז הצפון: הפועל רמת־גן — בית"ר נתניה, הפועל נתניה, הפועל נתניה — הפועל נחליאל, הפועל נהריה — הפועל קרית־אתא, הפועל בני־נצרת — מכבי הרצליה, הפועל הרצליה — מכבי חדרה, הפועל צפת — הפועל קרית־שמונה.

איפסוויץ תנסה לשמור הבכורה בדרבי - לפני צאתה לישראל

לונדון, 21 (עיר). קבוצת איפס־וויץ, העומדת להתמודד ביום ב' עם הסגל הישראלי בתל־אביב, תפתח השבת בליגה האנגלית בדרבי־קאונ־טי, התופסת את המקום העשירי ב־טבלה עם 20 נקודות. לאיפסוויץ, ה־צועדת בראש עם 22 נקודות, יחס שערים מצויין — 12:25.

השניה בצמרת, ליברפול (22), תא־רח את הסכותאב, הניצבת במקום ה־שביעי עם 20 נקודות. אברטון, ה־שלישית בטבלה, שגם לה 22 נקו־דות, תתארח אצל ליכון, הסוגרת את הטבלה. מנצ'סטר־סיטי, שירדה בן המקום הראשון לרביעי בטבלה, עם אותו מספר נקודות כמו לאיפסוויץ, תארח את לסטר, התניבת את המקום ה־14.

יתר המשחקים: ברנלי (13) — ניו־קאסל (8), קארליל (21) — לידס (17), צ'לסי (20) — שפילד־יונייטד (5), קובנטרי (16) — ארסנל (18), ריינג'רס (15), מידלסבורו (19) — מידלסברו (9) — קוינס־פארק־ריינג'רס (11), ווסט־הם (13) — סטוק (6).

בכדורגל־סקוטלנד, הניצבת בראש טבלת הליגה השניה עם 29 נקודות, ומובילה ב־6 נקודות את סנדרלנד, תפגוש מחר בהאל הניצבת במקום השביעי.

בסקוטלנד צפויים שני משחקים בי־טנריים: ריינג'רס, המאיציה בטבלה, תארח את היברניאן (השלישית) ו־הארטס, בביתה לסלטיק.

ספרד ופורטוגל הנחילו מפח נפש לאי הבריטי

1:2 נגד סקוטלנד בגלאזגו ✱ 0:0 עם אנגליה בלונדון

גביע אירופה

באיומיר בתיקו 1:1 עם טורקיה, ל־עיני 57 אלף צופים, כשאת שני ה־שערים הבקיעו שהקינו אירים. ה־ראשון היה עצמי, והבקע ע"י קתרו־בדקה ה־55, אולם זהו גינבס הישי־זה בעבור שש דקות.

לונדון, 21 (עיר). משחקים מר־ קים היו בסוף השבוע בגביע־אירו־פה לאומות, כשהמגבחורות הגדולות הצרכו למאמץ כדי לא להכשל נגד יריבותיהן.

אלופת העולם, מערב־גרמניה, נוד־לצה סכור מהפסד באתונה לנבחרת יוון, כאשר הרבים חימו הישווה ל־2:2 בדקה ה־82. אולם לא פחות מזה איכזבה אנגליה, שלא יכלה לפור־טוגל בוומבלי, לעיני כ־90 אלף צו־פים, בסיימה עמה ב־0:0. גיבורי ה־משחק היו השוער הפורטוגלי דאמאס ואליביו. הבק טרי קופר, שחזר ל־הרכב לאחר שלוש שנים בגלל שבר ברגלו, שוב נפצע ונחלף בדקה ה־23 ע"י קליין כוח מדרבי.

פעמיים קרויף

הכוכב ההולנדי יהואן קרויף, ה־משחק בברצלונה, הציל ברוטרדאם — לעיני 65 אלף צופים — את נב־חרתו, שניצחה את איטליה 1:3. ב־הבקיעו את שני השערים האחרונים. בתיגנגתית הפתיע את ההולנדים, כש־הקנה יתרון לאיטליה כבר בדקה החמישית. בדקה ה־21 הישווה רובי רנסנבריגק.

את מפח הנפש הגדול ביותר נחלה סקוטלנד, שנוצחה לעיני 92 אלף צו־פים בגלאזגו ע"י ספרד 2:1, לאחר שהוליכה 0:1, משערו של בילי ברמי־נר בדקה העשירית. היה זה הולהק החודש קיני, שהבקיע את שני השע־רים לספרד, שער בכל מחצית. ה־שוער הספרדי אירייבאר הציל את שערו כשהודף בעיטת־11.

ווילס הכניעה את לוקסמבורג ב־סווינסי בשיעור 0:5 ועלתה לראש בית ב', עם 4 נקודה משלושה משח־קים, לפני אוסטריה (4).

אירלנד התעפשית (אייר) סיימה

ועדת הליגה פסקה נצחון 75:76 להפועל ת"א על גבעת־ברנר

כדורסל

מאת רמי יצהר
סופר „ספורט הארץ"

ועדת הליגה והגביע של איגוד הכדורסל קבעה אהמול בנצחון לה־ בתה הפועל הל־אביב במשחקה ב־ יום ב' נגד הפועל גבעת־ברנר הנמ־ — 75:76.

המשחק, שהיה בתל־אביב בסוף זור ה־10, נקטע בתום הזמן ההוקי לאחר שבמצב הר־פיס במצב ה־ תוצאה 76:76. השופט בזמין הסמן כבר ההכתן להארכה, כאשר הצירו לי כי נפלה טעות בטופס הרישום: הסגן לא הכשיר את הכתק, הוביר את כופס השיפוט ההרישת שלו — להכרזת ועדת הליגה והגביע.

הבדי תוצאה ערכו בטופס הבכל. כי בדקה ה־24 היה היה המצב 48:49 לזכות הפועל תל־אביב ואז קלטי שחקני הקיבוצים כי יבקום קייר־ כם 49:50 לזכות גבעת ברנר/גבי־ ברים בבעות 49:51. טעות זו גררה ויקום שווין בסוף. ועדה בחנה ה־ הועדה בנצחון להפועל הלאביב ב־ תוצאה 75:76.

בעקבות החלטת ועדת הליגה הר גביע עלו הפועל ת"א הגבעה ברנר/

נגן כלב אחד בטבלה. הפועל ת"א בן המקום ה־6 ל־5 עם 16 נקודות, וגבעת ברנר/גבי — לבקום ה־6 עם 15 נקודות. לבקום ת"ד ירד מכבי ר"ג עם 14 נקודות, אך עם שני משחקים חסרים.

הקרב שני משחקים חוזרים

קבוצה מכבי יבה־גן הפועל גבה יגוד הכדורסל היום בגביע הליגה של התורה בגלל המתחנים במשחק גביע אירופה, מכבי יתחנה בבהרי תל־אביב נגד קבוצה ה־ויצה רוב הסיה.

הפועל גבע/יגור יארח ב־8 בער־ בלה אצל הפועל המקומי, ובבבי חיפה יארח את מכבי הכוכבים באיתה טבה.

טבלת הליגה בכדורסל			
1. מכבי ת"א	11	765:1072	22
2. הפועל ר"ג	11	806:965	23
3. גבע/יגור	9	619:749	17
4. הפ. ירושלים	10	801:844	16
5. הפועל ת"א	10	759:945	16
6. גבעת ברנר	10	738:810	15
7. מכבי ר"ג	8	681:681	14
8. הפ. חיפה	10	725:759	14
9. אליצור ת"א	10	766:821	14
10. מכבי חיפה	9	553:644	12
11. בית"ר י־ם	10	912:665	12
12. קרית־חיים	10	901:741	12
13. הפועל עפולה	9	705:581	11
14. הפועל כביר	9	806:657	9

עין המפרץ נגד אלימפיאקוס

מחר בנעמן בגביע אירופה לאלופות

כדורעף

לאחר נסירתן של קבוצות העונג, גברים ונשים, מגביע־אירופה ב־כדורעף, תיכנס מחר למערכה הגבי־עה השלישית של ישראל, קבוצת הפועל עין המפרץ, שתארח בהיכל־הספורט בנעמן את אולימפיאקוס פי־ראוס, בגביע־אירופה לאלופות. ה־משחק יחל ב־7 בערב.

במשחקים הבין־ארציים עד כה הצליחה ישראל לגבור בדרך כלל על יוון, אולם באחרונה חלה התקדמות רבה בכדורעף היווני, וכמו צפוי מאבק מעניין.

עין־המפרץ תחדש השתתפותה ב־גביע־אירופה, לאחר שבשנה שעברה נאלצה לוותר על הופעתה בגלל מל־חמת יום הכיפורים. הקבוצה תפתח בסישיה: יונתן עצמון, מאיר כץ, ברוך בירנבוים, דוד חור, דוד שמאלי והדוד רונא.

השופט יהיה ואסיל מהראו מרומ־ניה והעוזר דוד גולדשטיין.

הקבוצה היוונית עומדת להגיע ה־יום ארצה.

המרשה משחקים בליגה הלאומית

בשעה שבהיכל התרבות בנעמן יהיה הביפגש בגביע־אירופה לאלו־פות, ימשכו משחקי הליגה הלאומית בכדורעף. במוצאי־שבת יהיה המחזור ה־11: הפועל המעפיל — הפועל רמת־אביב (6.30); הפועל חניתה — הפועל עין־שמר (7); הפועל אילות — הפועל קריה אתא (7); הפועל חצור — הפועל שריד (7); הפועל געתון — הפועל בית זרע (7.30).

הלוח הכחול | הארץ | ידיעות אחרונות

הועדה המקומית לתכנון ולבניה „המרכז ו„השרון הדרומי"
רח' עליה שניה 2, פתח־תקוה
טלפון 916547, 916764

דרוש

מפקח על בניה

בדרגה 28 נק' מינהלי או „ב" טכנאים.

הנתונים הדרושים: 1. קריאת תוכניות בניה; 2. התבטאו בשפות; 3. רכב.

לפרטים נוספים: בטלפון בין השעות 8.00—14.00

דרוש/ה

ספרן/ית

לחצי משרה.
נסיון של שנה לפחות.
רצוי בוגר קורס אס"י.

המעונינים יפנו לטלפון 228174
תמכין מחשבים בע"מ,
רח' ריינס 6 תל־אביב.

לעבודות מחקר בסביבות ת"א

דרושים

1) מהנדס ביו־רפואי או פיזיולוג
לעבודה בשטח מערכת העצבים המרכזית או שרירים

2) מהנדס אלקטרוניקה או מהנדס מחשבים
לעבודה על מערכת Mini Computer Nova
נדרש נסיון

3) מתכנת
עם נסיון בשפה מבונה

התנאים לפי כשורי המועמדים

טל. 926236 או 926264 שלוחה פנימית 52
בין השעות 12—8, ת.ד. 3, רעננה

מכרז על משרה פנויה מס' 55/74

לבנק ישראל בתל־אביב

דרוש

מבקר עוזר

בביקורת הפנימית

הכשרויות הדרושות: 1. רואה חשבון לאחר סיום לימודיו, או בוגר אוניברסיטה בכלכלה או מנהל עסקים או נסיון בתפקיד של 8 שנים לפחות בתפקיד בנקאות או בקורת; 2. ידיעה הלשון העברית על בוריה; 3. ידיעה טובה בלשון האנגלית; 4. כושר ניסוח והחיות ביקורת.

הערות:
1. כתפקיד הנבצא במלבי הסיום של לימודיו רצאי להציג את מועמדותו; 2. קיימת אפש־רות לקבלת ההמנות.

המעוניינים לקבלת פרטים נוספים ושאלון אישי יפנו ליחידת כח אדם, בנק ישראל, ת.ד. 780 ירושלים מיקוד 91000. את השאלון האישי יש להחזיר עד יום 6.12.74.

נא לציין את מספר המכרז בגוף השאלון ובכל פניה הנוגעת למכרז זה.

טלרד

רשת
כלקטרוניקה אלקטרוניקה בע"מ

למפעלינו בלוד דרושים

1) **טכנאי אלקטרוניקה**
לריכוז נושא בדיקות חש־מליות של רכיבים ומוצ־רים המתקבלים במפעל מספקי חוץ.

כישורים:
✱ ידע בהכנת הוראות בדיקה.
✱ הכנת מערכי בדיקה ויכולת תכנון ובניית מכשירי בדיקה.

2) **כתבנית**
בשפות עברית ואנגלית.
רצוי נסיון קודם.

המעוניינים יפנו למח' כח אדם טלרד ת.ד. 50 לוד, או טלפונית 962381 שלוחה 220.

חברות בנות: ציתגר־הולץ
כרן אלקטרוניקה - אשקלון

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרה הפנויה הבאה:
בפקולטה להנדסת חשמל

ספרן/ית

הכשרויות הדרושות: השכלה תיכונית; מגמ־ת ספרנות שלב ב': נסיון בעבודת ספרנות; השפה האנגלית;

הערה: המשרה היא בהיקף 50%.

מס' המשרה: ת.ח/29.

מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בציון מספר המשרה, קורות החיים והנסיון קודם ל־6.12.74 אל אגף כח אדם, הטכניון, קרית הטכניון, חיפה מיקוד 32000.

למפעל מתכת גדול בסביבות ת"א

דרושים:

✱ **חשמלאי אחזקה**
בכיר

✱ **טכנאי יצור**
לתכנון ופקוח יצור

✱ **פקיד**
כח־אדם

✱ **מחסנאי טכני**

✱ **חרט**

נא לפנות בכתב לת.ד. 30580 ת"א, עבור מס' 6330 בפרוט קורות חיים.
— סודיות מובטחת —

תדיראן

דרושים

מהנדס ייצור (2—1).
שלבי עבודה, זמנים, התקני יצור בתחום כדאות.

מהנדס מכונות (2—2).
אחרי שרות צבאי עם נסיון בייצור והתקן ציוד אלקטרוני בתיבות, ידיעת עברית אנגלית.

טכנאי אלקטרוניקה (2—3).
א. עבודות פתוח הנדסה בקבוצת בתחום הדרישות גבוהות וקצר פבדות.
ב. מפקב סכבי, עבודה עם מהנדס פרוייקט בשלב הבנת מסמכים ליצור, הבנת ובנית התקני בדיקה אלקטרונית, בבתי כבבי בזמן היצור. יתרון בעל נסיון בשטח הדיגיטאלי.

הנדסאי מכונות (1—4).
אחראי הנדסאי יצור, פקות על ספקי הנך הטפול בנושא הקבת ובעיכוב יצור. הנדסאי ביבקה. (טל. 950795).

לבורנט כימי (6—5).
הפעלת כבבה צפויים, ביצוע אנליזות, עזרה כללית במעבדה. רצוי נסיון קודם בציפוי אלקטרוכימי.

אלקטרונאים (2—6).
יוצאי חיל הקשר או חיל האויר לעבודות יצור ובקורת איכות.

מחסנאי (2—7).
לניהול מחסן, אחראי ובעל יוזמה, יתרון בעל נסיון.

מסגרים (6.2—6).
לייצור כבשורים אלקטרוניים, מבנים מכניים, ידע בעבודה פח עדיפות לפי שרטוטים.

מבלטנים (6—7).
בנית מבלטים ומתקנים, בוגרי בתי־ספר מקצועיים לאחר שרות צבאי.

שרטטים (7—8).
א. שרטטים בכניים של מכניקה הלקי חילוף.
ב. שרטטי חשמל.

נקבניות (9).
נקבניות עברית כשעות. (טל. 262346).
נקבניות אנגלית כשעות.

מפעילים (10).
מפעילים למחשב DOS 370/135 (טל. 262346).

מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 648 תל־אביב בהלכת המידאב בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי בציון המשרה.
— סודיות מובטחת —

להבית פרטית בבבעתיים

דרושה לעבודה מלאה

מזכירה כתבנית

שלטה מלאה בעברית וידיעת השפה האנגלית הכרבה טובה בשתי השפות

נא להתקשר טלפונית לצורך לקביעת ראיון, טלפון מס' 765071 בשעות העבודה

דרוש

קצין משוחרר

כאחראי יצורי אספקה

בדרום כיבי

הפני עם ידיעון נדיבה בן יהודה 76 ת"א
טלפון 243377

דרושה

כתבנית עברית מעולה

✱

טל. 614494 ת"א

למעון יום באזור תל־אביב

דרושה

עוזרת לגננת

בעלת נסיון

נא לפנות לת.ד. 4265 ת"א או טל. 282211 יום פנימי 210